

למעשה

פרשת משפטים

©

כל הזכויות שמורות

למכון 'למעשה'

ולפנחס זרביב

כתובת המחבר

חנה סנש 2111

אשדוד

058-3271323

p0583271323@gmail.com

כמו כן המכון מתמחה בעריכה לשונית

פרשת משפטים

כך אמר משה אם אישן כמה מרגליות מדברי תורה אפסיד', ומסיים רבינו יונה שאם משה בחיר המין האנושי, אמר כן, אנו שרחוקים ממנו בשלימות, 'על אחת כמה וכמה בל ניתן שינה לעינינו'.

גודל אהבת התורה של ר' יוחנן

ועוד על אהבת תורה מבואר בילקוט שמעוני בפרשתנו (סוף משפטים, פיסקא צה) 'ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה' - רבי יוחנן היה מטייל **מטבריה לציפורי והיה נשען על כתפיו של רב חייא בר אבא**. ועברו ליד בית החקל אמר 'שלי היה ומכרתיו כדי ללמוד תורה'. וכן כשעברו ליד בית הזית אמר 'שלי היה ומכרתיו כדי ללמוד תורה' וכן כשעברו ליד בית הכרם אמר 'שלי היה ומכרתיו כדי ללמוד תורה', כאן כבר ר' חייא בר אבא לא יכל היה לעצור ברגשותיו ובכה, מפני שר' יוחנן לא השאיר לעצמו כלום לזקנתו. רבי יוחנן ענה לו בני 'קל הוא בעיניך, שמכרתי דבר שניתן לשישה ימים, (שזה העוה"ז שנברא בששה ימים) וקניתי דבר שניתן לארבעים יום וכו' (שזה התורה שמששה עלה לשמים בשבילה ארבעים יום). ומסיים המדרש 'כד דמך רבי יוחנן היה דורו קורא עליו אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה שאהב ר' יוחנן את התורה בוז יבוזו לו'.

קושיות על דברי המדרש

וצ"ב א. מה צריך להשמיענו שהלך מטבריה לציפורי. ב. מה צריך להשמיענו

איסור הונאת גר וגר לא תונה וגו' כי גרים הייתם בארץ מצרים (כב, כ) אם הוניתו אף הוא יכול להונותך ולומר לך אף אתה מגרים באת (רש"י)

דברי חז"ל שהביא רש"י צריכים תלמוד וכי כל הסיבה שאסור להנות גר הוא רק משום שיכול להשיב לו

שגם הוא היה גר במצרים, וללא זה היה מותר להנות גר.

אלא כמו שביאר החפץ חיים שבגלל שזה קרה לאדם עצמו זה חמור מה שהוא מקניט את חברו כמו שבלשון הרע הוא לא נענש רק אם הוא בעצמו עשה דבר זה בעצמו

למה משה רבינו לא ישן ארבעים יום.

כל הכסף שאתה סופר ארבעים יום שלך הוא, היה זה יעקב המיליארדר, שאמר לשמעון כהוקרה על שהציל את חייו. שמעון הביא שקים בכמויות והחל סופר, עברו 12 שעות ברצף הוא כלל לא שם לב, והמשיך לספור עוד 12 שעות, באומרו האיך אישן כשיש כזה הזדמנות שכל הכסף שאני סופר שלי הוא. זה המשל. והנמשל זה משה רבינו שעלה להר סיני ארבעים יום (כד, יח) ולא ישן באותם ארבעים יום. וביאר רבינו יונה באבות (פ"ב מט"ו) שמה שלא ישן זה לא משום שרצה לענות את עצמו ובכה. אלא

כדי ללמדו מה העיקר ומה הטפל בעולם. ד. והסיבה שהותר לו למכור את הכל, היות ובלי שיוכל ללמוד זה היה אצלו בגדר פיקוח נפש ובשביל פיקוח נפש מותר, ובגמ' בב"מ (פד.) מסופר שכאשר ריש לקיש החברותא שלר' יוחנן נפטר, הוא הצטער הרבה שחסרה לו החברותא, וחבריו ידעו שהפתרון הוא לסדר לו חברותא טובה, ואחרי הרבה בדיקות שלחו לו את ר' אליעזר בן פדת ששמועותיו מחודדות וברורות, ר' יוחנן החל ללמוד עימו, ועל כל דבר שר' יוחנן אומר, הוא הביא לו תנא דמסייע מבריייתא, כאן ר' יוחנן כבר הבין שאין תחליף לריש לקיש, ואמר את כבר לקישיא, הרי בר לקישיא כל דבר היה מקשה לי עשרים וארבע קושיות, והייתי מתרץ לו עשרים וארבע תירוצים, ומימלא רווחא שמעתא, ואילו אתה מביא לי תנא דמסייע, וכי אני לא יודע דשפיר קאמינא, היה ר' יוחנן הולך וקורע בגדיו מרוב צער ובוכה ואמר היכן את בר לקישיא, היכן את בר לקישיא והיה צורח עד שהשתבשה דעתו ורבנן התפללו עליו שימות (שזה עצמו שעת הדחק גדול להתיר להתפלל על חולה שימות) ואכן הוא מת עד כדי כך התקיימו בו דברי הרמב"ם (פ"ז מרוצח ה"א) וחי בעלי החכמה ומבקשיה בלא תלמוד כמיתה הם חשובים, לכן מותר לו למכור את כל רכושו כי זה לא בשביל ללמוד אלא כדי לחיות. וכתב בספר לב

שהיה נשען על כתפיו. ג. בשביל מה ר' יוחנן סיפר לו את זה וכי בשביל לפרגן לעצמו. [במאמר מוסגר ר' חייא בר אבא בכה, רואים את עומק האכפתיות שלהם אחד מהשני כאשר הבין שלא הניח לעצמו כלום לעת זיקנה בכה, הלוואי וגם אנו נוזיל דמעה על המצב הקשה של השני]. ד. למה מכר הכל, הרי אפי' בשביל מצוה עוברת לא מחויב לתת יותר משליש ממונו, כמבואר בב"י (סו"ס תרנ"ו) בשם הראב"ד 'כדי שלא יבוא לידי עוני ויפיל עצמו על הציבור, וכמו שאמרו (כתובות נ.) המבזבז לא יבזבז יותר מחומש, שהעוני כמיתה' כ"ש שלא למכור את כל ממונו. ה. מה ענה לו בכך שקנה דבר שנברא בששה ימים וקנה דבר שנברא לארבעים יום ו. למה רק לאחר שנפטר אמרו עליו 'אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה שאהב ר' יוחנן את התורה בוז יבוזו לו' ולא אמרו את זה בחייו. ז. למה מי שימכור את כל רכושו כדי ללמוד תורה בוז יבוזו והרי זה בדיוק מה שר' יוחנן עשה ולא יותר אז מה המיוחד בר' יוחנן.

תירוצים

והתירוץ א. טבריא וציפורי היו סמוכות זו לזו, ובמסלול כזה קצר ראה שהוא מכר כל כך הרבה נכסים, וכ"ש שמכר את כל מה שהיה לו בשאר מקומות. ב. אע"פ שהיה נשען על כתפיו ולא היה כל כך בכוחו לא חשב מה ישאיר לזקנתו. ג. המטרה שר' יוחנן סיפר לו היא

בוז יבוזו לו, שמה זה לעומת ר' יוחנן שנפטר כשחסר לו תורה. ואיך גם אנו מגיעים לזה, ומבואר בגמ' בב"מ שזה ע"י הקושיות והתירוצים שאז רווחא שמעתא. וכן מבואר בלשון הרמב"ם (פ"ז מרוצח ה"א) שכל לגבי תלמיד שגלה לעיר מקלט מגלין רבו עימו שנאמר וחי עשה לו כדי שיחיה, 'וחיי בעלי החכמה ומבקשיה בלא תלמוד כמיתה חשובים' לא כתב וחי בעלי תורה, אלא בעלי חכמה, שהכוונה שלומד את התורה בעומק ומגלה את חוכמתה כמו שכתב הסדר היום בחשיבות הלימוד בעיון שבלא זה הוא מוציא שם רע על התורה החכמה.

המעשה באילפא ור' יוחנן

אילפא ור' יוחנן הוו גרסי באורייתא דחיקא להו מילתא טובא אמרי ניקום וניזיל וניעבד עיסקא ונקיים בנפשיין {דברים טו-א} אפס כי לא יהיה בך אביון אזלו אותבי תותי גודא רעיעא הוו קא כרכי ריפתא אתו תרי מלאכי השרת שמעיה רבי יוחנן דאמר חד לחבריה נישדי עלייהו האי גודא ונקטלינהו שמניחין חיי עולם הבא ועוסקין בחיי שעה אמר ליה איך שבקינהו דאיכא בהו חד דקיימא ליה שעתא רבי יוחנן שמע אילפא לא שמע אמר ליה ר' יוחנן לאילפא שמע מר מידי אמר ליה לא אמר מדשמעי אנא ואילפא לא שמע ש"מ לדידי קיימא לי שעתא אמר ליה רבי יוחנן איהדר ואוקי בנפשאי {דברים טו-יא} כי לא יחדל אביון מקרב הארץ ר' יוחנן הדר אילפא לא הדר

אליהו, שכאשר עשרת בניו של רבי יוחנן מתו ב"מ (ברכות ה:), למרות זאת קיבל עליהם תנחומים, ולא זאת בלבד, אלא אף היה הולך ומנחם אחרים ומראה להם את העצם של בנו הקטן, ואומר להם "לכם אבד אדם אחד ולי עשרה, וזאת העצם של בני העשירי". ואילו כשלא מצא חברותא כדי ללמוד תורה כפי רצונו, יצא מדעתו עד שהיו חכמי ישראל צריכים לבקש עליו רחמים שימות, מפני שידעו שאם יתפללו עליו שיבריא, שוב יצא מדעתו כאשר לא יהיה לו עם מי ללמוד... ה. באבות אמרו (פ"ה מ"א) בעשרה מאמרות נברא העולם, והרי במאמר אחד יכל להיבראות, אלא ליתן שכר טוב לצדיקים שמקימים את העולם שנברא בעשרה מאמרות. רואים שככל שלקח יותר מאמרות להיבראות יש יותר שכר, ולכאול הוא הדין ככל שיש יותר ימים שנברא יש יותר שכר, לכן ממה שהתורה ניתנה בארבעים יום ולא ביום אחד, זה כדי להרבות שכר לכן כ"ש שאמכור את חפצי שנבראו בששה ימים בשביל התורה שניתנה לארבעים יום. -ו ז. ולפי"ז מובן למה רק כשנפטר קראו עליו 'אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה שאהב ר' יוחנן את התורה בוז יבוזו לו' כי ממה שמכר את ביתו עוד לא רואים שאהב את התורה אלא ממה שבלי תורה הוא יצא מדעתו ראו למפרע שזה הסיבה שהוא מכר כי בלי תורה אי אפשר לחיות. וכן לא כל מי שימכור את כל רכושו בשביל ללמוד

הקשה - אבן, דברי תורה שקשים כברזל על אחת כמה וכמה שיחקקו את לבי שהוא בשר ודם. מיד חזר ללמוד תורה. וצ"ב למה מיד דן ר"ע קו בעצמו והרי אנו כמה פעמים רואים אבנים ששוחקים מים ומעולם לא חשבנו על הק"ו של ר"ע. ובפרט שבתנא דבי אליהו אמרו בדיג אחד "היה מלגלג על אליהו הנביא וששאלו למה לא לומד תורה הוא אמר לו שה' לא נתן לו חכמה ולמה לא למד ק"ו מהמים הרי מסתמא בלב ים ראה תמיד תופעות כאלה

מה שאדם רוצה לשמוע הוא שומע

אלא מה שאדם רוצה לשמוע זה מה שהוא שומע ור"ע רצה לשמוע שהוא יכול ולכן כל דבר ראה ראה איך הוא יכול משא"כ אותו דייג וכל אדם שנוח לו לשמוע שאינו יכול כדי שזה לא יחייב אותו וכן מצינו לגבי אחר ששמע בת קול שאומרת שובו בנים שובבים חוץ מאחר ואמר הואיל וכך נאמר עלי איזיל ואתהני בהאי עלמא וביאר הבעש"ט הובא במכתב מאליהו ח"א שזה מה שהוא רצה לשמוע כיון שרצה להגיע למטרה של איזיל ואתהני בהאי עלמא. משא"כ אליעזר בן דורדיא ששמע מאותה אישה שאין לו תקנה אבל לא זה מה שהוא רצה

הלימוד מזה למעשה. ללמוד תורה בהבנה, ולנצל כל דקה שאפשר ללמוד כמו

עד דאתא אילפא מליך רבי יוחנן אמרו לו אי אתיב מר וגריס לא הוה מליך מר אזל תלא נפשיה באסקריא דספינתא אמר אי איכא דשאליל לי במתניתא דר' חייא ורבי אושעיא ולא פשטינא ליה ממתני' נפילנא מאסקריא דספינתא וטבענא אתא ההוא סבא (תענית כ"א רע"א) רואים כמה החשיבו את אילפא, עד שהקדימוהו לר' יוחנן ואמרו שאם היה אילפא יושב באוהלה של תורה ולא היה יוצא למיעבד עיסקא היו ממליכים אותו, כיון שגמיר טפי מר' יוחנן (רש"י שם), וגם אחרי שיצא לעבוד הראה שאף כי עבד עיסקא גריס טפי מניה (רבינו חננאל ורש"י שם) וצ"ב אם כן למה ר' יוחנן הוא זה שזכה לשמוע ולא אילפא, אלא בכישרון ובהתמדה אילפא היה גדול אבל באהבת תורה וביקוש החכמה ר' יוחנן היה גדול ומה שהאדם רוצה לשמוע הוא שומע

למה רק ר"ע למד ק"ו ומה רך פסל את הקשה קשה לא כ"ש שיפסול את הרך

וכן רואים אצל ר"ע שכתוב במדרש מה היה תחילתו של רבי עקיבא? אמרו: בן ארבעים שנה היה ולא שנה-לא למד כלום. פעם אחת עמד על פי הבאר, שאל: מי חקק אבן זו? ענו לו: לא המים שתדיר נופלים עליה בכל יום?! אמרו: עקיבא! לא קראת את הפסוק "אבנים שחקו מים" (איוב יד יט). מיד היה רבי עקיבא ודן קל וחומר בעצמו. מה רך - מים פסל את

שמשה רבינו אמר האיך אישן כמה מרגליות מדברי תורה אפסיד. נכסיו. "אמר רבי יוחנן: 'מה את בכי?'" – על מה הינך בוכה?

"אמר ליה: 'על דלא שבקת לסיבותך כלום'" – אני בוכה על כך שלא השארת כלום לעת זקנותך. באותם ימים לא הייתה קצבת זקנה ולא ביטוח לאומי, ורבי יוחנן, כדי לזכות לכתר תורה, מכר את הכול! "אמר ליה: קלה היא בעיניך מה שעשיתי, שמכרתי דבר שנברא לשישה ימים וקניתי דבר שניתן לארבעים יום, שנאמר: 'יְיָ הִי שֵׁם (עַם ה') אֲרָבַעִים יוֹמוֹ וְאֶרְבַּע עִשְׂרֵים יוֹמִים לְיָהוָה', וכתב: 'וְאֶרְבַּעִים יוֹמִים לְיָהוָה'."

תשובתו זו של רבי יוחנן אינה מובנת. היה לו לומר: "אני בוטח בה' שאסתדר בגיל הזקנה והוא יספק לי את צרכי..." לממה התכוון רבי יוחנן בדבריו אלו לרבי חייא בר אבא?

ממשיך המדרש: "כד דמך רבי יוחנן, הווה דורו קורא עליו" – כשמת רבי יוחנן, כל אנשי דורו היו קוראים עליו את הפסוק בשיר השירים: "אִם יִתְּנֵן אִישׁ אֶת־כָּל הוֹן בִּיתוֹ בְּאַהֲבָה" שאהב רבי יוחנן את התורה, "בְּזָבִידוֹ לִזְ".

כלומר, רבי יוחנן, מתוך אהבתו העזה לתורה, למד תורה במסירות נפש. הוא מכר בית כדי ללמוד תורה עוד שנה, מכר

במדרש (ויקרא רבה ל, א) מצינו דוגמה נפלאה להבין מהי אהבת תורה, כיצד מגלה אדם את אהבתו לקב"ה:

"רבי יוחנן הווה מטייל סלק מטבריא לציפורין, והווה רבי חייא בר אבא מסמך ליה" – רבי יוחנן היה מהלך מטבריה לציפורי, ורבי חייא בר אבא היה מלווה אותו. "מטון חד בית חקל" – עברו ליד שדה גדול. "אמר [רבי יוחנן לרבי חייא בר אבא]: 'הדין בית חקלא הווה הדידי, וזבינית יתיה בגלל למזכי באורייתא'" – שדה זה היה פעם שלי, ומכרתיו על מנת לזכות לתורה. "מטון חד דבית כרמא" – המשיכו הלאה בדרכם, והנה הם עוברים ליד כרם ענבים גדול ששוויו רב. "אמר: 'הדין בית כרמא דידי הווית, וזבינית יתיה בגלל למזכי באורייתא'" – גם אותו מכרתי כדי לזכות בתורה. "מטון חד דבית זיתא" – שוב עברו ליד מטע זיתים גדול. "אמר: 'הדין בית זיתא דידי הווה, וזבינית יתיה בגלל למזכי באורייתא'" – גם את המטע הזה מכרתי כדי לזכות להידבק בתורה.

"שרי רבי חייא בכי" – רבי חייא בר אבא התחיל לבכות, לפי שמוכח לדעת שרבי יוחנן נשאר עני ואביון, נקי מכל

(ברכות כח:): "תנו רבנן: בכניסתו [לבית המדרש] מהו אומר? 'יהי רצון מלפניך ה' אלקי, שלא יארע דבר תקלה על ידי, ולא אכשל בדבר הלכה, וישמחו בי חברי, ולא אומר על טמא טהור ולא על טהור טמא, ולא ייכשלו חברי בדבר הלכה ואשמח בהם'. ביציאתו מהו אומר? 'מודה אני לפניך ה' אלקי, ששמת חלקי מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקי מיושבי קרנות, שאני משכים והם משכימים – אני משכים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים, אני עמל והם עמלים – אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר, אני רץ והם רצים – אני רץ לחיי העולם הבא והם רצים לבאר שחת". והקשה המהרש"א שם, שלכאורה יש כאן כפילות: בתחילה הוא אומר: "אני עמל ומקבל שכר". איזה שכר? גן עדן. אם כן, למה הוא מוסיף ואומר: "אני רץ לחיי העולם הבא"? הן לכאורה השכר והעולם הבא, דבר אחד הם! ותירץ על פי דברי הגמרא בסנהדרין הנ"ל, וזו לשונו: "...וקאמר שם: 'נְפִשְׁעֵי מַלְעֵמָּלָה לֹא פִיָּא אַכְפֵּי לְיוֹזְפִיָּהוּ', 'הוא עמל במקום זה ותורתו עומלת עליו במקום אחר', היינו 'ואני עמל ומקבל שכר' דקאמר הכא, שהתורה

עומלת עליו הוא שכרו בעולם הזה, ועוד 'ואני רץ לחיי העולם הבא', שהוא השכר לעתיד". כלומר, אלו שני דברים:

שדה כדי ללמוד עוד שנה, ומכר אף את הכרם כדי ללמוד שנה נוספת. אהבת התורה שלו הייתה כה גדולה, מחממת וקורנת, עד שהשפיעה על כל הדור כולו! לכן אמרו זאת "כל אנשי דורו", לפי שכל הדור הושפע מאהבת התורה של רבי יוחנן.

(ובמאמר מוסגר: הדוגמה האישית היא הדרך הטובה ביותר לחנך את הזולת. לא די לומר לילד: "תברך, תלמד". לא תמיד זה יועיל, שכן מפחד לא לומדים ולא מברכים. אם אתה עצמך תברך בכוונה ליד הילד – הדבר ישפיע עליו וגם הוא יברך בכוונה. האישיות של רבי יוחנן, אהבתו ומסירות נפשו לתורה, הקרינו, השפיעו והאצילו על כל הדור כולו).

על כל פנים, השאלה הנשאלת: מהי תשובתו של רבי יוחנן לרבי חייא על תמיהתו שלא השאיר לו מאומה לימי זקנותו?

למה הוא לא ענה שבוטח בה' ויש ענין שלא להשאיר מהיום למחר וכיו"ב

על מסירות לתורה מקבלים שכר בעולם הזה ועדיין נותר לנו לברר את דברי רבי יוחנן לרבי חייא: "מכרתי דבר שנברא לשישה ימים וקניתי דבר שניתן לארבעים יום". נקודה זו תובן על פי דברי הגמרא

בעולם הזה (מלבד השכר השמור לו לעולם הבא על המצווה עצמה), כי אכן "בְּפֶשַׁע מַלְעָמָה לֹא יָדָע אִישׁ מִשְׁכָּר וְנִשְׁכָּר" (משלי טז, כו)! אדם המוסר את נפשו על לימוד התורה, כבר הבטיחוֹ התנא באבות (ד, ט): "כל המקיים את התורה מעוני, סופו לקיימה מעושר", שמלבד השכר האין סופי שיקבל בעולם הבא, יקבל גם כאן בעולם הזה שכר על המסירות והעמל. זהו הסוד הטמון ב"נעשה ונשמע". ככל שאדם יעמול וימסור נפש מתוך גילויי אהבה עצומים לקב"ה, כך יזכה להכין כלי קיבול גדול יותר, רחב יותר, ולזכות על ידי זה לשפע האין סופי המזומן לו. (נתיבי אור)

חשיבות הרצף בלימוד

יהודה ושלמה דנו ביניהם האם להישאר שבת בישיבה או ללכת לבית, מצד אחד יהודה חש בצורך להתרענן, מצד שני הוא מפסיד את הרצף של הלימוד ואת האווירה הכל כך מיוחדת שיש בישיבה. ר' שלמה ענה לו שמפרשתנו מוכח שצריך להישאר, שמשה רבינו עלה אל הר האלוקים ויהושע נטה שם אוהלו 'והתעכב שם כל ארבעים יום שכן מצינו שכשירד משה וישמע יהושע את קול העם ברעה למדנו שלא היה עמהם', וצריך להבין למה יהושע נשאר הרי כל מה שירד המן זה רק במחנה ישראל ולא היה אמור לרדת לו מן רק נעשה לו נס וירד לו מן. ועוצמת הנס

"אני עמל ומקבל שכר" – בעולם הזה. על עמל, על עשיית המצוות באהבה ובמסירות נפש, מקבלים שכר בעולם הזה. אך קשה לכאורה, שהרי כבר אמרו חז"ל (קידושין לט:): "שכר מצווה בהאי עלמא ליכא" – אין שכר בעולם הזה על המצוות! התשובה היא: כל זה בנוגע לשכר על עצם המצווה. על המצווה עצמה אי אפשר לשלם בעולם הזה, כי אין בכל העולם די שכר אפילו על המצווה הקטנה ביותר. אבל כשעושים את המצווה במסירות נפש, באהבה, בעמל – על העמל והמסירות מקבלים שכר כאן בעולם הזה! לכן את הפסוק: "אִם בְּחֻקֹתַי תֵּלְכוּ" (ויקרא כו, ג), שהשכר על כך הוא בעולם הזה, מפרש רש"י: "בְּחֻקֹתַי תֵּלְכוּ – שתהיו עמלים בתורה", כי על מסירות נפש מקבלים שכר בעולם הזה. מעתה יובנו שפיר דברי רבי יוחנן. רבי חייא בכה על כך שרבי יוחנן לא השאיר לעצמו שום נכסים לעת זקנה. ענה לו רבי יוחנן: אני מכרתי דבר שנברא בשישה ימים וקניתי תורה, שניתנה בארבעים יום, כלומר מסירות הנפש שלי לתורה, אהבתי לתורה, שמכוחה מכרתי הכול – עליה אקבל שכר כאן בעולם הזה! זו הייתה אפוא תשובתו: אם דברים שנבראו בשישה ימים יכול אדם ליהנות מהם לעת זקנה, דברים שנבראו בארבעים יום – היינו תורה שלמד בעמל ובמסירות נפש – על אחת כמה וכמה שיקבל עליהם שכר

אתה רואה שזה עובד מצוין, מעתה בא תספר לי איך הרתחת אולי הבעיה היא בתקע וכיו"ב, הקונה סיפר הרתחתי דקה וכיביתי כי הייתי צריך לשפוף זבל, אבל מיד שחזרתי, הרתחתי שוב דקה, כי שוב הייתי צריך לצאת ומיד שחזרתי שוב הרתחתי, המוכר שנדהם מהבורות הסביר לו שאם לא מרתיחים עד הסוף במשך כארבע דקות, אלא דקה כן דקה לא, גם תעמוד יום שלם לא יצא מזה כלום. הנמשל מי שלומד דקה ומפסיק דקה לא יצא לו מזה הרבה.

הלימוד מזה למעשה ללמוד ברצף ולא לצאת מהלימוד בשביל כל דבר קטן.
למה זכה משה שתקרא תורה על שמו
 כתוב במדרש (שמו"ר ל ד) 'ואלה המשפטים, שלשה דברים נתן משה נפשו עליהם ונקראו על שמו, ואלו הן, ישראל והתורה והדינים. וכו' **התורה, שנאמר (מלאכי ג, כב): זכרו תורת משה עבדי'**
 ומהי הנתינת נפש שהיתה למשה רבינו על התורה

מבואר בתנחומא (שופטים ה) תתן לך, מלמד, שנקראו הדינים על שם משה. זה אחד משלשה דברים שמסר משה נפשו עליהם ונקרא על שמו. **נתן נפשו על התורה, שנאמר: ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה (שמות לד, כח).**

נחשבת שירד לו מן כנגד כל ישראל עד כדי כך קשה לשנות מדרך הטבע. שכתוב לחם אבירים אכל איש זה יהושע שירד לו מן כנגד כל ישראל. אז למה הטריח את הקב"ה. ואם משום שחשש שמא כשילך לביתו שוב לא יחזור ויפסיד קצת זמן להיות עם משה זה לא סיבה מספקת לא להיות כל ארבעים יום, שילך לביתו ושבוע לפני יחזור שבכה"ג גם אם יתעכב בוודאי יספיק לחזור.

אלא הסיבה היא שיהושע לא רצה להפסיד את הרצף וההשתוקקות למתן תורה שאם יחזור לביתו כבר הסיח את דעתו. וכן רואים אצל ר' עקיבא שאחרי 12 שנה שהלך ללמוד תורה חזר לביתו ושמע מישהו שאומר לאשתו איך בעליך השאיר אותך כל כך הרבה זמן לבד הרי את כמו אלמנה חיה. אמרה לו אם בקולי היה שומע היה נשאר עוד 12 שנה, והקשה ר' חיים שמואלביץ למה לא נכנס לפחות להגיד שלום. מה עם הכרת הטוב, ותירץ 12 ועוד 12 זה לא 24 וכוונתו כנ"ל שהפסק לרצף.

והמשילו משל שלאדם שקנה קומקום חדש, ועוד באותו יום חזר למוכר ואמר למה רימתני ומכרת לי מוצר מקולקל שלא מרתיח את המים, נטל המוכר את הקומקום ומלאו מים והפעילו, ולמרבה הפלא המים רתחו מצוין, אמר לו המוכר

אלא 'כך אמר משה אם אישן כמה מרגליות מדברי תורה אפסיד', ומסיים רבינו יונה שאם משה בחיר המין האנושי, אמר כן, אנו שרחוקים ממנו בשלימות, 'על אחת כמה וכמה בל ניתן שינה לעינינו'. ולמה אנו מרגישים שבעים אין זה אלא משום גאוה.

וכן מבואר בחז"ל (תענית ז.) 'אמר רבי חנינא בר אידי למה נמשלו דברי תורה למים, דכתיב הוי כל צמא לכו למים, לומר לך מה מים מניחים מקום גבוה והולכין למקום נמוך, אף דברי תורה אין מתקיימים אלא במי שדעתו שפלה'.

וצ"ב מה השייכות בין כל צמא לענוה?

אלא הענוה היא נותנת את הצמא כי מי שאינו עניו אינו צמא 'מי שלא צמא לא ימצא טעם בלימוד' כמו מים שמי שאינו צמא אינו מוצא בהם טעם, וכמו שראינו ברבינו יונה הנ"ל.

משה רבינו מכל מעלותיו לא זכה

שניתנה תורה על ידו רק בזכות הענוה

וכן מבואר במדרש שמואל (אבות פ"ח קנין בענוה) בענוה שצריך שיהיה שפל רוח בפני כל אדם כי לכך זכה משה שניתנה תורה על ידו לפי שהיה ענו מכל האדם אשר על פני האדמה ועוד שבהיותו שפל רוח ילמוד מכל אדם אפי'

ונקראת על שמו, שנאמר: זכרו תורת משה עבדי (מלאכי ג, כב). וכו' והינו שהמסירות נפש היתה מה שעלה להר ארבעים יום וארבעים לילה, ולא אכל ולא שתה ולא ישן.

וצ"ב שלכאוי יש סתירה לזה מהגמ' בשבת (פט:): שמבואר שהסיבה שנקרית על שמו זה משום ענוה שהיתה לו וז"ל הגמ' 'אמר לו לך אצל בן עמרם הלך אצל משה אמר לו תורה שנתן לך הקב"ה היכן היא אמר לו וכי מה אני שנתן לי הקב"ה תורה א"ל הקב"ה למשה משה בדאי אתה אמר לפניו רבונו של עולם חמודה גנוזה יש לך שאתה משתעשע בה בכל יום אני אחזיק טובה לעצמי אמר לו הקב"ה למשה הואיל ומיעטת עצמך תקרא על שמך שנאמר (מלאכי ג-כב) זכרו תורת משה עבדי וגו'.

הענוה היא מה שגרמה למשה למסור

נפש על התורה

אלא מה שגרם למשה רבינו למסור את נפשו על התורה, זה הענוה כי מי שגאה חושב שיודע הכל ולכן אין לו צמא לדברי תורה ואילו על משה ביאר רבינו יונה באבות (פ"ב מט"ו) על מה שאמרו חז"ל שכשעלה למרום לקבל את התורה והיה שם ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל ומים לא שתה שמה שלא ישן זה לא משום שרצה לענות את עצמו ובכח.

יחפוץ האדם בהגיון התורה "תבוס נופת" אפ' הדברים שמובנים בקלות נפשו תמאס בהם אבל נפש רעבה אך כאשר נפשו רעבה שמשתוקק ומתאווה לעסוק בתורה אפילו "כל מר מתוק" לו מחמת שיגע בה מאוד וציער את עצמו עליה, אדרבה העמל מקר אותו לדבר וכמו שהגמרא אומרת (ב"מ, ל"ח), "אדם רוצה בקב שלו יותר מתשעה קבין של חבירו", ורש"י פירש במקום "חביבה עליו ע"י שעמל בה", מבואר שהעמל מקשר את האדם לדבר

לכן פירש רש"י (ברכות ט:): על מי שקם להתפלל עם הנץ - 'ותיקין'. אנשים ענוים ומחבבין מצוה, וצ"ב מה השיכות בין הענווים למחבבים מצוות.

אלא ע"י מה שהם מרגישים חסר לעצמם ושלא מגיע להם כלום זה גורם להם לחבב את המצוות ולטרוח ולקום בבוקר השכם בשביל המצוות.

וכן מבואר בגמ' (מנחות ז) אבימי נשכחה ממנו מסכתא והוא הלך בעצמו לרב חסדא תלמידו או משום יגיעה (רש"י יגעתו ומצאתי) או משום ענוה (ר' אהרן קוטלר)

ממי שהוא קטן הערך כמו שאמר הכתוב מכל מלמדי השכלתי

ונרחיב במש"כ שמשא רבינו מכל מעלותיו לא זכה שניתנה תורה על ידו רק בזכות הענוה

וצ"ב למה מידה זו היא כזו חשובה. מכל המידות הטובות שהיו למשה רבינו (וכמו שהארכנו בפרשת שמות את מסירותו לעמ"י)

אלא זה מביא את התשוקה לאדם וכל המתיקות של התורה נובעת מהתשוקה ובלי תשוקה לא יהיה לאדם מתיקות כמו שכתב רבינו יונה (אבות פ"ד מ"א) 'איזהו חכם וכו' כי היודע כל החכמות אם אינו אוהב את החכמה איננו חכם אלא טיפש והאוהב אותה ומתאווה אליה אע"פ שאינו יודע כלום הרי זה נקרא חכם' ואומר הגר"א בביאורו למשלי (פרק כז פסוק ז): נפש וגו' - כמ"ש האומר במאי ניכול לחמא סב מיניה, אבל "לנפש רעבה" אפילו "כל מר מתוק", והענין כאשר לא יחפוץ האדם בהגיון התורה אז אינו טועם המתיקות ואז "תבוס נופת", אך כאשר נפשו רעבה שמשתוקק ומתאוה לעסוק בתורה אפילו "כל מר מתוק" לו מחמת שיגע בה מאוד וציער את עצמו עליה, מבואר שכדי להגיע למתיקות צריך להצטער ולהשתוקק לתורה דהינו שכאשר לא

לשכינה והלכה רומז לשכינה ולכך מכוין ההלכה ושתיים זו איתנהו בנח תמים שהיה עניו כמו שכתב רש"י (פרק קמא דעבודה זרה דף ו' ע"א ד"ה תמים) וע"י זה את האלהים התהלך נח' דהיה בו השראת שכינה כמו שכתוב (ישעיה נז ט) אשכון ואת דכא'

ולפי"ז אפשר לבאר עוד ביאור למה משה רבינו זכה שתינתן תורה על ידו משום הענוה כיון שע"כ הוא ידקדק ויחזור על שמעתו ומה שלא יודע יאמר לא ידעתי כמו שהיה אצל משה רבינו שלא בוש לומר שמעתי ושכחתי.

וידועים דברי האור החיים הקדוש (שמות י"ט, ב') וז"ל שלשה ענינים הם עקרי ההכנה לקבלת התורה, שבאמצעותם נתרצה ה' להנחילם נחלת ש-די היא תורתנו הנעימה: הא' הוא התגברות והתעצמות בעסק התורה, כי העצלות הוא עשב המפסיד השגתה..

וענין ב' הוא השפלות והענוה, כי אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שמשפיל עצמו ומשים עצמו כמדבר (עירובין נד), וכנגד זה אמר ויחנו במדבר, פירוש לשון שפלות וענוה כמדבר שהכל¹ דורכים עליו.

למה הלכה כבית הלל מפני שנוחין ועלובים וכי קביעת ההלכה תלוי במידות הטובות שלהם

וכמו שאמרו חז"ל (עירובין יג): במחלוקת שבין בית שמאי ובית הלל, שאלו ואלו דברי אלוקים חיים, ומפני מה זכו בית הלל שנקבעה הלכה כמותם? מפני שנוחים ועלובים היו, ושונים דבריהם ודברי בית שמאי, ולא עוד אלה שמקדימים דברי בית שמאי לדבריהם. והקשה על זה הב"י בספרו כללי הגמרא (על הספר הליכות עולם דף נא ע"א) ולכאורה יש לתמוה שאם אין הדין כדבריהם, וכי מפני רוב מידות הטובות שבהם קבעו הלכה כמותם?

אלא פירש הב"י ונראה לפרש כונת חז"ל, שמפני מה זכו לכוין תמיד לאמת? ועל כה השיבו, שמפני היותם אנשי אמת נוחים ועלובים וענוותנים זיכו אותם מן השמים לכוין תמיד לאמת. ע"כ.

וכתב רבינו החיד"א בחומת אנך (נח אות ג) וזה טעם דהעניו מכוין להלכה וכמו שאמרו (עירובין יג ב) דהלכה כבית הלל שהיו ענותנין דהעניו אינו מאמין בסברתו וחוזר חוזר אור חוזר ואור מקיף עד שיקיף לדון את שתקיף וע"י זה מכוין אל האמת ועוד טעם אחר דהעניו נעשה מרכבה

¹ צ"ב יתור המילה שהכל דורכים עליו ולא אמר שכמדבר שדורכים עליו. אלא ומסופר על הרבי רבי יונתן איבשיץ צוק"ל שהיה נוהג בעשרת ימי תשובה לפקח על העיירות

¹ צ"ב יתור המילה שהכל דורכים עליו ולא אמר שכמדבר שדורכים עליו. אלא ומסופר על הרבי רבי יונתן איבשיץ צוק"ל שהיה נוהג בעשרת ימי תשובה לפקח על העיירות

שמכיר את המציאות ומבין שבאמת אין לו שום חשיבות, כי הכל חסד מן השמים.

והעניו הכי גדול בעולם היה משה רבינו, כפי שהעידה התורה (במדבר יב, ג) והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה, היינו שלא היה עוד עניו כמוהו בעולם, ואף אברהם אבינו שאמר (בראשית יח, כז) ואנכי עפר ואפר, מכל מקום אין זה כמו דרגת הענווה של משה רבינו שאמר (שמות טז, ז) ונחנו מה, שהרגיש שהוא כלום, ואפילו לא עפר

וענין ג' הוא בחינת ייעוד חכמים בהתחברות בלב שלם ותמים וכנגד זה אמר ויחן שם ישראל לשון יחיד, שנעשו כולן יחד כאיש אחד, והן עתה הם ראויים לקבלת התורה. עכ"ל.

גדרי ענווה הכרה שהכל חסד מן השמים

כתב הרב גרשון אדלשטיין (הו"ד בקובץ גליונות בשלח תש"פ) שענווה אין פירושה שאדם טועה בעצמו ולא מכיר את חשיבותו, אלא ענווה היא הכרת האמת,

בחי' אבל אותו אדם שעלה שישי הוא עוד פחות מזה ואינו שווה כלום וכלפיו איש חשוב רבינו יונתן ניגש לגבאי וגילה בפניו שהוא הרבי ר' יונתן אייבשיץ ורוצה דרשה לאחר קריאת התורה והנה הגבאי סיפר לכולם שרבי יונתן אייבשיץ ושמו מאד והנה התחיל לדרוש ופתח ואמר הנה מעולם לא אירע לי כזה באיזה מקום ליה"כ מחוץ לביתי ולא הבנתי על מה עשה ה' ככה לי רואה אני שמן השמים סבבו זאת לתועלת דהנה מעולם היה קשה לי דברי שאמרו גדול מה שנאמר אצל משה ואהרן ממה שנאמר אצל אברהם' ולא למצוא תשובה הגונה אולם עתה כאשר באתי לכאן נתיישב לי מאמר רז"ל דהנה אברהם אבינו ע"ה אמר רק להקב"ה ואנכי עפר ואפר' ולא לבריות כן ואילו משה רבינו כאשר התרעמו כלל ישראל עליו אמר להם ונחנו מה' חידוש גדול יותר לומר לבריות שגם כלפיהם אין הוא נחשב לכלום דהנה ראיתי שאפי' אומרים בכוונה עפר אני בחי' יכולים לעשות מחלוקת כזה נתיישב לי מאמר חז"ל הנ"ל והאיש משה עניו מאד' שפל במדבר יב ג וזה שכתב רש"י על הפסוק דעניו היינו לעצמו אולם סבלן היינו כלפי הזולת דבלא סבלנות יכול האדם המריבה להתפאר לחבירו שהוא יותר חשוב ממנו שיש לו ג"כ מעלת הענוה.

כפר או עיירה בקירוב מקום, ומצא איזה עיירה ונכנס בערב יו"כ להתפלל שם ולא גילה לאף אחד מי הוא כי רצה להתפלל לעצמו באין מפריע. וחיפש בית המדרש ליד מי לישיב אדם שמתפלל בכוונה ובהתלהבות שיוכל גם הוא להתפלל לידו. וראה בקצה בית המדרש אחד שמתפלל תפלת מנחה ועומד בתפלת 'על חטא' והוא מתפלל בכוונה גדולה ובהתלהבות. ושמע האיך שכאשר אמר 'עפר אני בחי' קל וחומר במיתתי' אמר זאת בכל כוחו ובהתלהבות גדולה, והוסיף באידיש 'איך בין א בלאטע' (-אני חתיכת עפר וטיט) והחליט הרבי ר' יונתן שכדאי לו לשבת ליד אותו אדם ביו"כ בתפלה וכך גם הוא יתפלל בכוונה.

והנה ביו"כ בבוקר כאשר קראו בתורה, קראו לאותו האיש שיעלה לתורה רביעי ולאחר מכן קראו לאדם אחר שישי והנה כאשר אותו אדם ראה זאת התחיל לזעוק ולהרעיש עולמות על שביזוהו ונתנו לו רק רביעי ולחבירו הפחות ממנו שישי והנה הרבי ר' יונתן עמד בצד ותמה האיך זה יכול להיות הרי אותו אדם אתמול כאשר אמר עפר אני בחי' אמר זאת בכוונה גדולה וחזר על עצמו כמה פעמים והנה עתה פתאום בשביל עליית שישי הוא מרעיש עולמות וגש ואמר כ"כ הרבה פעמים עפר אני בחי' ואף אמרת באידיש א שטיק ועכשיו אתה מרעיש עולמות' ענה הלה למי אמרתי עפר אני

עניו, ונשאר עניו, כי מה שיודע משה רבינו כתב שהוא עניו אינו סתירה לענווה, והוא רק אומר אני יודע שאני כלום ואין בי שום חשיבות, ואני באמת בטוח בזה, שכך האמת שהכל חסדי שמים ולא אני! וזהו שאמר רב יוסף, אני יודע שאני כלום ואין לי במה להחשיב את עצמי, והכרת המציאות הזו אינה גאוה.

ואמנם מכל מקום זו מדרגה, והמהרש"א שם העיר שאין דרך החכמים להתפאר ולהשתבח במעלתם, והיינו אף שאין זה גאוה וכנ"ל, מכל מקום אין הדרך לספר ולומר את המדרגה שיש בו, והוא ענין אחר שאינו שייך לגאוה, ועיין במהרש"א שם מה שביאר בזה. עכ"ד.

כתב הרב יעקב חיים סופר הו"ד באוסף גיליונות משפטים (תש"פ) 'המבחן לענוותן אם הוא ענוותן אמיתי או לא וכך זה בכל המידות כולם, יש מידות אמיתיות, ויש מידות מזוייפות, יש לכל מידה שני צדדים (כמבואר על פני כל ספר ארחות צדיקים). במידת הענווה יש ענווה כשרה, 'ונחנו מה' (שמות טז ז), שאדם מרגיש בעצמו את אפסות ערכו. וכנגד זה יש מידת הענווה שהיא מזוייפת. מה הבחינה בניהם? איך אדם ידע אם הוא באמת ענוותן אמיתי או שזו ענווה מזוייפת? יש לנו כלל - כך לימד אותנו הגאון מהרש"ם בשם רבותיו - אם אדם אומר על עצמו שהוא באמת כלום, 'ונחנו מה', 'אפס

ואפר. ומפורש בחולין דף פ"ט גדול שנאמר במשה וכו' עיין שם. והיינו מפני שמשה רבינו נסתכל באספקלריה המאירה (יבמות מט, ב) ועל ידי זה הייתה לו בהירות הכרת האמת הגדולה ביותר, והרגיש שהוא כלום, ונחנו מה! ומדרגת אברהם אבינו הייתה קצת פחות מזה, שאמר ואנכי עפר ואפר,

והיינו שהרגיש משהו, אבל עפר ואפר ולא יותר. ודוד המלך אמר (תהלים כב, ז) ואנכי תולעת ולא איש, והיינו עוד פחות במדרגה, כמו תולעת, שיש בה חיות, והוא קצת יותר חשיבות מעפר ואפר. וכל אלו הם חילוקי דרגות בדקות לפי גודל מדרגתם, אבל טבע האדם אינו כן, והאדם בטבעו מרגיש חשיבות, יותר מתולעת ויותר מעפר ואפר.

ובמשנה בסוף סוטה אמרו משמת רבי בטלה ענווה, היינו שרבינו הקדוש היה גדול במדרגת הענווה, וכשמת בטלה ענווה, ואיתא על זה בגמרא שם אמר ליה רב יוסף לתנא לא תיתני בטלה ענווה דאיכא אנא, והיינו שעדיין הוא רב יוסף נמצא בעולם, והוא עניו, ולא בטלה ענווה. פשוט שאין זה –

ולכשנתבונן, וכי אין זו גאוה לומר על עצמו שהוא עניו גאוה, כי הוא רק אומר 'אני מכיר את האמת שאין בי שום חשיבות, 'והרי גם על עצמו בתורה שהוא

הגאון ר חיים ואלאז'ין (בהקדמה למסכת שקלים) כותב על הגר"א: יותר משהיה רבנו אשכול גדול שבגדולים, היה נמוך ושפל בדעתו מכל אדם אשר על פני האדמה ממש.

וכתוב במדרש (שוחר טוב על שמואל פרשה ט"ז) ' נמשלו ישראל לגפן, מה הגפן הזו יש בה אשכולות גדולים וקטנים וכל אשכול שהוא גדול מחברו הוא נמוך ממנו נמוך ממנו, כך ישראל, כל מי שהוא גדול מחברו לעבדך באמת עמ' רלח

הלימוד מזה למעשה. עד כמה חשובה היא מידת הענוה והשאיפה לעוד.

למה מיד לאחר מתן תורה פתחה התורה בפרשה על גנב הנמכר בגניבתו
"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם וגו'" (שמות כ"א, א'-ב')

וצ"ב הרי בני ישראל התעלו והתרוממו בהר סיני למעלות הנשגבות ביותר. הקב"ה פתח להם את שבעת הרקיעים והכל נגלה לנגד עיניהם.

הם זכו לגילוי שכינה ושמעו את קול ה' בהדר, שהיה מהדהד מסוף העולם ועד סופו: "אנכי ה' אלוקיך" (שמות כ ב). בעודם מצויים ברום מעלתם, מן הראוי היה שהמצוות שיצוו עליהם מיד לאחר מכן יעסקו בעניינים מרוממים ונעלים, כגון מצוות 'קדושים תהיו' (ויקרא

אפס'ים', ואת חבירו הוא מכבד, הרי זה סימן שהוא ענוותן אמיתי. אבל אם הוא אומר 'אני אפס - אבל החבר שלי הוא אפס אפס'ים' (או פחות מזה..), זה ענווה מזוייפת. זה לא ענווה אמיתית. כי את החבר שלך אתה צריך לכבד ולתת לו את כל הכבוד שמגיע לו. אמת היא שאתה 'בן מלך', כמו שהגמרא (שבת סז.) אומרת 'כל ישראל בני מלכים הם'. (ויש הרבה שתובעים את זה בפה מלא.. 'תחלוק לי כבוד, אני בן מלך..'). אבל אל תשכח שהחבר שלך הוא גם בן של מלך.. תחלוק לו גם את הכבוד הראוי לו'.

וזו מעלתו של משב שחס על כבודם של ישראל ונלחם עם המצרי שהרג ודאג להם וכן דאג לצאן כמו שכתוב שנמדד בצאן אבל לעצמו לא דאג לכלום.

ובאמת אחד הדברים שמהם רואים את השפעת התורה על לומדיה, הגדולה לעומת הגאווה השכיחה אצל המנהיגים האחרים

התורה כשמתבוננים בענוה של גדולי העצומה

כל גדולי ישראל היו נודעים בענותנותם המופלגת, והלכו בדרכו של משה רבנו שהתורה מעידה עליו שהיה עניו מכל אדם אשר על פני האדמה.

יט, ב) וכדומה. ולא לפתוח בפרשה על גב הנמכר בגניבתו?

אלא יבואר בהקדים דברי הפסוק 'ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם וכו' פן ינחם העם בראותם מלחמה ושוב מצרימה' (שמות יג, יז) וצ"ב וכי אחרי כל היסורים והשיעבוד הנורא שעברו בני ישראל 210 שנים, והנה הם זוכים לראות יד ה' במכות אשר במצרים, בקריעת ים סוף, בהליכתם במדבר כשה' הולך לפניהם יומם בעמוד אש וענן להאיר ולהנחותם הדרך, ואחרי כל זה - "ולא נחם אלוקים דרך ארץ פלשתים וגו' פן ינחם העם בראותם מלחמה ושוב מצרימה", הם ישובו למצרים ארץ סבלותיהם ועינוייהם, ולמה?! "בראותם מלחמה!" הם ראו נפלאות ה' בהוציאם מארץ מצרים בכח גדול וביד חזקה, והם מפחדים ממלחמה ועוד יסכימו מפחד זה לשוב למצרים!!

אלא למדנו מכאן מאיר לנו מרן ר' לייב חסמן זצוק"ל, כי האדם מורכב משני כוחות הפכיים מן הקצה אל הקצה, נשמת חיים לו 'חלק אלוק ממעל', וגוף עכור חשוך וגשמי 'עפר מן האדמה' – "סולם מוצב ארצה וראשו מגיעה השמימה", וכל הזמן מתחוללת בתוכו מלחמה בין שני הפכיים אלו, ויכול האדם להתהפך מן הקצה אל הקצה ברגע קט. וזהו "פן ינחם העם בראותם מלחמה ושוב מצרימה" אחרי שהאדם נמצא במרומי מעלה, יכול

הוא להתהפך ברגע לשפל שאין כמותו, הוא רק יראה מלחמה ורגשות פחד וגוף ינסו להפילו. לכך על האדם לעמוד כל חייו בחזקת 'לרגעים תבחננו' כל הזמן בהתבוננות ובחינה על מצבו, כי אין לאדם שום בטחון מהרגע לרגע, גם אחרי שהגיע לדרגות גבוהות ונשגבות יכול לאבד הכל ברגע. ומזה נראה גם להיפך כי מדה טובה כפולה וכו', כי גם אם נפל האדם לעמקי שחת, אל לו ליפול ברוחו ח"ו, כי יש בידו לשוב ולעמוד בחפזון נפלא על מקומו הנכון ולקבל שוב מוסרות גופו בידו להטותו לדרך הטוב. הסבא מקלם היה אומר: בני אם תחיו בפשטות תשארו בפשטות! כלומר אם תחיו בלי **התבוננות** אז ישארו כל מעשיכם כמעשה קוף בעלמא! והארכנו בזה במק"א (למעשה פרשת בא) שפרעה לא היה מתבונן ולכן הוא נפל

כמה שהדבר יותר יקר הוא צריך יותר שמירה

ועוד יש לומר שהרי כמה שהדבר הוא יותר יקר לאדם הוא חושש יותר שמא יאבד לו, לכן רצה ה' להראות להם עד כמה יקרה כל ההשקעה ודברי תורה קשה לקנותם ככלי זהב ונח לאבדם ככלי זכוכית. לכן הולכים ה' בכל כך הרבה סיבובים. משל למי שיש לו הרבה כסף כמה שיש לו יותר הוא יותר שומרו עמוק.

כעלובה כלה שזינתה תחת חופתה (גיטין לו:).

ולפי האמור מיושבים הדברים שהאדם כוחו ליפול מביום חתונתו ושמתח ליבו לשפל המדרגה.

איך יתכן שמאזהרה על אהבת ה' עוברים להזהירו שלא לעבוד ע"ז שהוא ככופר בעיקר

ולפי"ז יש לישיב מה שהקשה החפץ חיים בשמירת הלשון (שער התורה פרק י) 'על מה שאנו אומרין בכל יום בפרשה שניה דקריאת שמע (דברים י"א י"ג): "והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את ה' אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם. וכו' השמרו לכם וגו' ועבדתם אלהים אחרים" וכו'. וצ"ב שהרי מודבר באנשים יראי ה' ואוהבי שמו בכל לב ונפש, כמו דכתיב: "לאהבה אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם" וכו', ומה שיק להזהירים "פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחוויתם להם." וכו', וצ"ב שהרי מבואר בגמ' בשבת (קה:) שכך אומנתו של יצה"ר היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך עד שאומר לו עבוד ע"ז, והולך ועובד. אבל אינו יכול להפילו מיד, א"כ קשה איך יתכן להזהירו שיפלו עד כדי כך מאהבת ה' לעבוד עבודה זרה שהוא ככופר בעיקר¹ ועוד תבת "וסרתם" לכאורה יתר היא? ועוד דלכאורה הלא הדרך הוא כשאדם

ונוסיף שרבי אליהו לאפ"אן היה לומד מכאן, שלימדה תורה עד כמה כדאי להשקיע בבריחה מן החטא. כדאי היה לבחור בדרך הרחוקה, ללכת דרך ימים ומדבריות, הכל כדי לנתק את הגשר אשר דרכו אפשר לחזור אל החטא. כדאית השקעה של עבודה רבה ועמל קשה, בעקירה מהמצב ומהסביבה שהיו עד כה, כדי לחסום את הדרך חזרה אל החטא ואל סביבתו. (ועי' מש"כ בזה בלמעשה פרשת בשלח)

לפי"ז מובן מדוע צייתה התורה מיד על הדרגות של גניבה כי האדם יכול ליפול מאיגרא רמה לבירא עמיקתא. (ויש להוסיף את דברי הגר"א שאורח חיים למעלה למשכיל לבלתי סור מרדת שחת שאם אינו עולה בודאי הוא יורד)

וכן היה שעמ"י מיד נפלו בחטא העגל כמו שכתוב 'סרו מהר מן הדרך אשר ציתם עשו להם עגל מסכה' (שמות לב, ח) ומקשה ר' חיים שמואלביץ, (מאמר נה) הרי מבואר בגמ' בשבת (קה:) שכך אומנתו של יצה"ר היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך עד שאומר לו עבוד ע"ז, והולך ועובד. אבל אינו יכול להפילו מיד, א"כ קשה איך יתכן שעמ"י, שהיו דור דעה שאפ"י שפחה ראתה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי, והצביעו על הקב"ה כביכול ואמרו זה קלי ואנוהו (רש"י שמות טו, ב), עשו את העגל ולא עוד אלא שחטאו כל כך מהר והוגדרו

ומעולם לא עלה על דעתי שיטה מן הדרך הישרה. אמר לו הסוחר, תמים שכמותך, וכי שייך לומר על סוס שהוא "משכיל"? "יתכן שהוא טוב יותר מבהמות אחרות, אבל סוף סוף בהמה הוא, ואם כן כל זמן שהוא רואה דבר שמגרה אותו, מאבד את העשתונות, מתגברת עליו התאוה והולך אחריה, לכן היה לך להחזיק היטב במושכות ולא להניח לו ללכת בחופשיות.

והנמשל: אומר הגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א, הוא הדין באשר לאדם, כיוון שהוא מורכב מנפש שכלית ומנפש בהמית, חייב הוא להשגיח היטב בכל שעה ושעה, על הנפש הבהמית שלו, ולאחוז היטב במושכות לבל תשתלט עליו, אם אדם מסיח דעתו מעט, מיד עושה הנפש הבהמית את שלה, ולוכדת גם את הנפש השכלית ברשתה.

(משלי החפץ חיים)

[והחפץ חיים כתב לישיב 'אבל האמת הוא כפשוטו, דמתחלה כתיב בפרשה: "ולעבדו בכל לבבכם", ואמרו חז"ל (תענית ב'): איזו עבודה שהיא בלב? הוי אומר: זו תפלה. ולזה אמר הכתוב: "השמרו לכם פן יפתה לבבכם", הינו שהיצר יפתה לבכם לאמר: למה לי תו ללמד תורה, מאחר שיש לי אהבת ה', וברוך השם אני מתפלל בכל יום, די בכך, ומה בכך אפלו אם אסור מעתה לגמרי מן התורה, או שאסיר את בני מהתורה, הלא הוא מתפלל בכל יום? ולזה בא הכתוב

מצוה לבנו שיתנהג בדרך הישר, מצוה לו לפי ענינו. אם הוא הולך בדרך תמים, מצוהו שיוסיף אומץ, ולא יסור מזו הדרך, ואם הוא הולך שובב בדרך לבו ורוצה לנסע מאתו, הוא מצוהו שעל כל פנים לא יסור מדרך השם לגמרי, חס ושלום, ואם יחליף הענינים, שיצוה לבנו ההולך בדרך הישר, שלא יסור מדרך ה' להמיר דתו, חס ושלום, לא לכבוד יהיה לו וגם לבנו בצווי הזה'

ולפי האמור יש לישיב שכיון שהאדם יכול להיפך מעובד ה' לכופר לכן מצווה ה' מיד לשמור על עצמו. כי יוכל להגיע לשאול לתחתית.

ויש להוסיף בזה

משל לסוחר שכר עגלון להוליכו למקום מסוים. לפני צאתם לדרך ביקשה הסוחר מהעגלון שישגיח היטב על סוסו, לבל יטה מן הדרך. העגלון אמנם הבטיח, אך עד מהרה התברר שלהבטחתו לא היה כל ערך, כאשר אך יצאו מן העיר, נרדם העגלון על מושבו והסוס המשיך לרוץ ללא כל השגחה והכוונה. כאשר ראה הסוס חציר ועשבים נטה מן הדרך כדי לאוכלם, תוך כדי סטייתו מן הדרך איבדה העגלה את שיווי משקלה, והתהפכה והסוחר נפל מתוכה, גער הסוחר בעגלון ואמר לו: הרי הזהרתך להשגיח על בהמתך ואיך זה הנחת אותה לנפשה? ניסה העגלון להצטדק ואמר, מכיר אני אתסוסיי "משכיל" והוא יודע את הדרך היטב

והודיע לנו, שסוף דבר יהיה על ידי הסרה מהתורה "ועבדתם אלהים אחרים"].

ועוד מבארים זאת בעלי המוסר על ידי משל: "אדם שהיו לו עשרה בנים תשעה מהם הלכו בדרך הישר, רק הבן העשירי סר מן הדרך והתחבר לאנשים ריקים ופוחזים, עד שיום אחד העז לשלוח יד בממון הזולת."

"משראה אביו כך, לא נתן מנוח לנפשו ועשה הכל להחזיר את בנו לדרך הישרה. והנה באחד מן הימים מודיעים לאבא שהבן נתפס על גניבה. לשמע הידיעה נפשו הייתה עגומה וכואבת."

"ראו אותו שכניו ומכריו ואמרו לו: 'תתמקד גם בבניך הטובים'. אמר להם: 'נכון, אבל מה עושים עם הגנב?'"

כך כביכול גם לבורא עולם כואב לו בראש ובראשונה על אותו גנב ולכן התורה הקדושה עוסקת קודם כל באדם שגנב ואין לו במה להשיב את גניבתו, שבית דין מוכרים אותו לעבדות.

וזאת מכיוון שקודם כל יש לעזור לאדם שנטה מן הדרך הישרה והעז לשלוח יד בממון הזולת לתקן את חטאו. רק לאחר מכן תפנה התורה לעסוק בשאר מצוות ועניינים שבין אדם לחבירו.

ועוד הטעם שהתורה פתחה במצווה זו של מכירת עבד עברי כיון שרואים בה עד כמה דואגת התורה, גם לאדם זה כי התורה דואגת לכל אחד שיתעלה ובונה בשבילו דרך עליה, וזה לימוד גדול לאחר

מתן תורה שהצטוו תרי"ג מצוות שלא יתיאשו ובפרט שעמ"י היו בוכים על עסקי משפחותיו שנאסרו עליהן קרובים והוצרכו לכפות עלים ההר כגיגית כדי שלא יחזרו בהם.

וכך כתב הגר"ש וולבה זצ"ל הו"ד בספר (שערי גדולה עמ' עז)

חלילה לך לחשוב כי התורה מתייחסת לאדם רק כשהוא במעלתו, מצליח בתורה וליבו פתוח בתפילה. ואילו מצב זמני וחולף של שקיעה ואטימות רוחנית, נחשב מחוץ לתחום תורה וחיוביה. הנה מצאנו פסוקים מרכזיים בתורה, הנאמרים במיוחד כלפי אדם במדרגה השפלה ביותר, יהודי המוכר עצמו להיות עבד בביתו של גוי עובד ע"ז.

וכך אמרו חז"ל (תורת כהנים הובא רש"י על ויקרא כו א) 'כנגד זה הנמכר לעכו"ם הכתוב מדבר. שלא יאמר: הואיל ורבי עובד עכו"ם אף אני אעבוד עכו"ם הואיל ורבי מגלה עריות, אף אני אגלה עריות. הואיל ורבי מחלל שבתות אף אני אחלל שבתות' תלמוד לומר לא תעשו לכם אלילים וגו' את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו' הזהיר כן הכתוב על כל המצוות אני ה נאמן לשלם שכר

הנה ה' מופיע ומתייחס לאדם במצב כה ירוד, הנעשה משרת בבית עבודה זרה. והוא ית' מדבר עמו כאלקיו, מזהירו מהשפעת הסביבה, ומבטיח לו שכר על עמידתו בניסיון.

צאן תחת השה) "פרק כא-לז) ואמרו חז"ל (בגמרא) בבא קמא עט (:תנינא, אמר רבי יוחנן, בא וראה כמה גדול כבוד הבריות שור שהלך ברגליו] משלם הגנב [חמשה ש, שה שהרכיבו על כתפון] משלם [ארבעה ומפרש רש"י עה"ת: שור שהלך ברגל ולא נתבזה בו הגנב לנושא על כתפו משלם חמשה, שה שנשאו על כתפו משלם ארבע הואיל ונתבזה בו.

דרשה נוספת בפרשתינו ממנה ניתן ללמוד עד כמה גדול ערכו של יהודי גם אם הוא גנב שפל ועל כן, יש לכבדו בהתאם ולכן גם התביעה עליו היא כמו לכל אדם שהוא בר-מעלה.

וכך היה אומר המשגיח מגייטסהד הגה"צ רבי משה שוואב זצ"ל משמו של הרב מפוניבז - 'הגרי"ש כהנמן זצ"ל": צא ולמד, כמה גדולה מעלתו של אדם מישראל, אפילו פחות שבפחותים. דרשו חז"ל) קידושין כב (:בענין רציעת עבד עברי": אוזן זו ששמעה בהר סיני שאמרתי כי לי בני ישראל עבדים ועבדים לעבדים והלך זה וקנה אדון לעצמו - ירצע."

"שוו בנפשכם במה מדובר פה? הלא בגנב שנמכר בגניבתו. שפל אנשים ונבזה מאד. אך גם הוא כמות שהוא, נתבע על כך שאינו במדריגה לחוש את ההבדל בין עבד ה' לעבד אנוש. מייסרים אותו מדוע לא קלט כראוי בעומק נשמתו את הכרוז מהר סיני "כי לי בני ישראל עבדים - ולא

רואים עד כמה כל יהודי חשוב בפני ה' כעולם מלא שדבר גדול באה ללמדנו התורה בזה! פרשת משפטים עוסקת בענינים שבין אדם לחברו ובהירות בממון חברו, ללמדנו את הזהירות הנצרכת בכבוד השני ובממונו! וכדי להדגיש בפנינו עד כמה צריכה להיות הזהירות לכל אדם באשר הוא, פתחה התורה בדיני עבד - שהוא האדם הבזוי והשפל - גם אותו צריך לכבד ולהזהיר בכבודו! כל אדם באשר הוא אדם יש להיזהר מאד בכבודו! זה התורה באה ללמדנו - הזהירות בכבוד השני, היא בלא קשר למעמדו ותפקידו, כל אדם באשר הוא אדם, יש לכבדו ולהיזהר מלפגוע בו בגופו בנפשו ובממונו! לך גם ציורה התורה על מצות העבדים מיד ביציאתם ממצרים, מבאר הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, כי מיד כשהשתחררו בני ישראל מעבדות, כשטעם העבדות והשפלות עדיין בפיהם - אז מצטווים על כבוד העבדים, להבין כמה כל אדם באשר הוא - אדם הוא! לא לחינם אמרו חכמי דורו של מרן רבי ישראל סלאנטר זצ"ל שנפטר בשבוע של פרשת משפטים, כי זוהי הפרשה שלו! הוא שטרך כל חייו להחדיר את ענין המוסר והמידות שבין אדם לחברו - 'זוהי הפרשה שלו!'

ויש להוסיף מש"כ (איש לרעהו משפטים התש"פ) נלמד מהפסוק" חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע

הבאה; לכל יהודי יש בתוכו בחינה, נקודה, שבה הוא מיוחד, חד בדרא. למשל, ישנו אדם שהוא בעל הבנה בהירה בגנות הכעס. ייתכן שבעניין השבת או בעניין לימוד התורה הקדושה הבנתו חלשה ביותר. אבל אם הוא רואה אדם כועס, בעיניו הוא נראה מגונה ושפל כל כך. שהוא פשוט אינו מסוגל להבין זאת. או ישנה אישה שכאשר שכנה שלה יולדת בשעה טובה, היא מרגישה שהיא מוכרחת לשלוח לה עוגה או להיכנס לעזור לה עם הילדים, לא שייך אחרת. וכך הוא אצל כל אדם, לכל אחד יש דבר שבעיניו נראה פשוט, אך לא כל מה שבעיניו פשוט גם בעיני השני נראה פשוט כל כך. הדברים עמוקים הרבה יותר ממה שאנחנו חושבים. לכל אדם ישנה נקודת הקדושה שלו, איך הוא אוהב את הקב"ה ואיך הקב"ה אוהב אותו. הקב"ה ברא כל יהודי בתור בן יחיד. אם אמא תתבונן רגע, היא תראה שכל ילד היא אוהבת בנוסח אחר, ולא שילד אחד היא אוהבת יותר מילד אחר. אלא שזה סוג אהבה שונה, כמו שאם ישאלו אדם את מי הוא אוהב יותר, את אבא או את אמא, יאמר שאינו מסוגל לענות על שאלה כזו, אך ברור לו שאלו שני סוגי אהבות; הוא אוהב את אביו לא כמו שהוא אוהב את אימו, וכמו כן הוא אוהב את האח לא כמו שהוא אוהב את האח השני. הקב"ה אוהב כל יהודי. כי כל יהודי אצלו הוא ילד אחר, כל יהודי הוא בן

עבדים לעבדים. משמע שגם אל אדם כזה מגיע אליו הקול האלוקי.

"כי אפילו יהודי גנב בשפל מצבו בעצם נפילתו, מכיל את המעלה והיתרון הסגולי האצור בכל נפש מישראל": עבדי הם. גם אם כרגע איננו עבד השם בפועל, הריהו עבד ה' בכח, וכאשר הולך וקונה אדון לעצמו הינו מתנהג בסתירה גמורה לעצם מהותו. עכ"ד.

"בשבילי נברא העולם" יתכן שאברהם אבינו וכל שאר הקדושים נבראו בשבילך

"כל אחד ואחד חייב לומר; בשבילי נברא העולם". הביטוי הזה, אם חושבים עליו לרגע, הוא ביטוי עצום, מרעיש, מקשה הרב שמשון דוד פינקוס בספרו (תפארת שמשון במדבר) ולכאורה אינו מובן, כל אחד מאיתנו בעצם אומר; הקב"ה ברא את העולם, את אברהם אבינו, את יצחק אבינו, את יעקב אבינו, את שנים-עשר השבטים, ואת משה רבינו ואת אהרון הכהן, את החפץ חיים ואת כל העולם - הכול בשבילי! והנה אומרים חז"ל שכל יהודי צריך לומר שלא רק דוד המלך, אלא אפילו האבות הקדושים, השבטים, הנביאים, זקני הסנהדרין וכו' - את כולם ברא הקב"ה בשבילו. הייתכן!?

לכל יהודי מעלה ייחודית

ליישב לגמרי עניין מופלא זה איננו יכולים, ועלינו לקבלו כדבר סתום, ומכל מקום ננסה להגדיר את הדברים בצורה

יחיד. הקב"ה אוהב את עם ישראל לא בכללות כעם; כלפיו עם ישראל בנוי מיחידים, והקב"ה רואה נקודת מעלה מיוחדת אצל כל יהודי. הקב"ה נתן לכל אחד את מעלתו המיוחדת, את נקודת הטוב שלו שבה הוא מיוחד, ומחמת נקודה זו הקב"ה אוהב איתי, כאן מתבטא יופיו של האדם, עד כדי כך שהקב"ה כביכול אומר; "אני אוהב אותך כל כך. שהייתי בורא את כל העולם כולו בעבורך". (וע"ע במש"כ בזה בלמעשה על אלול מאמר על הנכבדות)

אלא יש לבאר עפ"י מש"כ בספר ילקוט יוסיף לקח בראשונים מבואר, אומר הגר"ז אפשטיין זצ"ל בספרו "הערות", שכל דיני התורה כלולים בעשרת הדברות. לאור זה יש ליתן את הדעת לעובדה שמיד אחרי שקיבל משה רבינו לידי את הלוחות שבהם כתובים עשרת הדברות, הוא החל ללמד את בני ישראל דיני עבד עברי. הרי בכל מקום מיחסת התורה חשיבות מיוחדת להתחלה, שהיא כוללת תמיד את החלק החשוב שבדבר. נשאלת, איפוא, מאליה השאלה: איזן חשיבות נועדה לפרשת עבד עברי, הרי ענין זה אינו מצוי כל-כך ואינו נוגע לכל אחד ואחד!

קושיה זו עורר כבר הגר"י לוינשטיין זצ"ל, והוא תירץ שאכן משפט הבכורה ראוי למצוה זו, כי היא חשובה עד למאד ומונח בה יסוד לכל עבודת האדם! כי בדיני עבד עברי אנו מוצאים שהתורה משתדלת לשלול עבדות מוחלטת, התורה מסרבת להעניק לאדון בעלות בלתי מוגבלת על העבד. משך זמן העבדות נקבע לשש שנים בלבד, בתום מועד זה חייב האדון לשחרר את עבדו. ובתוך הזמן הזה מצווה האדון שלא לרדות בעבד בפרך, ובמקביל הוא חייב

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם וגו'" (שמות כ"א, א'-ב')

למה מיד לאחר מתן תורה פתחה התורה בפרשה על גנב הנמכר בגניבתו - בדיני עבד עברי נכלל יסוד חשוב לעבודת ה'

למה מיד לאחר מתן תורה פתחה התורה בפרשה על גנב הנמכר בגניבתו וצ"ב הרי בני ישראל התעלו והתרוממו בהר סיני למעלות הנשגבות ביותר. הקב"ה פתח להם את שבעת הרקיעים והכל נגלה לנגד עיניהם.

הם זכו לגילוי שכינה ושמעו את קול ה' בהדר, שהיה מהדהד מסוף העולם ועד סופו: "אנכי ה' אלוהיך" (שמות כ ב). בעודם מצויים ברום מעלתם, מן הראוי היה שהמצוות שיצוו עליהם מיד לאחר מכן יעסקו בעניינים מרוממים ונעלים, כגון מצוות 'קדושים תהיו' (ויקרא

לדאוג לעבד שיהיה לו מצב של "כי טוב לו עמך"; עד שאמרו (קידושין כ.) כל הקונה עבד עברי כקונה אדון לעצמו. אלה הם מושגי העבדות לפי השקפת התורה, האדון חייב להתחשב מאד בעבד, ולא לחשוב כל הזמן כיצד לנצל ולהפיק ממנו רק תועלת ורווח.

הנהגה זו יש לה בסיס, שהוא למעשה יסוד חשוב לכל עבודת האדם. בספר ויקרא (כה) נאמר: "כי לי בני ישראל עבדים, עבדי הם, אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים", ודרשו חז"ל (בבא מציעא י.): "עבדי הם, ולא עבדים לעבדים". משמעות הדברים היא שהתורה באה לשלול מצב של עבדות, שמהותו ביטול העצמיות ושליטת כל רצון עצמי ומטרה פרטית בחיים, מצב שבו הכל מסור ושייך לאדון ללא כל הגבלה. לכך אין התורה מסכימה. כי מושגים כאלה וחיים באופן כזה ייתכנו אך ורק ביחסו של האדם להקב"ה, שם נדרש האדם לבטל את עצמו לחלוטין לרצון ה' יתברך. מטרת כל אדם צריכה להיות אך ורק עשיית רצונו יתברך בשלימות.

האמת היא שעבדות כזו לה' יתברך, בפועל היא חירות, כי היא לאשרו, לשלימותו ולתכליתו של האדם בחייו. העבדות המושלמת היא המצב של "ובו תדבק"; כל חסרון בדבקות, וכמו כן כל זמן שיש לאדם שעבוד כלשהו לדברים אחרים, הוא פגם במילוי השלם של רצון

ה'. רק התורה והמצוות יכולות להביא את האדם אל החיים האמיתיים ולחירות גמורה. זהו מה שאומרים: "אשר קדשנו במצוותיו" – כל מצוה מקדשת את האדם לה' יתברך. לעומת זאת, ההתחברות להנאות העולם, לתאוות הממון ולכבוד, היא עבדות ולא חירות. וכבר אמרו חז"ל (אבות ו): "שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה".

עתה מובן היטב מדוע הבנת מהות העבדות, היא יסוד לכל המצוות ולקבלת עול מלכות שמים, כי יש להתרחק מעבדות לבני אדם ומהשתעבדות לכל גורם שהוא. את הסיבה לזה, מלמדת פרשת העבדות. כי כאן למדנו שעבדות היא ביטול העצמיות, ואוי לו לאדם המאבד את עצמיותו אפילו במשהו, מתוך עבדות-השתעבדות לאל זר. בין אם מדובר בשיעבוד לאדם אחר, או הליכה אחרי רצונות ותאוות. אשרי מי שזוכה להיות עבד ה'! אשרי העם שה' אלוקיו: כי רק עבודת ה' יתברך היא חירות אמיתית. החסיד יעב"ץ (אבות א, ג) אומר שכל הירידה למצרים נועדה לחנכם, להרגילם ולנתקם מהרגש העצמאי ולהרגילם בעבדות. אחרי זמן ארוך של מאות שנים שהיו בני ישראל עבדים במצרים, השתנו המושגים שלהם והם שכחו את זמן היותם בני חורין משוללי שעבוד כלשהו, או-אז הוציאים ה' ממצרים, מבית עבדים, כדי להיות עבדיו, כנאמר: "כי עבדי הם

אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים".
העבדות שלי, אומר הקב"ה, היא יציאה מעבדות, יען כי היא החירות האמיתית, עבדות של הצלחה, אושר ועושר.
יוצא, איפוא, שבדינים הראשונים שנאמרו מיד אחר מתן תורה, נכלל היסוד לכל המצוות וחוזק הבניין של האמונה.

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" (כ"א - א') אומר ה"כלי יקר", לפני שנכתבו המצוות שבין אדם למקום, כתבה התורה את המצוות שבין אדם לחבירו, משום ש"דרך ארץ קדמה לתורה". לפי"ז אפשר להבין למה זה קדם ועי' בלמעשה על פרשת ויקרא עד כמה חשובה היא הדרך ארץ ולכן היות וזה יותר חמור פתח בזה

"כי תקנה עבד עברי" (כ"א - ב') מדוע פתחה התורה והקדימה לכל המשפטים את דיני העבד? מתרץ רבי חיים שמואלביץ, הואיל ורק עכשיו יצאו ישראל ממצרים, ועדיין הם מרגישים את עצמת המכות שחבטו בהם, זה הזמן הטוב ביותר להסביר להם את כל ענין העבדות. משל למלך שמרדו בו והוא נאלץ להימלט מארמונו, כשרק בגדיו לעורו. המורדים הדקו את טבעת החנק סביבו, ובליט ברירה, כשהבחין שהוא כמעט נתפס, הוא מהר לנקוש על דלתו של בית שהזדמן לפניו וקרא לבעל הבית: "אנא,

הצל אותי!". בעל הבית, שהבין את המצוקה הנוראה, בה הוא נתון, הורה לו לשכב במהירות ופרש מעליו ערמת שקים ובלויי סחבות שהיתה לו בביתו. לא חלפו חמש דקות, וכבר נשמעו נקישות עזות על דלת הבית: "איפה הוא?" בעל הבית נגש לפתח: "את מי אתם רוצים? במה אוכל לעזור?" "זוז" - שאגו הפורעים, וכבר נכנסו פנימה והחלו לנקוש על הקירות ועל הארונות בקתות הרובים שלהם, כדי להבחין היכן יש דלת כפולה. אחד מהם הבחין בערמת הסחבות שהיתה מונחת בפנת החדר, והכה עליה נמרצות, אך בנס לא העלה על דעתו לחפור בה ולגלות את מי שמסתתר בתוכה. לבסוף התייאשו המורדים ופנו ללכת, וכשהשתרר במקום שקט, העז המלך לצאת, עדין רועד וחווור כסיד. "הצלת את חיי", לחש למצילו, נותר בבית עוד יומיים, וכשהתרחקו עוד הפורעים, יצא למקום אחר. חלפו חודשים ספורים, המרד דוכא - והמלך שוב ישב בהדר על כסאו. הפעולה הראשונה שעשה, היתה, כמובן, לקרוא למצילו, על מנת לגמול לו על מה שעשה עבורו. "הצלת את חיי", אמר לאיש כאשר עמד לפניו, "מה ביכולתי לעשות עבורך?" תודה לך אדוני המלך, אך איני חסר דבר... מכל מקום, אם זוכה אני לדבר אתך, מסקרן אותי לדעת כיצד הרגשת תחת ערמת הסחבות שהנחתי עליך, כשהחרבות הכו מעליך?". למשמע

הבקשה האדים המלך כולו: ומיד פקד על העבדים שלפניו: "הוציאוהו למוות בתליה!". אדוני המלך, פער האיש את פיו בתדהמה, "אני חוזר בי מהשאלה... אין המלך צריך לענות לי... רחם עלי, נהג בי כאלו לא שאלתי מאומה...". אך המלך לא נרגע: "אי אפשר למחוק את מה שדברת זוהי חוצפה איומה שאתה עתיד לתת עליה את הדין. לא הועילו כל בקשות הרחמים, והאומלל הובהל לכיכר העיר בטקס מרשים, על צווארו הונח חבל התליה, והספירה לאחור החלה, כשהמלך עצמו מופקד על הארוע כולו מקרוב. כשאמר התליין את הספירה "שתים" וכפסע היה בינו לבין המוות, נגש אליו המלך, הסיר את החבל מעל צווארו ואמר לו כשחיוך על פניו: "כעת יודע אתה כיצד הרגשתי?!... לעולם לא היית מבין זאת, אלמלא היית חווה זאת על בשרך...". מילים רבות אינן יכולות להסביר מה פשר המושג "עבדות", אך עם ישראל אשר זה עתה יצאו מעבדות לחירות, מבינים זאת היטב על בשרם. לכן בחרה התורה לפתוח בציווי זה, לפני שמאורעות אלו יישכחו מהם. מסופר על אחד מגדולי ישראל, שהלך לאסוף כסף בביתו של עשיר, והיה קור אימים בחוץ וגשם זלעפות. העשיר ביקש מהרב להיכנס, והרב התעקש להישאר בחוץ. העשיר לא הבין מדוע הרב לא נכנס, אמר לו הרב, רציתי שתרגיש מה העני מרגיש.

"כי תקנה עבד עברי" (כ"א - ב') רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל בספרו "דברי אגדה" כותב: המשפט הראשון שהתורה כתבה זה "עבד עברי", תורה שלימה נכתבה איך האדון צריך להתנהג עם העבד. אסור לו להעביד אותו עבודת פרך, אסור לו להעבידו בעבודה כשאינו צורך בה, אסור לו להשתמש בו עבודת עבד, שינעיל אותו ויוליך את כליו לבית המרחץ. וצריך שיתן לו לאכול מאותם מאכלים שהוא אוכל, ולכן אם יש לאדון בגדים נכבדים בשבת, חייב לקנות גם לעבד, ואם אין לו כסף לקנות, חייב האדון לתת את בגדיו לעבד. ולא עוד, "ויצאה אשתו עמו", שואלת הגמ' בקידושין [דף כ"ב.], אם הוא נמכר, אשתו מי נמכרה - מה ענין לאשת ובניו כאן? אלא "מכאן שרבו חייב במזונות אשתו", עליו לפרנס את אשתו וכל ילדיו. ראו איזה הבדל בין משפטי התורה למשפט החילוני. כמה עונשים מטילים על גנבים ורוצחים, ושופטים אותם גם על פי עד אחד, על פי קרוב ועל פי אומדנא, שהרי אלמלא העונשים הללו, הלא איש את רעהו חיים בלעו. ולמרות הכל, בתי הסוהר מלאים בגנבים ורוצחים. והנה באה התורה ואומרת, שלגנב אם יש לו - ישלם שנים, וזהו רק אם ראוהו עדים, ובלי עדים, הלא מודה בקנס פטור. "ואם אין לו ונמכר בגבבתו", ומה יוצא מגבבתו,

שהוא אוכל טוב, לובש כאחד העשירים, ואין לו דאגות פרנסה עבור אשתו וילדיו. ומה ימנע ממנו מלגנוב. וגם כדי לענוש על רציחה צריכים שני עדים, להתרות בו, וסנהדרין ההורגת פעם בשמיטה או בשבעים שנה נקראת חובלנית. וא"כ נשאלת השאלה, אם אלו העונשים של התורה, הלא איש את רעהו חיים בלעו, איך יהיה סדר בעולם? אבל כבר אמרו חז"ל [בילקוט יתרו רצ"ט], כיצד נתנו עשרת הדברות, חמשה על לוח אחד וחמשה על לוח אחר. כתוב "אנכי ה' אלוקיך", וכנגדו "לא תרצח". כתוב "לא תשא", וכנגדו "לא תגנוב". אין דבר שיכול למנוע רציחות ושפיכות דמים, לא עמוד התליה ולא החרב ימנעו בעד עושי הרשעה. רק האמונה בה' וההליכה בדרכי התורה, הם הערבים שהסדר העולמי יתקיים.

"כי תקנה עבד עברי" (כ"א - ב') שואל ה"אבני נזר", למה התורה כתבה עבד עברי ולא עבד ישראל כמו שבכל התורה אנו נקראים בשם ישראל? ומסביר, שורש השם "עברי" נאמר אצל אברהם אבינו - אברהם נקרא אברהם העברי, כל העולם כולו מעבר אחד, והוא מהעבר השני [בראשית רבה מ"ב]. כח זה הוא החירות האמיתית, שהאדם לא משועבד לדעות והשפעות זרות, והן לא עושות עליו רושם כלל. אם הדבר נראה לו "אמת" הוא נדבק

בו והולך איתו לאורך כל הדרך, גם אם הוא יחיד נגד כולם. זהו ה"בן חורין" האמיתי. לכן בפרשת עבד עברי שאינו יכול להשתעבד ליותר משש שנים, כי הוא במהותו "בן חורין" לא "עבדים לעבדים", לכן כתבה התורה "עברי", שם המורה על מהותו של האדם בישראל - בן חורין.

שלא ישכח מאין בא להוסיף המעשה שמספר הרב גלינסקי בקצין גרמני שנשבה והוציא את מדיו כל הזמן להזכיר לעצו מאין זא

[ועוד יש ליישב עפ"י מה שכותב ה'אור החיים' הקדוש, ש"עברי" הוא מלשון עבירה, "שלא בא לידי מידה זו (שנמכר לעבד) עד שעבר על התורה ומצוות, ומכוון לדבריהם ז"ל (קידושין יד:) כי במכרוהו בית דין בגניבתו הכתוב מדבר, וגם המוכר עצמו מחמת דחקו לא בא לידי זו עד שכבר קדמו לו עבירות, כמאמר רבי אמי (שבת נה.) 'אין ייסורין בלא עוון'".

איזו עבירה עבר אותו יהודי שנמכר לעבד? במקום שאדם יהיה משועבד לבורא עולם הוא משעבד את עצמו מרצון ומדעת להבלי העולם הזה. השעבוד והרדיפה אחר הממון גורמים לו לעשות דברים אסורים. לא אכפת לו שהממון יגיע אליו באיסור, העיקר שיגיע...

לאכלה ולא לסחורה ניקח, למשל, את איסור סחורה בפירות שביעית. נאמר בתורה (ויקרא כה, ו) "והייתה שבת הארץ לכם לאכלה". דרשו חז"ל (בכורות

שכתב דטעם החומר הוא משום שגם הוציא שם שמים לבטלה].

מכה תתרפא אך דיבורים מכאיבים לעד
סיפר הרה"ג רבי ראובן אלבז שליט"א בספרו 'משכני אחריר', אמרו חז"ל (בבא מציעא נח ע"ב): "גדולה אונאת דברים מאונאת ממון", כלומר נדרשת מהאדם זהירות יתרה שלא לצער ולהונות בדיבור, אף יותר מהזהירות הנדרשת מאונאת ממון, שגם היא חמורה מאד. אחת הסיבות לחומרת אונאת דברים היא שלא ניתן להשיבה, והשפעתה על הנפגע נשאר שנים רבות. על כך נאמר בדרך מליצה: "מנא הא מילתא דאמרי אינשי, מכה תתרפא, ודברים יש להם קיום..."
כלומר, אדם קבל מכה או נפצע, כואב לו, אבל על פי רוב המכה תתרפא תוך תקופה קצרה. כמה מכות קיבלנו בידיים וברגליים ואפילו בראש... מי זוכר בכלל... אבל דיבורים שגרמו צער יש להם קיום! קשה למחוק את רישומם! כאשר אדם מבזה ומכלים את רעהו - הפגיעה נחקקת בנשמתו לאורך ימים ושנים, וככל שירצה האדם לשכוח - הוא זוכר זאת תמיד, זה כבר טבוע בו: פלוני ביזה אותי! קשה מאוד לשכוח, ואפילו אם אדם רוצה- הוא אינו יכול. גם אם הצליח להתגבר על הכאב ולסלוח, קשה לו לשכוח!

זכרוני כשהייתי נער בן ארבע עשרה בישיבה קטנה, פעמים רבות היה ראש

יב): "לאכלה ולא לסחורה". התורה אוסרת לסחור בפירות שביעית או להפסידם. היא גם אוסרת למכרם לנכרי או להוציאם מחוץ לארץ ישראל. יש לירקן פרות שביעית, הוא חושב בלבו: 'איך אני יכול להרשות לעצמי לוותר על הרווחים ממכירתם? הוא לא עומד בניסיון וסוחר בהם, הוא אף מוכן למכרם לגוי ולהוציאם לחו"ל, העיקר להרוויח כמה שקלים. הוא חושב שהוא הרוויח... ואינו יודע שלא יראה ברכה בכסף שהגיע אליו באיסור. לעומת זאת, מי שמקפיד על איסור סחורה בפירות שביעית ומוכן להפסיד ממון רב ובלבד שלא לעבור על איסור תורה - מובטח לו שיראה ברכה בממונו ולא יאונה לו כל רע לפי"ז מובן למה כתוב לשון עברי ולא עבד ישראל.

למה מקלל אביו נענש יותר ממכה
ומכה אביו ואמו מות יומת (כא טו) פירש"י בחנק, ואילו מקלל אביו בסקילה. כלומר דדיבור גרוע ממכה.

ולמד מזה בספר לקח דעת ויש מזה מוסר השכל, עד כמה על האדם להיזהר מדיבור שלא יכאיב לחבירו, שהרי דבר זה הוא חמור יותר מהכאת חבירו.

א"ה וכ"כ בשע"ת ש"ג אות ס"ג, דחזינן מהכא שחמור עון הלשון מהכאה. [מיהו עי' ברש"י סנהדרין נ"ג א' ד"ה והמקלל

הישיבה הגאון רבי מאיר דב רובמן זצ"ל, מכבד אותי לעבור לפני התיבה ולהיות חזן. הקב"ה חנן אותי בקול יפה, ומכיוון שלמדתי להתפלל מחזנים אשכנזים - התפללתי בנוסח זה, וראש הישיבה היה נהנה מכך, ואפילו האשכנזים שהיו בישיבה נהנו לשמוע אותי. אבל היה בחור אחד שלא נהנה מהחזנות שלי. אני זוכר שיום אחד לאחר שגמרתי את התפילה, וקבלתי ברכות 'ישר כח' מרבני הישיבה וגם מכמה חברים, ניגש אלי אותו בחור ואמר לי: "אתה מחזן בקול של תרנגול"... בדיוק כך... זה כל כך כאב לי עד שהתחלתי לבכות.

אמרתי בליבי: 'מה הוא רוצה ממני? מה עשיתי לו? והלא שמעתי חזנות יפה וטובה וכולם נהנו, מדוע הוא אומר לי כך?'. כאב לי כל כך! לאחר מכן גערתי בעצמי: "נו, שכח מזה!". החלטתי למחול לו ולא להקפיד עליו, אולם לא יכולתי לשכוח את דבריו. בכל פעם שראיתיו נזכרתי בעלבון הצורב. ועד היום, אחרי חמישים שנה ויותר, הדבר חקוק בזכרוני... כמה כוח יש לדיבורים שלנו, וכמה עלינו להיזהר לא לקלקל בהם!. עכ"ד.

למה מוכרים את העבד עברי ולא משכירים אותו

צ"ב למה מוכרים את מי שגנב ואין לו כסף לשלם לעבד ושוללים לו את חירותו

לכאן יותר טוב שישכירו אותו בכדי גנבתו ומהכסף הזה ישיבו את הגניבה? אלא יש לומר שהיות והאדם לעמל נברא כמו שאמר רבי אלעזר (סנהדרין צט:): כל אדם לעמל נברא שנאמר (איוב ה-ז) כי אדם לעמל יולד. איני יודע אם לעמל פה נברא אם לעמל מלאכה נברא, כשהוא אומר כי אכף עליו פיהו הוי אומר לעמל פה נברא, ועדיין איני יודע אם לעמל תורה אם לעמל שיחה, כשהוא אומר (יהושע א-ח) לא ימוש ספר התורה הזה מפ"ך, הוי אומר לעמל תורה נברא, והיינו דאמר רבא כולהו גופי דרופתקי נינהו, טובי לדזכי דהוי דרופתקי דאורייתא.

ובמדרש (ב"ר פי"ג ז) ואדם אין לעבוד את האדמה (בראשית ב, ה), ואדם אין להעביד את הבריות להקדוש ברוך הוא, כאלהיו וכחוני המעגל. (ודבר זה צ"ב שבשלמא אליהו מובן מה שקירב אותם אבל חוני במה הוא קירב ואולי ע"י העוגה שחג קירבם ועוד צ"ב למה לא הוזכר אברהם אבינו) ואדם אין לעבוד את האדמה, לא נברא אדם אלא לעמל, אם זכה, הוא עמל בתורה, ואם לא זכה, הוא עמל בארץ. אשריו לאדם שהוא עמל בתורה. ומי שאינו עבד ה' נהיה עבד למישהו אחר

וכן מפורש במדרש (ילקו"ש תהלים צד רמז תתנ) אשרי הגבר אשר תיסרנו קה ומתורתך תלמדנו - אמר רבי ביזנא אין אדם בעולם בלא יסורין, חושש בשינו אינו

להשיג את הכסף כדי לשלם את הגניבה, ולצורך כך הרי נמכר, לא רצתה התורה להענישו פעמיים. אמנם, כעת שאומר שאינו רוצה לצאת, מתברר שכל המכירה כלל לא נחשבה לו כעונש, על כן, דוקא כעת רוצעים את אזנו כעונש על הגניבה. (לקט אמרים למהרי"ל דיסקין)

אלא יש לומר שיש הבדל בין מי שחד פעמי אינו רוצה לעמוד למבין מי שהפך את חוסר העמל לשיטה וזה כאשר הוא רוצה להמשיך לעבוד הוא מוכיח שהוא הפך את זה לשיטה ולכן הוא נענש כי יש הבדל בין מרידה חד פעמית לשיטה.

(וזכרנו שיש שמוכיחים מאחד הפוסקים שיש הבדל בין העובר עבירה במקרה או בשיטה)

"והגישו אל הדלת או אל המזוזה" (כ"א - ו') אופן ששמעה על הר סיני לא תגנוב והלך וגנב, תרצע. [רש"י]. שואל רבי יעקב גלינסקי, מהו באמת החטא הגדול של העבד? הוא בסה"כ אוהב את אדונו, מפרנסו, נוח לו אצלו, הוא כבר התרגל לסדר יומו, מדוע התורה מסתכלת על זה בעין רעה כל כך?

אלא מתרץ על פי המשנה בפרקי אבות [ג' - א'] שאומרת, "עקביא בן מהללאל אומר הסתכל בשלושה דברים ואי אתה בא לידי עבירה דע מאין באת ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון". נשאלת השאלה, למה כתוב "ואי אתה בא לידי עבירה", למה לא כתוב

יכול לישן בעינו אינו יכול לישן, יגע בתורה אינו ישן, זה ער וזה ער, הוי אשרי הגבר וגו' והיינו שתמורת מה שסבל על המצוה חוסך ומנע היסורים שהיו באים עליו בלא"ה.

ולכן שאדם הראשון לא עשה רצון ה' הוא נענש בזיעת אפיו תאכל לחם.

כי האדם צריך להתרגל לעול ולכן עמ"י ירדו למצרים וכשה' הוציאם אמר כי לי בני" עבדים וכל המטרה שיצאנו ממצרים היא להיות עבדי ה' לכן בין המצוות שניתנו לאחר מתן תורה זה עבד עברי לומר שמי שאינו רוצה עבודת ה' מוכרח הוא להיות עבד למישהו אחר.

ומי שגנב אינו רוצה עמל כי לכן הוא לא הלך לעבוד ולהתפרנס מזה, ולכן נענש וזה הסיבה שזה נכתב מיד לאחר מתן תורה להראות את חשיבות העמל.

ולכן מבואר בתורה שאם העבד אומר שהוא ואהב את אדונו ואינו רוצה לצאת לחפשי, אז 'והגישו אדניו אל האלהים והגישו אל הדלת או אל המזוזה ורצע אדניו את אזנו במרצע ועבדו לעולם' (כא, ו) כתב רש"י, "ומה ראה אמן להרצע מכל שאר אברים שבגוף, אמר ר' יוחנן בן זכאי אמן זאת ששמעה על הר סיני לא תגנוב והלך וגנב תרצע". יש להבין, שמחמת זה הטעם היה ראוי יותר שמיד ירצע באזנו כעונש על הגניבה, ומדוע רוצעים את האוזן על דבר הגניבה רק אחרי שאינו רוצה לצאת? ויש לתרץ, שכיוון שצריך

וזו סיבת התנגדות החזו"א למזרחי
כי הם עשו מהניפלה שיטה

ישראל העובד עכו"ם

רבי משה שנפלד ז"ל, במכתב נוקב
משנת תשכ"א כתב את הדברים הבאים:
'זכיתי לשהות לעיתים קרובות בצל קורתו
של רבה"ק החזו"א, וממנו קבלתי את
ההשקפה כי המזרחי מסוכן יותר מאשר
המפא"י, והחינוך המזרחי מסוכן יותר
מהחינוך החילוני...'

כאשר החזו"א עבר ליד בנינו של בית
ספר המזרחי בב"ב, אמר: משתוממים
כיצד זה יתכן שבשנים קדמוניות עבד כלל
ישראל לעכו"ם, הנה לפנינו דוגמה לכלל
ישראל העובד עכו"ם, שחינוך המזרחי
שמו. רבינו החזו"א קרא את האיש
שהכשיר את החינוך הממלכתי דתי בשם
עמלקי, יען כי קרר את האמבטי הרוחתת
לפני האחרים... (מעשה איש ח"ב עמ'
רטו)

והטעם ביאר(מעשה איש ח"א עמ'
רכא) נהירנא, מספר תלמידו ר"ש כהן,
פעם אחת ריננתי אחר אחד מבאי ביתו
שאיננו מדקדק במצוה קלה כבחמורה,
ואמר לי: עדיין לא זכינו שכל ישראל יהיו
צדיקים גמורים, ואין לרחק גם את אלה
שהם במדרגה של בינונים. ומצאתי אז
מקום לטעון: אם כן, מה איפוא ההתנגדות
החזקה כל כך לשיטת המזרחי? הלא גם
הם בכלל הבינונים, ומה חרי האף הגדול
הזה?

ואי אתה עושה עבירה או עובר עבירה,
וכי לעבירה יש ידיים? אומר רבי אליהו
לאפיאן, עקביא בן מהללאל לא הבטיח
שאם נסתכל בשלושה דברים לא ניפול
אף פעם בעבירה. קורה שאדם נכשל
בעבירה, אבל על דבר אחד הוא נותן
אחריות, שאם יסתכל אדם בשלושת
דברים אלו, לעולם לא יהיה כפות בידיים
של העבירה, שהרי לעבירה יש ידיים והיא
גוררת, עבירה גוררת עבירה. אבל אם
יסתכל בשלושת דברים אלו, כאשר יתן
אל ליבו וילמד מוסר, מאין באת ולאן אתה
הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין
וחשבון, גם אם יעבור עבירה, יישאר כח
במותניו לברוח ממנה. ואם נפל חלילה
בעבירה קלה, הוא יברח מהמקום, ימלט
מידה ולא יצטרך להיות כפות בידיה של
העבירה. וכך אומרים לאדם, קרה
שנכשלת בעבירה, אבל מדוע המשכת
להסתובב איתה. תפתח דף חדש טוב
יותר, וברח לך מהעבירה של פעם. וזהו
גם החטא של אותו עבד. עשית שטות,
גנבת. נמכרת לעבד, נכשלת בעבירה, נו,
אין מה לעשות. אבל עכשיו שאתה כבר
יכול לצאת, לפתוח חיים חדשים, למה לך
כל זה, למה לך להמשיך להיות נגרר
הלאה בעבירה גוררת עבירה, למה לך
להמשיך להתבוסס בבוצ הזה.

והן הן הדברים שלא לעשות מהנפילה
שיטה.

פי חוקות הגויים, מטילים עונשים קשים על גנבים. לפעמים שופטים אותם רק על פי עד אחד, לפעמים על פי קרוב ונוגע בדבר, ואף על פי אומדנא. נוהג זה באצלם מסברא פשוטה והגיונית, כי אלמלא העונשים הללו 'איש את רעהו חיים בלעו'.

והנה אצלנו, אצל כלל ישראל, באה התורה ואומרת שהגנב לא מתחייב לשלם רק אם ראוהו שני עדים, וגם בזה אם הקדים והודה בגניבה קודם שבאו העדים הוא נפטר מן הקנס. ולא עוד אלא גם אם כבר התחייב, אם אין לו מה לשלם הוא נמכר לעבד. ואז, לא זו בלבד שהוא נפטר מלשלם, אלא שמעתה מזומנים לו חיי נוחות, האדון מחוייב להאכילו מאכלים טובים ומשובחים כפי שהוא עצמו רגיל, ולהלבישו בגדים טובים כפי שהוא עצמו נוהג ללבוש, ואין לו כלל דאגת פרנסה לכלכל את עצמו ובני ביתו. והמתבונן בכך יתפלא: לכאורה בצורה כזו מה ימנע מהגנב לגנוב? כיצד יהיה סדר בעולם? הרי כל אחד יעדיף לגנוב כדי להגיע למצב של 'ונמכר בגנבתו', להיות משוחרר מעול הפרנסה, ולחיות חיי רווח על חשבון האדון?

אלא, כותב הרב אלישיב דבר נפלא ביותר, מכאן נראה שהתורה מלמדת אותנו נקודה חשובה ויסודית: אל לנו להעמיד את עמוד התליה ואת חרב העונשים, שהם אלו שיהוו את בסיס

והסביר לי, ההבדל הוא כך. מציאות הבינונים אינה מהווה שיטה מיוחדת לכשעצמה, וגם הבינוני מכיר ויודע שמוטב להיות צדיק גמור וכי יש לשאוף לכך שכולם יהיו צדיקים גמורים, רק שלו אין אפשרות לכך משום אי יכולתו לכבוש את יצרו ולעמוד בניסיון או סיבות אחרות. לא כן המזרחי המהווה שיטה של בינוניות, השואפת לכך שבני ישראל יהיו דוקא בינונים ולא יותר. גם העמידו שיטת החינוך שלהם על יסוד של בינוניות, ומתייחסים בשלילה אל הצדיק הגמור, מבלי לראות בו את האדם השלם - וכי יש לך סכנה רוחנית חמורה מזו?!?

ויש להוסיף שעל האדם מוטל לזכור שהוא עבדו של ה' וכמו שכתוב "כי תקנה עבד עברי" (כ"א - ב') שואל האלשיך, הלשון צריכה להיות הפוכה, הרי בשעת הקניה הוא עדיין עברי ולא עבד, ולמה כתוב "כי תקנה עבד עברי". ומתרץ, יש כאן רמז לקונה, דע לך, אתה אמנם קונה אדם בזוי ונאלח - גנב, אבל עדיין הוא עבד להקב"ה, הוא כבר עבד לאדון אחר, לאדון העולם.

ועוד יש לומר עפ"י מה שאמר מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, (הו"ד בספר 'אוצרותיהם אמלא' של הרב אליעזר טורק) הסביר פעם שהסוגיה של עבד עברי בעיקרה היא פלא פלאים. הרי ידוע בכל מדינות העולם, היכן שהנוהג הוא על

היחס הזה של הענקת כבוד שרחש הרב אברמסקי לאותה עוזרת, בודאי גרם לה להסתכל בעין אחרת, טובה יותר, על התורה ודרכי הנועם שלה. גישה כזאת להתייחס בכבוד ראוי לכל אדם בשווה, מבלי לעיין מה טבעו ומעמדו, היא זו שמביאה שלום ושלווה בעולם.

מִן הַגֵּאוֹן רַבִּי מִיכַל יְהוּדָה לִיפְקוּבִיץ זצ"ל, בספרו 'אמרי דעת' (חלק ב עמוד כד) מאלף אותנו מנסיונו רב השנים בתחום החנוך, כך: "אני אומר לכם, מתוך עובדות קיימות ומנסיון של עשרות שנים, שיסוד הבנין של האדם, איך שבונה את עתידו ומעמיד את עצמו לכל החיים, לא הכשרונות ושאר דברים קובעים זה, אלא רק המידות! אם יש לאדם מידות טובות, אזי יש לו עתיד מזהיר, ואם חס וחלילה המידות הן אחרות, הוא רחוק מהכל. אמנם יכולים לטעות בו, אבל באמת הוא רחוק ממעלות לגמרי..." ע"כ מהספר 'אוצרותיהם אמלא' של הרב אליעזר טורק.

הרב ביפוס משנתה של תורה משפטים תשע"ד (גליון 15)

מה יכולים אנו ללמוד כיום ממצוות הקשורות בעבד ואמה המוזכרות בפרשת השבוע? התשובה לשאלה זו ניתנת בדברי התעוררות שהשמיע מורנו ורבנו רבי אליהו לופיאן זצ"ל (והובאו בספר "משולחן גבוה").

האיום למנוע מגנבים לעשות רע, כי לא זה מה שימנע מהם לשנות את מהותם, לחדול אחת ולתמיד מלפשוע.

אדרבה, מה שכן יגרום להם להימנע מהגניבות, היא דוקא ההנהגה הטובה והרחימאית שינהגו איתם, וההתייחסות כלפיהם בדרך כבוד וברגישות. זאת יחד עם השפעת המידות הטובות שיראו בבית האדון, שהן בסיס ההליכה בדרכי התורה והאמונה בקדוש ברוך הוא, הם יהיו ערבים שהסדר העולמי יתקיים ויישתמר כראוי ויתמעטו הגנבים. סברת בעלי בתים הפוכה מדעת תורה. כך היא דעת והשקפת התורה! הדוגמא הקלאסית למידות טובות, זוהי פרשת עבד עברי!

הגאון רבי מיכל זילבר שליט"א, ראש ישיבת זוועהיל, מעיד את אשר ראה במחיצת רבו, מִן הַגֵּאוֹן רַבִּי יַחְזְקָאֵל אברמסקי זצ"ל, בעל ה'חזון יחזקאל'. את היחס המיוחד במינו שזכתה לקבל ממנו העוזרת בבית, זאת שהיתה אמונה על מלאכת הנקיון.

מדי פעם הוא היה קורא לה באמצע העבודה, ומבקש ממנה שתנוח מעט. גם הודיע לה באופן כללי שהוא מאד ישמח אם תעשה את מלאכתה בצורה איטית וקלה, מאשר שתעבוד במהירות ובאופן מכביד ומתיש. זאת למרות שהאיטיות הזאת עלתה לו בתשלום נוסף, משום ששילם לה לפי שעות.

דרך ארץ הנלמדת אך ורק בתורה, שום חכמה אחרת וכן לא מערכת תרבות ונימוסים של העולם הנאור, לא תוביל לאצילות שכזו.

דוגמא נוספת: אמה עבריה. התורה חייבה את האדון או את בנו לייעדה, דהיינו לשאת אותה לאשה. מי היא אותה אמה? בתו של אדם שהלך והתדרדר במצבו הרוחני והכלכלי עד שירד מדחי אל דחי, ולבסוף הגיע עד יהיה – כדי מכירת בתו לשפחה. נערה "מיוחסת" זו ציוותה התורה על האדון לשאתה לאשה ולייעדה, או למוסרה לבנו שייעדנה. – מכובד ככל שיהיה כל כך למה? דוקא מפני שנערה אומללה זו חרב עליה עולמה, ונקלעה למצב כה בזוי ושפל, עד שנגעלו בפניה שער שידוכים. שכן, מי יחפוץ בנערה עם "יחוס" שכזה? על כן באה התורה ודאגה את דאגתה וחייבה את האדון להצילה מסכנת העיגון לכל ימי חייה; ולשאתה לאשה. האם מידה נעלה כזו של דרך ארץ, נתפסת בכלי הבנתו של איש מאומות העולם?

האם יעלה על דעתו של מישהו מקרב חוגי האנשים הדוגלים בהתחשבות בזולת, להגיע למרגלותיה של הרמה הנישאה אשר אליה מובילה אותנו התורה? אין זאת אלא בחינה נאצלת של דרך ארץ אשר אך ורק תורת אלקים יכלה להמציא ולהנחיל. זהו דרך ארץ במושגים של תורה! זכינו שדברים רבים ברוח זו

נקדים לדברים את דברי רבינו יונה ז"ל (על המשנה) אבות פ"ג) "אם אין דרך ארץ אין תורה, ואם אין תורה אין דרך ארץ". מדובר כאן בשני סוגים של דרך ארץ שהם למעשה שתי דרגות שונות במעלת המידות. הראשון הנזכר במשנה, הינו דרך ארץ במשמעותו המקובלת. דהיינו נימוסים בסיסיים אשר כל אדם נצרף להם בטרם יגש ללמוד תורה. אולם אחרי שלמד תורה הוא מגיע על ידה לסוג חדש של דרך ארץ, הנובע ממקור התורה בלבד. עליו נאמר "אם אין תורה אין דרך ארץ". עד כאן דברי רבינו יונה ז"ל.

דרגה ייחודית זו של דרך ארץ, אמר מו"ר, יש לה שתי דוגמאות בפרשת משפטים. האחת, חיוב האדון לדאוג לכל מחסורו של עבד עברי, יותר ממה שהוא דואג לעצמו. עד שאמרו "קנה עבד עברי קנה אדון לעצמו". נתאר לעצמנו אדם הנכנס לבית ורואה בו שני אנשים, האחד ישן על מטה מוצעת, והשני על הרצפה הקשה. אדם מן השוק יסיק מיד את המסקנה שהאיש אשר על המטה הוא האדון, ואילו השני הוא העבד. אולם מי שידוע את דיני התורה ידע מיד מי הוא האדון ומי העבד.

כי ירדה התורה לנבכי נפשו של האדם, וחייבה את האדון לדאוג לבל יושפל עוד יותר העבד שמעמדו שפל כבר בלאו הכי. ולבלתי ירום לבבו של האדון, ויתנשא יתר על המידה על עבדו. זוהי

שכר כל בריה! הכלבים - אמנם לא היו ראויים לכל שכר, אולם באמצעות השכר שהעניק הקב"ה בטובו לכלבים הללו - הוא העביר אלינו מסר והעניק לנו הזדמנות ללמוד מוסר, כי אם הכלבים שאינם בעלי בתירה נטלו מידו את שכרם משלם - על אחת כמה וכמה שאנו, שבעלי בחירה אנו, ויש לנו יצר הרע המקשה עלינו את עבודת ה' - ניטול שכר נפלא אם נתגבר כנגדו ונעשה את רצונו יתברך!

ואמנם, כך מוצאים אנו שכתב המלבי"ם כאן: "ואף שבעלי חיים אינם בעלי שכר ועונש, כי פעולתם טבעיית - אמר הקב"ה: 'תן לו שכרו', שמזה ילמד אדם מוסר לדעת דרכי ה', שכל שכן שיש שכר ועונש להאדם שהוא בעל בחירה", עכ"ל.

עכ"ד הרב מקדש הלוי ויש ללמוד מזה שלפעמים היצר הרע מגיע לאדם ואומר לו שלא יהיה לו שכר היות והתורה שלו היא בלי עמל כגון שהוא נולד מוכשר וכיו"ב כאן זה בא ללמד דבר זה שלמרות שהכלבים לא התאמצו מ"מ הם קיבלו על זה שכר.

נעשה ונשמע אמרו כאחד

וַיֵּבֵא מֹשֶׁה וַיְסַפֵּר לָעָם אֶת כָּל דִּבְרֵי ה' וְאֵת כָּל הַמִּשְׁפָּטִים, וַיַּעַן כָּל הָעָם קוֹל אֶחָד וַיֹּאמְרוּ כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה (כ"ד, ג')

נאמרו על ידי מורנו ורבנו, כאן ביישובנו. רוח הזו עדיין שורה על המקום ונושבת בינותינו. הבה נפרוש מפרשים וניסע ונלך על ידי הרוח הקדושה והנעלה זו למען ייטב לנו כל הימים.

הלימוד משכר הכלבים

וְאֶנְשֵׁי קִדְשׁ תִּהְיוּ לִי וּבִשְׂרָב בְּשֹׁדֵה טְרֵפָה לֹא תֹאכְלוּ לְכָלֵב תִּשְׁלַכּוּן אֹתוֹ (כ"ב, ל')

כתב הרב מקדש הלוי ופרש"י ע"פ המכילתא: "לכלב תשליכון אותו - אף הוא ככלב. או אינו אלא כלב כמשמעו? ת"ל בנבלה: או מכור לנכרי, ק"ו לטרפה שמוותרת בכל הנאות. אין מה תלמוד לומר: 'לכלבי? למדך הכתוב שאין הקב"ה מקפח שכר כל בריה, שנאמר (שמות י"א, ז'): ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו', אמר הקב"ה: 'יתנו לו שכרו!'".

הנה מלשונו של רש"י עלולים אנו להבין, כביכול ביקש הקב"ה לתגמל את הכלבים על האופן שבו התנהגו בעת יציאת מצרים... אכן לאמיתו של דבר - ברור שאין זו כוונת הדברים! הכלבים אינם בעלי בחירה, ולא היתה להם כל אפשרות לנהוג אחרת מכפי שנהגו! הקב"ה סגר את פיהם, וגם אילו היו רוצים - לא היו יכולים לחרוץ את לשונם!

משמעות הדברים הינה לכאורה, כי הקב"ה ביקש ללמד אותנו כי אינו מקפח

הכלל, ועל כן הכריזו גם הם על נכונותם לעשות כדבר ה'...

לפיכך, מדגישה התורה כי בני ישראל קיבלו על עצמם בבת אחת לעשות כדבר ה', מבלי שתהיה לאיש הזדמנות לברר מהי עמדתו של רעהו, בכדי להבהיר כי כל ישראל קיבלו על עצמם את התורה מרצונם החופשי, מבלי שהיו אנוסים לכך מכתה של אי-נעימות כזו או אחרת...

וכן נראה גם לבאר את משמעות דברי הפסוק לעיל בפרשת יתרו (י"ט, ח'): "ויענו כל העם יחדיו ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה", שכן גם שם לכאורה יש לבאר מדוע מדגישה התורה את העובדה שקבלת עול תורה היתה על ידי כל ישראל יחדיו. אכן על פי האמור מבואר, כי התורה מבקשת להבהיר כי קבלה זו היתה מרצון חופשי, מבלי שתהיה לדעה הרווחת בקרב בני ישראל כל השפעה על איש זה או אחר, וכפי שביארנו זה עתה.

הרב אליהו ברוך פינקל

אופן מצות חסד

כי תראה חמור שנאך רבץ תחת משאו ותדלת מעזב לו עזבתעזב עמו (שמות כג, ה).

לכאורה יש להבין, מה מבקשת התורה ללמדנו כאשר היא מדגישה את העובדה

שבני ישראל אמרו את דבריהם 'קול אחד', והיינו בבת אחת?

ונראה לומר, כי הנה כידוע, היום עורכים מוסדות רבים 'דינר', בו מתאספים עשירים רבים, ומרימים תרומה עבור דבר צדקה זה או אחר. המטרה בצורת גיוס הכספים המקורית הזו - הינה בכדי ליצור מצב של אי-נעימות בקרב הנוכחים, אשר בשמעם כיצד נודבים חבריהם סכומים ניכרים למען המטרה המקודשת - יתביישו להרים תרומות נמוכות יותר, ובעל כרחם יתגייסו במלא כוחם למען המטרה הנכבדה, הרבה יותר מכפי שהיו מתגייסים אילו היה הדבר תלוי ברצונם החופשי בלבד...

מעתה, אילו לא היה הפסוק מדגיש כי בני ישראל קיבלו את דבריו של הקב"ה בבת אחת - היינו עלולים לסבור כי בקרב מחנה ישראל התרחשה אותה תופעה שמתרחשת לעיתים קרובות במהלך דיגרים' מעין אלו המתוארים...

כשם שכאשר עומד עשיר אחד ונודב סכום משמעותי, מתביישים חבריו לתרום פחות ממנו - ועל כן מרימים גם הם תרומות נכבדות, כך גם מקצת בני ישראל אשר שמעו את אחיהם מקבלים על עצמם עול מלכות שמים - התביישו להיות יוצאים מן

אותו עם כל נפשו ונשמתו, ולכן העין מלאך המות לבקש מרבי חייא שיתן לו גם את נשמתו ממש].

והנה בגמ' פסחים (ק"ג, ב), מבואר דשונא דקרא הכא מיירי כי האי גוונא דחזיא ביה איהו דבר ערוה שמותר לשנאתו, והוסיף רב נחמן שם שמצוה לשנאתו, וא"כ קשה לפ"ד ד' התרגום, למה יעזוב שנאתו מליבו שהרי שנאת מצוה היא, ובכה"ג לכאו' צריך להחזיק השנאה בליבו, ורק לא ימנע מחמתה מלעזרו.

ובאמת כע"ז הקשו בתוס' שם (בד"ה שראה) דהא באלו מציאות (לב, ב) אמרינן אוהב לפרוק ושונא לטעון מצוה בשונא כדי לכוף את יצרו, והשתא מה כפיית יצר שייך כיון דמצוה לשנאתו, ותירצו התוס' דכיון שהוא שונאו גם חבירו שונא אותו

דכתיב (משלי כז, יט) כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם, ובאין מתוך כך לידי שנאה גמורה ושייך כפיית יצר, עי"ש, אך לכאו' כל זה שייך דוקא לענין כפיית יצרו על תוספת השנאה שלא כדיון, אך לענין לשכוח ולעזוב ולבטל כל השנאה שבליבו עדיין צ"ע, דכיון דמצוה לשנאתו אמאי יעזוב מלשנאו מחמת שהוא צריך לעזרה וסיוע בפריקה, דהרי ודאי אין הצורך בפריקה סיבה שלא לשנאתו על דבר ערוה דחזי ביה.

כתב רש"י, עזב תעזב עמו, עזיבה זו לשון עזרה, אכן בתרגום אונקלוס תרגם, משבק תשבוק מה דבלבך עלוהי ותפרק עמה, והיינו שצריך לשכוח השנאה שיש לו בלבו עליו ולעזור לו. [ואע"פ שבגמ' ב"מ (לא, א) דרשו מפסוק זה, עזוב תעזוב מכל מקום אפילו אין בעליו עמו, ומבואר ד'עזוב תעזוב' קאי על עצם הפריקה, מכל מקום אונקלוס תרגם את פשוטו של מקרא].

ולמדנו בזה יסוד גדול בהלכות שבין אדם לחבירו, שכאשר אדם מישראל שרוי בצרה, צריך להקדים ולסלק את כל המחיצות והשנאה שבלב, וכך יעזרהו בסבר פנים יפות וקירוב לבבות, ולא שיתיר שנאתו בליבו ורק יעשה עצם פעולת העזרה כ'מעשה מצוה', אלא גם זהו מכלל מעשה המצוה שתהא באופן השלם שיהיו פיו מעשיו וליבו שוים.

[וכן הביא בענין זה מורינו הגר"ח שמואלביץ זצ"ל את דברי הגמ' במועד קטן (כח, א), רבי חייא לא הוה מצי (מלאך המות) למיקרבא ליה, יומא חד אידמי ליה כעניא אתא טריף אבבא, אמר ליה אפיק לי ריפתא אפיקו ליה, אמר ליה ולא קא מרחם מר אעניא אההוא גברא אמאי לא קא מרחם, ע"כ, ולכאורה טענה זו של מלאך המות טענת שטות היא, וכי מפני שרבי חייא נותן לחם לעני צריך הוא גם ליתן לו את נשמתו. ומוכח בזה שכשרבי חייא נתן את הלחם לעני, הרי הוא נתן לו

ממקומן, עכ"ל, ופירש בשפתי חכמים דהואיל והרגלים תלויין במלאכת התבואה, חג האביב חג הקציר וחג האסיף, ובשביעית אסורים קצירה ואסיפה, סלקא דעתך אמינא דהרגלים גם כן לא ינהגו, קא משמע לן".

נט. ולפי"ז מדויק מאד לשון עזיבה שלא כתוב לבטל השנאה אלא לעזבו משמע שזה עדיין קיים רק לעת עתה לעזבו בזה. [הערת הרה"ג שלמה לובל שליט"א]. ס, ויש לפרש בזה הזמר בליל ש"ק 'יום לישראל' שמוחס לאר"י ז"ל ציוית פקודים במעמד הר סיני שבת ומועדים לשמור בכל שני, ותמוה מה הרבותא בכל השנים, אך להנ"ל א"ש דבא לרבות שמירת ג' רגלים אף בשנת שמיטה. ולגבי שבת י"ל כמש"כ רש"י (פסוק יב) דקמ"ל דאף בשנה השביעית

ולפי זה נראה שעיקר החשש ממה שאומות העולים חומדים את קרקעותיהם של ישראל, הוא מפני הפירות והתבואה שבהם ולא את גוף הקרקע, ועיין במהרש"א בפסחים (ח, ב) שדייק מדלא כתיב ולא יחמוד גוי אלא 'איש', דאין הכוונה על כבישת הקרקע דלזה בעינן גוי ועם, אלא שיבא איש ויקח לו מטלטלין ע"ש, וא"כ עיקר החשש הוא בפירות הארץ, ומצינו בשופטים (ו, ג) שהגוים חומדים את הפירות והיה אם זרע ישראל ועלה מדין ועמלק ובני קדם ועלו עליו ויחנו

ולהמתבאר יתכן לומר דהמכוון בזה על צורת המצוה שתעשה בנפש חפצה, שבכה"ג המקבל ניחא ליה יותר בקבלת החסד, ובאמת א"צ בכה"ג לבטל השנאה בליבו, וכונת הפסוק רק להורות על אופן עשיית המצוה.

לא יחמוד איש את ארצו

שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך אל פני האדן ד' (שמות כג, יז).

הנה בפרשת כי תשא (להלן לד, כד) נוספה אחר הציווי של שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך' הבטחה 'ולא יחמוד איש את ארצו'. ותמה במשך חכמה שם, מה טעם לא סיימה התורה גם כאן בפ' משפטים כן. וביאר, עפי"ד הגמ' (עירובין נד, א) שאלמלא נשתברו לוחות ראשונות לא שלטה בהם אומה ולשון, וא"כ כאן שהוא קודם חטא העגל לא היתה לאומות העולם שליטה על עם ישראל כלל, ולכך לא היה בזה חשש שיקחו את ארצם בעלותם לרגל שיהא צריך לומר 'ולא יחמוד איש את ארצו', ומשא"כ בפרשת כי תשא לאחר חטא העגל ושבירת הלוחות שהיתה שליטה לאומות העולם על עם ישראל, הוצרך הקב"ה להבטיח שלא יחמדו את ארצם בעלותם לרגל.

אכן אפשר לפרש באופן אחר, דהנה כתב רש"י וז"ל, לפי שהענין מדבר בשביעית הוצרך לומר שלא יתקרו שלש רגלים

אין אנו עושים זאת אלא מפני צווי ה' על ידי משה, לא מפני שה' צוה בכך לנביאים שקדמוהו, דוגמא לכך, אין אנו אוכלים אבר מן החי לא מפני שה' אסר על בני נח אבר מן החי, אלא מפני שמשה אסר

לא תעקר שבת בראשית ממקומה, שלא תאמר הואיל וכל השנה קרויה שבת לא תנהוג בה שבת בראשית. ומצינו בגמ' הוריות (ד, ב) דב"ד שהורו בטעות דאין שבת בשביעית חייבים קרבן, ואמרינן שם 'במאי טען בהדין קרא בחריש ובקציר תשבות' (להלן לד, כא) בזמן דאיכא ובזמן דליכא חרישה ליכא שבת'. [והנה אם ב"ד טעו בדבר שהצדוקין מודין בו פטורין כדאמר שמואל (שם ד, א) ובע"כ שאין הצדוקין מודין שצריך לשמור שבת בשביעית וכ"כ שם בתוס']. ומבואר שפיר לשון הפייט לשמור שבת ומועדים בכל שני דר"ל אפילו בשנת השביעית.

עלינו אבר מן החי במה שנצטווה בסיני שישאר אבר מן החי אסור. וכן אין אנו מלים בגלל שאברהם מל את עצמו ואנשי ביתו, אלא מפני שה' צונו על ידי משה להמול כמו שמל אברהם עליו השלום, וכן גיד הנשה אין אנו נמשכים בו אחרי אסור יעקב אבינו אלא צווי משה רבינו, הלא תראה אמרם תרי"ג מצות נאמרו לו למשה בסיני, וכל אלה מכלל המצות. [ויש להעיר דברמב"ם (פ"ט ממלכים ה"א) משמע דשבע מצות ב"נ לא נצטוו ישראל שנית

עליהם וישחיתו את יבול הארץ עד בואך עזה ולא ישאירו מחיה בישראל", ולכך כאן שהפרשה דידן מדברת בשביעית, א"כ אין חשש למי שעולה לרגל שיחמדו הגויים את ארצו, שאדרבה הרי הוא מפקיר פירותיו כמצות השמיטה, ומש"ה לא כתיב הכא בקרא 'ולא יחמוד איש את ארצו', אבל להלן בפ' כי תשא איירי בשאר שני שבוע, ולכן הוצרכו להבטחה הנ"ל שלא יחמדו הגוים את ארצם.

מצוות של קבלת התורה

ויבא משה ויספר לעם את כל דברי ד' ואת כל המשפטים ויען כל העם קול אחד ויאמרו כל הדברים אשר דבר ד' נעשה (שמות כד, ג).

כתב רש"י: ואת כל המשפטים, ז' מצות שנצטוו בני נח ושבת וכבוד אב ואם ופרה אדומה ודינין שניתנו להם במרה.

לכאורה צריך עיון, דהא ניחא מצות שבת כבוד אב ואם ופרה אדומה, אבל ז' מצוות בני נח שהיו מצווים בהם כבר קודם לכן, למה הוצרכו שוב לקבל אותן עליהם ולומר 'כל אשר דבר ד' נעשה'. וכבר הקשה כן הרמב"ן כאן.

וברמב"ם בפירוש המשניות סופ"ז דחולין (ק, ב) כתב, שים לבך לכלל הגדול הזה המובא במשנה זו והוא אמרם מסיני נאסר, והוא, שאתה צריך לדעת שכל מה שאנו נזהרים ממנו או עושים אותו היום

עוד צ"ב דמעיקרא מאי קא סברי אומות העולם כששאלו מאי כתיב ביה', הא כיון שלא סברו לקבל עליהם לאו דלא תרצח לא תגנב ולא תנאף א"כ מיד הי' להם לדחותו דאטו סברו שיאמר להם שבתורה כתוב ח"ו היתר לרצוח או לגנוב, דהרי הני מצוות שכליות הם וכל גוי מבין אותם והשכל גוזר כן, וא"כ בודאי כשסברו לקבלה אם יטב בעיניהם הי' אדעתא דהכי, וא"כ למה כשאמר להם נרתעו לאחור. וגם יש לדקדק בתשובת האומות שאמרו 'כל עצמן של אומה זו וכו', ומהו לשון כל עצמן'.

ונראה הביאור בזה, כי אע"פ שהיו האומות מצווים על ז' מצוות בני נח, מ"מ לא היו מצוות אלו חלק מן העצמיות שלהם, ואף שהיו צריכים לקיים מצוות אלו אבל לא שינו מצוות אלו את מהותן של האומות, ואילו מצוות התורה אינן רק איסור עשיית המעשה אלא מכוונות על תכונת הנפש הרצויה שתהא מתאמת עם ציווי התורה, ומהאי טעמא בכלל האיסור גם אביזרייהו, כגון ברציחה מלבין

פני חבריו ברבים וכו', שיש בזה השחתה בנפש ממידת הרציחה, ואין המצות רק בקיומן המעשי, אלא הוא להשלים הנפש, לא להיות 'רוצח', ולא להיות 'גנב', וזה כולל אף אבק עבירה זו אפילו באופן דק

ורק הוסיפו את שאר מצוות התורה על שבע מצוות בני נח וכך נשלמה התורה].

ונראה לפרש בזה, דהנה שנינו בילקוט שמעוני (דברים, תתקנא), כשנגלה המקום ליתן תורה לישראל לא על ישראל בלבד נגלה אלא על כל האומות, בתחלה הלך לבני עשו ואמר להם מקבלין אתם את התורה אמרו לו מה כתיב בה אמר להם לא תרצח, אמרו לו כל עצמן של אותן האנשים אביהם רוצח הוא שנאמר והידיים ידי עשו, ועל כך הבטיחו אביו ועל חרבך תחיה, הלך לו אצל בני עמון ומואב אמר להם מקבלין אתם את התורה, אמרו לו מה כתיב בה לא תנאף, אמרו לו כל עצמה של ערוה שלהם היא שנאמר ותהרין שתי בנות לוט מאביהן, הלך ומצא את בני ישמעאל אמר להם מקבלין אתם את התורה, אמרו לו מה כתיב בה לא תגנוב, א"ל כל עצמן של אביהם לסטים היה שנאמר והוא יהיה פרא אדם וכו', ע"כ.

ולכאורה יש לתמוה שהרי כל אלו הלאוין [לא תרצח, לא תנאף, לא תגנוב] הם בכלל ז' מצוות בני נח שהיו האומות מצווים עליהם כבר קודם מתן תורה, ולמה לא אמר להם על מצוות שנתחדשו בתורה שאינם בכלל ז' מצוות בני נח. וביותר קשה מה תשובה יש בדבריהם כלפי קבלת התורה הא בהני מצוות בלא"ה הם מחויבים מכלל ז' מצוות בני נח, ועל שאר המצוות אין בדבריהם תשובה.

בקול דברו ברישא עשי והדר לשמע, ע"כ, ועי"ש במהרש"א שביאר שמלאך כולו רוחני ואין לו דעת אחרת כי אם לעשות רצונו ית' ב"ה והוא מוכן כאילו עשה משא"כ אדם מחובר בגוף ונפש שיש בו גם דעת היצה"ר ואינו מוכן מצד עצמו לעשות רצון אביו שבשמים כי היצה"ר מסיתו לרעה, וישראל במתן תורה נגלה להם סוד זה שנתעלו למדרגת בכל לבבך לעבוד את בוראם בשני יצרים כמש"כ מי יתן והי' לבבם זה להם כו' דהיינו שב' הלבבות שהם ב' יצרים היו להם דעת אחת כמלאכים הללו שהם מוכנים מצד עצמם בלא שום מניעה לעשות כבר קודם שמיעה.

והנה איתא שם בגמ', ההוא צדוקי דחזייה לרבא דקא מעיין בשמעתא ויתבה אצבעתא דידיה תותי כרעא וקא מייץ בהו וקא מבען אצבעתיה דמא, ופירש"י היה ממעכן ברגליו ואינו מבין מתוך טירדא עכ"ל, והיינו שהיה שקוע כולו בלימוד התורה, עד שלא הרגיש את הכאב של אצבעו, ואמרינן בגמ' שם, אמר ליה עמא פזיזא דקדמיתו פומייכו לאודנייכו אכתי בפחזותייכו קיימיתו ברישא איבעיא לכו למשמע אי מציתו קבליתו ואי לא לא קבליתו, ופירש"י וז"ל קודם ששמעתם אותה

היאך היא קשה ואם תוכלו לעמוד בה, קבלתם עליכם לקיימה, עכ"ל, וצריך להבין

מן הדק, ויש בזה מעלות הרבה בתיקון המידות זו למעלה מזו, ויסוד זה היה חוזר מרן הגרא"מ שך זצ"ל פעמים רבות, וזה מה שהשיבו האומות כל עצמן' וכו', והיינו שעיקר מהותן ושורש נשמתן הוא כנגד מצוות אלו, ולכן אף שיכולים לקיים אותם כשהם בתורת ז' מצוות בני נח, שמצווים על הגזל' 'על העריות' על צד המעשה שלא יעשו מעשה הרציחה או הגניבה להדיא, אבל לקבל אותם כמצוות התורה שיכללו כל פרטי ודקות תיקון המידות אינם יכולים.

נמצינו למדין שהמצוות אצל בני נח אינם אלא מעשי מצוות שחייבים לקיים, ואילו התורה אצל ישראל הוא חלק מעיקר חיותם ומעלתם, וזהו שהשיבו ישראל 'כל אשר דיבר ד' נעשה', וכל לריבויא אתי כל הכלול בדברי ד' שהוא דבר שאין לו קצבה בזיקוק ונקיון המידות ותכונות הנפש"א

הקדמת נעשה לנשמע

ויאמרו כל אשר דבר ד' נעשה ונשמע (שמות כד, ז).

ענין הקדמת נעשה לנשמע נתבאר בגמ' שבת (פח, א) דזהו רז שמלאכי השרת משתמשין בו, דאיתא התם בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצתה בת קול ואמרה להן מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשין בו דכתיב ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע

והיינו שלא הרגיש רבא שנזל ממנו דם עד שנתמלא כל החצר, והיינו משום שסבר שכבוד רבו נמי תורה הוא ולכך ביטל את כל העצמיות שלו וקיים את כבוד רבו בכל גופו ונפשו, ולכך אמר רב יוסף לאחר מכן, יהא רעוא דתרום רישך אכולה כרכא, ומכאן זכה רבא שנקבע הלכה כמותו חוץ מיע"ל קג"ם, עיי"ש בר"ח].

עוד מבואר בגמ' שבת שם (פח, א), שלאחר שאמר לו הצדוקי לרבא כן, השיבו רבא, אמר ליה אנן דסגינן בשלימותא כתיב בן תמת ישרים תנחם, הנך אינשי דסגן בעלילותא כתיב בהו וסלף בוגדים ישדם, ע"כ, ופירש"י וז"ל, התהלכנו עמו בתום לב כדרך העושים מאהבה וסמכנו עליו שלא יטעננו בדבר שלא נוכל לעמוד בו, עכ"ל, ומבואר דסגינן בשלימותא היינו התמימות שהביאה לידי בטחון. וכן פירש בסידור הגר"א מה שאנו אומרים בתפילת שחרית בעבור אבותינו שבטחו בך ותלמדם חוקי חיים', והיינו אבותינו שבטחו בהקב"ה קודם קבלת התורה כשהקדימו נעשה לנשמע, ובזכות זה 'ותלמדם חוקי חיים', והיינו שנתן לנו את התורה.

ומפסוק זה שהביא רבא 'תומת ישרים תנחם', נמצינו למדין שמידת התמימות והבטחון נובעת מן הישרות, והאלוקים עשה את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים, ונמצא שהכח לילך

השייכות בין מה שראה שזב דם מאצבעו של רבא בעיון התורה ולא חלי ולא מרגיש, לענין מה שהקדימו נעשה לנשמע.

ובפשוטו הביאור הוא, שאותו צדוקי ראה כמה קשה לימוד התורה עד כדי כך שיוצא ממנו דם, ותלה דבר זה במה שהקדימו נעשה לנשמע שאם היו שומעים מקודם והיו עומדים על כך כמה קשה הדבר לא היו מקבלים עליהם.

אמנם לפמש"נ בד' מהרש"א הנ"ל יתבאר דבאמת הן הן הדברים של הקדמת נעשה לנשמע, שיסוד ההקדמה של נעשה לנשמע הוא ביטול העצמיות, שלא הניחו מקום בליבם לרצונות ותאוות הגוף הטבעיים אלא עלו לדרגה של מלאכים שכולם רוחניות, ודבר זה ראה הצדוקי אצל רבא שביטל את העצמיות שלו באופן שיצא ממנו דם ולא נתן לבו לכך, והיינו משום שהיה כולו רוחני ולא הרגיש בכאבו של הגוף הגשמי, והיינו דאמרינן בגמ' שבת (פג, ב), אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה, והיינו שממית את כל גופו, ומקבל את חיותו רק מכח התורה. [וכבר נתבאר ענין זה בארוכה בפרשת יתרו (לעיל כ, א)].

[וגדולה מזו מצינו אצל רבא בגמ' ביומא (נג, א), רבא כד הוה מיפטר מיניה דרב יוסף הוה אזיל לאחוריה עד דמנגפן כרעיה ומתווסן אסקופתא דבי רב יוסף דמא, ע"כ,

ומי שהולך בבטחון ובתמימות הוא זוכה לראיה ברורה וזה מביא האדם לשמחה פנימית ואושר אמיתי, והיינו דכתיב בתהלים (קז, מב) יראו ישרים וישמחו'. וישרות היא מקור השמחה כדכתיב ולישרי לב שמחה, וכן הוא בתורה דכתיב פקודי ה' ישרים משמחי לב. והיטיבה ה' לטובים ולישרים בלבותם.

ואפשר לומר שמטעם זה אנו מקדימים לומר בשמחת תורה 'אתה הראת לדעת וכו', משום שהראיה זה היסוד לשמחת התורה. וענין ראייה הוא שהכל ברור באופן הגדול ביותר, וכן לשון הזוה"ק הוא תא חזי', [בשונה מלשון הבבלי 'תא שמע']. והצלילות בתורה היא עניין של ראייה, כדכתיב בתהלים (יט, ט) מצות ד' ברה מאירת עינים'.

ענין כיבוד אב ואם

ומכה אביו ואמו מות יומת, וגנב איש ומכרו ונמצא בידו מות יומת, ומקלל אביו ואמו מות יומת (שמות כא, טו-יז).

הרמב"ן ביאר סדר המקראות בזה שסמך גונב איש ומכרו למכה אביו, ולא סמך מקלל אביו למכה אביו אף ששניהם מאזהרת הבן על האב, דסדר המקרא לפי העונש דמכה אביו וגונב איש עונשם שוה ששניהם דינם בחנק, משא"כ מקלל אביו דינו בסקילה כדכתיב בפרשת קדושים

בתמימות ובטחון ולפרוק מעל צוארו עול חשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם, הוא מכח הישרות שהולך ישר כמו שעשאו האלוקים, וכמבואר כל זה בדברי הרמב"ם הידועים סוף הלכות שמיטה ויובל עיש"ה, ובזכות ישרות זו שהיא בטחון זכו לקבלת התורה.

והנה בפרשת וזאת הברכה (דברים לג, ה) כתיב 'ויהי בישרון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל', ופירשו הרמב"ן והספורנו שהדברים אמורים על מעמד הר סיני שנתאספו כל שבטי ישראל וקיבלו תורתו ומלכותו, ומבואר שזוהי בחינת יישרון, וכמש"כ הרמב"ן, רמז אל השם הנזכר, שהיה למלך על ישראל בהיותם ישרים ונאספו כל ראשי העם וכל שבטי ישראל יחד, וזה הענין של ישרות.

ובזכות מידת הישרות שהיתה בהם זכו שיתקיים בהם הכתוב (דברים ד, לה) 'אתה הראת לדעת כי ד' הוא האלוקים אין עוד מלבדו', ופירש רש"י שם וז"ל, כשנתן הקב"ה את התורה פתח להם ז' רקיעים וכשם שקרע את העליונים כך קרע את התחתונים וראו שהוא יחידי, עכ"ל, והיינו משום שעל ידי הישרות זוכים לראיה שהיא דרגה גבוהה יותר מן השמיעה, וכן מבואר ברבנו בחיי שישרון הוא לשון ראייה. [וכמו שאמרו בגמ' ר"ה (כה, ב) לא תהא שמיעה גדולה מראיה].

לאביו פסיוני פעם אחת אמר לו אביו מאין לך כל אלה אמר לו סבא מאי איכפת לך עד דטחון ואכול כלומר לעוס ואכול כעין כלבים דמדשין ואוכלים א"כ הראהו שקשה עליו. ושוב מעשה באחד שהיה טוחן בריחים ואב זקן היה לו ואתא ציווי לטוחנין פירוש מצות המלך בשביל אביו לבא לעבודת המלך א"ל בנו טחון ואני אלך תחתך לעבודת המלך שאין לה קצבה אם לבזיוןך טב לך ואם למלקי טב לך.

ולפי זה אפשר לומר שקללה יש בה צער גדול לאביו ואמו יותר מהכאה, משום שהקללה מבטאת זלזול פנימי מלבד עצם הקללה, ובזה דבור גרוע ממעשה.

בית הכנסת הגדול במרכז העיר קושטא הלך והתרוקן.

אחרוני המתפללים שסיימו תפילת ערבית יצאו מהשער הגדול ופנו לבתיהם. איש מהם לא הבחין באיש עטוף הבלאים שישב מכונס בעצמו על אחד מהספסלים, ממלמל חרישית מתוך ספר התהלים שבידו.

רק כשביקש שלום ברסימנטו, הגבאי, לנעול את בית הכנסת, רק אז נחו עיניו על האיש הזר שנותר לשבת נטוע במקומו. הוא פנה אליו וביקשו לצאת. דבריו של הגבאי לא הרשימו את הזר יתר על המידה.

(ויקרא כ, ט) 'אביו ואמו קלל דמיו בו', וכל אלה שנכתב בהם לשון זה דינם בסקילה, וכדכתיב שם (ויקרא כ, כז) באבן ירגמו אותם דמיהם במ'.

והנה סקילה חמורה מחנק כדאיתא בגמרא (סנהדרין נ, א), וכתב הרמב"ן שהטעם שהחמיר במקלל אביו יותר ממכה אביו הוא משום שזה דבר המצוי יותר.

ואפשר לבאר בזה עוד, דבאמת יש יותר חומר מצד כבוד האב בקללה מבהכאה, ועל פי מה שאמר מורינו הגר"ח שמואלביץ זצ"ל, שמצות כבוד אב אינה במעשה בלבד, אלא עיקר ענין המצוה הוא בהערכה פנימית שצריך להחשיב את אביו, ומטעם זה צריך להזהר מאד לדבר עם אביו ואמו בנחת ובדרך ארץ, וכמו שמצינו שיעקב דיבר עם אביו בלשון רכה, ואילו עשיו אף על פי שכיבדו במעשים מכל מקום בלבו לא כיבדו, ולכך דיבר עמו בלשון קשה יקום אבי.

וכן מבואר בגמ' קידושין (לא, א), יש מאכיל לאביו פסיוני וטורדו מן העולם, ויש מטחינו בריחים ומביאו לחיי העולם הבא, ע"כ, ופירש"י שם וז"ל, שמכבדו בדברו דברים טובים ונחומים, והמלאכה מטיל עליו בלשון רכה, עכ"ל. ובירושלמי (פאה פ"א הובא שם בתוס') גרסינן מעשה בשניהם, מעשה באחד שהיה מאכיל

הקרוב בפתח. נוצר כורח מייד ליתר בעל תוקע חדש שימלא את מקומו של המנוח, אלא שזו לא הייתה משימה קלה.

בית הכנסת הגדול בקושטא היה היכל גבוה ורחב ידיים. לא כל תוקע ממוצע מסוגל היה למלא את התפקיד. דרוש היה בעל תוקע שתקיעותיו יהדהדו ויישמעו היטב ברחבי בית הכנסת הגדול. באחד הימים, התכנסו גבאי וראשי הקהילה לדון בנושא שעל הפרק. שמות עלו הוצעו ונדחו בזה אחר זה. השעה הלכה והתאחרה ואף הצעה לא התקבלה על דעת כל הנוכחים.

“אולי אני יכול למלא את התפקיד”, נשמע פתאום קול מוזר ולא מוכר. כל הנוכחים הביטו סביבם וחיפשו את מקור הקול. רק אחרי כמה רגעים הבחינו בדמותו של ניסים פוסעת לעברם ונאחזו בתדהמה מוחלטת.

זו הייתה לכולם הפעם הראשונה שהם שומעים את קולו של ניסים. מאז בואו לכאן עד לרגע הזה טרם פצה ניסים את פיו. הוא התקרב אל השולחן ופנה אל הנוכחים בקולו הרועד “אם אין לכם בעל תוקע, מוכן אני למלא את התפקיד בשמחה”. כשוך התדהמה הראשונית התעשת אחד הגבאים והציג את השאלה המתבקשת “ומניין לנו שאתה אכן יודע לתקוע?”.

הוא לא השיב לו מאומה. משך בכתפיו והמהם כמה המהומים. די היה בהם כדי להבהיר לגבאי כי האדם שלפניו אינו מתנגד כלל להישאר במקום כל הלילה, אדרבה, נראה שהוא דווקא מעוניין בכך. יצא הגבאי את בית הכנסת בלב תמה, נעל אותו וחזר לביתו.

למחרת בבוקר השכים שלום הגבאי קום. הגיע מוקדם בבוקר לבית הכנסת, פתח את הדלת בסקרנות, ונדהם... האיש נותר לשבת על מקומו באותה תנוחה, רכון על ספר תהלים וממלמל, כאילו לא חלפו כמה שעות טובות מאז ליל אמש.

אט-אט הוא הפך לחלק בלתי נפרד מהנוף. ימים שלמים היה האיש יושב וממלמל פרקי תהלים ללא הפסקה. אף מילה של חולין לא נשמעה מפיו. תפילותיו נמשכו שעות ארוכות כשעיניו זולגות נהרות של דמעות, ואפילו בקושי אכל. הוא לא היה עוד סתם קבצן.

את שמו המדויק לא ידע איש. שמועות שונות ומשונות התהלכו על עברו הלוט בערפל. איכשהו דבק בו השם 'ניסים'. הוא זכה להערכה לא מעטה.

באחד הימים נפל דבר בקהילת יהודי קושטא. רבי נתן אנקרי, בעל התוקע הקשיש שמילא את תפקידו נאמנה במשך שנות דור, התבקש לעולם שכולו טוב. הימים היו ימי חודש אלול. ראש השנה

הגדול. על הבימה ניצב בעל התוקע, רבי ניסים, לצדו המקריא. השופר הגדול בידו האחת והמחזור פתוח מולו. לפתע, מבלי שאיש יצפה את מעשיו, הסתובב בעל התוקע הטרי לעבר הקהל. הפשיל קמעא את טליתו מעל פניו, פנה אל המתפללים הרבים ואמר בקול: "ברצוני להשמיע באוזניכם סיפור קצר".

כל המתפללים נאחזו הפתעה, הרימו את עיניהם ממחזוריהם ותלו בו את עיניהם בסקרנות. "לפני שנים רבות" פתח רבי ניסים, "חי כאן באחת מערי טורקיה, יהודי ששימש כבעל תוקע באחד מבתי הכנסיות הגדולים. שנים רבות מילא את התפקיד כראוי.

התקיעות יצאו תחת ידיו צלולות וחדות בקלות וללא קושי.

ללא כל סיבה הנראית לעין, החל אותו יהודי להידרדר מדחי אל דחי. התרחק מיהדותו ועמו, תחילה בסתר ובהמשך בגלוי. אחיו היהודים שהבחינו במצבו הקלוקל החלו להתרחק ממנו ונזהרו לא לבוא עמו בשיחה. כשחש בכך גמלה בלבו ההחלטה להתאסלם רח"ל ולהתנתק כליל מבני עמו.

המוסלמים קיבלו אותו לדתם בתרועות שמחה. הוא הפך למפורסם. שמו הלך והגיע עד הסולטן שביקש לראות את פניו. כיון שהיה בעל חוש מוסיקלי מפותח

"אין שום בעיה" השיב ניסים וניצוץ של אור הבליח בעיניו הכבויות, "הביאו לכאן את השופר ותשפטו בעצמכם". אחד הגבאים מיהר אל הבימה נטל את השופר המסתלסל ונתן אותו בידיו של ניסים. רטט של התרגשות חלף על פניו של ניסים. הוא עצם את עיניו בכוונה קרב את פי השופר אל פיו ו... יבבה מזעזעת פולחת לבבות פרצה מפיו של השופר, בית הכנסת הגדול כולו נאחז רעד מעוצמתה של התקיעה. והתקיעה הארוכה נמשכה ונמשכה, מהדהדת באוזניים, עד שנאלצו הגבאים לעצור בו בטרם יעיר את התושבים הסמוכים משנתם באישון ליל. ניסים נאנח ומחה את הזיעה ממצחו. הגבאים היו המומים עד עמקי נפשם. תקיעה כזו לא שמעה אוזנם מעולם. מעולם לא הבינו טוב יותר את הפסוק "היתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו".

לתקיעותיו של ניסים לא היו מתחרים רבים. מה גם שהוא ענה על כל התכונות הנדרשות מבעל תוקע בימים הנוראים, יהודי ירא שמים בעל לב שבור ומלא הכנעה לפני בוראו, והוא נבחר לתפקיד פה אחד.

קריאת התורה של ראש השנה הסתיימה. שעת תקיעת שופר הגיעה. בית הכנסת הגדול של קושטא היה מלא יהודים לבושי לבן. כולם עמדו ופניהם אל הבימה הגבוהה שבמרכזו של בית הכנסת

אחרי עוד כמה דברי להג ולעג, הושיט המומר את הפיה לפיו והחל לתקוע. אותות של זלזול ולעג נמתחו על פניהם של השרים המשופמים. תקיעה ארוכה, אחריה שברים, הוא התכוון כמובן להמשיך אל התרועה, אלא שכאן קרה דבר מדהים. התרועה לא הסכימה לצאת בשום אופן מהשופר. הוא ניסה שוב ושוב לתקוע אך-לא הועיל. פניו האדימו והזיעו, אך התרועה מיאנה לצאת בעקשנות בלתי מוסברת. במקומה יצאו שברי קולות מוזרים ומשונים. הלעג והגיחוך התחלפו באחת בפרצי צחוק. כל החוגגים צחקו למשבתו של התוקע ופניו חפו מבושה.

הוא עזב את האירוע במהירות ואץ רץ לביתו כל עוד נשמתו בו.

נכנם לביתו והגיף אחריו את הדלת, נטל שוב את השופר לפיו והחל לתקוע. מה שקרה על הבמה חזר ונשנה בביתו בדיוק רב. התקיעה והשברים יצאו מפיו היטב ללא קושי. כשהגיע לתרועה, כאן נעלמו יכולותיו המרשימות. "מה קורה לי" לא הצליח המומר להבין "איך נמחקות להן בבת אחת כל השנים בהם שימשתי כבעל תוקע מומחה?...".

הוא היה מספיק חכם בכדי להבין שיש דברים בגו, אך ההסבר נשגב מבינתו. כמה ימים התהלך סהרורי שקוע במחשבות. משלא מצא תשובה מניחה את הדעת קם ועלה באישון ליל אל הגאון

התקבל בקלות למקהלת הנגנים המלכותית. הודות לכישוריו העפיל והתקדם מעלה עד שהיה לאחד מחוג ידידיו של הסולטן.

ערב אחד נערך בארמונו של הסולטן נשף גדול לכל בכירי הממלכה, שרים ואישים נכבדים. חברי הלהקה המלכותית התאמנו ממושכות על היצירות המוסיקליות שאמורות להנעים את הערב. במוחו של היהודי המומר נצנץ רעיון עוועים. הוא החליט להפוך את הערב לחוויה בלתי נשכחת...

יום לפני האירוע כשחזר לביתו חיפש בארון את השופר הישן שנותר לו מימים עברו. אחרי חיפוש ממושך מצא את השופר בין כמה פריטים בודדים שנותרו לו מתקופת היותו יהודי. הרעיון שנצנץ במוחו לא היה מורכב במיוחד. הוא יתקע בפני הסולטן ואורחיו הנכבדים בשופר, ימחיש להם את תקיעותיהם של היהודים. אח, איזה בידור זה יהיה...

הגיע הלילה הגדול. בעיצומה של השמחה עלה המומר על הבמה והשופר בידו. הוא נשא כמה דברי הסבר קצרים בפני הנוכחים "אתם רואים את הקרן הכפופה הזו" פנה בגיחוך אל השומעים, "זוהי הקרן בה תוקעים היהודים בשיאו של היום הקדוש שלהם, ראש השנה".

זו כולה של ישראל היא. לגויים אין כל שייכות אליה. ועל כך אנו אומרים בראש השנה "אשרי העם יודעי תרועה", תרועה דווקא ולא תקיעה או שברים, כי התרועה שייכת אך ורק לעם ישראל.

"אם כך" סיים הרב, "אין כל פלא שלא עלה בידך לתקוע דווקא את התרועה, מאז המרת את דתך שוב אינך נמנה על 'יודעי תרועה'..." צמרמורת עזה פילחה את לבו של המומר שקלט פתאום את משמעות התנתקותו מעמו וצור מחצבתו. דמעות עלו בעיניו. לראשונה מאז המיר את דתו הוא חש בכמיהה עמוקה מאין כמוה לשוב חזרה אל יהדותו...

הדמעות הבודדות הפכו מהרה לבכי תמרורים סוער. הוא נפל לרגליו של הרב וביקש ממנו דרך תשובה מיידית. הרב הורה לו לעזוב את כל עסקיו, לעבור לעיר מרוחקת ולהקדיש את שארית חייו לתורה ועבודת ה', לתפילות ולאמירת תהלים. כך יכפר לו על מעשיו וחטאיו.

"אותו יהודי" סיים ניסים התוקע את סיפורו המופלא "חזר לעמו ולמולדתו, לימים לאחר ששב בתשובה שלמה התמנה שוב לבעל תוקע בראש השנה". דממה שררה בבית הכנסת. כולם הקשיבו כמרותקים לסיפורו של התוקע. והוא? הוא לא המתין לתגובותיהם של השומעים, הפך את פניו לעבר ארון

רבי אברהם אפומאדו זצ"ל, רבה של קושטא בעת ההיא.

הרב התמלא פליאה למראה פניו של המומר בביתו. "כבוד הרב" פתח המומר מיד, "אינני מבין מדוע את התקיעה והשברים עולה בידי לתקוע על נקלה, ואילו את התרועה אינני מצליח בשום אופן. מה הסוד כאן?" אף שמץ של תמיהה לא הופיע על פניו של הרב. "אין בכך כל פלא" השיב הרב, "שב ואסביר לך את העניין".

"התקיעות בראש השנה" פתח הרב, "נועדו כידוע כדי לבלבל את המקטרגים והמשטינים עלינו. בשופר ישנם שלושה מיני קולות, תקיעה שברים ותרועה,

בזכותם מבקשים אנו לעורר את זכות שלושת האבות, אברהם יצחק ויעקב. התקיעה החלקה הפשוטה היא כנגד אברהם אבינו.

"ואולם כידוע לאברהם אבינו היה בן נוסף, ישמעאל, ואף הוא תובע את זכותו, לפיכך יש לאומות העולם אחיזה מסוימת בכוחה של תקיעה זו. השברים הן כנגד יצחק אבינו, אך גם כאן יש לגויים אחיזה כלשהי, שהרי ליצחק היה בן נוסף ושמו עשו ואף הוא תובע את שלו בזכות אבותיו.

"התרועה, לעומת זאת, מכוונת כנגד יעקב אבינו שכל בניו היו שבטי י-ה. בתרועה זו אין לגויים אף שמץ של אחיזה.

(אור לישרים גל" קבלת שבת)

פלוני אלמוני, יהודי זקן, התגלגל בבתי חולים עד שלרופאים נמאס ממנו. אין מה להשקיע בו, שילך הביתה, שילך למושב זקנים, העיקר לא פה. אבל הוא במצבו צריך בית חולים? אז צריך... השם ישמור ויציל.

התערב בעניינו מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל. התקשר לאחד ממקורביו, אברך מוכשר ודומיננטי, סיפר לו על הזקן שנמצא בבית מושלך ועוזב לנפשו ושאל מה ניתן לעשות עבורו כדי שיסכימו לאשפז אותו בבית החולים.

גלגלי מוחו של החברה'מן סובבים במהירות, אך רעיון אין. "רב'ה", הוא מתחנן, "תנו לי עצה". ומרן הגרש"ז לא מבין. "נו, אם היתה לי עצה הייתי מבקש להתיעץ?"

עצר האברך את המונית הראשונה, נסע הישר לבית הזקן, הוריד אותו, הכניס אותו למונית ונקב באוזני הנהג בשם אחד מבתי החולים של ירושלים. המונית עצרה בכניסה לחדר מיון, שם מיהר האברך להשכיב אותו על מיטה פנויה.

"מה זה? מה זה?" הסתערו עליו אנשי הצוות הרפואי.

מכיוון שההגנה הכי טובה היא התקפה, השיב להם: "מה זה 'מה זה'?" זה יהודי שמצאתי שרוע על הכביש ברחוב יפו.

הקודש ופתח בזעקה בברכות תקיעת שופר.

מאז אותה שנה שימש ניסים בקביעות כבעל תוקע בקהילת קושטא. התקיעות הפכו למסורת קבועה בידו וגם... הסיפור. מדי שנה לפני שהחל בתקיעות היה מקדים ומספר את המעשה הזה בפני הקהל בהתרגשות רבה. המתפללים התקשו להבין מדוע הוא בוחר לספר דוקא את המעשה הזה, אך איש לא אזר עוז לשאול אותו לסיבת הדבר.

שנה אחת לפני התקיעות עמד ניסים וסיפר את המעשה בהתרגשות יוצאת מן הכלל. השומעים כולם, אף שכבר הכירו את המעשה על בוריו, התרגשו אף הם והתעוררו לשוב בתשובה על כל מעשיהם. הפעם, לקראת סוף הסיפור הוסיף ניסים פרט אחד קצר לסיפורו. פרט אחד ששינה את כל התמונה כולה.

"שמו של אותו יהודי היה ניסים... אני הוא בעל המעשה" גילה ניסים לראשונה לכל המתפללים ההמומים. כמה ימים לאחר אותו ראש השנה השיב ניסים, בעל התוקע, את נשמתו הממורקת - ליוצרה.

ומצאתי, שאת הסיפור בקצרה כבר כתב הגאון רבי אליהו הכהן מאיזמיר זצ"ל בעל ה'שבט מוסר', בספרו 'עיני העדה' (פרשת נצבים, דף מט:; רק ללא הסברו המפורט של הרב), ע"ש בהמשך דבריו הנפלאים.

שיקרתי, אבל זה היה פיקוח נפש". (אור לישירים הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com)

ברוך השם זכינו לקנות דירה עם הדירה יש יחידת דיור קטנה חדרון 12 מטר עם מטבח קטן ורצינו להשכיר את החדר בוקר טוב ששילמנו על זה וככה אנחנו נוכל לעמוד בתשלומי המשכנתא גבוהים אבל פרסמנו את הדירה להתבייש בגלל שזה יחידת דיור שרק יחיד יכול לגור בה אין לזה הרבה ביקוש בשוק היו כ 140 יחידות דיור ומוצאות לאנשים התחרות הייתה קשה

מגער שיהיה לנו ביחידה חיסרון גדול החלון של היחידה הוא פונה למרפסת שלנו כך שאנו יכולים לראות את השוכר הוא יכול לראות אותנו

בנוסף המטבח הישן ועוד היה חלון קטן מאוד שמכניס אוויר ליחידה בערך 20 סנטימטר רוחב על 80 סנטימטר אורך וגם החלון הקטן הזה היה סגור רק עם תריסים מפלסטיק לסגור טוב עם חלון נורמלי אנשים באו לראות את היחידה ולא עוזר לזכור אותה ושוב באו לראות סלחי לי מרים את החסרונות בעיקר את החלון ולא רוצה לסגור ואם כן היה מישהו שכבר נתן לי סגור אז כנראה שהוא היה בהתאם סוג של טיפוס מופקפק שאנו לא רצינו להתעסק איתו ושיהיה אצלינווכך לא

האם לדעתכם היה צריך להשאיר אותו למות?"

"רגע, רגע", מנסה אחד הרופאים להשתלט על המצב.

"מי זה האיש הזה?"

"אינני יודע", משיב האברך ורגליו נושאות אותו החוצה.

בעודו ניצב ליד הדלת משיגה אותו צעקת הרופא: "הלו, הזקן הזה מוכר לי. בוא תיקח אותו בחזרה". והאברך מציע: "תסחוב אותו אתה לרחוב יפו, לא אני".

ברירה היתה להם? הזקן התקבל לאשפוז.

"עשיתי ככל אשר צויתני", הודיע האברך לרבי שלמה זלמן, ועל פניו מרוח חיוך גדול של מנצח. הוא סיפר על ההתרחשות כהווייתה, ולא הצליח לבלוע את הצחוק נוכח האפיזודה המעציבה והמשעשעת כאחד.

החברה'מן לא ציפה לתגובה הבאה, כפי שנשמעה מפיו של פוסק הדור.

"הסיפור שלך טוב, אבל הצחוק שלך לא טוב. הלא עברת על איסור דאורייתא של שקר, גנבת את דעת הבריות, סיפרת להם שהזקן היה שרוע ברחוב יפו, שאתה לא מכיר אותו. אז לשמחה מה זו עושה?"

"תבכה, תספר בעצב: רב'ה, אני רימיתי, אך לצערי נאלצתי לעשות זאת. רב'ה, אני

פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות
ולחומר

p0583271323@gmail.com

אחד פלוס אחד

באחד הערבים בשבועות האחרונים, בעודי מהלך ברחובות בני ברק, פוגש אותי יהודי יקר וחשוב ומספר לי סיפור מדהים על כוחו של ויתור.

הנה הסיפור לפרטי פרטים:

אותו יהודי הינו אברך הספון באוהלה של תורה, יש לו שמונה ילדים בלעה"ר, אותם הוא מגדל במסירות נפש לתורה וליראת שמים, כשהוא ואשתו משתדלים להראות להם דוגמה אישית, בייחוד בהליכות שבין אדם לחברו.

הוא מספר לי שמדי מוצאי שבת, הוא ואשתו עושים כביסות לכל הבגדים של הילדים שמצטברים במהלך השבוע, כך שבשבילם מוצאי שבת זה ערב שכולו התעסקות סביב הכביסות והגיהוץ של בגדי הילדים.

באחד ממוצאי השבת, בעודם מנסים להפעיל את מכונת הכביסה, הם שמים לב שהיא לא מגיבה. למרות לחיצות חוזרות ונשנות, כלום לא עובד. הם חיכו יום-יומיים, אולי זה יסתדר, אבל המכונה לא הראתה שום סימני חיים. בינתיים הבית מלא בכביסות שרק מצטברות מרגע לרגע. הם ידעו שעליהם להגיע לפתרון וכמה שיותר מהר.

לשם כך הם פנו לחברה לבקש טכנאי, אך הודיעו להם שייקח יום לפחות עד שהטכנאי

ידענו מה לעשות כמעט שלא ישנו מהמחשבה הזאתי להשכיר את הדירה ומראים אם לא היה נראה איך אנשים בשבתות והיחידה לשים אותם זה הרבה יותר נוח מנוקה יש טיסות אחרונה להזמין את זה אתה ילד של חינוך מיוחד אלינו שבת לבית אני אטפל בו בזכות החסד הקדוש ברוך הוא יעשה איתנו גם חסדים לא יעזרו לנו להזכיר את היחידה כאילו לא זקוקים לכסף בשביל לשלם את המשכנתא הגבוהה

הילד מהחינוך המיוחד איזה יום שבת לפי זה ביום שישי 12 הרצליה שי רוצה לבוא איזה סוכר ולראות את הדירה הוא תמיד מביא אחד מגיע אחד הולך לו בוא נעשה חורשת טל לא תושבת בדיוק אנחנו לזוג אצלנו בבית מסדר את הדירה פרסום מצעים ארגן אותה הציג את עצמו

זה משהו מעוניין לחתום חוזה נזכור את הדירה והיה נראה לי הגרון youtube שמעון את החסרונות נתקן לעשות גרון אפשר לעשות חלון הוא אמר הכל בסדר לא צריך לעשות שום דבר הכל טוב וגם איתנו חוזה כלוב לגור בדירה ברוך השם הוא בן אדם נוח שלא מתלונגם הוא אדם שעובד מגיע בשעות הערבים רק לבית הדירה יוצא מוקדם בבוקר סוף שבוע נמצא אצל משפחה כך שממש יש לנו הרבה שקט יושלם בזמנו שחשוב וראינו יש הכל בבית בזכות החסד הובא ע"י הרב

בעוד שבועיים. מששמעה את הדברים פרצה האשה בבכי וסיפרה למוכר שהיא אלמנה המגדלת את ילדיה לבד. לדבריה, "נתקעתי בלי מכונת כביסה ואני חייבת את המכונה הזאת. אני כמעט קורסת".

כששמעתי את הדו־שיח ביניהם, מספר האברך, "מיהרתי לחייג לאשתי, להתייעץ איתה מה עושים בנידון. היא השיבה לי מיד שהיא מוותרת על המכונה לטובת אותה אלמנה. "זו זכות גדולה לשמח אלמנה, שום תמורה בעולם לא תשתווה למצווה כה גדולה", אמרה ללא היסוס.

נכנסתי לחנות, ביטלתי את העסקה וויתרתי על המכונה, למרות ערמת הכביסות בבית ולמרות כל הקשיים.

בגלל שהדגם הספציפי הזה אזל מהחנות, ניגש האברך למכבסה חדשה שנפתחה ברחוב גאולה ושאל את בעל הבית כמה תעלה לו כביסה לעשר נפשות למשך שבועיים. בעל החנות שהיה בהלם מהשאלה, ביקש לדעת את פרטי, הסיפור. מדובר היה בעסק יקר למדי ומניין לאברך דל סכום שכזה?

האברך סיפר לו את השתלשלות העניינים והבחין שבעל המכבסה דומע מהתרגשות. כשסיים, אמר לו בעל החנות: "העסק שלי נפתח רק לאחרונה ואני חייב סייעתא דשמיא רבה להצלחתו. יש לי הצעה עבורך - בעבור שותפות בלימוד התורה שלך, אני מוכן לכבס ולגהץ לכם את הבגדים למשך שבועיים, ללא תשלום, כולל משלוח עד הבית".

יגיע לבדוק את המכונה. למחרת, כשהטכנאי הגיע והסתכל על המכונה, הוא קבע כי יש להחליף בה חלק נדיר, שצריך לבדוק אם עדיין מייצרים אותו. לדבריו: "מדובר במכונת כביסה ישנה שכמעט ואינה נמכרת כיום. הבדיקה תארך לפחות יומיים", אמר להם.

אחרי יומיים חזר הטכנאי עם תשובה שלילית. הוא חיפש בכל החנויות והמעבדות את החלק המדובר אך נענה בשלילה. "לא נותרה לכם ברירה, אלא לרכוש מכונת כביסה חדשה", קבע.

האברך נכנס ללחץ. מהיכן ישיג כסף עבור רכישת מכונת כביסה חדשה? הוא התפלל לבורא עולם שימציא בידו את הסכום והלך רווי אמונה לרחוב גאולה, נכנס לחנות לממכר מוצרי חשמל ובדק לגבי מכונת כביסה מדגם מסוים שאשתו המליצה עליה. מדובר במכונת כביסה מתקדמת, עם לחצנים בעברית, שיכולה להכיל את כל כמות הכביסה שהם מכבסים בבית.

כשהוא שאל אודותיה, אמר לו המוכר: "יש לך נס, נשארה מכונה אחרונה. ההזמנה הבאה תתבצע רק בעוד שבועיים". האברך שמח ורכש את המכונה, לא לפני שהתקשר לרעייתו לבשר לה את הבשורה המשמחת. האישה שמעה ואורו עיניה. עוד חמש שעות והסיוט יגמר.

איך שהוא יוצא מהחנות נכנסה אליה אשה ושאלה את המוכר לגבי אותו דגם של מכונת כביסה. המוכר אמר לה שהמכונה האחרונה נרכשה זה עתה ושהזמנה הבאה תגיע רק

רגע אני רק אכנס למכולת ואחזור ותן לך לשתות, אמר לה אני כ"כ צמא ורוצה לשתות דוקא עכשיו ואיני יכול להמתין אף רגע אחד.

היא ריחמה עליו, וחזרה לביתה להביא לו לשתות, והנה לחרדתה היא מגלה שהתינוקת נפלה לתוך קערת המים, ורק חלק מהראש מציץ חוץ למים, ואם היתה מתעכבת אף לרגע קט, כבר לא היה את מי להציל, וכשירדה לתת לאיש לשתות כבר לא היה.

ומרוב התפעלות הנס היא רצה לגיסה הגאון ר' צבי פסח פראנק זצ"ל, וסיפרה כל הסיפור הנ"ל אמר לה שאם נעשה לה נס כזה נס גדול, בודאי היא מיועדת לגדול הדור. ואכן התינוקת גדלה וזכתה להינשא למרן רבינו יוסף שלום אלישיב זצוק"ל. (דברי ש"ח מקץ תשפ"ג הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com)

זה לא השתדלות

כתשובה אני מספר סיפור שחוויתי בימי נעוריי על סבא שלי הרה"ח ר' אברהם יהודה יאקאבאוויטש ז"ל:

לסבא שלי היה אח שנפטר ללא זרע של קיימא ל"ע, והשאיר דירה גדולה שהייתה שווה יותר ממיליון דולר אחד מבני המשפחה שאינו שומר תורה ומצוות, קפץ על הירושה, ובלא אומר ודברים מכר את הדירה ביוזמתו, וכמובן שלשל את הכסף לכיסו... כשנודע לבני המשפחה על פשע זה, פנו מיד לעורך דין כדי שיתערב בסיפור. עורך הדין נתן להם להבין

האברך אישר את העניין ותוך חצי שעה כבר היה אצלו רכב שהעמיס את כל הכביסות. כך היה במשך שבועיים שלמים. הבגדים נלקחים, מכבסים אותם והם חוזרים מקופלים ומגוהצים כחדשים. לאחר שבועיים,

כשהגיעה מכונת הכביסה, היא הגיעה עם מתנה לצידה: שואב אבק חדש. התברר שבזכות הוויתור, הרכישה התבצעה בתאריך בו החברה חילקה שואב אבק חנים למי שרכש את המכונה. בנוסף, מדובר היה בדגם חדיש יותר של המכונה, שזכה לפונקציות חדשות שלא היו בדגם הקודם. זה השכר של אדם שמוותר, גם אוכל פירות בעולם הזה וגם מקבל שכר בעולם הבא. ותרו - והרוויחו יותר! (הרב חיים זאיד בקהילה הטבת תשפג הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com)

ניצלה בזכות החסד

הרבנית קניבסקי ע"ה היתה מרבה לספר סיפור מדהים שאירע עם אמה בהיותה תינוקת קטנה שפעם אחת הניחה האמה הרבנית צפורה לוין קערת מים שמילאו מבור המים בחצר, ובתה (שינא חיה, לימים אלישיב) שהיתה תינוקת בת כחודשיים שכבה על המיטה הסמוכה, והאם ירדה רגע לחנות מכולת.

ופגשה איש למטה ואמר לה שצמא מאד ורוצה לשתות מים, אמרה לו, בבקשה תחכה

הפיקדון נפרע בזמן הנכון

הספור המופלא דלהלן אשר יש בו כדי ללמד על כוחה של תפלה בכלל ושל ענית אמן בפרט, סופר מפי אחיה של בעלת המעשה, רבי יואל מרטין שיחיה מליקווד ומפי המגיד הנודע רבי פסח קראהן שליט"א, ששניהם היו עדים לו מכלי ראשון.

אחותו הצעירה של רבי יואל, גבי ר', נסעה עם משפחתה לנופש בעיר מיאמי שבמדינת פלורידה. בעצומו של הנופש היא חשה לפתע שלא בטוב ופונתה לבית החולים. עם הגיעה לבית החולים קרסו מערכות גופה ולבה דמם. לאחר החייה ממושכת שבו המערכות לפעילות, אולם המוח שבמשך דקות ארוכות לא קבל חמצן הספיק להיפגע אנושות.

גבי ר' נכנסה למצב של 'קומה'. במשך כמה שבועות שכבה ללא הכרה, ולאחר שהרופאים המקומיים פכרו ידיהם בייאוש הועברה לבית החולים בניו יורק. ושם, לאחר בדיקות מקיפות נאלצו הרופאים לבשר לבני משפחתה את אבחנתם המצקת: "המוח מת", הם אמרו, "אין שום סיכוי להחלמה. מעולם לא התרפא איש ממצב שכזה", הוסיפו.

אין צורך לתאר את הצער הנורא שאחז בבני המשפחה. אמא לתאומות קטנות צעירה ופעילה שבפתע פתאום הגיעה למצב שבו הרופאים אבדו תקוה לחייה.

שמונה שנים לפני כן נפטרה אחותה של גבי ר' ממחלה קשה, אף היא בשנות צעירותה. במהלך ימי מחלתה התכנסו כמה עשרות מחברותיה ובנות משפחתה והחליטו ליסד

שזו פרוצדורה לא קשה בכלל. הוא ביקש מסבא שלי שיחתום על מסמכים להזמין את הנוכל למשפט בערכאות, וכך יוכלו להעביר את הירושה לסבי ז"ל. יש לציין שהסבא ז"ל היה חי בצמצום ובדחקות גדולה מאוד, כך שכל גרוש היה מציל אותו.

אבל לא איש כמו הסבא יאבד עשתונות. הוא התבונן קצת, ואמר: "אני לא חושב שללכת לבית משפט זה בגדר השתדלות. כסף מגיע מן השמים על ידי השתדלות, וללכת לערכאות מבחינתי זה לא השתדלות!" ובזה הסתיים הסיפור. סבי המשיך לעבוד קשה מאוד להביא טרף לביתו, ולא קבל את הכסף השייך לו.

אנשים אוהבים לגמור סיפור כזה עם סגירת מעגל, איך בסוף הוא זכה בפיס... אך לא. הסבא נשאר לחיות בדחקות ובצמצום. אבל סוף הסיפור האמתי הוא, שהיום יש לו נכד שלא קונה סמארטפון, כי הוא רוצה ללכת בדרכי סבא שלו, ומגיע למסקנה שבוודאי הסבא היה אומר היום: אני לא חושב שלקנות סמארטפון זה בגדר השתדלות...

אפשר ללמוד מסיפור זה הרבה עוצמת הנפש, גבורת רוח, ועמידה איתנה בניסיונות שהיצר אורב לנו. אבל, לענייננו יש לנו לשלוף מסיפור זה מסר מדהים, ואת המסר הזה אנחנו צריכים לשנן: כל מה שאנחנו עושים זה רק השתדלות, וזה מחיובי עבודת ה' שהקב"ה ציווה לנו. אבל מה שלא קשור להשתדלות, אין לנו שום היתר לעשות! (גליון אשרינו 23 הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף

p0583271323@gmail.com

רבי צבי הירש היה ממקורביו ומתומכיו הגדולים. בכל הקברים שפקדו הן הזכירו את זכותה של החולה והתפללו מעמק לב לרפואתה.

לקראת סיומו של המסע הגיע רגע השיא. לאחר דברי חיזוק מרוממים שהזילו דמעות מעיני הנאספות, נעמד המגיד ר' פסח והחל לקרוא בהתרגשות את פרק כ"ג בתהילים: "מזמור לדוד ה' רועי לא אחסר", כשהכול חוזרות אחריו בדמעות שלישי.

כשהגיעו לפסוק: "גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע..." , נשמע לפתע צלצול טלפון, ומיד לאחריו צווחה מחרידה. רבי פסח נעצר בבהלה; "מה קרה", הוא שאל כשחיוורון פושט על פניו, והתשובה שקיבל הממה אותו: "החולה בכבודה ובעצמה התקשרה..." , אמרו הנשים, כשבלבול והפתעה על פניהן.

"שלום אמא, מדברת ר'..." - אלו המלים שהספיקה האם לשמוע לפני שהטלפון צנח מידה. בעודה שרויה בהלם מוחלט התנדב מאן דהו להסיעה לבית החולים. הנשים מצדן שראו את הנס המוחשי מתחולל לנגד עיניהן, החליטו להמשיך כעת וביתר שאת להתפלל לרפואתה.

בני המשפחה כולם מהרו אל בית החולים, שם נתקלו בפאניקה מוחלטת מצד הרופאים. גם הם לא האמינו למתחולל לנגד עיניהם. המתה התעוררה לחיים.

בימים הבאים המשיך מצבה של ר' להשתפר. ראייתה אמנם טרם שבה אליה, אף היא

'חבורת אמן' לרפואתה. במסגרת ה'חבורה' הן היו מתכנסות מדי בוקר לאמירת ברכות השחר בצוותא לרפואתה. רבבות אמנים נענו לזכותה, ולאחר שנגזרה הגזרה, החליטו אותן נשים להמשיך ולצבור זכיות לעילוי נשמתה, ואף קראו את ה'חבורה' על שמה: 'חבורת אמן - אהל שרה'. עתה, עם היוודע דבר מצבה הקשה של אחותה, למרות דבורי הרופאים, החליטו "הנשים" שלא להתיימש ולהפנות את הזכיות הרבות לרפואתה.

נשות אותה 'חבורה' יקרה שכבר היו למשפחה של ממש, החליטו להוסיף ולעשות מעשה. הן ארגנו מסע חיזוק לקברו של 'הרב הכולל' דניו יורק, הגאון הנודע רבי יעקוב יוסף זצ"ל, מי שמסירות נפשו וגופו להעמדת הדת בגולת ארצות הברית עומדת ליהודייה עד היום הזה, ואף בקשו ממכר המשפחה, המגיד הנודע רבי פסח קראהן שילוה את המסע בדברי חיזוק והתעוררות.

בדרך לבית החיים בקוינס אל מקום קבורתו של הצדיק, לא יכלו שלא לחשוב על צערה של אם החולה שכבר אבדה בת אחת, ועתה עמדה לאבד את השניה. למרות המצב המימשל הן החליטו להתפלל בכל לבן לפני הכול יכול, באמונה תמימה שכפי שבידו להחיות מתים ברחמים, כפי יוכל לחלץ את גבי ר' מהמצב שהרופאים רואים בו כמוות - לחיים.

בדרך הן פקדו את קבריהם של עוד כמה מצדיקי אמריקה, כמו הגאונים רבי אברהם פאם, רבי יעקוב קמינצקי ורבי העניך ליבוביץ, תלמיד החפץ חיים, אשר סבה של החולה,

זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף
p0583271323@gmail.com

הצליחה לשוחח עם בני משפחתה ואף לזכור פרטים רבים מהעבר.

נס גלוי בעיר חריש

כתושב חריש אני רוצה לשתף את הקוראים בנס גלוי שאירע לנו שבוע שעבר, כבר בימות הקיץ הורה מורינו ורבינו רב העיר הרב הגאון ר' שמואל דוד רייסנר שליט"א שהפילטרים הנמצאים במקוואות מטעם העירייה אינם כשרים למהדרין, ועל כן הורה שיש לרוקן את כל המים שבאוצר, ולהחליף למים חדשים, אשר דבר זה טורח גדול כנדוע בימות הקיץ,

אולם כשביקש זאת התריעו בו הלוך ושוב אשר דבר זה עושים רק בחורף, כאשר יש מים בשפע, אולם הרב התעקש, שבעיר שלו אינו יכול לתת הכשר על דבר שאינו להלכה לכו"ע ולקח על עצמו בכח התורה, עוז ותעצומות, והורה על ריקון המקוואות בימות הקיץ,

והנה הגיע כעת החורף ולא היה מים חדשים עבור האוצר, והמים שבמקוואות היו מלוכלכים, אשר לא היה במה להחליפם, והיה קצת דבר של ביזיון, אבל אנו כתלמידיו של המרא דאתרא שליט"א האמנו בדבריו ללא כחל וסרק, והיו צריכים בדחיפות למים, והנה כבר תקופה שלא ירדו גשמים די הצורך

והנה אירע דבר פלאי בשבוע האחרון אשר בכל הארץ לא ירד גשם כלל וכלל ורק במקום מסוים בחריש מקום אשר היו צריכים בדיוק ביום זה למי גשמים, ירד שבר ענן על העיר חריש ת"ו והציף את כל העיר עד שהמכוניות שטו על המים, ובין רגע נתמלא כל האוצר של המקווה במים חדשים ונקיים, וכל המים

נשות 'חבורת אמנ' נזכרו בשאלה שהפנו בעבר, לאחר פטירתה של האחות, אל אחד מגדולי הדור: "להיכן הלכו כל רבבות הזכיות שנצברו מאז יסוד החבורה?" ובתשובה הנחרצת שקבלו: "הזכיות כלו נשמרות ב'בנק', והן יפעלו את פעולתן ברגע הנכון". כעת הגיע הרגע הנכון שאליו יחלו.

המגיד רבי פסח קראהן מוסיף ומספר: "למחרת בבקר נסעתי לבקר את החולה בבית החולים. מוכרח הייתי לחזות בנס המופלא בעיניים. כשנכנסתי לחדר החולה, היא שכבה באפיסת כוחות, וברצותי להפיח בה רוח חיים אמרתי כשבת שחוק על שפתי: 'הרי אני משמש כמוהל. עתה יש לך שתי בנות תאומות, בעזרת ה' כשיוולד לך בן אני מתחייב למול אותו חנינא אין כסף...'. לחיזוק הדברים אף הנחתי לצד מיטתה את כרטיס הביקור שלי. באותו רגע, לתדהמת כולם הזיזה החולה לראשונה את ידה ונטלה באצבעותיה את כרטיס הביקור".

בשעת סיפור המעשה הוסיף האח שיחיה ואמר: "לר' יש עוד דרך ארוכה עד לרפוי המוחלט, אך לאחר שראינו בחוש שהתפלות הועילו ופעלו מעל לטבע, אנו ממשיכים בכל עוז בתפלה, ואף מבקשים מכלל הצבור להמשיך ולהתפלל עבור חיה ריזל בת דינה, שתהיה לה רפואה שלמה והיא תחזור במהרה לבריאות איתנה כפי שהייתה לפני שחלתה". (ווי העמודים לח עמ' קכ וכל מאמינים ויחי תשפג הובא ע"י הרב פנחס

הסבל וההצקות שעבר בעצמו מצד 'חבריו' ומפקדיו, אשר לעתים התייחסו אליו גרוע יותר משהתייחסו לחיילי איוב שנקלעו לידיהם.

הנה, רק לפני כמה ימים ראה את דוד, היהודי הנוסף ששרת בגדוד, כשאחת מעיניו שחורה ואפו שבור ומדמם, כאשר כל חטאו היה שלא הסתתר מעיני 'חבריו' בעת שברך את ברכת המזון. מרדכי יחל לרגע שבו יתבשר על שחרורו ומוכן היה לשלם על כך כמעט כל מחיר.

היום הזה היה נראה יפה יחסית. בבוקר זה נכנסו לכפר קטן ופסטורלי שאותו כבשו מידי הצרפתים. הכפר היה ריק. יושביו נמלטו בחדרה מפני הכוח הכובש, ובין בתיו שררה דממה עמוקה. מרדכי נשלח עם עוד חיילים לעבר בין הבתים ולבדוק אם נותרו בהם חיילי איוב.

עם סיום המשימה הוקם במקום בסיס צבאי קטן שבו היו אמורים הם להתארגן עד למתקפה הבאה.

"חצי שעה הפסקה!" הכריז המפקד. רבים מהחיילים ניצלו זאת למנוחה קצרה, אולם מרדכי החליט לנצל את ההפסקה כדי להסתובב מעט בין בתי הכפר, לנשום אויר צח ולחשוב על מצבו.

הוא התיישב בחצר אחד הבתים הנטושים, התמתח קלות, ובמוחו החלו לצוף תמונותיהם של יקיריו חשב על זוגתו הצעירה שאינה יודעת דבר על גורלו, אם חי הוא או מת, בריא או פצוע. הוא חשב על בנו הפעוט שאותו ראה רק פעם אחת בחייו ועל הוריו המייחלים

מהבור היבש שנתמלא בשרצים, נתמלא ונשטף במים טהורים וזכים

וראינו בחוש איך שמי ששומר על התורה ללא כחל ושרק, ולא מחפש אחר קולות, אלא הולך על פי הלכה אינו מפסיד רק מרוויח, ישראל יעקב במכתבים למערכת כל העלונים ויחי תשפ"ג הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכוון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com

תפילה משחררת בכיפת גרב

אביב תרע"ו. מרדכי גוטמן התבונן בנוף המופלא שסביבו, הקשיב לשקט הבראשיתי והרשה לעצמו לשאוף אל קרבו מעט אויר צח. לאחר חודשים ארוכים של לחימה בלתי פוסקת, תוך כדי חורף קשה ומושלג, סוף סוף הציצה השמש מבין העננים האפורים, מזכירה למרדכי ולחבריו את עבודת קיומו של עולם שפוי אי שם מעבר לקוי החזית ומאפשרת להם לחשוב מעט על עבר, הווה ועתיד.

היה זה בעצומה של מלחמת העולם הראשונה. מיליוני בני אדם כבר קיפחו את חייהם במלחמה מתמשכת ומיותרת זו. כחייל יהודי שומר מצוות המשרת בין חיילים גויים בצבא הקיסר הגרמני, הרגיש מרדכי כל העת כי הוא נלחם מלחמה לא לו. בתקופת שירותו בשדות הקרב היה הוא עד לזוועות נוראיות, אולם על כל אלו נוספו

והסיר את הגרב מרגלו. בלית ביררה החליט
שהיא תשמש עבורו ככסוי ראש.

דחף רגלו בחזרה אל המגף, הניף את הגרב
על ראשו כששוליה מכסים את אזניו וחייך
למחשבה על מראהו המוזר. לא היתה לו
בררה אחרת.

הוא שפסף ידיו, פנה אל הקיר והחל להתפלל.

התפלה מלאה אותו בכוח. הוא שאב חיזוק
מהמלים הקדושות, מתפלל באמצעותן על
החיילים היהודים הפצועים, על הוריו, זוגתו
ובנו הקט שנותרו על אדמת גרמנייה כשהם
חרדים לגורלו.

תוף כדי תפלה שמע מרדכי קולות מחוץ לבית
וחושיו נדרכו. הדלת נפתחה בתנופה. מרדכי
כמעט קפא על עמדו, אולם הוא החליט
להמשיך בתפלתו.

מפקדו נכנס אל הבית ועיניו יצאו מחוריהן
מתדהמה. הוא הביט במחזה המוזר שמולו;
חיל העומד ומדבר אל הקיר, עיניו עצומות,
וגרב ארוכה משתלשלת מראשו עד כתפיו.
כמפקד מנוסה הסיק מיד את המסקנה
המתבקשת. הלם קרב.

"ווגל!", פקד המפקד על עוזרו הנאמן, "גוטמן
השתגע! שלח אותו מיד לחופשה. בבית כבר
יטפלו בו כמו שצריך".

בשעה שמרדכי עשה את דרכו הביתה, הגדוד
שבו שירת עד לאתמול הותקף בהפתעה על
ידי חיילי האויב הצרפתי. מכל מאתיים
וחמשים החילים איש לא ניצל, מלבד איש

לשובו תמונות מחיי משפחתו עלו במוחו בזה
אחר זה.

הוא הביט סביבו נותן לזיכרונות לשטוף אותן
ולמלא את לבן בגעגועים. מבטן נתקל בשמש
השוקעת מעל ההרים, ואז הוא נזכר בבהלה;
שעת השקיעה מתקרבת והוא טרם התפלל
מנחה!

מרדכי קפץ ממקומו ונגש אל הבית הסמוך.
הוא פתח את הדלת, נותן לקרני השמש
לחדור בעדה ולהאיר לפניו את הדרך, נכנס
אל הבית בזהירות ומישש ליתר ביטחון את
הרובה שהיה תלוי ברישול על כתפיו השטח
היה נקי.

מרדכי נעמד מיד סמוך לאחד מקירות הבית
וביקש להתחיל להתפלל. הוא שלח את ידו
כמתוך הרגל אל ראשו, אך לתדהמתו ראשו
היה גלוי. כנראה ברגע של חוסר תשומת לב
נפל הכובע מראשו

מרדכי הביט בשעונו נותרו לו רק שלוש דקות
עד לסיום ההפסקה, ואצל הגרמנים כידוע היה
צריך לדייק. הוא התבונן סביבו בקדחתנות.
הבית היה מבולגן למדי. נראה היה כי יושביו
ברחו ממנו ברגע האחרון ובהפתעה גמורה.
כלים מלוכלכים ושרידים מארוחת צהרים היו
מונחים על השולחן, ספר פתוח היה מוטל על
הכורסה, זוג מגפיים כהים היו מונחים
ברישול מתחת כיסא.

מרדכי לא ראה סביבו שום דבר שיכול היה
לשמש לו ככסוי ראש, וב'הברקה' של אין
ברירה הוא התכופף, חלץ את אחד ממגפיו

לבנו למעשייה מעניינת שעיקרה סופר על ידי הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל באחת מדרשותיו (אור לציון – מחשבה ומוסר עמוד קע"ד) בשם הגאון רבי בן ציון לופס זצ"ל העוסקת בנושא זה.

בעיר רחוקה ממרכזי היהדות התקיימה קהילה יהודית בשלווה ובנעימים. הרב האחרון של הקהילה נקבר דורות לפני כן בבית הקברות המקומי ומני אז לא כיהן איש תחתיו. דורות באו ודורות חלפו, המסורת נשתמרה אך בהעדר מנהיג בעיר רפו מוסרות הדת והתרופפה שמירת ההלכה.

באחד הימים רוח של קדושה נחה על אחד מיהודי הקהילה. הוא החל להתעניין במקורות יהדותו נסע לארץ אחרת למד והחכים ושב מחוזק לעיר מגוריו. בתוך תוכו היה שלם ושלו עם החלטתו אך לצערו הרב הוא לא היה מסוגל להתגבר על תגובות הסביבה, לכשיבואו, אם יבואו. לפיכך בביתו נהג כדת וכדין, אך מחוצה לו... נהגו זה נמשך תקופה ארוכה. הוא ייסר את עצמו קשות על כך שאינו מסוגל להיות שלם עם אמונתו גם בפני חבריו, אך הוא לא מצא בנפשו את העוז לנהוג כפי שהיה רוצה.

באחד הימים נכנס לסניף הבנק אדם עתיר נכסים ובידו תיק שחור. הוא היה אחד הלקוחות הנכבדים של הבנק והחזיק בו גם כספת בה אצר את מטבעותיו. סוחר מטבעות עתיקים היה האיש, ומידי פעם בהצטבר ברשותו כמות שיש בה כדי לגרום לנדודי שינה מאימת הגנבים היה צוררם ומטמינם בכספתו השמורה שבבנק.

אחד 'מטורף' המדבר אל הקיר כשגרם מונחת על ראשו...

סופר מפי נכדי ר' מרדכי גוטמן,

משפ' שוסטר ממונסי ניו-יורק וכל מאמינים מקץ תשפ"ג הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף
p0583271323@gmail.com

על הריצפה

לפני תקופה קיבלנו תגובה מעניינת ביותר מיהודי העוסק לפרנסתו בעריכת דין, ולאחרונה זכה להתחיל ללמוד תורה בחברותא טלפונית עם רב מגיד שיעור מבית המדרש מאורות הדף היומי. באמצעות מגיד השיעור הוא ביקש להעביר מסר חשוב לאנשים רבים: כבר תקופה ארוכה שניקר בי הרצון להתוודע לתורת ישראל. הרי יהודי אני, בן לאברהם, יצחק ויעקב! ברם. מנגד צפו ועלו בדמיוני תגובות שונות של חברי לעבודה כשיראוני עם השפופרת על האוזן וספר תלמוד פתוח לפני לאחר תקופת חיבוטים הרהרתי בדבר שוב ושוב והחלטתי כי עלי להיות שלם עם דבר שאני יודע שהוא חשוב ולעשות את המעשה הנכון. להפתעתי המרובה, לא זו בלבד שהתגובות היו חיוביות, כמעט כולן אלא שכבר הפניתי אליכם אנשים נוספים ממקום עבודתי ואני חושב שזה כבר לא יהיה מופרז מצידי לנחש כי בעוד חודשים אחדים יוקם אצלנו שיעור קבוע בתוך המשרד. הרב מגיד השיעור שליט"א הפנה את תשומת

נוסף

ולחומר

p0583271323@gmail.com

"בא הרוג ברגליו"

מעשה מבהיל בפרסום ראשון, כפי שנשמע מפיו של הגאון רבי אברהם שרמן שליט"א מגדולי וותיקי הדיינים בארה"ק, שהיה קרוב וחביב מאד אל רבינו מרן זצוק"ל, וזכור לכל מעמידתו האיתנה על משמר טהרת הייחוס לעומת הרוצים לקעקע את כרם בית ישראל ב"גיורי" כזב לכל מיניהם וסוגיהם, כאשר היה בזה לשליח נאמן וידא אריכתא של רבינו זצוק"ל, לגדור גדר ולעמוד בפרץ

מעשה זה המתפרסם לראשונה, עוסק בימי מלחמת תשל"ד, בה נשפך רח"ל דם ישראל כמים במיתת למעלה מאלפיים נפשות, דבר שגרם לתיקי עגונות קשים למאוד.

אחד מהם היה בסמכות שיפוטו של הגר"א שרמן שניהן אז בתפקידו הרשמי באיזור ירושלים כפי שיסופר, ואשר קיבל היתר כניסה מיוחד מרבינו לכל הדבר הקשה בשאלות הקשורות למלחמה. היה זה כאשר הציעו לו את משרת הרבנות הרשמית לאיזור ירושלים, הוא למד באותה עת בכולל של מכון הרי פישל, והיה לו לבטים האם להענות להצעה או להמשיך בלימודיו לדיינות, אי לכך עלה לרבינו כדי לשמוע ממנו דעת תורה.

בתחילה שאל אותו רבינו האם הוא יודע את מהות התפקיד, השיב לו הרב שרמן, שגיסו רבי שלמה קוק זצ"ל שימש בתפקיד והוא שתיאר בפניו את כל מה שהתפקיד דורש.

האיש שפסע פנימה בהדרת כבוד מלווה בשני שומרי ראש. את המזוודה החזיק בעצמו משל אומר: אלמלא כספי לא הוד ולא הדר לי, ולשומרים לא הייתי זקוק. מקל הליכה נשמט בטעות מידי של קשיש ורגליו הבוטחות של מידוענו הסתבכו בו נואשות. כהרף עין הוא מצא עצמו שטוח על הרצפה הממורקת לקול אלפי צלילים מתכתיים שהדהדו מכל הפינות. מטבעות מכל המינים והסוגים התגלגלו בחפזה ונחבטו מטבע מטבע בתורו בחפץ נוקשה, השמיעו תרועה ונדמו. כהרף עין עטו שומרי ראשו על פתח הבנק כדי למנוע כניסה ממי שצריך למנוע, והאדון הנכבד החל זוחל על ארבע בסיוע ראשי הבנק ובכיריו כדי ללקט את מטבעותיו. אלמלא ידע הפקיד כי יאבד את משרתו על -אתר היה פורץ בצחוק רועם למראה מכובדי הארשת ומהודרי הבגדים הזוחלים כפעוטות בין השולחנות. אלפי זהב וכסף.

המטבעות הושבו אט אט אל מזוודתם והסדר שב על כנו. איש איש התרומם מן הרצפה בעזרת חבריו, ניער את בגדיו ופנה לעיסוקיו

בערוב היום הלמה בראשו המחשבה: אם הדבר מכובד בעיניך, איש לא יבז לך!

הסוחר העשיר ובכירי הבנק זחלו כפעוטות דקות ארוכות בלא בושה, מפני שהם ידעו שהם עושים את המעשה הנכון!

טוב לי תורת פיר, מאלפי זהב וכסף! מאורות הדף היומי טבת תשפ"ג הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות

לאותם חיילים שתחת חסותו, והנה התברר לו שלעת עתה יש כמאה ותשעים חיילים שעדיין לא יודעים מה עלה בגורלם רח"ל.

הרב שרמן מיהר לרבינו כדי לקבל הדרכה מה עליו לעשות לעת עתה, כאשר יש כה הרבה חיילים שנדרש לקבוע מה עמם ומה דין נשותיהם. רבינו ששמע את הפרטים זירזו מאד, שהתפקיד, הנדרש ממנו כעת הוא כמה שיותר לאסוף מידע, מי חי, מי הרוג, ומי נעדר, והמשיך רבינו והורה לו, שיקח עמו עוד שניים כדי שכל עדות שתגיע תתקבל בבי"ד, אולם אמר רבינו, שישתדל לקחת שומרי מצות, וכאלה שמבינים עניין. בנוסף לכך אמר לו רבינו, שצריך שאחד מאותם שנים יהיה ספרא דדיינא ויכתוב את כל מהלך גביית העדות באופן מפורט.

הגר"א שרמן קיבל את דברי רבינו, ואכן החל באיסוף חומר. לשם כך נפגש עם כל הגנרלים והמפקדים שגדוד חטיבת ירושלים היה תחת חסותם, ותיחקר אותם מה עלה בגורלו של כל חייל וחייל. במקביל גם במטה הכללי של הצבא הקימו מדור מיוחד לטפל בעניני ההרוגים והשבויים, שבהם פעלו המשטרה הצבאית ומשפטנים ועורכי דין. לאחר שעבר זמן מה, ובפרט לאחר שהוכרז על הפסקת אש, והמצרים נסוגו מהתעלה, התבררה תמונת המצב במלואה, וזיהו מי נהרג ומי חי. בנוגע לנעדרים קיבלו אינפורמציה מארגון הצלה"א שלו הייתה רשימה של כל השבויים, כך שכל התמונה התבררה במלואה.

אולם עדיין היה חוסר וודאות בנוגע לחייל יהודי נשוי אחד. אותו חייל היה במוצב

לשאלת רבינו על מחשבותיו מה יהיו ההשלכות לגבי שקיעותו בתורה באם יקח את התפקיד, השיב הרב שרמן, שהנה כל ימות השבוע אני מוסר שיעורים בירושלים, ומאחר והתפקיד המוצע הוא בירושלים, זה לא יפגע בעיסוק שלי עם השיעורים, כך שאמשיך להיות מונח בלימוד. אמר לו רבינו, אם כך, אתה יכול לקבל את התפקיד. אולם, המשיך רבינו ואמר לו: דע! שיש שאלות חמורות מאד מאד, והרבה צריך להיות זהיר בהלכה ובפסיקה.

אמר הרב שרמן, אם כן שרבינו מסכים שאקח את התפקיד, אבקש שרבינו יעזור לי שאם אצטרך להזדקק לשאלות בהלכה, שאוכל לבא לרבינו. רבינו נעתר והסכים שבכל עת ובכל שעה יוכל לגשת ולשאול, בין בבית, בין ב'תפארת בחורים' ובין ב'אוהל שרה'.

בין אותם שאלות שהתעוררו במהלך שהותו בתפקיד היתה השאלה הבאה.

לפני שפרצה מלחמת תשל"ד, היו מגוייסיים חיילי מילואים מירושלים, שנשלחו לאייש את המוצבים של קו תעלת סואץ. והנה לפתע פתאום פרצה המלחמה בעיצומו של יום הכיפורים, וכל קו התעלה נפל בידי המצרים. אמנם עוד בטרם הגעת המצרים לתעלה קיבלו החיילים אישור לסגת ולהצטרף לכוחות צה"ל, אולם לא כולם הספיקו לעשות זאת. חלק אמנם חזרו, חלק נהרגו, וחלק נלקחו בשבי המצרי.

תיכף כשנודע דבר המלחמה, מיהר הרב שרמן לחדר המבצעים כדי לדעת מה ארע

להאיר את כל האיזור כדי לתפוס אותנו, ובפסק זמן שנוצר החלטתי לסגת חזרה לקנטרה. צירפתי אלי שבעה עשר חיילים, ושאר החיילים התחבאו באנקרים של הצבא המצרי שהיו מפוזרים שם. והנה בדרך, אני רואה לפתע חייל הרוג שוכב על הארץ. רכנתי מעליו, נענעתי אותו וראיתי שהוא מת. כשהתבוננתי מי הוא ההרוג אני רואה שזה החייל דב הלפרין. זיהיתי גם את צבע השער שהיה בגוון שערו של מיודעי דב הלפרין.

שאל הרב שרמן את המפקד: ברור לך שזה דב הלפרין? אמר לו המפקד: 90 אחוז שזה היה הוא, כי אף פעם אי אפשר לומר 100 אחוז, אולם ברור לי שזה היה הוא, הוא שהה עמי זמן רב בקבוצה שלי, ואני הכרתי אותו היטב, כך שברור לי שזה אכן הוא.

במקביל, גם המשטרה הצבאית ועוזריה חקרו את אותו מפקד, והם עמדו לקבוע עליו שהוא הרוג, אולם מאחר והיה צריך את אישור בית הדין לעגונות, והמתאם היה הגר"א צמל שידע שהרב שרמן בודק את ההלכה אצל רבינו, הוא התמהמה מלהעביר את התיק לביה"ד של הצבא עד שיראה איך יפול דבר אצל רבינו.

הרב שרמן עלה לרבינו, החל להרצות לרבינו את כל דברי המפקד, ותיאר לו את דבריו שלאחר האש הצולבת שהם ספגו והזהוי שעשה לו, ברור לו שזה דב הלפרין

רבינו מיד היסה אותו ואמר לו: נכון שהם ספגו אש מאד כבדה, אולם הנך הרי רואה שניצלו משם חיילים, וזה לא היה מוות בטוח.

"קנטרה" - עיר בצפון מזרח מצרים בצידה המזרחי של תעלת סואץ, ששם היו 32 חיילים. גם החיילים שבאותו מוצב חלקם התפנו בטרם הגיעו המצרים וחלקם נפלו בשבי, אולם גורלו של החייל בשם דב הלפרין נותר עלום.

כאמור, במקביל לתחקיריו של הרב שרמן, גם המשטרה הצבאית חקרה אחרי כל פיסת מידע, והצבא אף הקים בית דין מיוחד לעגונות שכלל את הגאון הנודע ר"ע יוסף צ"ל ואת הרבנים הראשיים הצבאיים. הסיכום היה, שהצבא לא יוציא שום קביעה בטרם יאשר אותה בית הדין שהוקם לשם כך, כשהמתאם בין הצבא לבית הדין היה הגאון רבי אפרים צמל שליט"א.

בשביל לחקור מה ארע עם החייל דב הלפרין, נפגש הרב שרמן עם מפקד מוצב "קנטרה", והחל לתחקר אותו על החייל.

המפקד החל לספר דברים כהוייתם:

בעת שהחלה הלחימה, קבלתי הוראה מהצבא לסגת מן המוצב, ולחבור לכוחות השריון של צה"ל שהיו ממוקמות כ-15 ק"מ מן המוצב. אספתי את כל החיילים שנשארו בחיים לאחר המתקפה, וכשירד הלילה התחלתי להתפנות מן המוצב. אולם, כל האיזור כבר היה כבוש בידי המצרים.

תוך כדי הפינוי נפגשנו מול עמדת מקלע רצחני בשם 'גריאנוב', והחלו להמטיר עלינו מטח אדיר של כדורים. כל החיילים שהיו עמי נשכבו על הרצפה, עד שהמטר פסק. בינתיים הזמינו המצרים כוחות סיוע שיביאו תאורה

בצבא לא הבינו את ההוראה התמוהה של רבינו, אולם הואיל והרבנות הראשית לא נתנה אישור, נשאר ידב הלפרין היחיד שלא זוהה, זאת למרות ועל אף שברשימות ארגון הצלה"א לא הופיע שמו בין השבויים, ואם כן אין אפשרות אחרת להסביר מה ארע עמו אם לא שנהרג, אולם הואיל וכך הורה רבינו, הוא הוכרז כ'נעדר' ולא כהרוג.

לאחר ההסכם שהגיעו אליו השלטונות עם המצרים, שוחררו כל השבויים, וקבוצות קבוצות חזרו ארצה.

כאשר הקבוצה האחרונה של השבויים היתה אמורה לנחות בשדה התעופה של לוד, שלח הרב שרמן קצין מטעמו שיבדוק אולי בכל זאת נמצא שם אותו דב הלפרין למרות ששמו לא הופיע ברשימות של הצלה"א. הדבר היה נראה כל כך חסר סיכוי, עד שאפילו המשפחה לא שלחה קרובים לשם מחמת הייאוש שאחז בהם, בהיותם בטוחים שהוא אכן נפל חלל.

והנה לפתע מצלצל הטלפון אצל הרב שרמן, כשעל הקו נמצא אותו קצין שנשלח מטעמו לשדה התעופה, והוא צועק לו בהתרגשות: דב הלפרין חי...

"הנה הוא עומד על ידי", ממשיך הקצין, "והוא אף תמה מדוע אף אחד מבני משפחתו לא הגיעו לקבל את פניו כמו שבאו לשאר השבויים".

הרב שרמן הנדהם תיכף מיהר ליצור קשר עם בני משפחתו, שלא האמינו למתרחש.

ואשר על כן, אי אפשר להכריז עליו כהרוג ואי אפשר להתיר את אשתו.

הגר"א שרמן רצה להבין את הפסק על בוריו, והמשיך ושאל את רבינו; מדוע אי אפשר להאמין למה שהמפקד אומר שהוא נענע את הגופה והכיר בה שזה דב הלפרין?

אמר לו רבינו: איתא ביבמות (דף קי"ד ב'), דאע"פ שהאשה נאמנת לומר מת בעלי, אולם אם זה היה בעת מלחמה אינה נאמנת, ואמרינן בגמ' "אמר רבא מאי טעמא דמלחמה משום דאמרה בדדמי", ופירש רש"י "מאומד לבה, ואע"ג דלא חזיתה דמית כדפרישית, דסברה סלקא דעתא בכל הני דאיקטול הוא פליט בתמיה" [שבשעת מלחמה הדמיון מטה לחשוב שהוא בין המתים]. ואם כן, אמר רבינו, עדיין אין בכח עדות המפקד להחליט בוודאות שזה אכן דב הלפרין, כי אחרי שזה היה עת מלחמה והמפקד יודע שיש כאן מציאות של מוות, לכן יתכן שדמיונו מטעה אותו לומר שזה הוא בוודאות, בעוד שיתכן שזה כלל לא הוא.

אי לכך קבע רבינו, שאי אפשר להכריז עליו כהרוג וודאי, ואי אפשר להתיר את אשתו.

הרב שרמן הלך עם הפסק להגר"א צמל, ומסר לו את מה שאמר רבינו. אמר לו הרב צמל, שמדור הנעדרים רוצה לסמוך על עדות המפקד ולהכריז עליו כהרוג וודאי. אמר לו הרב שרמן, אני אלך להגר"ע יוסף ואעביר לו את פסקו של רבינו. כששמע הגר"ע את דברי רבינו, עצר ואמר שהוא רוצה לעיין בנימוקים והשהה את מתן פסק הדין.

למחרת היום מיהר הגר"א שרמן לרבינו, לספר לו שאותו "הרוג" נמצא חי. להירדם מהמיטה, חזרתי למיטה, ולא הצלחתי

אחרי ארבע שעות, נפל לי פתאום בלב החלטה נחושה, 'לתרום כליה', לע"נ של הרב הבר שמסר נפשו על הענין. התקשרתי לארגון 4 לפנות בוקר (!), והשארתי הודעה בתא הקולי את פרטיי ושאני מעוניין לתרום כליה. מספר ימים לאחר מכן יצרו איתי קשר מ'מתנת חיים' ודיברו איתי על תהליך התרומה, ושאלו 'למי אני מעוניין לתרום'?... אמרתי להם, שאני איש שלא אוהב את ה'משפחתיות' ותמונות וכו', אני רוצה לתרום ליהודי שומר שבת, וזהו, לא להיות 'משפחה' לא להזמין שבתות וכדו', אני טיפוס שאוהב שקט.

טוב, בדקו במחשב, ומצאו יהודי מסורתי שומר שבת מ'אשקלון', והתחלתי בבדיקות. אחרי כמה ימים יצרו איתי קשר מ'מתנת חיים' ואמרו לי כך: תדע לך שיש לך סוג דם נדיר ביותר, משהו מהבודדים בארץ, יש אברך חסידי המתין לכליה בדיוק מהסוג הזה, האם אתה מוכן לתרום לו? היהודי מאשקלון - יש לו דם רגיל, ובעז"ה מהר מאד ימצאו לו תורם אחר.

טוב, אם משמים גלגלו את הדברים כך, אז שיהיה לאברך חסידי. [א"ה: בעיני, מעיקרא הוא היה צריך לחפש יהודי שומר תורה ומצוות כראוי, שמסתמא הוא קודם, ואין כאן המקום להאריך בידי קדימה בהצלת נפשות]. לפני תרומת הכליה - נפגשו התורם והנתרם, והאברך הנתרם סיפר לתורם את הדברים הבאים: זה כבר הפעם השלישית שמשתילים לי 'כליה', פעם אחת בגיל תשע, פעם שניה בגיל שבע עשרה, ועכשיו אני זקוק לכליה

פני רבינו האירו מתוך שמחה ושביעות רצון, אולם רבינו ביקש להבין איך קרה שברשימות לא הופיע שמו של דב הלפרין. אמר לו הרב שרמן, שאותם אלו שכתבו את המסמך היו צרפתיים וכתבו את השם בעיוותים גדולים, עד שהצבא היה בטוח שהשם העלום השתרבב להם בטעות והם מחקו אותו....

מפקד הצבא היו בהלם, ואמרו להגר"א צמל: "הרב שלכם מחולל ניסים. על פי ההגיון היינו בטוחים במאה אחוז שהוא הרוג".

הגר"א שרמן הבהיר להם, שאין זה 'נס' של רבינו, ש"רק" שמע לדברי התורה וחכמיה, ידע לדמות ולקשר את המקרה שהגיע אליו לדן שלמד בגמרא, ומתוך כך הציל מתקלה נוראה.

(הפלט גליון מיוחד לע"נ הרב אלישיב תשפ"ב הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף

p0583271323@gmail.com)

מעשה זה שמעתי מדודי המגיד המפורסם 'פה מפיק מרגליות' הרה"ג ר' שלמה מילר שליט"א (בעת 'מלוה מלכה' בביתי, מוצש"ק שמות פ"ג) - ששמע מכלי ראשון, מאברך צנוע ומעלי הרוצה בעילום שמו... וכך סיפר לו האברך: בליל פטירתו של הרב אברהם ישעיהו הבר זצ"ל [מייסד ארגון 'מתנת חיים' לתרומות כליה] הרגשתי נדודי שינה נוראיים, לא הצלחתי להירדם, הסתובבתי במיטתי מצד לצד, קמתי

הצליח. לא הטיפול והטיפול - - - בבכיותו וביאושו פנה היהודי לתל תלפיות מן שר התורה ר' חיים קניבסקי זיע"א, וסיפר לו בכאב את כל הסבל שהוא עובר שנים ארוכות, ואת הטיפול שלא הצליח, **אמר לו מן הגרח"ק "ומה אתה רוצה ממני"?**!

היהודי נשבר לרסיסים, ירד לבית הכנסת "לדרמן" [הסמוך למעון קודשו של רבינו] נעמד ליד הארון קודש, ופנה בבכיות לקב"ה ואמר: "רבש"ע, אני לא שם את יהבי על פרופסור משיח, ולא על ר' חיים קניבסקי, **אף אחד לא יכול לעזור לי רק אתה**, וכך עמד בתפילה ותחנונים שעה ארוכה, **ולאחר ט' חודשים חבק בן זכר"!!!** סיפרתי את הסיפור הזה לר' שלמה מילר, ואמרתי לו כך: האברך החסידי הזה, התפלל לריבונו של עולם, אבל באיזה שהיא פינה בלב - הוא בטח ברב הבר. הרב הבר יעזור לי, ולכן לא נושע...

ברגע שהרב הבר נפטר, האברך הזה ידע שאף אחד בעולם לא יכול לעזור לו - רק ורק ורק ה'ריבונו של עולם', ומה הפלא שעוד באותו הלילה נתרמה עבורו הכליה הנדירה...

כך ההסבר בבני ישראל בארץ מצרים, הם חשבו שמתו הדגים ואבדה להם הפרנסה, **ודווקא אז, מהביטחון המוחלט בקב"ה העשירו בני ישראל. עוד סיפר לי הגר"ש מילר**, על אחד מגדולי וצדיקי הדור שליט"א, שיש לילדיו בעיות שונות, וכשנה אחרי חתונה בנו - עדיין לא חבקו ילד, המחותן שחשש מהבעיות השונות במשפחה לחץ מאד לקבל גט עבור בתו. ואכן הם התגרשו...

חדשה [יש תאריך תפוגה לכליה מושתלת, וזה תלוי בהרבה דברים], נפגשתי עם רופאים בכירים, והם אמרו לי שאין סיכוי להשיג לי כליה חדשה. **לפי הסוג דם שלי, והנתונים שלי, אין שום סיכוי!!!**

שאלתי אותם "שום סיכוי?" הם ענו לי - שיש בארץ [לפי הסטטיסטיקות] חמשה אנשים עם כליה כמו שאני צריך. **והסיכוי שמישהו מהם יתרום כליה, ודווקא לי, הוא אפסי!!!** נפגשתי עם הרב הבר זצ"ל, והוא אמר לי, נכון שיש רק חמשה אנשים כאלו, אבל אנחנו נהפוך כל אבן - עד שנמצא אחד מהם ונשכנע אותו לתרום כליה. חלפה תקופה, ועדיין לא מצאנו, הייסורים והכאבים של דיאליזה הם נוראיים, אבל עדיין היה לי בדל של תקוה, שהרב הבר ימצא לי כליה.

ושהרב הבר נפטר נשברתי לרסיסים!!! המשך האברך החסידי [הנתרם] ואמר לתורם, אומרים שהיה לוקח לרב הבר חצי שעה כדי לשכנע בן אדם לתרום כליה, אצלך זה לקח ארבע שעות, אבל הוא לא עלה לשמים עד שהוא השיג לי כליה!!! כך סיפר לי הגר"ש מילר שליט"א. אמרתי לו, ר' שלמה... אני יגיד לך [ממה שקיבלתי מר' מייך] את הנקודה האמיתית.

שמעתי מפי הגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א; על יהודי שהיה חשוך ילדים רח"ל הרבה הרבה שנים, עד שנקבע לו טיפול רציני מאד אצל פרופסור משיח, **ובאם לא יצליח טיפול זה - אז על פי דרך הטבע אין מה לעזור לו.**

עוזר ועזרתך אין עזרה וישועה", אין טבע, אין מנהג, כדברי הרמב"ן המפורסמים בפרשה הבאה.

עצה קטנה, כיון שברוך ה' יש הרבה שמסודרים, והם יודעים שהכל מהקב"ה, ולא רוצים שיהיה ח"ו מצב ומיצר שאז ירגישו בלב שלם שרק ה' יכול לעזור, יכולים למסור "גלויי דעת". כלומר: ריבוננו של עולם, אני יודע שכל הפרנסה והשפע שיש לי הכל הכל זה ממך ומידך, וגם אם היצר וחיילותיו מכניסים בלב מחשבות שהכל טבע ומנהג, זה לא אני חושב את זה, זה מחשבות שאין לי שליטה עליהם. אני יודע ומאמין שהכל הכל זה אתה...

א' גוט שאבעס... **מי באר וארא תשפ"ג** הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכוון למעשה לתגובות ולחומר נוסף

p0583271323@gmail.com

מעשה נורא של 'השגחה פרטית' נפלאה שמעתי מדודי 'פה מפיק מרגליות' המגיד המפורסם ר' שלמה מילר שליט"א, ששמע זאת מ'כלי ראשון' מפיו של הרב בנימין כהן שליט"א מנכ"ל 'קרן השביעית'.

הרב בנימין כהן פגש ביום חמישי האחרון [י"ט טבת תשפ"ג] חקלאי 'גיבור כוח' - מ'ילדי טיפוחיו' של מרן ר' יעקב אדלשטיין זצוק"ל המגדל 500 דונם חיטה בשדה ב'צומת מורשה' - עודד קוראקי מ'רמת השרון' ששומר שמיטה בעוז ובגבורה.

הרב בנימין כהן שליט"א שואל אותו, מה שלומו, והתעניין למעשיו ב'בני ברק'.

סיפר לו גיבור הכח - מעשה נורא !!!!

ה'גדול' הזה מרוב צער נפל למשכב במשך ששה שבועות. אחרי תקופה ביררו אצלו על כלתו לשעבר, והוא המליץ ושיבח מאד והשדוך נסגר.

חצי שעה אחרי שביררו אצלו על כלתו לשעבר, הציעו לו שידוך לבנו - ואכן בנו התחתן והקים משפחה מפוארת... ואילו הכלה לשעבר, שהתגרשו ממנו כי הם חששו שבגללו אין ילדים, יש להם בקושי ילד אחד כי האישה בעייתית... **דווקא שהיה נראה המצב השחור ביותר, משם צמחה הישועה...**

רק שהיא לא

תעצור ליד התיבה... רעיון מחזק דומה אומר הרה"ג ר' אלעזר בייפוס שליט"א: מרים אחות משה, עמדה ליד היאור בחרדה מה יעשה עם אחיה 'משה' הנמצא בתיבה המוחבאת בין קני הסוף. לפתע, מרחוק היא רואה את הכרכרה המלכותית של בת המלך מגיעה, היא התפללה בליבה - ריבוננו של עולם, רק שהיא לא תעצור כאן, שתמשיך...

והכרכרה נעצרה... ריבוננו של עולם, רק שהיא לא תראה את התיבה שמתחבאת בים קני הסוף - **והיא ראתה.**

ריבוננו של עולם, שהיד שלה לא תגיע לתיבה, ואז היא תגלה מה מתחבא בפנים. ונעשה נס - **והיא הגיעה.**

ומה היה באמת הטובה? אם משה היה נשאר בתיבה, הוא היה מת ברעב ובצמא, ורק מבתיה הגיעה ההצלה!!! עם ה' - חזקו ונתחזקה. לדעת ש"מבלעדי

מ'מורשה' ירד 29 מ"מ של גשם, וב'מורשה' שם נמצאים שדותיו של 'גיבור הכח' הזקוק כל כך לגשמים, ירד 89 מ"מ!!!!

תגידו רבותי? יש אלוקים או אין אלוקים? איפה אתה פרעה אם השאלה "מי ה' אשר אשמע בקולו"? יש "בורא עולם"!!!

ואין הדברים רק בשדות של חקלאים, השגחה פרטית ותפילה זה דבר ששייך לכל אחד ואחד...

בין אם זה דבר טוב שקבלתי, ובין אם זה דבר רע שעשו לי - הכל בהשגחה פרטית. וצריך לזכור את הגמ' בחולין (ס): "ואדם אין לעבוד את האדמה" - מפרשת הגמ' שאין מי שיתפלל על האדמה שתצמיח. כלומר: גם שהשפע מוכן, הרי הוא כחבית בלי ברזים, מה הברזים? תפילה!!! - - - בלי תפילה לא יורד כלום.

הגשם היה מוכן לו, היה צריך להגיע ולדפוק על הקבר של ה'חזון איש' והשפע ירד... סוף הסיפור גם צריך לימוד...

הרי המפגש של ר' בנימין כהן והחקלאי היה בשבוע שעבר, אחרי שירד הגשם, אז מה עשה החקלאי ב'בני ברק'?

שאלה זו שאל אותו ר' בנימין כהן שליט"א...

ענה לו החקלאי, "מה השאלה בכלל, באתי לקבר של "החזון איש" להגיד תודה רבה"...

וגם זה צריך לזכור לעשות אחרי כל בקשה שהמלאה בקשתינו, להגיד תודה לקב"ה מכל

בתחילת שנה זו - תשפ"ג, עמלתי קשה להשיג חיטים של 'שנה שישית', ואחרי מאמץ גדול השגתי אותם.

בשעה טובה - אך באיחור ניכר זרעתי את השדה וציפיתי לגשם הראשון, אשר הוא קריטי ביותר, ואם לא יורד גשם הזרעים נרקבים באדמה, וכל ההשקעה יורדת לטמיון.

וגשם אין....

עובר שבוע, שבועיים, וגשמי שנה זו, שנת תשפ"ג מבוששים להגיע... [למי שזוכר הגר"י זילברשטיין כבר הורה לומר "ועינינו"].

ממשיך החקלאי ומספר: ידעתי שאם תוך שבוע לא יורד גשם, אני מפסיד את כל היבול! כל ה- 500 דונם יורדים לטמיון....

מה עשיתי?

נסעתי ל'בני ברק' - לקבר של ה'חזון איש', וצעקתי והתחננתי לקב"ה, שיחוס וירחם עלי, דפקתי על הקבר, ואמרתי לו: "חזון איש" בזכותך ובגללך אני שומר שמיטה כה לכתה ולא סומך על שום היתרים - למה אתה ישן? תלך לאבות הקדושים ותנענע את כסא הכבוד כדי שירד גשם!!!

כה דיבר ובכה החקלאי על קברו של ה'חזון איש' בערב חנוכה תשפ"ג... [ממש כ'תפילת חנה'].

כולנו עדיין זוכרים, ביום אחד מימי החנוכה - היה גשם זלעפות, ושדותיו של החקלאי מ'צומת מורשה' ניצלו... יתרה מכך... בהרצליה - השוכנת מרחק של ק"מ בודדים

"שום מצוה לא עשית? זה לא נכון. יש לך את מצות ברית המילה."

"אבא שלי עשה לי ברית מילה בלי לשאול אותי. אם הוא היה שואל אותי הייתי אומר לו שלא יעשה. אני לא התכוונתי לברית, לא צריך את הברית."

"אתה ככה אומר? תמכור לי את מצות ברית המילה. אני אתן לך 1000 דינר ואקנה ממך את מצות ברית המילה."

"מצוין, אני ארוויח עוד 1000 דינר", ענה לו העשיר.

עשו שטר, ושם היה כתוב שהעשיר מוכר לרב לובטון את מצות ברית המילה. לעשיר הייתה ספינה עם סחורה מאוד יקרה שמיד למחרת טבעה בים. לאחר מספר שעות פרצה שרפה בביתו של העשיר וכל הבית עלה באש. לאחר מכן, הבן שלו קבל אירוע מוחי ופנה לבית החולים.

העשיר מיד התחיל להבין שהוא בבעיה... הוא רץ לרבי מרדכי לובטון ואמר לו: "כבוד הרב יחזיר לי את מצות ברית המילה שלי, אני רוצה את המצווה בחזרה, אני אחזיר לרב את אלף הדינרים ונגמר את הספור."

אמר לו הרב: "אתה רוצה לקנות, אך אני לא רוצה למכור."

"למה הרב לא רוצה למכור? אני אתן לרב אלפיים דינרים, תן לי את המצווה בחזרה!" צעק העשיר מעמקי ליבו. "ישמעו אוזניך מה שפיך מדבר! ומה על מצווה שההורים שלך עשו בלי לשאול אותך ולא

הלב. כמו שמצינו בדוד המלך "אכן שמע אלוקים הקשיב לקול תפילתי - ברוך אלוקים וכו'". יעזור השי"ת שנזכה ל"מוצאי שביעית בן דוד בא"... מי באר וארא תשפ"ג הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף (p0583271323@gmail.com)

סיפר הרב גואל אלקריף: הגה"צ רבי מרדכי לובטון זצ"ל היה הרב בעיר חאלב שבסוריה. בעירו היה יהודי עשיר כקורח, חוטא גדול ופושע שלא הייתה עבירה אחת שהוא לא עבר עליה, עשה את כל העבירות.

הרב לובטון הרגיש אחריות, הוא ניגש להוכיח אותו ואמר לו: "אתה לא מתבייש לחטא ולעבור עבירות?"

"תראה", ענה לו העשיר ברוב חוצפתו ובגסות רוחו, "אני עושה את כל העבירות שבעולם, ולמרות ששום מצווה אני לא מקיים - יש לי את הבית הכי מפואר בעיר חאלב, יש לי הכי הרבה כסף, יותר מכל העשירים שבעיר חאלב, יש לי ילדים מוצלחים, יש לי כבוד בין היהודים וגם בין הגויים, מה בן אדם צריך יותר מכך?"

אמר לו הרב: "כל הכבוד שאתה מקבל, הילדים המוצלחים והכסף הרב שיש לך, הכול זה בגלל המצוות המעטות שעשית."

"אני רוצה להרגיע את כבוד הרב, שום מצוה לא עשיתי... אין שום מצוות מעטות שנזקפות לזכותי, משום ששום מצוה לא עשיתי..."

היו שניסו להסביר לו את טעותו, לסבר את אוזנו בגודל חשיבותם של לומדי התורה - אך נחלו כישלון. הם נתקלו בחומה אטומה כברזל, שלא היתה מוכנה להישבר בפני שום טענה. הוא לא היה קמפן, אך לתרום ללומדי התורה - סירב בכל בתוקף. עד מהרה, ידעו כל ראשי הישיבות והכוללים, המכתתים את רגליהם בניכר על מנת להשיג כסף ללומדי התורה, שאצלו אין להם מה לחפש.

בת היתה לו, לאותו חיים רימר הזה, כשרה וצנועה. לרוע מזלה, היא היתה חולה במחלה נדירה שאחת ההשלכות שלה היא שלבת אין אפשרות להתחתן עם כל אחד אלא רק עם אדם החולה גם כן באותה מחלה. את טובי הרופאים הזעיק אביה לנסות למצוא לה מזור, ללא הצלחה יתירה.

כשהגיעה בתו לפרקה, פנו הוריה למיטב השדכנים באמריקה ומחוצה לה בבקשה למצוא לה שידוך העונה על הדרישה הנדירה. אולם חולפים הימים, ועוברים גם שבועות וחודשים, והטלפון בבית נותר דומם. אומנם תשורה נאה הבטיח חיים הלז לשדכן שישדך לבתו את זיווגה, אולם טענו השדכנים שוב ושוב, ואף צדקו: מתוך עשרות אלפי הבחורים החרדיים בני גילה של בתך, הסיכוי הוא אפסי למצוא בחור החולה ג"כ במחלה נדירה זו!

וכך נוקפות להן השנים, חברותיה של הבת האומללה כבר נשואות באושר וחובקות ילדים, ושידוך עבודה - אין. בצר להם, החליט אביה לטוס לארץ הקודש ולהפיל תחינה

כוונת למצווה ולא רצית אותה, בזכותה קיבלת עושר רב, ילדים מוצלחים, כבוד, וכל זה שכר בעולם הזה על מצווה בלי כוונה. תחשוב איזה שכר תקבל אם תעשה מצווה בכוונה, ואיזה שכר תקבל אם תעשה כמה מצוות (בך בטחונ) הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר [\(\(p0583271323@gmail.com](mailto:p0583271323@gmail.com)

האברך שעד עתה גילגל חובות, מגיע לפתע לפקיד הבנק עם שיק של 50,000 אלף דולר

למערכת העלון הגיע סיפור מופלא על השגחה פרטית, שהתרחש ממש בשנים האחרונות. הסיפור כולו אמיתי והוא סופר למערכת העלון ע"י אחד מגדולי ראשי הישיבות בירושלים (המעדיף להישאר בעילום שם), תלמיד חכם עצום לכשעצמו, שלכבוד ייחשב לנו הזמן היקר שהקדיש לנו בכדי לספר את הסיפור. והנה הסיפור:

בארצות הברית ישנו יהודי חרדי בשם חיים רימר (שם בדוי), איש עסקים חובקי עולם. ברוך ה', פרנסתו היתה מצוייה בריווח. דא עקא, שהוא לא מוכן היה לתרום אפי' שקל אחד למוסדות להרבעת תורה - כוללים וישיבות. לארגוני רפואה, גמחיים וכד' תרם בשמחה, אך לבני תורה, השוקדים על תלמודם יומם וליל - סירב בנחרצות, והשיב ריקם את פני כל ה'משולחים' למיניהם.

"שילכו לעבוד, טען, כמו שאני עבדתי והשגתי את כספי בעמל ויושר, יכולים גם הם לנהוג כמוני. מדוע שלא יעשו זאת?"

כשדמעותיו מרטיבות את חליפתו. מדי פעם הוא מוציא ממחטה ומקנח את דמעותיו הזולגות, ללא הועיל. נראה שצרה קשה מתרחשת עליו.

חיים רימר מביט בו במשך דקות אחדות, אך האברך לא שם לב וממשיך להתפלל ביבבות חרישיות. לאחר דקות ארוכות כנצח, כשמיודענו חושב לעצמו: 'מה איתי? למה אני לא מתפלל ככה? הרי הגעתי לכאן ממרחקים להתפלל על בתי בפרט. לא עת חלומות עכשיו!' הוא חש לפתע גל של התעוררות עובר עליו, והחל עד מהרה לקרוא תהלים ברגש, כשמעיניו החלו לנשור דמעות של צער נוקב שהרטיבו את ספר התהלים.

הוא קרא וקרא ללא הפסקה, ולאחר כשעה של קריאת תהלים, עצר והסתכל שוב על האברך סמוק הלחיים, שהמשיך להתפלל בבכיות. הוא החליט ש-עד כאן. אני ניגש אליו ושואל מה קרה'.

וממחשבה למעשה. הוא פנה לאברך ושאל אותו: "סליחה שאני מפריע, אבל... פשוט אני נמצא כאן כבר למעלה משעה ורואה אותך קורא תהלים בדמעות ובבכיות... נראה שהמצב חמור... אולי אני יכול לעזור במשהו?"

האברך הביט בו בעיניים אדומות ואמר: "תזכו למצוות, אבל אני לא חושב שיש באפשרותכם לעזור, אין לכם מה לדאוג..."

רק לאחר הפצרות מרובות ניאות האברך לספר לו. "תשמע, יש לי בת שבה בקשרי שידוכין עם בחור מופלג בתורה, ירא שמים

במקום ממנו לא זזה שכינה מעולם, בכותל המערבי.

הוא הזמין כרטיס טיסה, ונסע לבדו לארץ הקודש. אשתו העדיפה להישאר בארה"ב עקב עבודתה. הטיסה עברה בשלום, והוא נחת בארץ. בצאתו מהשדה תעופה עלה על המונית הראשונה שנקרתה בדרכו, לכוון "רמדה רנסוס" אחד המלונות היוקרתיים בירושלים.

עם הגעתו למלון, מיד שם את חפציו בחדר שהוקצה לו ויצא מהמלון בשנית בכדי לעצור מונית לכותל המערבי, שריד בית מקדשינו. לאחר נסיעה קצרה הוא כבר היה שם, פוסע מעדנות לכיוון הכותל.

היה זה בשעות אחר הצהריים של ימות הקיץ, ורוח ירושלמית קלילה נשבה ובידרה את שולי חליפתו. הוא נטל ספר תהלים והתיישב על אחת הכיסאות הפנויים ברחבה, מתכוון לפתוח בתפילה ותחנונים עבור בתו יקירתו, שרק למענה עזב את עסקיו המסועפים והגיע הנה. הבעיה היתה, שהוא חש לפתע כאילו ליבו בל עימו. כל הרגשות נחסמו, הדמעות יבשו, וכאילו לא הגיע במיוחד כדי להתפלל על בתו מעוכבת השידוך אלא להסתכל על האבנים העתיקות והיונים הלבנות. לא היה לו חשק אפילו לפתוח את ספר התהלים.

הוא סוקר את האזור סביבו בייאוש, כשתחושה קרירה ומוזרה מזדחלת לליבו. במרחק כמה מטרים ממנו הוא מבחין באברך שעומד וקורא תהלים בהתרגשות רבה,

במלואו. זרם הדמעות נפרץ שוב, וחיים התחיל לספר לו על העושר שה' בירכו, ואת סיפורה של בתו, שחולה במחלה הנדירה, ולא מוצאת את זיווגה כבר שנים ארוכות.

האברך הרגיע אותו, ובירך אותו. "מי יודע, אולי בזכות החסד הכביר שגמלת עימנו תמצא בתך את הבחור המתאים בקרוב".

חיים ענה 'אמן' נרגשת מעמקי ליבו, והם נפרדו בהחלפת מספרי טלפונים הדדית, כשהאברך מוסיף כל הזמן לברך אותו ולהודות לו על עזרתו הרבה. "אם ימצא בחור מתאים, אתקשר אליך, הבטיח.

מהכותל המערבי, פנה האברך לבנק בו התנהלו חשבונותיו. גם לבנק הזה הוא חייב כסף... הוא ניגש לפקיד הבנק, והגיש לו את השיק.

הפקיד ראה את הסכום, וקריאת הפתעה נשמעה מפיו. "אתה???" את הסכום הזה? מנין לך כל זאת?" הוא המשיך - "הרי כל הזמן אתה מגלגל חובות, ולכל היותר מפקיד שיקים של כמה מאות שקלים", הפקיד עוד לא נרגע והוסיף בלחישה "שלפעמים גם חוזרים..."

"תירגע, שמוליק", אמר לו האברך, "בא תשמע את הסיפור שמסתתר מאחורי שיק זה". הפקיד עשה אוזנו כאפרכסת, והאברך החל לספר לו את כל הסיפור בהתרגשות, על המצוקה הכספית שלו, על חיים רימר ועל בתו המחפשת שידוך.

כשסיים, קפץ הפקיד ממקומו כנשוך נחש. "אתה לא תאמין, יש לי אח, שבנו חולה בדיוק

ובעל מידות, שלומד בהתמדה רבה. הבעיה היא אחת: אין לי כסף להוצאות החתונה, לנדוניה, לאולם ובעצם לכלום. וזאת מלבד החובות היום-יומיים המעיקים עלי זה שנים. אי לכך, חששי העמוק הוא שהשידוך עומד להתבטל, לצערנו הרב. אמרתי לעצמי, אבוא לכאן ואתפלל לפני הממציא יש מאין, שישלח לי את עזרתו".

חיים רימר שמע זאת, וליבו נכמר בקרבו. הוא נקלע לסערת רגשות. מצד אחד, האברך כל כך ריגש אותו בתפילתו, בזכותו הוא התעורר להתפלל על בתו שלו, ונראה עליו שמלבד לימוד התורה אין לו בעולמו כלום (תרתי משמע...). אך מצד שני, הוא 'לא נוהג' לתמוך בבני תורה...

לאחר רגעים ארוכים של מחשבה, החליט לתת לאברך את כל הסכום לו הוא זקוק. ההחלטה לא היתה קלה, אך הוא מצא את עצמו שואל במהירות את האברך המופתע: "בכמה מסתכמות כל הוצאות החתונה?"

עכשיו היה תורו של האברך לחשוב. "מאתיים אלף שקל", השיב לאחר מחשבה ארוכה. לתדהמתו של האברך, הוציא חיים פנקס שיקים מכיס חליפתו ורשם עליו סכום טל 50,000 דולר. הוא מגיש אותו לאברך שעמד בהלם. לאחר דקה התעשת האברך מהפתעתו העוצמה והחל מברך את חיים בכל הברכות שכתובות בתורה, כשהוא מרוגש ושמח כולו.

כשסיים, שאל את חיים למעשיו הוא כאן, ועל מה ראה לתרום לו כך את כל הסכום

עוד פעם לימין. שולח מבט לעבר הכניסה לבית העלמין, אולי הם הגיעו בדיוק עכשיו? אבל שקט מכל הכוונים מקבל את פניי, דממה שחורה. ושני האברכים שסיכמתי איתם והבטחתי להם תמורה כספית הולמת, אינם נראים באופק החשוך.

אני אבא לארבע בנות רצופות שנולדו אחת אחרי השניה. כשהגיעה הבכורה לגיל עשרים, היא התארסה בשעה טובה ומוצלחת, וגם התחתנה. כך היה גם עם השניה והשלישית. כולן הגיעו לגיל המיועד ולאחר תקופה קצרה של שידוכים, הן התארסו. כשדברים קורים באופן טבעי אנחנו לא יודעים כמה עלינו להודות. רק כשהגיעה הרביעית לגיל השידוכים הבנתי כמה היה עלי להודות על שלושת הראשונות, על החתנים הטובים שהגיעו כלאחר יד, ועל הנחת שדפקה על דלת ביתי מבלי שאחכה לה, אפילו. אצל הרביעית העניינים היו שונים. איכשהו, בלי להבין למה ובלי שתהיה סיבה של ממש, השידוכים נתקעו. מלאו לה עשרים שנה, ואתר כך עשרים ואחת, עשרים ושתיים, עשרים ושלוש... שידוכים עלו וירדו, חלקם התקדמו, אבל צלחת לא נשברה והזיווג שיועד לה משמים, עדיין לא נראה באופק.

לא דאגנו. כיהודים מאמינים האמנו באמת ובתמים ובאמונה שלמה, שכשיגיע הרגע שלה היא תתארס, אבל השתדלות כמובן צריך לעשות.

מישהו אמר לנו על סגולה, לאסוף מנין אנשים ולהגיד את כל ספר התהילים על קברו של החזן איש, בליל שישי אחרי חצות ולאחר

במחלה הזו!!!. הוא בחרו ישיבה שלומד כאן בירושלים. אחי סיפר לי לפני כמה חודשים שבנו מחפש שידוך, אך הוא לא יכול להתחתן אא"כ ימצא בת ישראל שחולה גם היא במחלה זו!"

הפקיד מיהר להתקשר לאחיו, ולברר את שם המחלה. התברר שהוא זהה, ושבתו של חיים רימר - ואחינו, חולים באותה מחלה חשוכת מרפא.

הטלפון הבא היה לחיים רימר, ששהה באותו זמן בחדרו שבמלון. הוא הגיע לבנק בתוך רבע שעה. **בתוך שלושה שבועות נשברה שם צלחת, לשמחת כל הצדדים...** גליון קבלת שבת הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכוון למעשה לתגובות ולחומר נוסף [\(\(p0583271323@gmail.com](mailto:p0583271323@gmail.com)

השידוך באישון ליל

סיפור נפלא אותו שמע מכלי ראשון. העביר לנו הרב צבי נקר, מחבר הספר 102 סיפורים. סיפור זה מתאים במיוחד לפרסום בשבת הסמוכה ליום פטירתו של מרן החזן איש - רבי אברהם ישעיהו קרליץ זצ"ל, שיחול השבוע ביום חמישי. והנה הסיפור לפניכם: **השעה שתיים עשרה ורבע בלילה.** אני שלושת חתניי וארבעת בניי עומדים במקום הכי פחות צפוי, בבית העלמין זכרון-מאיר, ליד קברו של החזן איש. אלול עכשיו וקיץ, ומזג האוויר בבית העלמין נעים, רוח קלילה שמעיזה להתגנב בשעה כזו לבני ברק, נוקשת קלות על ספרי התהילים שבידינו, וצינה מרעידה את גווי, אני מסתכל לימין. לשמאל,

אחד מהם, הוא התקשר ונענה בשמחה. כן. בודאי, הם כבר לוקחים מונית ומגיעים.

חתני מסיים את השיחה, מרגיע את כולם שהוא מכיר את הבחורים ואם הם אמרו שהם כבר מגיעים, הם כבר יגיעו. בעוד המילים על שפתיו אנחנו רואים את שני האברכים מתנשמים ומתנשפים. מגיעים במהירות, מסבירים איך נהג המונית הוריד אותם במקום הלא נכון, ואיך כיתתו את רגליהם באישון ליל. הם מתנצלים על האיחור, אני מרגיע אותם בחיוך שהכל בסדר. ומבקש מחתני שיתקשר לשני הבחורים ויגיד להם שאנחנו מודים מאד על ההסכמה. אבל אין צורך שיגיעו.

חתני מתקשר, מתברר שהבחורים שהבטיחו שיבואו במהירות, גם קיימו את הבטחתם, "הם כבר במונית", מבשר לי חתני, השבתי שלא נורא. נהיה שתיים עשרה איש שיגידו תהילים, זה בטח טוב יותר. וכמובן, אשלם לכולם בעין יפה כמו שהבטחתי.

התחלנו לומר תהילים, עצם אמירת התהילים היתה חוויה מיוחדת במינה, אחר חצות... קבר החזון איש... ואנחנו אומרים תהילים, בכוונה וברצון טוב. שעתיים וחצי לקח לנו לומר את כל ספר התהילים, מיד לאחר שסיימנו מיהרתי לשלם לכולם. לאברכים, לבחורים, לחתני וגם לבנים שלי שהגיעו אתי, שילמתי להם בשמחה ובטוב לבב, הרגשתי שהם עשו איתי חסד גדול, ואושר גדול מילא את לבי, עצם אמירת התהילים היטיבה עם כולנו, בלי קשר לסגולה, שכמובן, קיותי בכל לב שהיא תתגשם.

מכן, ללכת לקברו של הסנדלר. החלטנו לעשות את הסגולה, אני, שלושת החתנים שלי, וארבעת הבנים היינו ביחד שמונה, היו חסרים לנו עוד שניים למנין.

דיברתי עם שני אברכים שהכרתי, סיפרתי להם בקצרה על הסגולה וביקשתי שייצטרפו אלינו וישלימו את המנין, הבטחתי לשלם להם, כמובן על המאמץ והטרחה ועל חוסר השינה. סיכמתי איתם על המקום, השעה, התאריך, הכל היה ברור, הם הבטיחו שיגיעו בזמן. אני מכיר אותם היטב, מדובר בשני אברכים רציניים ואחראיים שמילה שלהם היא מילה ואפשר לסמוך עליהם, ובכל אופן. אנחנו, כל בני המשפחה עומדים כאן כבר מעשרה לשתיים עשרה, ושני האברכים לא נראים באופק.

"עוד מעט הם יגיעו", אני מנסה להרגיע את בני משפחתי וגם את עצמי, "כנראה שלוקח להם זמן", אבל הזמן מתארך ומתארך, וכשהשעון מראה על שתיים עשרה וחצי אחרי חצות אני מתחיל להשתכנע שההמתנה היא לשווא. האברכים היו עייפים כנראה ונרדמו, או שהם פשוט שכחו, כולנו בני אדם ולכולנו יכולות לקרות תקלות. כך או כך, אנחנו כבר כאן, שמונה אנשים, נשיג עוד שניים אחרים ונאמר את ספר התהילים במנין.

פניתי לחתני שלמד בישיבה בבני ברק ושאלתי אותו אם הוא יכול לקרוא לשני בחורים, לבקש מהם שיקחו מונית ויבואו, אני כמובן אשלם על המונית וגם אשלם להם על התהילים שיגידו. חתני הכיר שני בחורים שבודאי ערים עכשיו. היה לו את המספר של

כיום בתי נשואה עם הבחור המדובר, יש לה שני ילדים ואנחנו רוויים רוב נחת מהזוג הזה.

מה שמדהים זה ששניים מבניי וחתני, הכירו את הבחור, ולא חשבו על כך: גם מה שהאברכים התעכבו בדיוק עד שהזמנו את שני הבחורים וכבר לא יכלנו להתחרט: שהרעיון עלה בראשו של הבחור בדיוק אחרי שסיימנו את התהילים.

וככה, הסגולה ששמעתי הועילה מיד ובמקום, ואנחנו זכינו בחתן שהוא כלי מפואר, ירא שמים ובעל מידות טובות. קבלת שבת הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכוון למעשה לתגובות ולחומר נוסף
[\(\(p0583271323@gmail.com](mailto:p0583271323@gmail.com)

שבת המלכה שלנו

"לקראת שבת לנו ונלכה כי היא מקור הברכה", אומרים אנו בפיוט של 'לכה דודי' כל שבת. רבנו האר"י הקדוש מסביר כי העולם אינו מסוגל להחזיק מעמד יותר מששה ימים, אלא שבכל שבוע כשמסתיימים ששת ימי המעשה, מגיעה השבת ונותנת כח לעולם להתקיים עוד שבוע ימים נוסף, ונמצא שכל הברכה שיש לעולם מקורה מיום השבת. משל לבאר מים אשר ממנה שואבים מים להשקיית השדות, מים לשתיית אדם, שטיפת הבית - שהכל מגיע מהבאר! כן היא שבת קודש המחייבה את העולם ומברכת את מעשי האדם.

סיפר מזכה הרבים ר' אבי בן ישראל שליט"א: "בחסדי ה' הרבים הקמנו את ארגון 'ושמרו' המעניק –אפשרות למשפחות רבות הרוצות

פנינו לצאת. הרגשנו איך הלב שלנו מיטהר ואיך אמירת התהילים בקברו של החזון איש היתה הכנה ראויה לחגים המתקרבים ובאים עלינו לטובה.

בעודנו יוצאים ניגש אליי אחד הבחירים ושאל אותי בעדינות: "על מי בעצם אמרנו עכשיו תהילים?"

"יש לי בת, בת עשרים ושלוש שעדיין לא מאורסת", השבתי לו.

הוא שתק לרגע, חשב ואז אמר לי בהססנות "יש לי שני רעיונות בשבילך".

"באמת?" הופתעתי, השעה שלוש בלילה, בבית הקברות זכרון מאיר, נראה לי שזה מקום ושעה מקוריים למדי כדי לקבל הצעות לשידוך. הבחור אמר לי את שני השמות, אחד מהם מיד ירד מהפרק, על השני אמרתי שאחשוב ואברר...

הימים היו ימים לחוצים ועמוסים של ערב החגים, ובכל זאת, ביררתי על הבחור המוצע, ומה ששמעתי נשמע לי בהחלט מתאים. מה שהיה מדהים זה שחתני הכיר את הבחור היטב, ידע שהוא בחור מצוין, אבל לא חשב שהוא מתאים לנו, גם שני בניי הכירו את הבחור אבל משום מה לא חשבו על הרעיון להציע אותו לאחותם.

השידוך קרם עור וגידים, הספקתי להיפגש איתו עוד לפני החגים, והוקסמתי. וככה. בבלאגן של החגים ובין לבין, התקדמנו עד שהשידוך הגיע לגמר הטוב.

שבת בשבילה, ואף רוצה שנברך אותה בזכות כך לרפואה שלימה. תוך כמה שעות הגענו עד לביתם להעניק להם את ערכת השבת כשאנו מברכים אותה שתיושע בזכות השבת הקדושה. רווית התרגשה עד למאד וזכתה באותה – שבת לשמור בפעם הראשונה בחייה את השבת הקדושה.

היא ובני משפחתה כל כך נהנו והתרוממו באותה שבת, עד כדי כך שרווית מתקשרת לדודה שלה במוצאי השבת ומספרת: "לקחתי את שמירת השבת לרפואתי, אך לא ידעתי עד כמה השבת מיוחדת, מענגת ומאירה. אתה מרגיש משהו מיוחד וטוב בנשמה ביום השבת. אני מצטערת כל כך שפספסתי כל כך הרבה שנים בחיי שלא שמרתי בהם את השבת והייתי רחוקה מבורא עולם, ולכן אני מתקשרת לספר לך כי אני מקבלת על עצמי לחזור בתשובה שלימה לגמרי ולהתקרב לבורא עולם.

חבל שלא ידעתי כמה נעים האור של ה' והקירבה אליו כל השנים", היא אמרה. רבותי, עברו כמה ימים, ולמרבה הצער היא נפטרה מהמחלה במהירות עצומה. זה היה פלא עצום ונורא.

היא זכתה בחסד ה' לשמור את השבת האחרונה של חייה, ואף קיבלה על עצמה לשוב בתשובה שלימה מאהבה ממש כמה ימים לפני שנפטרה מן העולם. אך זה לא הסוף ... ימים ספורים אחר הפטירה, במשך 'השבעה', רווית באה בחלום לבת של דודתה כשהיא מוארת ושמחה, לבושה לבן וקורנת מאושר.

הבת פונה אליה בחלום ואומרת לה : "מה

לשמור את השבת, לקבל את כל הערכה הנדרשת על מנת לשמור את השבת כהלכתה.

בערכה יש פלטת שבת, מיחם מתקדם, מנורת שבת, כיסוי לפלטה, כוס קידוש, שעוני שבת, כיסוי ראש לגבר ולאשה, מגש וכיסוי לחלות, והתקן שבת למקרר, ספר הוראות לשמירת השבת ועוד ועוד. כל משפחה המעוניינת לשמור את השבת וקשה לה להשיג את כל המוצרים הנדרשים עם ההסברים, מקבלים מאיתנו ללא תשלום את הערכה.

אני רוצה לספר לכם סיפור אחד מיני עשרות ואולי מאות סיפורים מצמררי שיער שהגיע אלינו בזכות חיזוק בשמירת השבת: – "באיזור מסוים בארץ היתה יהודיה שמה רווית, אם לילדים, שהיתה רחוקה מתורה ומצוות.

והנה, לפני כמה חודשים גילו לה את המחלה ל"ע, וכי מצבה הלך והידרדר. בצר לה, ניסתה לעשות הכל בכדי להתרפא ממחלתה. היא עשתה טיפולים וחיפשה כל דבר שיחיש לה ישועה ממרומים. יום אחד, שומעת דודה של רווית על הארגון שלנו 'ושמרו' של שמירת השבת, והיא פונה אליה ואומרת לה: "רווית, אולי תנסי לשמור שבת, שמעתי ברדיו פעמים רבות על ארגון 'ושמרו' שמסדר לך תוך שעות ספורות את כל ערכת השבת, וכך תוכלי לעשות משהו גדול לכבוד בורא עולם, וזכות השבת הקדושה של הקב"ה תגן בעדך ותעמוד לך לזכות".

רווית שומעת זאת ומוכנה לעשות הכל בשביל לזכות לרחמי שמיים.

דודה של רווית מתקשרת אליי ומבקשת ערכת

אבי המשפחה הרגיש עוגמת נפש וצער עמוק, והחליט כי מיד במוצאי שבת הוא ילמד לקח את בעל הדירה כשיוציא עליו שם רע וידרוש את הכסף חזרה. הוא היה פגוע עד עומקי נשמתו. בתו של אותו יהודי ראתה את צערו וכעסו של אביה ופנתה אליו: "אבא היקר, גם לי יש עוגמת נפש מהתנאים שקיבלנו, אך אני מבקשת ממך ומתחננת. אנא, אולי תוותר הפעם על העלבון והצער שגרם לך בעל הדירה, כשתקדיש את שכר השתיקה הגדול בשבילי - שאזכה להתחתן סוף סוף אחר כל כך הרבה שנים". למרות זעמו הרב של האבא, הדברים נכנסו לליבו והוא הרגיש כי נפלה לפתחו הזדמנות גדולה להחיש ישועה לבתו. הוא החליט בכוחות על טבעיים, לנשוך שפתיים ולבלוע את הצער והמרמור שעבר עליו כל השבת. הוא יצא מהדירה במוצ"ש בלי לומר מילת גנאי, בלי להתלונן ובלי לדרוש הכסף, רק הודה על האירוח ויצא. **רבתיי, באותו חודש - אותה בחורה התארסה בשעה טובה ומוצלחת, אחר שנים של עיכוב רב**", חתם הרב בידרמן. כמה גדול כוחה של השתיקה על עלבון וביזיון, שטוביה שתק והעבירו מעליו. 100 צרות שהיו צריכים לבוא עליו טוב לחסות בה' יחי תשפ"ג הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף (p0583271323@gmail.com)

לפינו מעשה מדהים ומיוחד שימחיש את הרעיון הבא: "לפני כ-6 שנים נפטר בשכונת 'פרדס כץ' בבני ברק צדיק גדול וקדוש - חכם

אתה עושה פה רווית? הרי אנו יושבים עליך כעת 'שבעה'?" רווית מביטה בה ועונה לה בחלום בצורה ברורה ומוחשית: **"אני לא מבינה למה אתם בוכים שם למטה בעולם הזה. טוב לי ממש. אני צריכה לעלות לגן עדן. תראי כמה טוב לי וכמה אני מאושרת ולא סובלת."** בזכות מה - ? **בזכות השבת האחרונה ששמרה בחייה והקבלה בסוף השבת לשוב אל ה' בכל הלב, היא עלתה טהורה כבעלת תשובה, ממש כדברי התנא: "ושוב יום אחד לפני מיתתך."** **"השבת - נועם הנשמות, והשביעי עונג הרוחות ועדן הנפשות, להתעדן באהבתך וביראתך"**, משורר רבנו אהרון מקרלין זצ"ל. לא לחינם כותב הזוהר הקדוש כי בכל מוצאי שבת יוצאת הנשמה יתירה שהיתה בשבת אצל האדם ועולה לפני הקב"ה ששואל אותה: **"איזה חידושים חידשת בשבת קודש? איזה חידושים שמעת?"**, וככל שהשקיע האדם בלימוד התורה והתפילה בשבת, בסעודות זוכה הוא - שבת ובשירי שבת להתרומם מעלה מעלה ולהביא את נשמתו לפסגות רוחניות עצומות בעולם הזה ובעולם הבא!

סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: "לפני זמן קצר בבני ברק אירע דבר מיוחד. משפחה חרדית שכרה דירת אירוח בבני ברק, כשאבי המשפחה הבית סגר את כל הפרטים עם בעל-הדירה והעביר לו תשלום הוגן בתמורה. והנה, כשעה לפני כניסת השבת הגיעה המשפחה לדירת האירוח, כשהם המומים ומבוהלים - פרטים רבים שסוכמו לא היו כפי שהבטיח בעל הדירה.

דע לך, כי אליהו הנביא התגלה אליו מאות ואלפי פעמים, ומה שאמר הוא כי התגלה הוא אליו שש פעמים, אמר זאת רק מענווה." באחד הימים באו אליו והודיעו לו שישנה ילדה מהשכונה שמצבה הדרדר וכעת נפטרה. שמע זאת ר' אברהם והחל להתפלל עליה מקירות ליבו, והבלתי יאמן אירע - לאחר שכבר הוציאו לה תעודת פטירה, הילדה חזרה לחיים וקמה על רגליה, ועד היום היא חיה על כסא גלגלים בקרית הרצוג'.

כיצד הגיע חכם אברהם חי לכל המעלות העצומות הללו? במה זכה שהגיע לכך? ... שאלה זו שאלוהו בני ביתו לפני עשרות שנים, והחכם השיב: "דעו לכם, כי כל מה שהגעתי והשגתי היה בזכות העמידה הרבה בניסיונות הקשים שהיו לי עם אשתי ע"ה. כמה שתקתי וכמה וויתרתי. לא היו לי חיים קלים. לי ולאשתי אין ילדים, ובגלל כך אשתי היתה אשה קשת יום מלאה במתחים, ואני הייתי צריך לעמוד בניסיונות לא פשוטים עימה. אך בזכות השתיקה והכבוד שנתתי לה למרות הכל - זכיתי לכל זאת". הצדיק מעיד כי בעבור הביזיונות, העלבונות ששמע ושתק - הגיע לכל אותה מעלה קדושה! וכמה קשה לשתוק ולהבליג בבית בו אדם מרגיש הבוס. טוב לחסות בה' ויחי תשפ"ג הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com

'אברהם חי' היה שמו. גאון ומקובל עצום היה חכם אברהם חי, אשר היה רואה על האדם מהם מעשיו ומה עובר עליו. סיפר משה ר. מ'קרית הרצוג': "כשהיינו בהריון של בני הבכור, ניגשתי אל הרב לקבל ברכה, והרב אמר לי: "אשתך תלד ב"ה ביום פלוני, כשהברית והפדיון יהיו באותו יום - ביום ה-30. היתה זו אימרה מופלאה שהתממשה לפרט. הרב ראה למרחקים וידע הכל, למרות שלעני הציבור היה מתנהג בפשטות. אשתו - הרבנית פרחת ע"ה, העידה כמה פעמים כי היתה רגילה לשמוע לומד בלילה עם קול של אדם נוסף שלומד עימו. כמה פעמים היא קמה ממיטתה לראות מי לומד עמו, אך לא ראתה אף אחד לידו. כך אירע כמה פעמים, עד שפעם אחת ששאלה אותו לפשר הדבר, השיב לה הרב: "אליהו הנביא מגיע בלילה ולומד עימי".

ר' שמעון דיין, מי שזכה לארח את הרב בביתו במשך שנותיו האחרונות העיד: "לפני מספר שנים, היה מגיע הצדיק הקדוש ר' יהודה זאב ליבוביץ' בכל ראש חודש ובא ללמוד עם חכם אברהם חי. פעם אחת, בעת שעמדתי לידם, שאל ר' יהודה את חכם אברהם: "יאמר לי החכם, כמה פעמים זכית לגילוי אליהו הנביא?". "שש פעמים", ענה חכם אברהם. "אם צודק אתה בדבריך, אמור לי איזו כיפה יש לאלהו הנביא?", "בחן אותו ר' יהודה. "יש לו כיפה אדומה", השיב חכם אברהם. "אם כך, אכן היה לך גילוי אליהו", הצדיק ר' יהודה ליבוביץ'. כשיצא ר' יהודה זאב ליבוביץ' מהבית, פנה הוא אליי ואמר לי: "אל תאמין לחכם אברהם,

מחויב להישאר לכל הפחות עד למחרת בבוקר, ויהי מה.

ר' אביגדור נאלץ להישאר בבית החולים בניגוד לרצונו. למחרת בבוקר השכים קום והתייצב מיד לסדרת הבדיקות הנדרשת כחלק מהליך השחרור. לאחר ביקור הרופאים בחדרו חתם הרופא האחראי על מכתב השחרור, ור' אביגדור המאושר חש כמי שהשתחרר מבית כלא. הוא מיהר לקחת את מטלטליו ולצאת לכוון ביתו.

לפני יציאתו מהמחלקה הצורך לברך 'אשר יצר'. ר' אביגדור הקפיד מאוד על אמירת הברכות בקול ובכוונה, לאחר שנטל ידיו נעמד מול הברכּוּן הקטן שהיה תלוי מעל הברזייה והחל לברך 'אשר יצר' בקול ובמתינות, ומטבע הדברים, בהתאם למציאות שבה היה מצוי, אך בכוונה יתרה כאשר תוך כדי אמירת הברכה הוא הרהר בחסדי הבורא הרבים המתבטאים בכך שמערכות גופו פועלות באופן תקין ומושלם.

בשעת אמירת הברכה חש רבי אביגדור כי מישהו עומד מאחוריו ונועץ בו עינים. הוא קווה שמיד כשיסיים יענה הלה אמן, אולם להפתעתו במקום אמן הוא שמע את הד פסיעותיו המתרחקות של האיש הזר.

ר' אביגדור המופתע סב לאחוריו כדי לראות מי האיש שהקשיב בסקרנות כה רבה לברכתו ומה טיבו, ומה רבה הייתה הפתעתו כאשר נוכח לראות כי מדובר באחד מחברי צוות המחלקה, רופא בעל חזות ישמעאלית מובהקת ושמו דוקטור יוסוף.

הברכה שחוללה מהפך

היה זה בתקופת החורף דאשתקד. ר' אביגדור, יהודי תלמיד חכם נכבד ובעל בעמיו, חלה בשפעת, וכיון שבעקבות כך נתקף בקצר נשימה קשה, נאלץ להתאשפז באחד מבתי החולים הנודעים במרכז הארץ למנוחה ולהשגחה.

ר' אביגדור לא נבהל. הוא ידע כי מדובר במחלה קלה יחסית שבעזרת ה' ובסיוע טפול תומך תחלוף תוך כמה ימים במהירות ותעלם כלעמת שבאה. הוא נצל את שהותו בבית החוקיים כדי לנוח, לחזיר על תלמודו ואף לסייע לחולים שסביבו.

מצבו של ר' אביגדור השתפר במהירות, וכיון שביום השלישי לאשפוזו כבר חש בריא דיו כדי לחזור לביתו, הוא נגש לרופא האחראי על המחלקה ובקש להשתחרר, אלא שהלה משום מה סרב לבקשתו.

"עליך להישאר במחלקה להשגחה לכל הפחות עד מחר בבוקר", פסק.

ר' אביגדור נסה לבקש ולהתחנן. כאיש עשייה קץ הוא בישיבה הממושכת בבית החולים והוא יחל לשוב לביתו ולשגרה המבורכת. הוא הסביר לרופא כי הוא מרגיש בריא לחלוטין ואין כל טעם להותירו בבית החולים, אולם תחנוניו לא הועילו. באפן בלתי מוסבר התבצר הרופא בעמדתו והתעקש כי לפי הנהלים הוא

"סבתך זו, הייתה אם אביך או אם אימך?"
שאל ר' אביגדור בדריכות.

"אם אמי", השיב הרופא, כשהוא מתפלא על השאלה.

ר' אביגדור כמעט וקרט תחתיו. "אתה יהודי!"
הוא זעק בהתרגשות לבן שיחו וכמעט עמד לחבקו, אלא שמטבע הדברים הגיב הלה בריחוק ולא ממש הבין במה מדובר.

"ביהדות הולכים אחר האמא", הסביר ר' אביגדור לרופא, "אם הסבתא שלך, אם אימך, הייתה מברכת 'אשר יצר', מסתבר שהיא הייתה יהודייה, ואם כך גם אימך הייתה יהודייה, וגם אתה, כן אתה דוקטור יוסוף, אינך אלא יוסוף הצדיק שנשבה בין הגויים".

הרופא נדהם לשמע הדברים. הוא נדרש לזמן מה כדי לברר ואחר לעכל ולהבין את העובדה שהוטחה בפניו כרעם ביום בהיר. הוא ביקש את פרטיו של ר' אביגדור, ובהמשך יצר עמו קשר והחל בתהליך מתמשך של שיבה למקורות.

"אלמלא היה הרופא מתעקש להשאיר אותי במחלקה עד הבוקר" שח ר' אביגדור לידידיו לאחר ששיתפם בהשגחה המופלאה שנגלתה לנגד עיניו, "אלמלא הייתי מקפיד לברך את הברכות בכוונה מתוך הכתב, אלמלא הייתה סבתו של אותו רופא מקפידה אף היא על כך, הרי שיתכן שנשמה יהודית רחוקה זו לא הייתה מוצאת לעולם את הדרך לשוב למקורות".

הדבר הפליא אותו ועורר את סקרנותו: הוא לא הבין מה סקרן כל כך את הרופא הערבי בברכת 'אשר יצר', והוא החליט לפנות לרופא ולהתעניין לפשר הדבר הוא מהר לרוץ אחרי הרופא, אלא שהלה כפי הנראה לא שש כל כך, והוא מהר להתרחק ממנו.

אלא שר' אביגדור לא חשב לוותר. לאחר מרדף קל ומהיר הוא עצר את הרופא ושאל אותו ישירות: "ראיתי שאתה מתעניין בברכתי ואני מסוקרן לדעת מדוע", הוסיף.

בתחילה נסה הרופא להתחמק ולהתנער. ניכר היה שהוא נתון בסערת רגשות, אלא שר' אביגדור לא ויתר. הוא התעקש להבין ולבסוף נכנע הרופא וסיפר. הסיפור שסיפר היה מופלא ובלתי נתפס בכל קנה מדה.

"אני ערבי, כפי שבטח שמת לב", פתח הרופא ומיד המשיך: "כשראיתי אותך נגש אל הברז, נוטל ידיים וקורא את הטקסט שקראת לו 'אשר יצר' מתוך הברכון, נזכרתי לפתע בזיכרון" רחוק מראשית ימי ילדותי. נזכרתי כי אף סבתי הישישה נהגה לעשות בדיוק את אותו הדבר; בכל יום הייתה היא נעמדת כמה פעמים וקוראת משהו מתוך דף שהיה תלוי על קיר מטבחה. לכן נעמדתי לצידך והקשבתי בשקט עד שסיימת".

"סבתא שלך???", הפעם היה תורו של ר' אביגדור להצטמרר, "היכן היא הייתה מתגוררת?", שאל.

"סמוך לבית הורי, באחת מהערים המערבות במרכז הארץ", השיב הרופא, ומיד הוסיף, "ומזה שנים רבות היא בבית הקברות...".

דרך זגוגית הראווה, ולראות בכיליון עיניים את העגלה המדוברת, בעלת המאה ש"ח פחות... ולסכם לעצמנו בצער כי כנראה כבר לא נוכל להרוויח את הפער הזה. אין לנו שוב הזדמנות לצאת לירושלים בתקופה הקרובה ואת העגלה חייבים כבר לקנות. עודנו מדברים ושוהים שם כמה רגעים, והנה חולפת במקום ידית נעורים של רעייתי מלפני הרבה שנים. כדרך של נשים צדקניות התפתחה מיד שיחה קולחת ורבת זיכרונות, כאשר לפתע נקטעת השיחה בשאלה עניינית: מה אתם עושים פה בעצם? לאחר שהיא שמעה את השתלשלות הדברים, היא מיד הפנתה אותנו ללכת לבנין מסוים בשכונת יוקרה ירושלמית. שם בקומת המחסנים תמצאו את אשר ביקשתם, הבטיחה.

לאחר זמן קצר הייתה כבר בידינו עגלת היויו המבוקשת, בדיוק מהסוג שרצינו. ירשה בלתי מתוכננת ממשפחה אמידה שעברה דירה והותירה את העגלה החדשה, כמעט מהניילונים, ממתינה ממש לנו... כאשר בהשגחה פרטית נודע הדבר לאותה ידידה שהיתה מעורבת בתיווך הדירה של המשפחה האמידה.

האברך התלמיד חכם מסיים את הסיפור ומצביע שוב על העגלה, כמנסה לדלות ממני אם העגלה נראית לי כ'יד שניה', אילו הוא לא היה מגלה את הסוד. ואנו הרווחנו סיפור טרי מהניילונים המוכיח שוב את ההשגחה הפרטית המלווה כל יהודי, ובפרט אלו שנפשם חשקה בתורה ולומדים במסירות נפש מתוך הדחק. המבשר הובא ע"י הרב

ספור זה שסופר מפי המגיד רבי יעקב שיט שליט"א מלמדנו, כי מלבד החובה לברך כל ברכה כראוי, כאשר אנו עושים זאת בפרהסיה גורמים אנו להתעוררות בסובבים אותנו עד להשבת נפש יהודית לכור מחצבתה. וכל מאמינים תולדות תשפ"ג הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף (p0583271323@gmail.com)

מעשה בעגלת יויו

פגשתי אותו במהלך חתונה משפחתית. בלובי הכניסה לאולם. הוא החווה לי בידו על עגלת ה'יויו' השחורה, בה גם במתיקות פעוט יקר. מדובר באברך כולל ממודיעין עילית. תלמיד חכם משכמו ומעלה. הבנתי שאם הוא מראה לי משהו בתוך העגלה כממתיק סוד, יש כאן בוודאי סיפור עסיסי, ואכן הוא לא אכזב. רשות הדיבור לאברך: לפני תקופה קצרה יצאנו לירושלים לסיבה מסוימת. למעשה, הענין שלשמו יצאנו כלל לא סודר. לא הצלחתי למצוא את האדם הנכון ברגע הנכון. רעייתי ביקשה שנצל כבר את ההזדמנות שאנו בירושלים ואגש לחנות פלונית בה מוכרים עגלות ילדים. ניתן לרכוש שם עגלת יויו מסוג מסוים במחיר של 100 ש"ח פחות (!) מהמחיר המקובל בשאר החנויות. נו, אצל אברך כולל חסכני, מדובר במכרה זהב מיניאטורי. להרוויח מאה שקלים ברכישת עגלה, זה לא דבר של מה בכך. מיהרנו אפוא לאותה חנות, אך למרבה האכזבה איחרנו את שעת הפתיחה הרשמית של החנות. מצאנו את דלת החנות הנועלה והתריסים המוגפים. יכולנו רק להביט פנימה,

אביו של אותו תלמיד מצרפת שכל כך מאמין בכוחה של תפילה. ראש הישיבה התחייב לעשות הכל על מנת שהבן ישוב לישיבה, והאב המסור ראה איך תפילתו עושה פרי. ואכן כששב ראש הישיבה לישיבתו הוא הזמין את הבחור וביחד עם המשגיח הם גיבשו עבורו תכנית חיזוק מיוחדת, ובס"ד הוא שב לספסלי הישיבה.. אשריכם ישראל שבת תשפ"ג הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף [\(\(p0583271323@gmail.com](mailto:p0583271323@gmail.com)

מזל

טוב, מרפסת נולדה

שיחת הטלפון הפתיעה את ר' חיים כץ בסיימה של ארוחת ערב משפחתית, והוא קם ויצא עם הנייד מן הסלון המואר והמוסק אל המרפסת הקטנה. בשיחות מהסוג הזה הוא אוהב שאין אוזניים נוספות מסביב. הוא צריך להתרכז במה שהוא עונה. הוא יודע שלפעמים מילה לכאן או לשם חורצת עולמות.

דווקא היה נעים במרפסת, לא קר מדי. ריח רענן של צמחיה אחרי הגשם דגדג לו באף, והוא נצמד אל הגדר הנמוכה, משחרר בלי משים אנחה קטנה מול המרפסת של קולדנשטיין.

"אז כמו שאמרתי, המליצו לי לדבר איתך בתור שכן קרוב", אמר זה שמעבר לקו, וברגע הבא שחרר את ה"פצצה"---

במשך שנים הם כבר שכנים. שכנים באותה קומה. אבל עד שהתרגשו ובאו עליהם התכוננים להרחבות הבנייה הכול היה פחות

פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף [\(\(p0583271323@gmail.com](mailto:p0583271323@gmail.com)

וסיפר לי סיפור מופלא שהתרחש לפני כשבועיים, אותו יהודי היה מעורב בכל פרטי הסיפור ומעיד שהוא סיפור מדויק לחלוטין, הוא אף ציין בפני את הפרטים המדויקים ורק מטעמי צנעת הפרט אשנה מעט את הפרטים.

לפני כחודש ראש ישיבה חשוב מזקני ראשי הישיבות בארצות הברית הגיע לביקור של יומיים בלבד בארץ הקודש, במהלך הביקור הביא אותו הנהג שלו לתפילה קצרה בציון הרשב"י במירון, כשבא לצאת מהמקום ארעה תקלה ברכב ונאלצו לפנות את הרכב למוסך, מחוסר ברירה ושלא כהרגלו נאלץ ראש הישיבה לעמוד ולבקש טרמפ שייקח אותו לאכסניה באחד המושבים הסמוכים, יהודי צרפתי הזמין את ראש הישיבה להיכנס לרכבו, ואז שאל אותו הנהג: מיהו כבודו? ראש הישיבה הזדהה בשמו וציין את תפקידו בארצות הברית כראש ישיבה. כששמע זאת הנהג הוא כמעט התעלף, ולאחר שהתאושש אמר לראש הישיבה: הבן שלי הגיע במיוחד מצרפת בכדי ללמוד אצלכם ואכן עשה חיל בלימודו, אך לאחרונה עברו עליו קשיים והוא עבר על כמה מחוקי הישיבה עד שהמשגיח שלכם סילק אותו מהישיבה. אני כל כך עצוב מאוכזב ודואג, עד שנסעתי במיוחד לארץ הקודש על מנת להתפלל במקומות הקדושים שתשובו ותקבלו את בני לשורות הישיבה, כשהוא מתחייב להתנהג בהתאם. כעת הגיע תורו של ראש הישיבה להתפעל מרצף ההשגחה, שהביאה אותו לנסוע טרמפ אצל

קולדנשטיין, חלק מהם ניסו גם הם לפנות אליו ונתקלו בקיר אטום, ועל אף שהיה ברור כי הנפגעים העיקריים הם משפחת כץ, הרגישו כולם איך הדם עולה להם לראש מול ההתנהגות הזו של שמעון שכנם. זו לא רק החריגה בבנייה, זו לא רק ההפרה של ההבטחות שנתן לשכנים שחתמו ואישרו לו לבנות, זה ההתנהלות הבלתי אנושית הזו...

ובתוך כל זה התהלך חיים כץ כסהרורי, אינו יודע את נפשו. מצד אחד בערה בו לבה רותחת, מאיימת להישפך החוצה בזעם מול השכן והתנהלותו, ומצד שני ניצבה צוואתו של אביו שבה ביקש מבניו יקיריו שיעשו הכול כדי לחיות בשלום, לדון לכף זכות ולא לריב עם אף יהודי...

איך? איך אפשר לדון לכף זכות אדם כ-- זה???

יותר ממה שכאב לו על הפגיעה בערך הדיירה שלו, על ההפסד של אופציית ההרחבה שאותה תכנן לנצל בעתיד, על ההשתלחות הברוטאלית של שמעון ועל מילותיו הפוגעות - כאב לו על כך שאולי אינו מצליח למלא בשלמותה את הצוואה של אבא. על אף שהוא מנסה ורוצה ומשתדל כל כך...

ופתאום, בעודו עומד במרפסת הקטנה שלו שקוע בהרהורים נוגים, צופה בתוספת הבנייה של קולדנשטיין ההולכת וקורמת עור וגידים מול עיניו, הוא נזכר--

נזכר כי לפני כמה שנים היה שמעון, השכן שלו, מאושפז בבית חולים כדי לתרום כליה לאימו החולה. נזכר במה שדיברו אז בבית

או יותר בסדר. האמת שגם אחרי ששמעון קולדנשטיין, השכן, עבר בין השכנים והתוכנית האדריכלית בידו, מבקש לקבל מהם חתימה, עדיין הייתה האווירה נינוחה ומפרגנת, כשהשכנים כולם מאחלים למשפחת קולדנשטיין הצלחה רבה, ומבטיחים לעצמם כי ייקחו נשימה עמוקה וישתדלו לבלוע בסבלנות ובהבנה את הרעשים, הכללוך וכל יתר הספיחים הבלתי נמנעים של הבנייה...

אבל את הצהריים הוא, שבו התקרב אל הבניין ונדהם לגלות את הפיגומים שסטו שמאלה, נוגסים באדישות את הטריטוריה שלו עד למרחק נגיעה ממרפסת הסלון - הוא לא מסוגל לשכוח.

זו בטוח טעות של הפועלים, הוא אמר לעצמו, פוסע בזהירות בין שקי המלט וערימות החצץ, מדלג על המדרגות עד לקומה שלהם ומחפש בקדחתנות את המספר של קולדנשטיין שעזבו את הבניין לתקופת הבנייה. בתוך בליל הקולות והצעקות בערבית גרונית שהתערבו בקול הלמות הפטישים הוא הצליח בקושי לשמוע את קולו של שמעון שכנו שבקע מן האפרכסת; אולי לכן הוא היה בטוח שאוזניו מטעות אותו, שהוא מדומיין או הוזה... ולא - איך אפשר להסביר את הצעקות והאיומים שהוא קיבל, כשניסה להסביר כי מדובר בשטח השייך לדירה שלו על פי התביעה, וכי התוכנית שעליה דובר בשעת החתימה הייתה שונה לגמרי...

באותו שבוע היה הבניין שלהם כמרקחה. השכנים היו נסערים מן החוצפה של

כטילים בליסטיים היישר על ליבו של חיים. "כבר שמעתי שהאבא שם הוא טיפוס לא קל", המשיך המברר האלמוני, "קיבלתי אינפורמציה מכמה וכמה מקורות על אופי תקיף והתנהלות נוקשה, ובכל זאת, מאחר שהצדדים האחרים בהצעת השידוך הזה נשמעים לנו מתאימים, רציתי לשמוע איך אתם רואים את התמונה, איך אתם מצליחים להסתדר איתם..."

בום! בו—סססם!

הלב שלו עומד להתפוצץ.

אוי לו אם יגיד, אוי לו אם לא יגיד...

שנייה אחת של שקט, אחריה שנייה נוספת, ואז ר' חיים מצליח לאסוף את עצמו.

"אגיד לך את האמת, אני לא שולל את האופי שתיארת כאן. אני רק רוצה. לספר לך איך השכן שלי משתמש בצורה חיובית באופי הזה שלו", הוא אומר, וכאן שוטח בפני המחונן הפוטנציאלי את הסיפור על השתלת הכליה, ובסוף גם אומר כי "אתה רואה, אנחנו כבר שכנים הרבה שנים, וברוך ה' מצליחים לחיות איתם בשלום ולא לריב..."

שבוע חולף, הדיי שירה בוקעים מדירתה של משפחת קולדנשטיין. הילדים דופקים אצל השכנים, מבקשים כיסאות. מגיע להם מזל טוב, אחותם מתארסת הערב. השכנים כולם נכנסים ללחץ יד, לקחת חלק בשמחה. השכנות מחמיאות מכל לב למחותנת; הבת של קולדנשטיין אכן ידועה כנערה צנועה

הכנסת; סיפרו עליו, על שמעון, כי הוא הציל את אימו ממוות בטוח. תיארו אז איך נכנס שמעון אל חדרו של מנהל המחלקה, דפק על השולחן בעוז רוח וזעק מקירות ליבו כי הוא עומד להפוך את המחלקה ולהרעיש את בית החולים כולו, אם ימשיכו לדחות את תוכנית ההשתלה של אימא שלו. זעזע את אמות הסיפים ולא נח ולא שקט, עד אשר הוכנסה אימו לחדר הניתוחים וקיבלה את הכליה שלו שהצילה את חייה.

ובכן - אמר עכשיו חיים בליבו - יש כאן בעצם לימוד זכות גדול על שמעון שכני.

אפשר לומר עליו שהוא בעל אופי תקיף ונועז, אבל הוא בהחלט מנצל את האופי שלו לדברים טובים,

למצוות, להצלת נפשות--- ובעצם, בעצם, גם בבניין היו במשך השנים כמה וכמה דברים שזזו רק בזכות האופי הזה של שמעון; כמה בעיות מול העירייה שנפתרו, כמה פרוצדורות שהתקצרו...

המבט החדש הזה על דמותו של שמעון הצליח לרכך במעט את הכעס הנורא שתסס בו. אז נכון, זה לא שינה את תמונת המצב של הבנייה, היציקה של קולדנשטיין עדיין הייתה במרחק נגיעה ממרפסת הסלון, ובכל זאת, זה הקל במעט את ההתמודדות ונסך בו, ברי חיים כץ כוחות מחודשים.

האדם שמעבר לקו היה רגוע ונינוח, לא צופה כלל את הסערה שהוא עומד לחולל. "אז בתור שכן קרוב, באותה קומה, אני רוצה לברר אצלך על משפחת קולדנשטיין", המילים נחתו

נחשב ואוטוריטה בתחום האמנות. מכר ציורים רבים. היו מזמינים אותו לראיונות ודיונים בכלי התקשורת. מוזיאון ישראל שלח אליו אספנים. ומאז שחזר בתשובה, נאלמו כולם. לא מזמינים אותו לאולפנים. לא כתבים עליו. מהקרנות שתומכות באמנים ובציירים לא מקבל מאומה. האליטות הפסיקו לקנות אצלו, הוא הרי בצד הלא נכון של כבוד האדם וחירותו... נפגע מאד קשה בפרנסתו.

והוא מה אומר על כל זה: "אני לא מתחרט לרגע ששמתי את הכיפה על הראש!!!"

מעגל שנסגר בחודש האחרון - יידי, תלמיד חכם יקר הגיע לשמחה משפחתית - הנחת תפילין ראשונה - בבית הכנסת "פועלי צדק" ברחוב צ'לנוב בתל אביב. לפני התפילה ניגש אליו בהתרגשות היהודי מן ההקדמה, שהוא ממתפללי בית הכנסת. באומרו: "שנתיים אני מחפש אותך לספר לך סיפור. היה זה בימי חול המועד סוכות לפני שנתיים, חג של קורונה וסגר. באתי לבית הכנסת גם מתוך אחריות לקיומו של המנין. חניתי בסמוך, בחניה המיועדת לפריקה וטעינה. כיון שכל העסקים היו סגורים, העיר תל אביב עמדה מלכת, סברתי שאין סיבה שלא לחנות במקום, אין סיבה שפקח יעבור ויתן לי דו"ח. אלא שלא כך היה הדבר... כשיצאתי מהתפילה גיליתי שהרכב איננו. גררו את הרכב. עלה לי אלפיים שקל לשחרר אותו. חזרתי לבית הכנסת אבל וחפוי ראש. היתכן?! הרגשה מאד רעה, באתי למצוה, טרחתי וזה השכר...

סיפרתי לנאספים מה ארע. אתה עודדת אותי

וחסודה, מוכשרת ובעלת מידות תרומיות; כנראה לא תמיד התפוח נופל קרוב אל העץ...

אחרי חצות נשמע קול גרירה של כיסאות מעבר לדלת של כץ, מלווה בדפיקות קלות. הוא פותח, מבחין בדמותו של שמעון שכנו וארשת ברורה של אי נעימות על פניו. מבקש רשות להיכנס, לשפוף את ליבו---

"אני יודע, השדכן כבר סיפר לי הכול..." המילים מתפרצות לו בבת אחת מן הפה, מן הלב. "לא מסוגל להבין את גדלות הנפש הזו שגילית... לא מסוגל..." הוא ממשיך מתנשף, נראה שהדיבור קשה לו.

"זה בסדר, שמעון", הוא קוטע אותו, "כבר שכחנו את כל מה שקרה, ועכשיו אנחנו שמחים כל כך בשמחה הגדולה שלכם!"

אבל שמעון לא נרגע. וככה, כשהוא עומד שם, בין הכיסאות שהוחזרו מהווארט של הבת שלו, הוא מודיע לשכנו על ההחלטה שלו. להעביר להם את כל האגף שנבנה על השטח שלהם. כבר מחר הוא יזמין את המהנדס ויכין תוכנית מסודרת.

כי מה שמגיע למי ששומר על השלום... בסוף מגיע, ובגדול.

משמרת השלום טבת תשפ"ג, הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף (p0583271323@gmail.com)

קצת רקע לסיפור הבא: היהודי נשוא הסיפור הינו חוזר בתשובה. בעברו הוא היה צייר

נר לשולחן שבת בא תשפג הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com)

השריפה

והעצה

דירתו של אברך בשכונת הר נוף בירושלים עלתה באש. השריפה כילתה את כל הדירה על כל תכולתה. עלות השיפוץ עמדה על מאתיים אלף שקל, טבין ותקילין. עולמו של אותו אברך חרב עליו. הוא עדיין משלם את המשכנתא לדירה, ומנין יהיה לו ממון לשקם את דירתו?

הלך האברך אל הגאון מרן רבינו עובדיה יוסף צ"ל, שהתגרר בשכונה, ותינה לפניו את צרתו. הרב עובדיה השתתף בצרתו ואמר שיכתוב לו מכתב המלצה. שאל האברך: "אבל איך אאסוף מאות אלפי שקלים?"

עודו מדבר, והנה נכנס לחדר יהודי נכבד, איש עסקים עשיר. הוא סיפר לרב עובדיה שנולד לו נכד ראשון, והוא בא להזמין את הרב שימשש סנדק בברית. שאל אותו הרב עובדיה: "היכן תתקיים הברית?" השיב: "בבני ברק". אמר לו הרב: "קיבלתי על עצמי לא לצאת מירושלים לבריתות בבני ברק. הנסיעות הלך וחזור גוזלות ממני זמן רב. חבל על הזמן! בזמן הזה אני כותב את הספרים שלי, כותב תשובות, מכין את השיעורים ומוסר שיעורים. אתה יודע כמה תורה אני מפסיד בגלל הנסיעה הזאת?"

העשיר ניסה להתקש: "כבוד הרב, הבן שלי לא נפקד במשך כמה שנים. הבטחתי לו

מאד, אמרת דברי טעם ובין הדברים אמרת: "תראה, בעזרת ה' הקב"ה ישלם לך עוד היום כפול עשר!"

החלטתי להרגע, ללכת לגלריה שלי, באיזור רחוב רוטשילד. נכנסתי ומיד נעלתי את הדלת, לבל אקבל דו"ח על פתיחת עסק בסגר. והנה דפיקות על הדלת, נבהלתי, בוודאי זה פקח שראה אותי נכנס, מה יהיה, עוד דו"ח היום... והדפיקות ממשיכות. "מי שם" אני קורא "זה שכן, תפתח לי בבקשה את הדלת" פתחתי את הדלת. עמד שכן ממול ואמר: "אני כל כך בודד בסגר, ראיתי אותך נכנס לגלריה. אני חייב מישהו לדבר איתו..." התיישבנו ודיברנו. אחרי זמן הוא הצביע על אחד הציורים שלי אני רוצה לקנות אותו, מה מחירו. באותו רגע חשבתי כמה להגיד לו, אולי שמונה עשר אלף, ואז נזכרתי במשפט שלך הבוקר "שהקב"ה ישלם לך כפול עשר". נקבתי בסכום של עשרים אלף שקל. "קניתי" אמר האיש תוך חצי שעה הוא שילם את הכסף והתמונה היתה תלויה בביתו. אתה צריך לדעת, זו לא הדרך בה אני מוכר תמונות כיום. אלו לא העסקאות הרגילות שלי, בדרך כלל כשאני מוכר תמונות זה לתיירים מחו"ל, יש עלויות של משלוח, ביטוח, מיסוי והרבה התעסקות בדבר, ופה תוך חצי שעה העסק סגור! שנתיים ימים אני מחפש אחר כך לספר לך את המעשה הזה!" "עניתי לו שאני לא חושב שזה בזכות הברכה שלי, אלא בזכות המסירות שלך לתפילה, הקב"ה רק נתן לי את המילים לומר זאת בפה!

כך, יש לי עצה אחרת. תמכור את דירתך בהר נוף ותלך לגור בבית שמש. בפער בין מחירי הדירות תוכל לשפץ ולרהט את הדירה החדשה, ועוד יישאר לך כסף בצד..."

באותה תקופה החלה ההתיישבות של יהודים החרדים לדבר ה' בעיר בית שמש. מחירי הדירות בבית שמש היו נמוכים יחסית, והמקום שימש פתרון דיור לאברכים. הרעיון לא קסם לאברך, בלשון המעטה. האוכלוסייה החרדית בבית שמש הייתה אז מועטה מאוד, ובקושי היו מוסדות ציבור חרדיים בעיר. הכולל שלו היה בירושלים, אשתו עבדה בירושלים, מה פתאום לעזוב הכול ולגלות לעיר אחרת? כל זה מצד ההיגיון, אבל מה עם אמונת חכמים? אם הרב אומר - צריך לשמוע לו. אם הרב מציע - בוודאי מן השמיים גלגלו שהוא יעבור להתגורר בבית שמש.

וכך היה. הוא עבר להתגורר בבית שמש. חיפש בית כנסת ספרדי ולא מצא. הלך להתפלל בבית הכנסת הספרדי בעיר הישנה. לא נוח, אבל אין ברירה.

יום אחד הוא הלך ברחוב ופגש אדם אמיד, והשניים פתחו בשיחה. הם שוחחו על התפתחות ההתיישבות של היהודים החרדים לדבר ה' בבית שמש. מהו להון עלה הצורך בהקמת בית כנסת ספרדי בשכונה החרדית החדשה, שיאגד סביבו את קהילת האברכים הספרדים שבאו להתגורר בעיר. אמר העשיר: "אני מוכן לממן את בניית בית הכנסת. אתה תשיג את ההקצאה, ואני אממן את הבנייה".

שבעזרת ה' כשייוולד לו בן, גדול הדור הרב עובדיה יהיה הסנדק, כדי שהתינוק יתברך ויגדל לתורה ולמעשים טובים. עכשיו איאלץ לאכזב אותו ולא לעמוד בהבטחתי..." אמר הרב עובדיה בקול שבור: "אני מבין לליברך, אבל מה לעשות? אני רוצה ללמוד! מה אתה רוצה, שאני אתבטל מלימוד התורה!?" ודמעות חמות נקוו בעיניו של הרב.

לפתע התעשת הרב עובדיה ואמר לאותו עשיר: "אתה יודע מה? יש לי רעיון". הוא הצביע על האברך שישב בחדר ואמר: "אתה רואה את האברך הזה? ביתו נשרף. הוא צריך לשקם את כל הבית, ואין לו כסף. אני הייתי רוצה לעזור לו, אך אין לי אפשרות. אני יכול לכתוב לו מכתב המלצה, אבל קשה לו לגייס את הסכום העצום. אם תממן לו את שיפוץ הבית, אני מוכן להיות סנדק לנכד שלך בבני ברק". שאל העשיר: "מה עלות השיפוץ?" השיב לו הרב: "מאתיים אלף שקל". אמר העשיר: "אני מוכן לתת לו את הסכום הזה, ובתמורה יהיה הרב סנדק לנכדי".

הרב עובדיה הפנה את מבטו אל האברך וציפה לשמוע ממנו אנחת רווחה, ואז קרה דבר מדהים: האברך הניד את ראשו לשלילה ואמר: "אינני מעוניין..." הביט בו הרב עובדיה בפליאה ותהה: "למה לא?" אמר האברך: "ראיתי את הדמעות של הרב, עד כמה הוא מצטער מביטול תורה. וכי בגלל הצרה הפרטית שלי אגרום לרב ביטול תורה?! חלילה לי מעשות כדבר הזה!"

הרב עובדיה התפעל מתשובתו של האברך ולא ניסה לשכנעו. במקום זאת אמר לו: "אם

ביום מן הימים נודע בעיר בית שמש שנפתח כולל חדש שמשלמים שם מילגה מכובדת ביותר. יהודי פשוט פתח את הכולל וחיפש אברכים חשובים. כשהאברכים שמעו את סכום המילגה שהוא מבטיח ליתן מדי חודש, קפצו על המציאה ונכנסו לכולל החדש. אך לבם עוד לא היה בטוח בזה, כי הוא היה נראה כאברך פשוט, ומנין יהיה לו לשלם כל כך הרבה מדי חודש בחדשו, ולכן עוד לא הודיעו בכולל שלמדו עד עתה שהם עוזבים את הכולל, רק חשבו לעשות נסיון.

כשהגיע ראש חודש, שמחו עד מאד בראותם שהאברך מקיים דיבורו ונותן להם המילגה המכובדת כמו שהבטיח. עבר עוד חודש ועוד חודש, ובכל חודש עמד בדיבורו ושילם להם כל הסכום.

עשרים אברכי הכולל לא היו יכולים להבין מהיכן ירק זה חי, מהיכן יש להאברך כל כך הרבה כסף ליתן להם מילגה מכובדת כזה מדי חודש בחדשו. כעבור שנה וחצי מפתחת הכולל, קרב ובא חג הפורים, והחליטו האברכים שבפורים הזמן גרמא לברר את הסוד הכמוס, מהיכן נובע הכסף המרובה.

וכך הו', כל אברכי הכולל עלו לביתו ביום הפורים ודאגו שישתה עוד ועוד עד דלא ידע ... כשראו שלבו טוב ביין יצאו כולם והשאירו רק אברך אחד שקרוב אליו ביותר. האברך הזה ניגש לראש הכולל והתחנן בפניו, תגלה לי את הסוד, מהיכן יש לך לשלם לנו כל חודש באופן מכובד כזה. בתחילה הראש כולל לא

האברך פתח ביוזמה לבקשת הקצאה מהעירייה. הוא כינס את האברכים הספרדים שגרו באזור והחתיים אותם על הבקשה, פנה לעירייה ועמד מול כל הגורמים הרשמיים. כעבור זמן הוקצה להם שטח בשכונה החדשה. האברך המשיך להתמסר לבנייה, והעשיר עמד בהבטחתו ומימן את עלות הבנייה. כעבור זמן זכתה הקהילה לחנוך את מבנה בית הכנסת.

האברך ההוא היה הרוח החיה בקהילה, וכאשר הקהילה חיפשה להכתיר לעצמה רב, המועמד הטבעי היה אותו אברך כמובן. אם עד אז היה הוא אברך מן המניין, המשרה החשובה דרבנה אותו לגדול בתורה כהנה וכהנה ולהעמיס עצמו בש"ס ופוסקים. האברך נהיה לרב קהילה, תלמיד חכם מופלג, שניהל את קהילתו ביד רמה.

לימים סיפר את סיפורו ואמר: "כשהרב עובדיה העלה את הרעיון לעבור לבית שמש, חשבתי שהוא שלח אותי לגלות... חשבתי בליבי: אני ויתרתי על סכום כסף עצום כדי למנוע ביטול תורה מהרב עובדיה, האם כך מגיע לי? אבל אם הרב אומר - לא שואלים שאלות. ומה התברר? כי למחיה שלחני אלקים! בזכות המעבר לבית שמש גדלתי בתורה, זכיתי להתמנות לרב ויש לי קהילה גדולה שאני זוכה להרביץ בה תורה. וכל זה בזכות הוויתור שלי למען תורתנו של הרב עובדיה!" הרב גואל אלקריף משכן שילה בא תשפ"ג תשפג הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף

p0583271323@gmail.com

שבעה ימים בשבוע, ונמצא שהדלק שהכינו לי הוא מעשה שבת, ומעשה שבת אסור בהנאה. הלה התחיל לצעוק עלי קולי קולות, מה אתך, זה פיקוח נפש, אשתך ובניך עומדים באמצע הלילה ברחוב ואתה מתאכזר עליהם, ומחמיר עליך חומרות יתירות.

אני לא התרגשתי מצעקותיו, הודיתי לו על שהביאני עד הלום, ואמרתי לו שהוא לא מחוייב להחזיר אותי לרכבי ולמשפחתי. היהודי החילוני אמר לי, שלמען בני ואשתי כן יקח אותי לתחנה אחרת. שם ב"ה כבר היה תחנה שומר שבת, לקחתי דלק, והלה החזיר אותי לרכבי, ואכן הרכב פעל כראוי. הודיתי לו עד מאד, לקחנו מספרי טלפון זה מזה, וכל הענין נשכח משנינו.

עברו כמה שנים, אביו של האיש החילוני מת, הוא היה עשיר גדול, והאיש חיכה לקבל את הירושה הגדולה. כשהוא נכנס להעורך דין, אמר לו העורך דין, יש לי שתי בשורות עבורך, בשורה אחת היא בשורה טובה, והבשורה השניה היא בשורה שאינה טובה. הבשורה הטובה היא, שאביך היה בעל נכסים גדול עד מאד, והשאיר ירושה גדולה ועצומה, מעות ונכסים, בנינים ושטחים וכו' וכו', והבשורה שאינה טובה היא, שאביך היה מקודם יהודי חרדי לכל דבר, ורק לאחר המלחמה לא החזיק מעמד וירד מדרך התורה, אך עתה לפני מותו בא עליו פחד גדול מיום הדין, ולכן כתב בצוואה שמחצית מהירושה יהיה עבורך, והמחצית השניה יתנו לשומר תורה שיחזיק מהממון אברכי כולל שיוכלו ללמוד ולחיות בהרחבה, כדי שזה יהיה לו לזכות גדול בבית

הסכים לספר, עד שהבטיח לו שהוא לא יספר את זה לאף אחד, או אז נתרכך לבו והתחיל לספר:

אמי מורתי גרה בצפת, ואילו אני גרתי בבית שמש, וכמעט לא יצא לי לבקר בביתה, כי יש לי ב"ה הרבה ילדים, והוא הוצאה גדולה לנסוע עם כולם עד העיר צפת. בכל פעם שאמי מורתי ביקשה ממני לבוא אצלה על שבת לצפת, מצאתי איזה תירוץ איך להתחמק ממנה. עד שפעם אחת כבר לא נשאר לי שום תירוץ, ואמרתי לה שאני מגיע על השבת הקרובה. וכך הוי, שכרתי טנדר ונסעתי עם כל המשפחה לצפת, והיינו שם כל השבת.

במוצאי שבת כשנסענו חזרה לבית שמש, היה זה באמצע הלילה, כשפתאום נעצר הרכב ולא הצלחתי להזיזו, ניסיתי עוד פעם ועוד פעם אך זה לא הולך, עד שהבנתי שפשוט נגמר הדלק וצריכים לנסוע לתחנת דלק להביא דלק חדש. הייתי אובד עצות, אנחנו באמצע הדרך באמצע הלילה כשאין שום רכב עובר כאן, ואנא אני בא.

פתאום ראינו רכב עובר, בפנים הרכב ישב יהודי חילוני שאינו שומר תורה ומצוות רח"ל. כשהלה ראה אותי ואת כל משפחתי עומדים באמצע הלילה ברחוב מחוץ לרכב, ריחם עלי ושאל אותי מה קרה, ולקח אותי עם רכבו לתחנת דלק הכי קרובה, כדי שאוכל לקנות שם דלק, ואז יחזיר אותי לרכבי ומשפחתי.

נסענו כרבע שעה ומצאנו תחנת דלק, אך עד מהרה חזרתי אליו ואמרתי לו, אני לא יכול לקחת מכאן דלק, כי כתוב כאן שזה פתוח

פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר
 נוסף p0583271323@gmail.com)

הסיפור המיוחד שלי התרחש בשעה שהשאנו את בתנו הראשונה. היום אנו אוחזים בנישואי הנכדים תודה לה', ואת הסיפור הזה אני אוהב לספר לכל אחד מן המחנותנים.

תקופה קצרה לפני אירוסי הבת, החילותי לעסוק ביהלומים. מה פתאום יהלומים? היו לכך סיבות רבות ואחת מהן היתה המחשבה שאוכל להמשיך לעסוק בלימוד התורה. החלטתי להקדיש שעות ספורות למסחר הזה ובמשך היום כולו לעסוק ביהלומים האמיתיים.

אני זוכר את נקודת המפנה הראשונה בהרחבת העסק. אם עד עכשיו עסקתי ברכישת מספר יהלומי גלם ושיווקם, עמדתי עכשיו בפני עיסקה רצינית. רכשתי חבילת יהלומים בסכום אדיר, זה היה הימור מסוים אבל לא הלכתי עליו לפני בדיקת שוק יסודית. עמדתי לטוס לבלגיה עם החבילה הזו וסוחר יהלומים ידוע אמור היה לחכות לי במקום.

ביתנו היה מלא פרחים, יומיים קודם התארכה בתי הראשונה עם בן עלייה ואנחנו היינו מאושרים. הבטחנו סכום גדול יחסית כאשר אנחנו מסתמכים על העסקה הקרובה, בעזרת ה'. אני זוכר את הלילה שלפני הטיסה. פרפרים בבטן. אני סוחר יהלומים חדש וירוק, פעם ראשונה עולה על מטוס בכלל ודי חושש. נכון, אני כבר לא ילד קטן, כבר מחתן אוטוטו את הבת הראשונה ומתרגש מאוד.

דין של מעלה. זאת אומרת, שמחצית הירושה נאבד ממך.

היהודי החילוני התחיל לחשוב שעות על גבי שעות איזה יהודי חרדי אני מכיר, עד שנזכר בסיפור שקרה לפני כמה שנים, עם האברך החרדי שמסר נפשו למען קדושת השבת, והיה מוכן להפקיר את עצמו ואת אשתו ובניו באמצע הלילה, הכל למען קדושת השבת, ושמח מאד שנזכר מהיהודי הזה, שלדעתו הוא החרדי ביותר מכל החרדים. מיד חיפש את מספר הטלפון שלו, והתקשר אליו.

כמובן שברגע הראשון לא קלטתי עם מי אני מדבר, עד שהלה הזכיר אותי מה שהיה לפני כמה שנים בדרך חזרה מצפת, ואכן נזכרתי ממנו, ואמר לי שהוא רוצה להיפגש עמי, קבענו זמן ומקום ונפגשנו, ואכן העביר לי מחצית הירושה של אביו ואמר לי לפתוח כולל עם הממון הזה, אך בתנאי שאני גם יקח לעצמי מילגה מכובדת כמו מנהל עבודה, כדי שאוכל להעניק להאברכים בלב שלם את ממונם מדי חודש בחדשו.

זה סיפור נפלא ביותר, וממש רואים מזה כמו ביאור החוזה מלובלין עה"פ "אשרי אדם עוז לו בך מסילות בלבבם", שבזכות שהוא עשה מצוה בסתר, בלשון יחיד, הוא זכה עי"ז לעשות מסילות בלבבם, להחזיק כולל שלם שלומדים ועוסקים בתורה מדי יום ביומו מתוך הרחבה גדולה.

(אור לישרים גל" משנת השבוע - מפי כ"ק אדמו"ר מאונגוואר-בורו פארק) הובא ע"י הרב

בסוף, אני מתקשר בכל אופן ומכוון את האישה אל המקומות האפשריים תוך שאני מספר לה על מסמך אבוד שחשוב אבל לא ממש קריטי. אם היא תגלה את החבילה שם היא תגייד מיד. האישה אינה מגלה לא מסמך ולא חבילה ואני מבין שהחבילה אינה בבית, אללי. אולי השארתי אותה בסוף בבורסה, יש לי שם כספת פרטית. לא מאמין שזה נכון ובכל אופן מוחי הקודח מנסה גם את האפשרות הזו. אין לי שום אפשרות לבדוק את הכספת מחוץ לארץ לכן אני מודיע לסוחר היהלומים הבלגי שהעסקה מבוטלת ומזמין מהר טיסה חזור.

שבור ורצוצן אני עושה את דרכי בחזרה אל ארץ הקודש, ומתחיל להבין את גודל השבר. אני עוצם עיניים וגל של מרירות גואה בי. כל כך התרגשתי, כל כך רציתי להצליח, כל כך הרבה תקוות תליתי בטיסה הזו, ואפילו קבלה לקחתי על עצמי להצלחה ולשמירה. הי... איזו קבלה? לומר שהכול לטובה. הכול לטובה. אוי, ריבונו של עולם, אני לא עומד בזה, איך למען ה' יכול להיות שאבדה נוראית כזו היא לטובה? אני שבור לרסיסים ובכל אופן מאמץ את כל כוחות הנפש שלא ידעתי שקיימים בי, מביט אל קרעי העננים שבחלון העגול שלצידי ולוחש: "ריבונו של עולם, אב הרחמים, אני לא מבין כלום, אבל מבקש ממך שתעזור לי להתחזק באמונה שהכול לטובה. הכול, אפילו האבדה הזו". וזהו.

שבתי הביתה, התחמקתי משאלות האישה, סיפרתי שהכול בסדר ושצריך להתכונן לחתונה, ישבתי וחשבתי מה אני עושה, מה?

אמרתי לעצמי, יוסף, אתה צריך לקבל על עצמך קבלה, משהו שיגן עליך ועל היהלומים שלך בדרך, ככה תצליח להירגע. הרצתי במוחי אפשרויות שונות של קבלות, ולבסוף צפף בזכרוני ספר 'מחניים' ישן וחבוט שמסתובב אצלנו בבית ושייך לבני הפעוט. הילד יודע את הספר בעל פה ונרדם רק איתו. רבי עקיבא והשודדים, כך קוראים לספר אם איני טועה. מסופר שם על רבי עקיבא שיצא לדרך עם חמור, נר ותרנגול, כל אלו אבדו לו בדרך, הנר כבה, התרנגול והחמור נטרפו ורבי עקיבא הקפיד לומר שהכל לטובה, וכך אכן היה. שודדים הגיעו לעיר הסמוכה, זו שתושביה לא הכניסו את רבי עקיבא, וכך ניצל התנא. אילו היה הנר דולק, התרנגול מקרקר והחמור נוער, היה מתגלה מהר. החלטתי לקחת על עצמי את האמונה שהכל לטובה, וכך נרדמתי סוף סוף.

הטיסה היתה קצרה וחלקה, אבל הנחיתה היתה נוראה, איומה. פתאום אני מגלה שחבילת היהלומים אינה איתי. מחטט בכל הכיסים והמטמונים, בחורים ובסדקים, ולא מאמין למה שרואות עיניי, למה שאינן רואות. זה לא יתכן, הייתי ער כל הטיסה ואף נוסע חשוד לא נצמד אלי. ואולי בעצם השארתי את החבילה בבית? בבוקר קמתי מאוחר מעט והייתי לחוץ מאוד, עכשיו אני חושב שאיני זוכר במדויק אם הכנסתי את החבילה אל המחבוא שיעדתי לה או לא. נתליתי בתקווה הזו ובחדרי באכסניה שעתיים אחר כך אני רוצה ליצור קשר עם רעייתי ולבקש ממנה לחפש את החבילה, אבל במחשבה שניה אני נעצר, היא לא תעמוד באבידה הזו.

הספרים, המיטות. ה'באבא סאלי' הקדוש, האדמו"ר המקובל, האיש שברכותיו מתקיימות, יושב מולי בעיניים עצומות ואני מרגיש איך קולי בוגד בי. מתורגמן צמוד מודיע לי שעלי לטטוח את בקשתי והוא יתרגם אותה לערבית.

המילים מתלעלעות בפי, בקושי מצליח לדבר ולא בטוח שהמתורגמן בכלל מבין אותי ומה הוא כבר מעביר ל'באבא סאלי'. אבל המתורגמן מדבר במרץ ואני עוצר את נשימתי.

ביצה קשה, פתאום אני רואה שמגישים לי ביצה קשה ומבין שה'באבא סאלי' ביקש שאברך ואוכל כאן מולו. ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם... שהכל נהיה בדברו. והכל לטובה. אחר כך נראה ה'באבא סאלי' מתנמנם. כוסית ערק, עכשיו מגישים לי כוסית ערק חריף ואני מבין שזו הוראה מן הצדיק. שותה את הערק ודי. מה די? מה יהיה עם היהלומים? מה עם השידוך? עם ההפסד הנורא? עם הסוד?

כשאני עומד בדלת לוחש לי המתורגמן: "הצדיק בירך שלא יקרה לך כל נזק, שמעת ר' יהודי? כל נזק והפסד, תשמע שוב ותתחזק". הדרך מנתיבות לבני ברק עוברת בחטף, מה פירוש שום נזק. זה אומר שאני עומד לגלות את חבילת היהלומים? יותר ויותר אני חושב שהיא בכל אופן נגנבה ממני בטיסה. אין סיכוי שאגלה אותה, ואין גם סיכוי שאצליח להוכיח לחברת הביטוח שהיהלומים נגנבו.

דבר ראשון נסעתי לבורסה, הכספת הייתה ריקה כמו שחשבת, החבילה לא הייתה שם. בני המשפחה מתחילים להתעניין איך הרווחים, החותן רוצה לדעת פרטים, וגם שני בני דודים שמבינים בעסק. אני הולך ומסתבך בהסתרה שלי ומתחיל להתחרט, אולי עדיף היה לספר, לבקש עזרה, אבל עכשיו מאוחר מדי, איך זה יתקבל שלא סיפרתי עד עכשיו. אפילו לאדמו"ר שלנו אני חושש ללכת, אולי החותן והמחותנים יראו אותי שם ויבררו למה באתי ויגלו את הסוד האפל.

אני מרגיש איך חומות גדולות ואטומות סוגרות עלי, מה אני עושה? לאן אני פונה? ואם לא די בכך, מתקשר המחותן ומציע שלפני שנסגור על אולם שמחות שמא וכדאי שנסגור על דירה (היה זה בימים שבהם קניית דירה לזוג צעיר עדיין הייתה משימה שפויה יחסית). גמגמתי שזה עתה שבתי מטיסה דחופה ואני קצת עייף, אולי בעוד כמה ימים.

זהו, החומות הולכות ומתקרבות ואני מתקשה לנשום. בכל אופן מגלה סדקים בחומות ומנסה לשאוף אוויר. ריבונו של עולם, אני מאמץ את הקבלה שלקחתי על עצמי. הכול לטובה, הכול לטובה, רק הראני נפלאות, אני כבר לא מחזיק מעמד. ואז עולה במוחי רעיון. אני נוסע לנתיבות, אל קדוש עליון ה'באבא סאלי'. שם, כך אני מניח, לא אפגוש מישהו מן החצר החסידית שלי או מן המשפחה הקרובה.

הירידה לדרום עוברת עלי בהתרגשות ובשמחה, כמה טוב להיתלות באילן גבוה, כבר אינני יכול יותר לבד, אני עומד להשתגע. הבית בנתיבות מלא קדושה, האוויר, הקירות,

כך מאושר, ממש לא מאמין, זה הרגע שבו אני משתף את רעייתי ההמומה בסיפור כולו. כשההמחאה בידי אני מרים את הטלפון לקול צלצול עקשן.

מהעבר השני אני שומע את קולו השפוף של ידידי, סוחר יהלומים ותיק ומשופשף. "אוי, יוסף יוסף, אני מבין שגם אתה נפלת, מה?". "נפלתי? למה אתה מתכוון?". "מה, לא טסת לבגיה לפני שבועיים? אה, אז כנראה לא שמעת על הנפילה הגדולה וטרם הבנת שרק הפסדת.

אתה סוחר חדש, אפשר לסובב אותך, אני סוחר ותיק, לא מבין איך זה קרה לי". וככה אני שומע על ירידת ערך היהלומים ביותר מעשרים אחוז, שזו נקראת לכל הדעות ירידת ענק. "הסוחר הבלגי, שועל היהלומים, וודאי נתן לך להבין שאתה מבצע עסקת חיים. אני בטוח שהוא לא עדכן אותך בצניחת הערך הדרמטית. לך תבדוק את חשבונות התשלומים ותגיע למסקנה העגומה, ואין לך על מי להתלונן, אף אחד אינו אשם, גם לא הסוחר, הוא נהג כחוק.

אוי, אילו היה לי עכשיו כסף הייתי רוכש יהלומים במחירי הפסד ומוכר אותם בעוד חודש חודשיים, אז צפויים הערכים לזנק, יהלומים תמיד שומרים על ערכם, רק שצריך לדעת מתי למכור אותם". זהו, עד כאן הסיפור שלי.

אכן, רכשתי שתי חבילות יהלומים בסכום שהיה בידי ומכרתי אותן ברווח גדול מאוחר יותר.

רגע אחד, למה שלא אנסה, מה יש לי להפסיד. מיד בשובי אני יוצר קשר עם נציג חברת הביטוח ומספר לו דברים כהווייתם. "שמע, מר יוסף, אתה מבין בעצמך שכל אחד יכול לביים גנבה ולהרוויח כפליים, אין לנו שום הוכחה שלא אתה הגנב של עצמך". "ובכל אופן", אני מתעקש, "נסה לברר אם יש סעיף כזה, היהלומים אינם איתי וזו עובדה. והם מבוטחים, אני מאמין שכבר היו דברים מעולם, הרי הגנב אינו מותר הוכחה אחריו כאשר הוא גונב". הפקיד מבטיח לברר ואני מנסה להיאחז באמונה שהכל לטובה, פשוט הכל לטובה.

כעבור יומיים מתקשרים אלי מן הביטוח ומודיעים לי שאני מוזמן לבדיקת פוליקרפ. הפוליקרפ (מכונת אמת) בודק אמינות, יש לו חיישנים מיוחדים המודדים לחץ דם, דופק ורמת מוליכות חשמל בעור. כאשר אדם משקר, הערכים הללו עולים. הנבדק המחובר למכשיר נשאל שאלות שונות, ביניהן שאלות סרק, ועל פי המדדים הפיזיולוגיים הללו מאותת המכשיר כאשר הוא משקר. כמובן שאמינות המכשיר אינה אבסולוטית, רק הקדוש ברוך הוא בוחן כליות ולב. ובכל אופן, יש לו שימושים נרחבים בחקירות פליליות ובבדיקות תעסוקה.

הודעתי שאני לוקח מונית ובא מיד, אין לי שום בעיה להיבדק בפוליקרפ. הפוליקרפ אותת מיד שאני דובר אמת. שבוע של דיונים, בדיקות אמינות וחקירות צולבות, הביאו למסקנה המרנינה. אני זכאי לקבל את החזר שווי היהלומים, כולם, אחד מהם אינו נעדר. אני כל

הנוטה למות, אולי אפשר שהרב יבוא לומר איזו תפילה ברגעיו האחרונים". אמרתי לאבא זצ"ל, שהשעה מאוחרת, הרחובות המושלגים מסוכנים לנסיעה, ואין זה בכלל תפקידו של הרב... אבא התעלם מעצתי וביקשני להסיעו מיד לבית החולים, מרחק כחצי שעה נסיעה!

כשהגענו לשם התברר שמדובר בבניין בן 12 קומות ולנו אין שום ידע באיזו מחלקה ובאיזה קומה האיש נמצא. ה' עזר ואחרי מאמצים הגענו למחלקה הנכונה – היחידה לטיפול נמרץ. הרופא קיבל את פנינו בכניסה ליחידה, באומרו: מצב החולה קשה מאד, הוא מחוסר הכרה, כל הפרמטרים מראים כי סופו קרוב ואין תקנה למצבו ולכן הזעקנו את הרב. (לגוי במצב זה, הם מזמינים להבדיל את הכומר).

אבא ביקש להיכנס אל החולה, מאחורי הוילון. הרופא התלווה אליו ואני נשארתי בחוץ. אבא אמר פרק תהלים, ולפתע נשמע קול דובר אידיש מאחורי הוילון. "כבוד הרב, מה אתה עושה פה עכשיו?"... אבא היה נדהם לרגע. הוא הרי לא יכול היה לומר לו את הסיבה האמיתית לשמה הוא בא... לא התכוון בכלל שהאיש ידבר. אבל התעשת מיד ואמר משהו על כך שהזדמן לבית החולים במקרה... הם המשיכו לדבר כמה דקות.

אבא נפרד מהחולה שהתעורר לתחייה, ויצא מהתא. הרופא היה חיוור כסיד ואמר: "ראינו הרגע שינוי פתאומי לטובה. אין לי הסבר לכך. סליחה שהטרחתי את כבוד הרב לבוא בשעה כה מאוחרת. כשיצאנו שאלתי את אבא: "ידעתי מכבר את צדקותך אבא, אבל עד כדי להחיות מתים?!"...

זיכני ה' יתברך לקבל יהלום נוצץ מגנזי מרום, והוא הידיעה כי הנהגת ה' עטופה תמיד ברחמים והכול לטובה. גם אם החשכה מסתירה לפעמים את נצנוץ היהלום הזה...!

(אור לישרים הסופר הרב צבי נקר שליט"א)
הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר
נוסף
p0583271323@gmail.com

לא תמיד אנו משכילים להבין כמה חזק כוחה של מילה טובה לזולת, כמה חיות אפשר להזריק לתוכו עם 'גוט ווארט' מלווה בחיוך לבבי. מסתבר, כי לא רק מילה טובה יכולה לנסוך חיים מחודשים במי שזקוק לכך, אלא אפילו נוכחות יהודית במקום שאין איש, גם היא מסוגלת להחיות עם רב ולהשיב נפשות להפליא.

הסיפור שלפנינו אמנם התרחש לפני שלשה עשורים ומחצה, אך הוא נחשף רק לאחרונה מפי הגה"צ רבי חיים מיכאל ביברפלד שליט"א אב"ד קהל טשורטקוב בלונדון, סיפור שגרר הדים רבים וחזק המונים. הסיפור נסוב על אביו הרה"ג רבי פינחס ביברפלד זצ"ל, שבסוף ימיו היה רבה של מינכן בגרמניה. הסיפור הוא מתקופת מינכן.

וכך מספר הגרמ"מ ביברפלד:

מוצאי שבת מושלג במינכן. ראשית חודש שבט, שנת תשמ"ו. השעה 12:30 אחר חצות. הטלפון מצלצל. הרמתי. על הקו רופא גוי מבית החולים האוניברסיטאי. "יש כאן יהודי

במהרה ביחד עם כל כלל ישראל וביאת משיח אכי"ר].

יום אחד עקץ אותה 'עכביש ארסי' ברגלה, בתחילה היא לא ייחסה לכך חשיבות גדולה "לא נורא, זה יעבור". אבל המצב החמיר, והתחיל להתפתח זיהום, שהפך לנמק ברגל.

היא אושפזה בבית החולים רמב"ם, והרופאים ניסו לטפל בה באנטיביוטיקות חזקות וכל שאר אמצעי הרפואה, אך מאומה לא עזר, הרגל הלכה והשחירה, היא איבדה כל תחושה ברגל, ולא הצליחה להזיז את אצבעות רגלה, נהיה נמק מסוכן, שהפך לאיום ממשי על חייה.

אחרי שבוע של מלחמה הרופאים הרימו ידיים, ואמרו לה, "אנחנו עשינו כל מה שאנחנו יכולים - כרגע הרגל לא מגיבה לאנטיביוטיקה, ואין שום ברירה אלא לכרות את הרגל, כדי להציל את שאר הגוף מהרעלה. מחר יערך הניתוח..."

באותו היום הגיעו בני משפחתה, ולקחו אותה להתאווור מעט על שפת הים הצמוד לבית החולים [ליד המנחת מסוקים, למי שמכיר את האיזור] היא הרימה את עיניה לשמים, ואמרה "ריבונו של עולם, אני עד היום ידעתי שאתה קיים עכשיו אני רוצה להרגיש שאתה קיים, בבקשה תעשה לי נס, שאני ידע וירגיש שיש אלוקים..."

היא הלכה לישון בחדרה במחלקה, בבוקר הגיעה האחיות לטפל בה ולהכין אותה לקראת הניתוח, היא הורידה את

אבא השיב בפשטות: "האישה הזו, הוא פליט שואה בודד. בשעות אלו, כשכל מה שהוא ראה סביב, זה את הרופאים והאחיות הנכרים בבית החולים. הוא הלך ו'נסגר', וזה היה הטעם להתדרדרות הפיזית במצבו. מתוך הערפול המוחלט בו היה, הוא ראה או שמע אותי. עצם נוכחות יהודי, ועוד רב שהוא מכיר ליד מיטתו, הפיחה בו רוח חיים חדשה..."

"ראה זה פלא", מסיים הגה"צ אב"ד טשורטקוב שליט"א את עדותו המפעימה, "בשביעי של פסח באותה שנה ניגש אדם שלא הכרתי אל אבי וברכו ב'גוט יום טוב'. הכרתי את הקול מאז... היהודי שלנו התאושש לחלוטין ב"ה"..."

כוחה של מילה טובה ושל ביקור חולים.

(הסופר הרב יוסף מאיר האס) אור לישראל הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com

"באשר הוא שם" - סיפור נורא על תפילה ומוסר השכל בשבילנו מעשה מחזק ביותר ביותר שמעתי ממר אייל פטיטו שיח' - על כוחה של תפילה, 'באשר הוא שם' - גם כאשר המתפלל לא מבטיח להשתנות גדולות ונצורות, אלא מתפלל ומבקש מה', הוא פועל בכוח התפילה עצמה דברים שהם כמעט 'תחיית המתים'.

וכה היה מעשה: אחת מבני משפחתו של מר אייל שיח' הינה 'מסורתית'. [ומקווים ומתפללים שתשוב בתשובה שלימה

או רשע, אמרו לו צדיק, אמר להם לפי מעשיו של עכשיו אני דנו וזהו באשר הוא שם.

ואחד מתכסיסי היצר הרע הבא לרפות כוחו של האדם בתפילה, זה הייאוש ממצבו העתידי, "אתה יודע שאתה לא הולך להשתנות מקצה לקצה, אז למה אתה חושב שהקב"ה יענה לך?" וכו' וכו' - אף אתה אמור לו "באשר הוא שם", עכשיו אני צדיק, אני רוצה להיות צדיק, מה יהיה בהמשך, ה' יתן את הכוחות להתגבר...

ניתן ללמוד מוסר השכל נוסף, שיהודי יכול לראות ולהרגיש את הקב"ה, ואם הוא לא עושה 'כלי וחפץ' על ידי קבלה חזקה, הוא נשאר אותו דבר!!!

יעזור השי"ת ויקבל ברחמים וברצון את תפילתו - וישלח במהרה משיח צדקנו אכ"ר.

מי באר משפטים תשפ"ב הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com

שטרות מן השמיים

בחור צעיר הלך ברחוב בעיר חיפה, ולפתע ניגש אליו פעיל של עמותת קירוב רחוקים וסיפר לו בהתלהבות על שיעור תורה שיערך בבית הכנסת הקרוב. בשיעור יהיו פרסים וכיבוד עשיר, וכדאי להגיע. בתחילה חיפש בחור תירוצים

התחבשות מהרגל, ויצאה מהחדר בבהלה...

תוך דקה היא הגיעה עם כמה רופאים בכירים - שהסתכלו על הרגל בהשתאות... הרגל הייתה בריאה וחדשה, ירד כל הצבע השחור וחזרו התחושות, היא הצליחה להזיז את אצבעות רגליה, ושחררה מבית החולים בריאה ושלימה...

סיפור זה סיפר לי מר אייל פטיטו השבוע. שאלתי אותו; "מתי זה היה?" הוא אמר לי "לפני 12 שנה". שאלתי אותו: ומה איתה? חזרה בתשובה? הוא ענה לי: דווקא לא!

היא נשארה מסורתית

מעשה זה חזק אותי מאד בכוחה של תפילה, עומדת פה יהודיה פשוטה [אין דבר כזה יהודי פשוט, כל יהודי הוא 'חלק אל-ה-ממעל' יש יהודי שנקרא 'פשוט'] ומתפללת, בלי להבטיח הבטחות גדולות ונצורות, בלי לתרום כמניין כל הפירות ואילנות, פשוט מתפללת לאלוקים ונענית...

למה? כי הקב"ה שומע תפילת כל פה "באשר הוא שם" וכדפירש רש"י (בראשית כא ז) על הפסוק "כי שמע אלהים אל קול הנער באשר הוא שם" - לפי מעשים שהוא עושה עכשיו הוא נדון ולא לפי מה שהוא עתיד לעשות, לפי שהיו מלאכי השרת מקטרגים ואומרים ריבוננו של עולם, מי שעתיד זרעו להמית בניך בצמא אתה מעלה לו באר. והוא משיבם עכשיו מה הוא, צדיק

למחרת בבוקר הוא שאל את הרב מה לעשות, והרב אמר שמכיוון שהכסף נמצא במקום גרמים בו גם ישמעאלים ואין עליו סימנים, יש בזה ייאוש בעלים והכסף שייך לו.

הבחור הודה לה' ששמע את תפילתו, ומאותו רגע החל לעמול בתורה ולמד את השי"ס בהתמדה, וכפי שהבטיח - **תוך שלוש שנים סיים את כל הסדרים**. ראש הישיבה התרגש, וערכה עבורו מסיבה גדולה. חוריו של הבחור הוזמנו אף הם, ואביו, שהבין שבנו הפך לחכם בתורה, **השלים עימו וקיבלו בחזרה לביתו**.

לאחר חודשיים הגיע לישיבה אדם עשיר וביקש מראש הישיבה את הבחור הטוב ביותר עבור בתו. ראש הישיבה אמר שיש לו בישיבה בעל תשובה שסיים את השי"ס בשלוש שנים, והוא בעל מידות וגם נאה. העשיר אמר שהוא סומך על ראש הישיבה. **הבחור ובתו של העשיר אכן נפגשו, וכעבור תקופה לא ארוכה החליטו להינשא**. הבחור הצעיר בישר להוריו על נישואיו, אך חוריו אמרו שמצבם הכספי דחוק ואין ביכולתם לסייע לו. אבי הכלה העשיר אמר שמבחינתו כל ההוצאות של החתונה וגם לאחר החתונה יהיו עליו, העיקר שהוא זוכה בחתן **בן תורה אמיתי**.

כמה ימים לפני החתונה שאל אבי הכלה את החתן הצעיר: "מה הביא אותך להחליט לסיים את כל השי"ס תוך שלוש שנים? מה הניע אותך ללמוד כמעט ללא הפסקה?" הבחור הצעיר סיפר לאבי כלתו איך הוא הפך לבעל תשובה והוריו זרקו אותו מביתו, וכן על קשיי הפרנסה שהיו מנת חלקו ועל אותו לילה ששינה את חייו, שבו התפלל לה' מעומק ליבו והבטיח לסיים את השי"ס בשלוש שנים, ומיד נענה ומצא תבילת שטרות בסך עשרים אלף שקלים.

העשיר נדהם ושאל: "מצאת את השטרות ליד הבנק המרכזי?" הבחור הצעיר השיב בחיוב. העשיר אמר שלפני שלוש שנים הוא הוציא כסף מהבנק, ובתיק שלו היה חור שדרכו נפלו עשרים אלף שקלים. הוא חיפש את הכסף, אך לא מצא. הוא היה בצער גדול מאיבוד הכסף, אבל הוא לא ידע שבזכות הכסף הזה שהוא איבד הוא יקבל חתן בן תורה. "בכסף הזה שאיבדתי בניתי את החתן שלי", אמר בשמחה. "הי נמצא בכל מקום, אפילו בהסתרה שבתוך ההסתרה. בזכות ההקרבה שלך ה' שלח לך פרנסה וזיכה אותי בלי שאדע". החתונה נערכה ברוב פאר והדר, והבחור הצעיר החל ללמוד בכולל מכובד ועושה חיל בלימודיו.

לסרב, אך פעיל הקירוב לא ויתר. לבסוף נכנס הבחור לבית הכנסת ונהנה מהכיבוד והפרסים, אך גם מדבר התורה שהוא שמע מהרב המניד.

למחרת שוב הגיע הבחור הצעיר לבית הכנסת, הפעם בלי שכנועים. הוא אמר לעצמו: "אני הולך רק בשביל הכיבוד והפרסים..." אך ליבו נמשך לדברי התורה של מגיד השיעור. אביו של הבחור הצעיר שם לב שבנו נמשך לדברי תורה, וכאדם המתנגד לכל דבר שיש בו ריח של קדושה - הזהיר את בנו לא ללכת לבית הכנסת ואף השמיץ את לומדי התורה ודיבר עליהם הבלים. אך החלטו הבין בליבו שאין מתוק יותר מדברי תורה, ואף שאביו ביקש ממנו לא ללכת לשיעורים הוא הלך מידי יום ונהנה מזיו השכינה.

כעבור חודשים אחדים שבהם לא החמיץ הבחור הצעיר את שיעור התורה היומי אפילו פעם אחת, הוא החליט לעשות מעשה - לעזוב את חיי ההבל ולהיכנס לישיבה של בעלי תשובה. אביו של הבחור כעס, השתולל ואיים, ולבסוף - כשהבין שבנו אינו מתרגש מאיומיו - החליט לגרש את בנו מהבית ואמר לו שמבחינתו הוא יכול להישאר לגור בישיבה, כי אין לו בית לשוב אליו.

הבחור הצעיר עשה חיל בלימודיו והשלים את הפער במהירות, אך לאחר שעות הלימודים לא היה לו לאן ללכת. ראש הישיבה, שהבין שהבחור במצוקה, הזמין אותו לביתו. משפחתו של ראש הישיבה קיבלה את הבחור בחממות ובאהבה. ראש הישיבה השתדל למלא את כל צרכיו, אך פרנסת המשפחה, שמנתה אחד עשר ילדים, בתוספת בחור הזקוק לדברים רבים, הייתה לו למעמסה. הבחור הצעיר הודה לראש הישיבה בכל יום על המאמץ שהוא משקיע בו, הן מבחינה רוחנית והן מבחינה גשמית, אך הוא הבין שפרנסתו של ראש הישיבה דחוקה, והדבר האחרון שהוא רצה הוא להיות לנטל על משפחתו של ראש הישיבה.

לאחר יום לימודים פורה ומככים המתין הבחור הצעיר שכולם ילכו והוא יהיה לבדו בבית המדרש.

כשנותר לבד, פתח את ההיכל ונשא תפילה מעומק ליבו לריבון העולמים. הוא זעק לה' ואמר בדמעות שהוא רוצה לעמול בתורה בכל כוחו, אבל יש לו בעיות של פרנסה. הוא מבקש ללמוד תורה בלי מועקה ובלי להיות לנטל על שום אדם. דמעות שליש נזלו מעיניו של הבחור הצעיר, ולבסוף הוא אמר: "ה', אני מבטיח לסיים את כל ששת סדרי המשנה והגמרא עם רש"י ותוספות תוך שלוש שנים. בבקשה תשלח לי פרנסה בבקל, שלא אצטער". הבחור הצעיר סיים את תפילתו, סגר את ההיכל ויצא לרחובה של עיר.

השעה הייתה שתיים בלילה. הבחור צעד לכיוון ביתו של ראש הישיבה, ובסמטה שליד הבנק המרכזי הבחין בדבר מה שמשך את תשומת ליבו. הוא התקרב ונדהם לגלות תבילות של שטרות בני מאתיים ש"ח על הרצפה. הבחור ספר את הכסף ונדהם לגלות שיש בידו עשרים אלף ש"ח.

(מתוך סיעור תורה של הרה"ג אילן גזל שלי"ט"א) משכן שילה

בשלה תשפ"ג הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף
p0583271323@gmail.com

את משפחתו ללא עטרה לראשה למשך תקופה כה ארוכה וקשה. הרב פישר שמע את הדברים, לבו נחמץ והוא נאנח מתוך השתתפות בצער. אחר כך, ניגש למגירה שבצד שולחנו, והוציא ממנה... סוכריה! הוא הגיש לרב ט. את הסוכריה, והרב ט. לא הצליח להבין: וכי הרב פישר מבקש לנחמו בסוכריה בודדת? וכי מדובר כאן בילד שמעד ונפל? והרי הוא מספר שהוא עומד בפני גזר דין קשה ומחריד, ומה עניין סוכריה לכאן? הרב פישר הבחין במבטי התמיהה, חיך והסביר: "קח את הסוכריה איתך לאולם בית המשפט, ומיד עם תחילת הדיון - תשכח מהנעשה סביבך, תתעלם מכל רעשי הרקע, אטום את לבך לנעשה באולם, ותתרכז אך ורק באמירת ברכת 'שהכול נהיה בדברו' על הסוכריה. זכור לכוון היטב בכל מילה." אמר הרב פישר והסביר בפרוטרוט את הכוונה: "ברוך אתה השם" - בורא עולם הוא מקור הברכה, הוא היה הווה ויהיה, אדון הכל. "אלוקינו" - הוא התקיף ובעל היכולת, בעל הכוחות כולם, כל יכול בכל העולמות. "מלך העולם" - הוא המלך, המנהיג הבלעדי, הקובע והמכריע בעולם. "שהכל נהיה בדברו" - שכל מה שקורה בעולם, כל מה שמתרחש, כל מה שהשופט ישמע, יחשוב, יחליט או יגזור, הכל הכל הכל - נהיה בדברו של הבורא, כל עורכי הדיון, הפרקליטות, השופטים - הכל הצגה אחת גדולה, הכל נהיה בדברו של השם. הרב פישר סיים את ההסבר המפורט ונפרד מהאברך בברכה חמה. בהגיע יום המשפט, חבריו וידידיו יעצו לו עצות שונות, צוות ההגנה נערך בטענות ותירוצים שונים, ואילו הרב ט. אין לו בעולמו אלא סוכריה, נכון יותר לומר:

חייו של הרב ט., אברך ירושלמי, אב לתשעה ילדים, התנהלו על מי מנוחות עד היום ההוא. אבל ביום ההוא - הכל השתנה בבת אחת והוא נקלע למערבולת מסחררת. מדובר בפרשה משפטית מורכבת, ששמו של האברך שורבב לתוכה שלא באשמתו. כל נסיונותיו להבהיר או להסביר כי מדובר בטעות והוא כלל אינו קשור לעניין הפלילי הנדון, נפלו על אוזניים ערלות. הפרקליטות עתרה להאשימו ברשימה ארוכה של עבירות פליליות, ולהטיל עליו עונש חמור של שתיים עשרה שנות מאסר בפועל. האברך לא ידע את נפשו, העולם כולו כמו נפל עליו באבחת חרב אחת. ללא כל הכנה מוקדמת, בלי לשער או לתאר שעלולה להתרחש התפתחות כזו - לפתע הוא מוצא עצמו במרכז של פרשה פלילית סבוכה, כאשר איום מאסר משמעותי מונף מעל ראשו, על משמעויותיו הנרחבות: התנתקות מהילדים ומהמשפחה, בושות איומות, נזק כספי כבד, ועוד ועוד. עורכי הדין ששכר בהון תועפות לא נתנו הרבה סיכויים שיזכה, והוא חש קרוב לאיבוד עשתונות מרוב לחץ ומתח. בברכיים כושלות ורוח נכאה עשה האברך את דרכו לביתו של הגאון רבי ישראל יעקב פישר זצ"ל, ראש אב בית דין העדה החרדית, וכשנכנס לפניו פרץ בבכי ותינה את מר גורלו. הוא הסביר כי כל העניין אינו קשור בו, הוא נקלע לכל הסיפור הזה בטעות גמורה, אולם אין לו דרך להוכיח זאת. בהתייפחויות נרגשות תיאר כי הפרקליטות מבקשת לגזור עליו מאסר ממושך בן 12 שנים, כלומר - להותיר

התביעה קצת יותר רצינות בגיוס העדים. הנה, העד המרכזי סותר את עצמו מניה וביה, בתוך דבריו קיימות סתירות מהותיות

שאינן מתיישבות עם המציאות. לפיכך אני פוסק לסגור את התיק בזיכוי מוחלט של הנאשם". כך פסק השופט, ודבריו הדהדו באולם עוד דקות ארוכות. כולם היו מבולבלים, עורכי הדין של הפרקליטות שהיו נבוכים מהביקורת שהוטחה בהם, עורכי הדין של הרב ט. שלא ייחלו לתוצאה שכזו, בני משפחתו של הרב ט. שהתקשו להאמין למתחולל, ורק הרב ט. עצמו עוד היה שקוע בכוונה אחת ויחידה: 'שהכל נהיה בדברו'. הכל! עוד באותו היום, כשהוא חופשי ומשוחרר מכל כתב אישום, שוב עשה הרב ט. את דרכו אל הרב פישר, לספר על הנס שהתרחש. הרב פישר קם ממקומו באנחת רווחה ובירך אותו בשמחה גדולה, ואחר כך הוסיף ואמר: "הנה כי כן, ראית בעיניך עד היכן כוחה של ברכה מגיע. מעתה, זכור נא שזו ברכה אחת מתוך רבות שמזדמנות לנו במשך היום, התרכז בלכוון בהן, הן בעצמך נוכחת מה יכולה כוונת הברכה לחולל". הברכות המזדמנות לנו במשך היום, הינן הזדמנויות פ. בכל ברכה טמונה הזדמנות להתחבר לבורא עולם, להפנים את תוך הלב ולחזק את ההבנה כי הוא מלך העולם, הוא הקובע והמכריע ואנו מודים לו על חסדו עימנו ובד בבד מחדדים את הקשר וההישענות עליו. הבה נחזק את ההבנה הזו בלבנו, הבה נכוון בכל ברכה כהלכתה. הבה נתפוס את מאה הזדמנויות היומיות הללו בשתי ידיים, לברך כראוי, בכובד ראש, בכוונה. כך נזכה להתחבר לבורא עולם

ברכה על סוכריה, ברכה שיש בה קביעת עובדה: הכל נהיה בדברו של ה! המשפט החל. עורכי הדין טענו שהנאשם חף מפשע, וכי גם אם פשע הרי העונש המבוקש מוגזם ויש להפחיתו באופן משמעותי. הרב ט. יושב על ספסל הנאשמים, סביבו ייחוס סער המשפט, עורכי הדין מתווכחים בקולניות בניסוחים משפטיים מפולפלים, ואילו הוא עוצם את עיניו בדבקות, שוכח מכל הנעשה סביבו, מוציא סוכריה מכיסו ומתחיל לברך ברכה המוכרת לכולנו. אולם בשונה מכל פעם, באותה עת, הוא בירך אותה כתפילת נעילה ביום הכיפורים, מחדד לעצמו שוב את כוונת הברכה: "בורא עולם, הוא המלך, הוא הקובע, הוא המכריע, והכל - כל מה שיהיה כאן היום, כל שמה שייפסק, כל מה שייגזר, כל דרך ההתמודדות עם הגזירה, הכל הכל הכל נהיה בדברו, הכל מוכרע על פיו, הכל מוחלט לפי התוכנית שלו". "שהכל נהיה בדברו" זעק הרב ט. באלם קול, "הוא בעל הבית!" הוא מכניס את הסוכריה לפיו, אולם אינו מפסיק לרגע מכוונת הברכה. לפתע התחוללה דרמה באולם, כאשר השופטים ביקשו לצאת להפסקה קצרה וכל הנוכחים המתינו במתח ובדריכות, אינם מבינים את פשרה של ההפסקה המשונה בעיצומו של הדיון. רק האברך כמעט שלא שם ליבו לנעשה מסביב, מרוכז הוא בברכה, ב"שהכל נהיה בדברו!" דקות ארוכות חלפו, שעה ויותר, עד שהשופטים שבו לאולם. במבע חמור סבר, פתח השופט הראשי והטיח בנחרצות: "המעשים המתוארים בכתב האישום חמורים", אמר השופט והפנה את מבטו לעורכי הדין של התביעה "אולם נדרשת

מגרגר מוטי, תינוק מתוק, ילד בכור שלנו. אין לי כוח לחייר אליו חזרה.

סבב הטלפונים שאנחנו עורכים למחרת בבוקר מבהיר לנו כי התור הקרוב לאנדוסקופיה הוא עוד שלושה חודשים. "לא חושב שאשרוד עד אז", אני גונח, חיוור. "כמה זמן בן אדם יכול לחיות בלי אוכל?"

"אנחנו נפעיל את כל מי שצריך", אומרת אשתי נחושת.

באותו בוקר יוצאים שנינו יחד למערכה על החיים; על גילוי המחלה העלומה והמסתורית. השלב הראשון במערכה הזאת הוא הקדמת התור לאנדוסקופיה. ההורים שלי, דאוגים אף הם, מנסים להפעיל את העסקנים הרפואיים למיניהם. טלפונים רצים הלך וחזור, ובסיומו של יום מתיש מצליחים להקדים לי את התור לשבוע הבא.

בינתיים התופעות המסתוריות הפוקדות אותי רק הולכות ומחריפות. אני מנסה לאכול ארוחות קטנות. לבלוע את המזון לאחר לעיסות מרובות. לשתות מים לפני או אחרי הארוחה. לאכול רק קר. לאכול רק חם. אבל התסמינים אינם נרגעים. חולפות עליי שעות ארוכות בלי שאני מצליח לאכול בכלל, לא חם ולא קר. מי מדבר על 'ארוחה' מלאה, גם קטנה כזו...

יום הבדיקה מגיע. אני נושא תפילה קצרה שהקב"ה יכוון את ידי הרופאים, ויעניק להם עצה ותבונה לאבחן נכונה את המחלה.

בכל כוחנו, ונזכה לזכות לשפע אושר מאוצרו הטוב..! ו! אור שרה בשלח תשפ"ג הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com

על כל בליעה ובליעה

שוב אנחנו מבקרים אצל רופא המשפחה. שוב אני מתלונן על הקושי בבליעה שאני מרגיש לאחרונה, מפרט על תחושת המלאות התמידית ועל החנק שמגיע עם האוכל. הפעם הרופא כבר לא נד בראשו ומפטיר שאם זה לא יעבור בשבוע-שבועיים הקרובים תבקר אצלי שוב. לאחר תשאול מקיף חוזר, הוא מבקש ממני לבצע בהקדם את הבדיקות שרושם לי. אני מהנהן בראשי, מנסה לבלוע את הרוק ומרגיש שמשוהו תקוע שם, עמוק בפנים. אני משתעל, הלחץ בחזה מתגבר. מה יכול לגרום לאברך צעיר להרגיש שהוא לא מסוגל בשום אופן להכניס מזון לפיו?

"נברר מהו המקום הטוב ביותר לבצע את בדיקות האנדוסקופיה", אומרת אשתי, ומעיינת בדף הבדיקות שצירף הרופא.

"קודם כול נבדוק שהתור הקרוב אינו רק עוד כמה חודשים", אני משיב מתוסכל, מכיר את הסחבת של בתי החולים. "אני לא מסוגל לבלוע, לא מסוגל לאכול! אף פעם לא הרגשתי כך... וזה הולך ומחמיר עם הזמן".

היא שותקת. רואה את הקושי בכל בליעה. שותפה מלאה לבהלה. אנחנו מגיעים הביתה והיא מכינה ארוחת ערב, יודעת כי סיכויים קלושים שאצליח לבלוע משהו. בסלקל לצידנו

סוגר הוושט התחתון במהלך בליעה", הוא מנסה להסביר לנו במילים מובנות יותר. "השרירים שלנו פועלים בתנועות של התכווצות והרפיה. שריר הוושט שלך, שפעל תקין עד התקופה האחרונה - התחיל להתנוון, והפסיק להתכווץ ולהרפות. הדבר גורם למזון להישאר בוושט במקום לרדת לקיבה, או לחילופין לעלות חזרה למעלה, ולהוביל להרגשת חנק, צריבה וחוסר יכולת לבלוע."

"ו—יש מה לעשות?"

הרופא מקדיר פנים. "כפי הנראה תזדקק לניתוח. בניתוח חותכים את השריר, ובכך מאפשרים למזון לעבור", הוא מסביר. "אבל מוקדם מדי לדבר על ניתוח. קודם כול תעבור את הבדיקה הנוספת, שתאשר או תשלול סופית את אבחנת האכלזיה, ולאחר מכן ניפגש שוב."

אנחנו יוצאים מסוחררים מחדר הרופא. מערבולת הרגשות משתוללת לנו בלב, מעורבבת. שמחה. עצב. לחץ. פחד. ברוך ה', זה לא הגרוע מכול. גם לא סכנת חיים. אבל עדיין... כמה צריכים להודות על כל בליעה. על כל שריר שמתכווץ או מרפה.

שבוע לאחר מכן אני עובר בדיקה נוספת, והיא מאשרת את החשש. בתיק הרפואי שלי נרשמת האבחנה הסופית - אכלזיה. כעת המשפחה כולה נושמת לרוחה עם האבחון, אך פונה למאבק הבא - הקדמת התור לניתוח. "הבן שלי לא יכול לחכות ארבעה חודשים בתור לניתוח", אני שומע את אימא מסבירה למנהל קשרי הלקוחות של בית

הימים עד לקבלת התוצאות חולפים עלינו בלחץ. הטלפון של שינו מופעל על עוצמת הווליום הגבוהה ביותר, ואנחנו חוששים משיחת טלפון שתגיע מרופא המשפחה, ובה הבשורה (אולי) קשה מכול.

והוא מגיע, הטלפון שחששנו ממנו. "הרופא מבקש שתיכנסו אליו לשיחה", מעדכנת המזכירה. "הוא אומר שאין לכם סיבה לחשוש". מה נאמר ומה נדבר. לאחר הקדמה כזו, החששות שלנו מתעצמים פי כמה וכמה. את הדרך למרפאה אנחנו עושים בשתיקה מייראת.

המרפאה ריקה בשעת ערב מאוחרת. נראה שהרופא סיים לקבל היום. הוא מחייך אלינו, מנסה להפיג את המתח, מצביע על הכיסאות שמולו. "כהנא? אתם מוזמנים לשבת". הוא מעיין לרגע במסך שלפניו, ואז מישיר אלינו מבט. "ובכן מר כהנא הצעיר, נראה כי אכן התלונות שלך על תחושות של חנק וקושי בבליעה לא הגיעו לחינם..." אני מתכווץ חיזור על כיסאי.

"אומנם הייתי רוצה לשלוח אתכם לבדיקה נוספת לפני שנקבע סופית, אבל כרגע נראה כי הינך סובל מאכלזיה", הוא מנחית עלינו את הבשורה במילים לועזיות מלחיצות. "האכלזיה היא תופעה די נדירה באוכלוסייה", הוא מוסיף כעבור רגע, מקיש על השולחן בעט כחול. "ועוד באדם צעיר כמוך..."

"א-כ— מה?" אשתי נרעדת. גם אני.

"אכלזיה היא מחלה המאופיינת בחוסר תנועתיות של הוושט ובהיעדר הרפיה של

כמובן תוכלו להגיש ערעור לוועדת חריגים", היא מוסיפה. "או לנסות את הניתוח הראשון".

את הניתוח הראשון אנחנו לא הולכים לנסות. על פי המלצת הרופאים, השיטה המתאימה ביותר למצב שלי היא זו החדשנית יותר.

במערכה הבאה, הפותחת בהגשת הערעור, אני כבר לא נמצא. חדר המיון של בית החולים שאנחנו פונים אליו, מקבל אותי חצי מעולף. הרופאים מחברים אותי מייד לנוזלים ולזונדה, ולאור המצב החלוש שלי הם מחליטים על אשפוז ועל הזנה עד לניתוח.

בימים הבאים אני מצליח להתאושש קלות, והרופאים שוקלים אם לשחרר אותי עד לניתוח עם זונדה צמודה. הכיוון חיובי, והבקשה שלנו מצטרפת וגורמת לצוות הרפואי לחשוב על שחרור מוקדם מהצפוי תחת הנחיות קפדניות.

מנהל המחלקה, שנכנס באותו בוקר לביקור רופאים טרום שחרור, שומע את שיחת הטלפון עם אימא, המלווה בסיומת הקבועה מהימים האחרונים ש'הערעור טרם התקבל'. אני בולע אנחה. נס שלפחות אותה אני יכול לבלוע... מהיכן נגייס, זוג צעיר, עשרות אלפי שקלים לניתוח פרטי? מהיכן יגייסו ההורים שלנו, שזכו לחתן אותנו ועוד כמה אחים ואחיות בשמחה, סכום כזה?

"ה' יעזור", אני מנסה לעודד, את אימא ובעיקר אותי. "נתפלל שקופת החולים תאשר את מימון הניתוח", אני מסיים את השיחה, ופוגש את הפרופסור מולי.

החולים. "גם כך הוא כבר ירד שנים עשר קילו".

לא פשוט להקדים תור לניתוח. ימים ארוכים ומתישים אנחנו צמודים לטלפונים, מפעילים את כל מי שיוכל לעזור. מתפללים לריבוננו של עולם ומבקשים ישועה. בימים הספורים הללו אני מרגיש שאני מפסיק לבלוע לחלוטין. גם רוק. האוכל שאני מנסה לבלוע טיפין טיפין אינו נכנס, ותחושת החנק הולכת ומתעצמת. השיעולים מתגברים, וגם הכאב בחזה.

"הצלחתי להקדים את התור שלך, הניתוח עוד שלושה שבועות!" מברשת אימא בשיחת הטלפון. היא נשמעת מותשת, קולה צרוד. אני בקושי מצליח לדבר, שוכב חלוש במיטה. כבר יותר מיומיים שלא אכלתי כלום. גם נוזלים איני מצליח לבלוע. "אני מבקשת שתפנו למיון", אומרת אימא בדאגה. "אתה חייב לקבל נוזלים, כדי שיהיה את מי לנתח עוד שלושה שבועות". אין לי כוח להנהן.

בלהט הקדחתנות שאופפת אותנו והרגשות המעורבבים עם הקדמת הניתוח, אנחנו נזכרים רק אז לברר שאלה אחת שטרם הנחנו עליה את הדעת - האם קופת החולים מסבסדת את הניתוח. כעת, בבירור מהיר אנו מגלים שהתשובה שלילית. "הניתוח לא כלול בסל", מסבירה נציגת הקופה מעבר לקו. "כמו שאתם יודעים, יש שני ניתוחים שמתאימים לטיפול באכלזיה. את הניתוח הראשון, בגישה הבטנית, אנו מסבסדים. הניתוח החדשני יותר, שנערך דרך הגרון - לא כלול בסל. מדובר בעלות של עשרות אלפי שקלים, תלוי מי ינתח אתכם והיכן תערכו את הניתוח.

חדש", הוא מבשר לי ולמלווים הדאוגים. "אפשר לומר שהסיפור הזה מאחוריך".

הסיפור הזה לא נשאר מאחורי. הוא ממשיך ללוות אותי בתחושת הודיה אין סופית לבורא העולם.

רופא כל בשר? קודם כול - מפליא לעשות!

מרוה לצמא חיי שרה תשפ"ג הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף [\(\(p0583271323@gmail.com\)\)](mailto:p0583271323@gmail.com)

צדיק באמונתו יחיה

הביט הרבי בעיניו של הבחור המושיט ידו לקבלת שלום בתור המשתרך לאחר תפילת שחרית מרובת שעות, והוא רואה בהן שרידי ניצוץ שכבה ומעמסה של חוסר אונים. הוא מבין, הרבי הקדוש רבי משולם פייש מטאהש זי"ע, שהבחור המתבגר עשה את הדרך מניו-יורק לקרית טאהש הקנדית כי מועקה מעיקה על תריסי ליבו, מוגלה צבורה בקרבו, והוא מחפש דמות להישען עליה.

"המתן נא במבואה שלפני חדרי, אזדרז להשלים עניינים ספורים ואגיע לשבת עימך", מלטף קולו הרך של הרבי את מסת כאבו של הבחור שלפניו, בהוסיפו: "גם אם הגבאים והמשמשים יגידו לך ללכת, אל תאבה לשמוע בקולם, הישאר כאן, המתן לי נא!"

שערו לעצמכם חדלוננו של בחור זה.

יתום מאב ולאימו אין פרוטה. סוף־סוף מצא שידוכו ונקבע תאריך לחתונה. דודו, אחי אביו,

"אתה מדבר על הניתוח שלך?" הוא מברר, ישיר ומעשי. "אני מבין שהקופה לא מאשרת... הנהון קצר מצידו. "אתה יודע שאם אתה נכנס מהאשפוז ישירות לניתוח - הניתוח לא עולה לך שקל", הוא אומר לי. למראה הגבות המתרוממות הוא מוסיף "קופת החולים לא מבקשת מאיתנו דו"ח על כל פעולה ופעולה שאנחנו עורכים לפציינט, אלא משלמת על האשפוז כולו. אם הוחלט שהטיפול המיטבי בעבורך כרגע הוא הניתוח, הקופה תממן גם אותו כחלק מהתהליך האשפוזי".

רגע של הלם.

"אנחנו לא מאשפזים חולים טרום ניתוח אכלזיה בדרך כלל", הוא מסביר. "אלא אם מדובר במצב חמור של תת תזונה כמו שלך. אני חושב שנשאיר אותך כאן שבועיים נוספים, במקום לשחרר אותך כבר מחר-מחרתיים הביתה. מה אתה אומר?"

מובן שאני מסכים, בשמחה. מאת ה' הייתה זאת. אשפוז לא מתוכנן של שלושה שבועות הוא לא קל לכולנו. אך הוא השליח לממן לנו בלא שנדע עשרות אלפי שקלים של ניתוח, ישירות מידו הרחבה של רופא כל בשר ומפליא לעשות.

שבועיים לאחר מכן אני נכנס לחדר ניתוח. כמה שעות מאוחר יותר אני יוצא משם. לא על שתי רגליים, כן על מיטה לבנה, מלווה בחיור מותש אך מרוצה של הפרופסור המנתח. "עוד שבוע של תזונה נוזלית בלבד, ואתה בן אדם

מניו-יורק לקנדה וחזור, על חשבוננו, וכך הגעתי הנה, ונפשי בשאלתי: יסייע לי הרבי, יעמוד נא לימיני למען לא תתבטל החתונה, למען לא אכלם כלימה אנושה!"

לא לחינם מימן הידיד את כרטיס הטיסה.

סכומי הצדקה שחולקו בקודש פנימה, אצל הרבי מטאהש זי"ע, היו אסטרונומיים ובלתי נתפסים. כל דולר שהגיע לידי, חולק לאלתר. וכשתם כל הכסף, המשיך הרבי להתחייב ולהשיג סכומים על גבי סכומים. סיפורי צדקה שהדעת מתפקעת מתדהמה לשמיעתם, מתגלגלים מפהם של חסידים ועדי ראייה.

והרבה יותר משידוע ומסופר, טמון ונסתר, עד עולם.

הכניס הרבי את ידו לכיסו ושלף שטר אחד, מאה דולרים שוויו, והגישו לבחור. "זה כל הכסף שיש ברשותי!" הצטדק.

לא היו צריכים קבין של רוח הקודש כדי לזהות את האכזבה הניבטת מעיני הבחור. בטוח היה שהרבי יעניק לו לכל הפחות סכום של אלפי דולרים, ויסייע בידיו לפחות עם הבסיס של הבסיס. אבל לזאת לא פילל. מאה דולר? הטיסה ונסיעות הפנים עלו יותר.

"רבי", העז הבחור לשאול מתוך חוסר אונים מוחלט, "שמא יש לרבי השפעה על גביר כלשהו מחסידיו, אולי יוכל הרבי לצוות על מאן-דהו שיכסה לי לפחות חלק מהוצאות הנישואין. הלא באו מים עד נפש!"

ובאמת באו מים עד נפש - - -

בעל אמצעים היה, והבטיח: כל הוצאות החתונה - עליי ועל ארנקי התפוח. ברגע האחרון, כשהגיע הזמן לשלם את ההוצאות ולפרוע את התשלומים, נכנסה מארה בעסקיו, וכל נכסיו התהפכו על פניהם. הוא איבד את רכושו, ומכל הבטחותיו הגדולות, שעליהן התבסס החתן היתום, לא נותר מאומה. סכום של חמשת אלפים דולר - היה הכי הרבה שיכול היה הדוד המסכן לתת לו, וגם את זה הוא נתן במאמץ אדיר.

ריסי עיניו נספגו דמע שעה שתינה את סיפורו המדמם באוזני הרבי.

"היום יום שני בשבת, ובחמישי הקרוב כבר עתידה להתקיים החתונה. או אולי נכון יותר: אמורה להתקיים. כי לפי המצב הנוכחי כבר לא אדע מה יהיה. לא היה לי כסף אפילו לשלם על ה'שטריימל' החדש שהזמנתי, ובשבת האחרונה, שבת שלפני החתונה, שבה נוהגים לחבוש לראשונה את ה'שטריימל', חבשתי 'שטריימל' שאול שהשאיל לי אחד מידידי. במקום לשוש ולשמוח, מסתובב אני בתחושה מיותרת וכואבת. בעל האולם ובעל התזמורת, הצלם ובעלי חנויות ההלבשה, כולם הודיעו לי בצורה נחרצת שאף שהם מלאי אמפתיה ורחמים, הם לא יהיו מסוגלים להעניק את שלהם ומשלהם ללא תשלום מראש. צר להם".

בוכה החתן. נאנח הרבי.

"אחד מידידי הקרובים לחש לי באוזן שרק אדם אחד בעולם יכול לסייע לי: הרבי מטאהש היושב בקנדה. הוא הזמין לי כרטיס טיסה

הלום, והוא זה שיעמוד לימינך. אתה עשה את מה שאתה יכול - ומן השמים יוליכו אותך בדרך טובה".

המולה של חרדת קודש נשמעה מחוץ לדלת. יהודים רבים מכל קצווי תבל החלו להיקבץ. שעת קבלת הקהל הגיעה. חסידים שתאבים להדרכה רוחנית לצד שבורי לב

שמייחלים לישועה, כולם עומדים ומצפים שהדלת תיפתח ואיש-איש בתורו יזכה להיכנס לרגעים ספורים אל הקודש פנימה. הן בעבור הרגעים הללו הם חצו יבשות ואוקיינוסים.

אבל הדלת לא נפתחת.

הרבי כמו הקפיא את מחוגי השעון וכמו אטם אוזנו מקול ההמולה החיצוני. הוא יושב כעת עם בחור שבערבו של יום חמישי הקרוב ייכנס אל מתחת לחופה וזרועו הימנית לא תהיה שלובה בזרוע אביו מולידו. אביו ילווה אותו מגן עדן מנוחתו. וכעת הרבי משמש בעבור כאבא, מתעניין בכל פרט ופרט של ההכנות לחופה.

"נו, איפה הזמנת את הישטריימל?" שואל הצדיק בחביבות.

"אצל 'קרויס', שם הזמינו גם החברים שלי. אבל כאמור, לא היה לי בשביל לשלם בעבור הישטריימל, והוא עדיין נותר אצלו".

והרבי מהמהם לעצמו, כמו משנן את הפרטים: "אצל קרויס... אה, זייער שיין, יפה מאוד, יפה... אצל קרויס..."

שלח הרבי את שתי ידיו הקדושות וליטף את כף ידו הרועדת של הבחור. ואמר: "אל תבטחו בנדיבים, בבן אדם שאין לו תשועה! התנתק לרגע מהמחשבות שגביר פלוני או כל בשר ודם אחר הם אלה שיכולים להושיע אותך. אל תבטח בבני תמותה, אל תבטח באף אחד מלבד באביך שבשמים. שכן נא יחד עימי: אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך הוא לבדו עשה, עושה ויעשה לכל המעשים. הוא זה שהביאך לעולם, הוא יתברך זיווגך זיווג הראוי, הוא-הוא היושב ומזווג זיווגים. והוא יתברך, אבינו אב הרחמן, יכניס אותך אל מתחת החופה ויקים בעבורך בית נאמן בישראל. רק חזק ואמץ!"

זרמים של אמונה החלו נתפסים בליבו של החתן היתום.

לאחר דקות ארוכות שבהן החדיר הרבי בלב הבחור את ההכרה שהכול בידי שמים וליהודי אין על מי לסמוך מלבד על אביו שבשמים, הוא הורה לו: "כעת עליך להמשיך עם ההכנות ליומך הגדול שיחול בחמישי הקרוב. אל תיתן לכוחות של ייאוש לחדור לתוכך, אל תיכנע ליצר המפתה אותך להישאב אל העצבות חלילה. כשאתה חוזר לבורו-פארק, תמהר מיד אל חנויות הביגוד והשלם את כל מה שאתה צריך לרכוש לקראת החתונה".

"אבל אין לי כסף..." לא הבין הבחור.

חייך הרבי חיוך שיש בו תרעומת מעושה, "אני רואה שאתה עדיין לא מאמין לגמרי שלא אני ולא אתה יכולים לעשות מאומה. גם לא בעל החנות. הקדוש ברוך הוא הוא זה שהביאך עד

ההתעניינות ממשיכה.

מושיט הרבי את ידו בחמימות, "אל תדאג ואל תתעסק בייאוש!" הוא מצווה את החתן, "בטח בה' רעה אמונה! ישועת ה' כהרף עין. המשך בהכנות ללא שום הסתייגות, ויהי רצון שבורא עולם בקניין ישרים זה הבניין בסימן טוב ובמזל טוב".

הבחור יוצא מחושל, צדיק באמונתו החייהו.

אך נחתו רגליו בבית אימו, והטלפון צלצל.

"שלום וברכה, מדברים מחנות השטריימלים של קרויס. ממתין כאן בעבורכם שטריימל מפואר ביותר, יפה יותר מזה שהוזמן. אחד מבני המשפחה הגיע לכאן, הזמין וגם שילם, אתם רק צריכים להגיע לאסוף את השטריימל".

הפתעה נעימה.

החתן לא שיער לעצמו שאותו 'בן משפחה' אינו אחר מאשר הרבי מטאהש, שחייג אל בעל החנות הנמנה בין חסידיו הנאמנים והורה לו: "מסור שטריימל מפואר לחתן פלוני שהזמין אצלך. אדאג כמובן למימון מלא, אבל חלילה אל תספר לו שאני שילמתי. תגיד לו שבן משפחה כלשהו שילם, הלא כל עם ישראל משפחה אחת גדולה..." החסיד המרוגש התעקש שהוא רוצה לתרום את השטריימל ואינו רוצה לקבל סנט אחד מידי הרבי חלילה.

ואז הגיע הטלפון מחנות הביגוד, מעבר לקו שמע החתן על חבילת ביגוד נכבדה ביותר, עשרת אלפי דולרים עלותה, הממתינה לו

"את כל הביגוד לשבת וליום חול, כראוי לחתן בן תורה וירא שמים, היכן הזמנת?" שואל הרבי. החתן נוקב בשם החנות. "ומה הסכום?" מתעניין הצדיק. "בערך עשרת אלפים דולר! זה סכום ההזמנה שהזמנתי כשעוד חשבתי שדודי העשיר, לשעבר, ישלם עליה. אבל עכשיו, יותר ממאה דולר אין לי".

"באיזה אולם תיערך החתונה?" שואל הרבי. "בעטרת תפארת", משיב החתן. "וכמה מנות הזמנתם?" - חוקר הרבי. "מאה ושלושים", עונה החתן. "ואיזו תזמורת הוזמנה?" - מתעניין הרבי. "התזמורת הרגילה של 'הלל וזמרה'" - משתף החתן. מופתע מעט משיח החולין ומההתעניינות שמפתח הרבי הצדיק שכל כולו אחוז בדבקות אלוקית וכל פיסת עולם הזה מאוסה בעיניו כפיח.

"והריהוט. כמה נותר לשלם על הריהוטלדירה השכורה? וכמה סוכם על כל חודש שכירות?"

המשמש בקודש פותח מעט את הדלת, מנסה לתפוס את עיני הרבי, לרמז לו על המון עם אשר צובא על הדלת ומבקש להיכנס פנימה. הרבי כמו לא רואה. הוא עוצם את עיניו הקדושות, מתנענע קלות, וכמו משנן ומסכם את כל השיחה.

"אה... יפה... יפה... אז יהיה לך שטריימל של קרויס וביגוד של 'מלכות', החתונה תיערך באולמי עטרת תפארת, מאה ושלושים מנות הוזמנו. הקהל ירקוד לצלילי התזמורת של 'הלל וזמרה'. והריהוט, והדירה, והשכירות".

פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר
 נוסף [\(\(p0583271323@gmail.com](mailto:p0583271323@gmail.com)

בכיליון עיניים. הוא שוב שמע על 'בן משפחה'
 שבחר לשלם.

היה זה בשעת ערב מוקדמת, באחת מהערים
 הקטנות בדרום הארץ, ר' משה א. התעכב
 במשימה חשובה ודחופה שלא היתה צפויה
 מראש, וגילה כי החמיץ את המנין הקבוע בו
 הוא מתפלל ערבית הוא חשב להצטרף למנין
 המאוחר יותר, אך כדי לנצל את הזמן, ולנוכח
 לחץ העבודה המוטל עליו כסופר סת"ם
 מומחה - החליט לפנות בינתיים לחדר
 הסופרים בו הוא כותב, ולהתחיל בעבודה.

לפתע, הוא מציץ בשעון, ומגלה כי השעה 1
 בלילה. 'אוי, ואני עוד לא התפללתי ערבית!' -
 הוא נזכר, ומיד חושב: 'מנין לי עכשיו מנין
 לתפילת ערבית? היכן אתפלל? הן בעירונו
 הקטנה ואף בישובים הסמוכים אין מנינים
 בשעות כאלה! מה אעשה? הוא מביט בשורת
 הריקות שלפניו, ומסיק כי בהחלט נותרה לו
 עוד הרבה עבודה, כדי להספיק לעמוד
 בהספק. כך שכל רגע חשוב לו. מה עוד,
 שהלכתית - הוא פטור מחיפוש מנין כשהמנין
 הקרוב כה רחוק ממנו. מאידך גיסא, הרי קיבל
 על עצמו להקפיד להתפלל במנין, האם יוכל
 לוותר על קבלה זו? מלחמה התחוללה בעומק
 לבו. קול קולני החדיש את אוזניו בטענות
 הגיוניות: 'לנסוע עכשיו לאזור המרכז לחפש
 מנין? באמצע הלילה? כמה דלק זה יעלה?
 הרי זה 100 קילומטר הלוך, ועוד 100
 קילומטר חזור! כמעט שלש שעות עבודה
 שירדו לטמיון, ואתה בכלל פטור ממנין עכשיו!'

אם בתחילה עוד ניסה לתהות על זהותו של
 בן המשפחה העלום שהחליט להוציא
 מהייאוש ולעשות הכול כדי שהחתונה תתקיים
 בעיתה ובשמחה, הרי שכשבעל האולם סיפר
 ש'בן משפחה' כבר שילם מראש על מאה
 ושמונים מנות, בעל התזמורת עדכן שהוא
 קיבל מ'בן משפחה' את מלוא התשלום,
 מחנות הרהיטים חייגו לתאם זמני אספקה
 אחרי ש'בן משפחה' מימן את סכום ההזמנה
 כולו וגם בעל הדירה יצר קשר להודות על
 שכירות ששולמה לחצי שנה מראש על ידי 'בן
 משפחה' - היכתה ההכרה בתודעתו של
 החתן.

הרבי הקדוש מטאהש, אוהבם של ישראל,
 הוא זה שעומד מאחורי כל ההזמנות, הוא זה
 שהשיג מהיכן שהשיג את הסכומים הגבוהים
 המסתכמים בעשרות אלפי דולרים, הכול כדי
 לא לבייש חתן יתום. כשאת הכול הוא עושה
 בהסתרה מובהקת, בלא להשאיר עקבות.

למחרת שבוע השבע-ברכות נחתו חתן וכלה
 בקנדה. בלב מתרונו נכנסו אל הקודש
 להתברך, ובעיקר בשביל להודות. החתן שפך
 את תודת ליבו ובעיניו דמעות של הודיה.

אבל הרבי? הוא משך כתפיו בפליאה.

"איני יודע על מה אתה שח. אני הרי אין לי
 כסף... אבל אתה רואה שישועת ה' כהרף עין!
 בטח בה' ורעה אמונה!" מרוה לצמא ויגש
 תשפ"ג יקותיאל יהודה גנזל הובא ע"י הרב

'אני באמת לא שם', השיב ר' משה, מבולבל עדיין, 'אני על יד צומת כנות. תסביר ל שוב, בבקשה, לא הבנתי כלום!' - 'טוב אם אתה בסדר, יש לי פה עוד עבודה. תבוא למקום ונדבר...' - השיב הקול מעבר לקו, וניתק את השיחה.

ר' משה האיץ בדוושה, ותוך 20 דקות הגיע לעד, וגילה את מה שהיה פעם חדרון הכתיבה שלו, מין מחסן בעל קירוי קל, שהתרסק לחלוטין מעוצמת חבטת טיל הגראד. הרצפה היתה פזורה כגולות מתכת משוננת, וכל הסביבה נראתה כזירת הרס מוחלטת...

כשיצא מהרכב יצאו כל השכנים לקראתו, כאילו היתה זו שעת צהרים. 'ברוך מחיה המתים!' - עלצו לעברו, לא האמינו שהוא זד. 'היינו בטוחים שאתה בחדר, ומי יודע מה קרה לך. זה השעות שאתה בחדר, לא?

ור' משה, לא הצליח אפילו להשיב. פיו נאלם מבטו רטט, ידיו רעדו בהתרגשות. הוא ראה מבין ההריסות את הכסא עליו הוא יושב בדרך כלל - מנופץ לרסיסים והבין היטב מה היה גורלו אם היה מחליט לוותר על מעריב במנין, ובוחר להישאר בחדר ברגעים הקריטיים הללו...

הוא שב הביתה, נסעד ונרגש. אחרי כמה ימים ערך סעודת הודאה, וסיפר על החיים שניתנו ל במתנה הודות לעמידתו בנסיון להתפלל במנין, בכל מחיר, ואף במחיר גבוה. גליון תפילתי 3 של חסידי בויאן הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף (p0583271323@gmail.com)

ומאיך קול אחד: 'אבל מעריב במנין, כך קיבלתי על עצמי. שיהיה רחוק מפת, שייקח שעתיים וחצי, שיעלה הדלק כמה שעלה. ה' העמיד לי עכשיו מבחן, בודק אותי אם אעמוד בו. אני נמצא ברגע של נסיון, ברגע גורלי שמי יודע מה השלכותיו, ורק בוראי ואני נדע אם עמדתי בו בהצלחה. אני עומד בנסיון בגבורה, אני יוצא עכשיו לחפש מעריב במנין!'

בשעה 2:22 לפנות מקר, החנה את רכבו סמוך לבית הכנסת איצקוביץ' בבני ברק. בשעות כאלה, ניתן לחנות צמוד למקום, אין בעיות חניה וגם אין פקחי חניה... עד מהרה התקבץ מנין, והתפילה יצאה לדרך. תפילה שגרתית רגילה, יומיומית. מעריב של שתיים וחצי לפנות בוקר באיצקוביץ'. כשהתפילה הסתיימה, שב ר' משה לרכבו ויצא לדרך - בכיוון ההפוך.

לפתע, החריד צלצול הטלפון הנייד את השקט הלילי. מבט חטוף לשעון, 05:3 לפנות בוקר. מי מתקשר עכשיו? מה קרה? אחדי שבריר שניה התאושש מההלם, וענה לשיחה. 'אתה חי?' - נשאל מעבר לקו. 'זה משה? אתה בסדר? לא במשרד שלך? - יוה א...ג...!' - נמנם ר' משה בבהלה. 'מה קרה? - ניסה להסדיר את נשימתו, 'מה קרה?'

'ובכן', השיב הקול מעבר לקו, 'אני מפיקוד העודף. טיל גראד נחת על משרדך, לא היתה אזעקה, וגם 'כיפת ברזל' החמיצה את השיגור הזה. המשרד שלך הפך לעיי חרבות... אך אם אתה מדבר אתי - אני מניח שאתה לא שם עכשיו...'

השופט התעכב ונכנס לדיון מאוחר כאשר השבת כבר ממשמשת לבוא. הוא עיין בתיק ואחרי כמה דקות חרץ את דינו של האסיר היהודי דן: 14 יום לא תוכל לצאת מתא הכלא שלך!

יש להדגיש כי באופן כללי, האסירים יכולים לצאת מתא הכלא שלהם לחדר האוכל. ולחלץ קצת את עצמותיהם בחצר תחת כיפת השמיים וגם לשוחח בחברה לזמן קצר ויש כאלה שמתירים להם לשחק. אמנם הם סגורים בתא המאסר בכלא, אבל מדי יום יש לכל אסיר זכות לצאת מחדרו כמה פעמים ביום וכך הוא מקל במקצת על הרגשתו הנוראה שנשללה ממנו החרות.

האסיר דן שמע את פסק הדין, ואין צריך לומר שהדבר לא גרם לו שמחה וגיל. כעת היה עליו להיות בכלא אמיתי שבועיים ימים. לא לצאת מתא הכלא הקטן 14 ימים. כלא בתוך כלא.

אבל בכך לא הסתיים העניין. השופט מבקש מהאסיר לחתום במו ידיו על פסק הדין שהוא מודע לכך שעבר על חוקי הכלא והחזיק בכיסו בול, ומכיוון שכך נגזר עליו 14 יום מאסר בתוך מאסר.

האסיר מסתכל בחלון והוא רואה שכבר מזמן נכנסה שבת והשמש שקעה. השמים כבר השחירו, זה כבר ליל שבת.

אי לכך נענה ואמר לשופט. "צר לי, אבל אינני יכול לחתום. אני יהודי ותורתנו הקדושה אוסרת עלינו לעשות מלאכה בשבת, וחתומה שלי על מסמך היא מלאכה".

להלן סיפור מרעיש שסופר ע"י אברך חשוב ששמע את הסיפור מפי בעל המעשה בעצמו היושב בבית כלא בארה"ב, כיצד שמירת השבת והמסירות נפש הצילתו ממות לחיים.

אותו אברך אמריקאי, נגזר עליו לאחרונה בבית המשפט בארה"ב לדאבון הלב עונש כבד, מאסר של שמונה וחצי שנים בבית כלא. ורק זה עתה ממש החל לרצות את עונשו בכלא.

קשה לתאר את מצבו הקשה של אותו אברך – מנחם שמואל בן טויבע - שהשי"ת יחוס ויחמול עליו שייצא במהרה מאפלה לאורה ומבור כלא לחרות, הרי השי"ת הוא כל יכול. הוא יהודי אחד הנמק בבית כלא שכולו גויים עבריינים מן הסוג השפל והנמוך ביותר.

בבית הכלא אתה מאבד את כל זכויותיך. אחד מחוקי הכלא אומר שבבגדיו של אסיר אסור שיהיה שום דבר. הכיסים שלו חייבים להיות בכל עת ריקים לחלוטין. בבדיקה רגילה נמצא בכיסו לא פחות ולא יותר מאשר: בול!... בול דואר שהחזיק לצורך שליחת מכתב לבני משפחתו או לחברים. בחדר מותר לך להחזיק בולים כאוות נפשך, אבל בכיס... איסור חמור בהחלט!

בתי הכלא הפדרליים בארה"ב מענישים בכל חומר הדין אפילו על העבירות הקטנות ביותר, כמו זאת של החזקת בול בכיס.

תיכף ומיד הביאו אותו לפני שופט על 'העבירה החמורה' שעבר. זה היה ביום שישי אחרי הצהריים סמוך לזמן הדלקת נרות.

של אי הנחת תפילין למשך חודש שלם. אבל ברגע הבא, דחה את המחשבה הזאת. אין זה מתפקידי לעשות חשבונות כאלה, אמר לעצמו. חילול שבת הוא החמור מכל!

"אני מצטער". אמר לשופט באומץ לב. "אסור לי לחתום בשבת. אני יהודי והתורה שלי אוסרת את הדבר עלי באיסור חמור, אתה יכול לעשות בגוף שלי מה שאתה רוצה אבל הרוח שלי אינה בידיך".

השופט ניסה למצוא מוצא מן הסבך. "אני מבין מה הבעיה שלך", אמר לאסיר בשמץ מפתיע של אנושיות. "אתה מתבייש לחתום בנוכחותי. ובכן, אני אצא מהחדר וקעת כאשר אף אחד לא יהיה כאן, אתה יכול לחתום ברוגע וכאשר אחזור לכאן תן לי את המסמך החתום". "לא, לא, לא בזה המדובר, חבל על הזמן שלך וחבל על היציאה שלך מהחדר" אמר מנחם שמואל בתקיפות.

"אני לא הולך לחתום".

אבל השופט נשאר בשלו. הוא יצא מחדר לכמה דקות כדי לאפשר לאסיר לרדת כביכול מן העץ של התעקשותו התמוהה שעלולה להמיט עליו עונש הרבה יותר גרוע. אבל מנחם שמואל היה 'ירא שבת' באמת ובתמים והוא לא חתם.

כאשר שב השופט לחדר וראה שהמסמך נותר לא חתום, עלה כל הדם לראשו והוא חרץ את דינו: 1.. 14 יום סגור ומסוגר בתא הכלא. 2.. 30 יום בצינוק.

השופט לא האמין למשמע אוזניו. האסיר מתחצף!

הוא נזף באסיר בחומרה. "אתה חושב שזה משחק? אתה הרי יודע שאתה בבית הסוהר, וכאן ישנם חוקים אחרים מאשר בחוץ. אפשר לתת לך עונשים חמורים. אני מבקש ממך שתחתום תיכף ומיד על המסמך. בלי להתחכם".

האסיר היה צריך תעצומות נפש מיוחדות אבל הוא ענה לשופט בעוז "אני לא יכול לחתום, אני יהודי". השופט החל לנקוט בשפת האיומים. "שמעני היטב" אמר לאסיר. "אם אתה לא תחתום כאן ועכשיו, עונשך יוחמר מאוד ואחרי שבועיים של הסגר גמור בתא הכלא שלך, אתה תוכנס לצינוק למשך שלושים יום, (צינוק הוא סוג של תא מאסר קטן וחסר חלונות, בעיקר מתחת לפני הקרקע. צינוק משמש כיום בעיקר לכליאה בבידוד, צורת ענישה שבה מונעים מאסיר כל מגע עם אנשים מלבד סוהרים ואנשי רפואה. צורת ענישה זאת נחשבת לבין הקשות ביותר בכלא. אור השמש לא מגיע לשם, ולעומת זאת יש שם סבירות גבוהה לרחישת בעלי חיים מאוסים כמו עכברושים וכדומה).

הוא נתקף זעזוע מן האיום המפחיד. וידע שהשופט לא מדבר דיבורים בעלמא. אלא יממש בכל חומר הדין את ההבטחה ואחרי שיסיים שבועיים של כלא לפניו מכלא, עוד יתגעגע לעונש הזה כאשר יוכנס לצינוק תת-קרקעי. לרגע עברה בו מחשבה. הרי אם אהיה בצינוק 30 יום, לא אוכל להניח תפילין, ואולי יש היתר לחתום בשבת כדי למנוע מצב

"האסירים האחרים לא ידעו את זה, לא הבינו לאן נעלמת. אתה יודע מה התחולל כאן בהיעדרך?" "לא".

"אז אני אספר לך". אמר השחור בהתלהבות. "המהומה הזאת הייתה בגללך!" "מה? למה?!"

"אני אספר לך. אתה כאן היהודי היחיד, ויש לך משקפיים עם מסגרת מזהב. היה כאן אסיר אחד, שחור גם הוא, מר נפש, שיושב כאן במאסר עולם, ואין לו מה להפסיד. והוא החל לדבר נגדך, שיש לך משקפי זהב וליהודים יש את כל הכסף שבעולם וצריך לחסל אותם וכו', הוא השיג סכין חדה ורצה לחסל אותך עם הסכין. הוא תר אחריו וחיפש אותך בכל מקום בכלא ולא מצא אותך. כי היית כלוא בחדר. ואז תוך כדי שהוא מחפש אותך עם הסכין, פרצה קטטה בינו לבין שני אסירים אחרים והם חיסלו אותו ושלחו אותו מן העולם. כעת הוא כבר לא יוכל לעולל לך כל רע".

האסיר השחור הגברתן התקרב אליו ופניו שופעות ידידות. "אני רואה שבגלל שאתה יהודי, השם שמר עליך ועזר לך, דווקא בגלל שהיית סגור כאן, זה הציל אותך ממוות ודאי. ולכן מהיום והלאה אני השומר שלך כל הזמן ובשכר זה אתה תספר לי על הקב"ה ותדבר איתי דיבורי אמונה".

בסופו של דבר גם עונש הצינוק בוטל בהתערבותם שלבני משפחתו של האסיר אשר הפעילו את קשריהם עם שלטונות הכלא וגאלו את אחיהם מן העונש הנורא.

מי שלא היה בתא כלא בארה"ב אינו יודע על מה מדובר.

בתי הכלא בישראל הם מלון חמישה כוכבים לעומת תאי הכלא בארה"ב. אבל אפילו בבתי הכלא הממשלתיים של ארה"ב, לכל אסיר יש כמה שעות של חסד ביום, כאשר הוא מורשה לצאת מהתא הקטן לחדר אוכל ולחצר, לראות קצת את כחול השמיים.

מנחם שמואל ישב מוסגר ומוחלט בתא כלאו 14 ימים תמימים. אין יוצא ואין בא. הימים עברו באיטיות מרגיזה וכל רגע היה ארוך כמו הגלות. הוא חיכה בקוצר רוח לסיומו של השלב הראשון בעונש גם כאשר ידע כי ההמשך יהיה גרוע פי כמה וכמה.

באחד הימים שמע קולות משונים בחלל הכלא מחוץ לחדרו. לא ידע ולא הבין מה פשר הקולות. מהומה גדולה התחוללה שם. קולות וצעקות עד לב השמים.

מכיוון שלא היה יכול לצאת מחדרו ולא ראה אף אחד, לא ידע מה פשר המהומה הגדולה שהתחוללה. והנה עברו 14 הימים הקשים והדלת נפתחת, ומנחם שמואל יכול כבר לצאת, ואז הוא רואה אסיר אחר, שחור גבה קומה ובעל גוף רחב ביותר עומד בפתח החדר ומחכה לו.

"אתה היהודי?" הוא פונה אליו. "היית נעול בתא שלך שבועיים?"

"נכון".

בתענוגים רוחניים. אמת הדבר, יש גישמאקע סעודה'לה, לאכול בשולחן לחם חמודות, צריך לכבד את השבת במאכל ובמשתה, אבל יש דברים שהם למעלה מזה, לא זה העיקר, אלא המסירות נפש על השבת, ומהי המסירות נפש? לקדשו ולכבדו ולענגו באמת בתורה ותפילה כדבעי. העיקר בשבת זה ההיטהרות וההתעלות במסירות נפש. כמו שאותו אסיר מסר את נפשו על קדושת השבת נמסור אנחנו משהו לכבוד השבת. השי"ת ישפיע עלינו השפעות טובות בזכות השבת.

(אור לישרים גליון קנין תורה הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com)

אצל רבי אליהו ברוך, הסיפור עם ה"רבי עקיבא איגר" שביקר בת"ת בוילנא היה הסיפור העיקרי שלו.

שומעי לקחו שמעוהו מספר זאת מאות פעמים עם כל הפרטים ופרטי הפרטים. בהספדים רבים שנשא על גדולי ישראל פתח תחילה עם הסיפור הזה, גם בשיחות אישיות

שמעוהו מספר את הסיפור הזה פעמים רבות!

רבי אליהו ברוך היה "פה שלישי לסיפור". הוא שמעו מיהודי חשוב בירושלים, ששמע מיהודי וילנאי זקן מופלג בימים שפגשו בכלל "יוצאי חברון" בשכונת גבעת שאול בירושלים. אותו וילנאי זקן למד בילדותו בת"ת בוילנא, ובאותו ת"ת הגיע לבקר יהודי זקן שלמד באותו תלמוד תורה בילדותו. באותו ביקור סיפר

סיפור מרעיש זה סיפר כ"ק אדמו"ר מלעלוב שליט"א, מתוך שיעור בספר "אור החיים" הק' בבית מדרשו בבית שמש, אור ליום שישי י"ט שבט תשע"ט. ובתוך דבריו:

החידושי הרי"מ אמר על מה שכתוב "מחלליה מות יומת", הרי מידה טובה מרובה, ואם כך, מי שמקדש את השבת, על אחת כמה וכמה שהשבת נותנת לו חיים.

שמעתי היום סיפור שהוא ממש כדבריו של החידושי הרי"מ.

בתום הסיפור הוסיף כ"ק אדמו"ר מלעלוב שליט"א: הרי היהודי הזה, שהקב"ה הכל יכול יעזור לו ויוציא אותו מבור כלאו בקרוב, הוא מסר עצמו על קדושת השבת, ועמד בניסיון קשה מאוד ולא חתם, ודווקא בגלל העונש שקיבל ניצל ממוות.

ונשאלת השאלה: מה הניסיון שלנו? מה הניסיונות שאנחנו עוברים לכבוד שבת? אנחנו ברוך ה' בני חורין ויכולים לצאת ולהיכנס כאוות נפשנו בכל מקום. דלת נעולה אינה עוצרת בעדנו מללכת לאן שנפשנו תחפוץ.

הניסיונות שלנו הם לקדש את יום השבת ולכבדו ולטהרו ולעסוק בתורה. גם אנחנו צריכים לעמוד בניסיונות לכבוד שבת. מה הניסיונות שלנו? שזה בא בקשיים, לעסוק בשבת בתורה, ולהתפלל כדבעי בכוונה הראויה ולנצל את השבת להתעלות רוחנית. צריך לדעת ששבת זה זמן של להתענג

כלום. "מי שאין לו שמחה בתורה, לא יצא ממנו כלום", ולכן אני מצטער. סיים המספר ואמר: עקבתי אחרי הילד העילוי הזה במשך השנים, ובסופו של דבר לא יצא ממנו כלום, כשרונותיו הגדולים לא באו לידי שום ביטוי, כפי שחזה רבי עקיבא איגר בעיני רוחו הגדולה.

רבי אליהו ברוך ראה בסיפור הזה את יסוד הגישה לתורה. רק מי ששמח ושש על כל מילה של תורה ורוקד משמחה על כל סברא חדשה, ה"מייקר" וה"מעריך" הוא זה שזוכה לצמוח ולגדול ולהתעלות. מי שאינו עושה "עסק" מכל תוספת של הארה בתורה, חסר לו בכל ה"יסוד" של לימוד התורה. ישורון כך מא

צלוצול מרגיע משמיים

עד כמה צריך לדון לכף זכות הסיפור הבא ימחיש לנו את זה בגיל שלושים, עשר שנים מהחתונה, כשבבית היו לנו חמישה ילדים קטנים, התברר לנו שנותרנו חסרי כול. גם בלי הדירה שלנו.

אמרו שהאדם שהשקענו אצלו את הכסף אמין, חכם, מקצועי וירא שמיים. שכל מי שהביא לו כסף, הכפיל את ההון העצמי שלו. בעלי אמר שיוסי כבר בן עשר, וצריכים להתחיל לחשוב על שידוכים. שקלנו להתייעץ עם ההורים אם להשקיע, אבל הבנו שהם לא ממש יאהבו את הרעיון. ככה עצמנו עיניים, נתנו לאשליות להוביל אותנו. השקענו את כל

הזקן לילדי הת"ת שלמד שם בצעירותו את המעשה עם "רבי עקיבא איגר" שקרה בתלמוד תורה זה...

כך סיפר: כשהייתי ילד ולמדתי בתלמוד תורה זה, הגיע רבי עקיבא איגר לבקר בוילנא! המלמד של הת"ת הפציר בפני רבי עקיבא איגר שייכנס לבחון את התלמידים. רבי עקיבא איגר הסכים! המבחן היה כזה: רבי עקיבא איגר נכנס לכיתת התלמידים ושאל מה לומדים, איזה מסכתא ובאיזו סוגיא. מיד כששמע רבי עקיבא איגר את שמה של הסוגיא, שטח בפניהם קושיא עצומה, "צריך עיון גדול של רבי עקיבא איגר". מובן מאליו שהילדים שתקו כולם. מי מהם מבין ומי נמצא בדרגה שיודע לתרץ צריך עיון גדול של רבי עקיבא איגר? אך כעבור כמה דקות, אחד הילדים, עוד לא בר מצווה, יצא מבין הקהל ותירץ את הקושיא באופן מופלא. פניו של רבי עקיבא איגר האירו באור יקרות ושמח שמחה גדולה למראה הילד הצעיר היודע לתרץ קושיא חמורה כזאת. אך לאחר כמה דקות, ראו על פניו צער גדול. המלמד מיהר לשאול את רבי עקיבא איגר על מה הוא מצטער כל כך. אמר לו רבי עקיבא איגר: על הקושיא הזאת עמלתי ויגעתי עד שעלה בידי לתרץ את הקושיא בדיוק באותו תירוץ שתירץ הילד. לכן שמחתי בתחילה. סבור הייתי שמצאתי כאן יניק וחכים "עילוי עצום" שיגדל לאילנא רברבא ויהיה גדול הדור הבא. אבל עכשיו אני מצטער צער גדול! כי כשזכיתי לתרץ את הקושיא, יצאתי בריקוד של שמחה, ואילו הילד העילוי הצעיר שב למשחקיו עם חבריו כאילו לא היה כלום, לכן אני רואה שממנו כבר לא יצמח

ההורים שלנו, שעוד שילמו חובות מנישואי הילדים שלהם, לקחו הלוואות כדי לתת לנו כסף ולעזור לנו לשרוד. אבל הקושי המשיך כמו ספירלה, חונק אותנו יותר ויותר. הרגשנו במצוקה של ממש. בעלי בכור בבית, שתי האחיות שאחריו לא עבדו אז, אבל אני הקטנה. יש לי אחים ואחיות נשואים, חלקם נהנים מרווחה כלכלית יחסית. חשבתי שבזמן של מצוקה קשה, אפשר לפנות אליהם.

בערב פסח, כשהמצב בבית היה קשה מאוד, וכשגיליתי שאין לי בגדים לקיץ לילדים, התקשרתי לאחד האחים שלי. הוא היה בהלם. כל מה שההורים לא עשו, הוא עשה. הוא שאל איך נתתי לבעלי להשקיע כסף במקומות לא נכונים, למה לא התייעצנו, וחבל שלא דיברתי איתו עד עכשיו, אולי הוא היה יכול לעזור.

כל זמן השיחה הרגשתי שהפנים שלי בוערות, שהבושה מדליקה אש בתוכי. לא נעים לעמוד מול אח שלך, הגדול והחכם, לספר על השגיאות שלך, ולבקש בשפל קול שיעזור לך להיחלץ מהטעויות שעשית. אבל לא הייתה לי ברירה. הסכמתי לספוג הכול, מקווה שהשורה התחתונה תנחם אותי. אבל השורה התחתונה נתנה לי מכת מחץ כואבת.

"אני מצטער, באמת, אבל את יודעת שאני במרוץ של לחתן ילדים. גם אני רץ מגמ"ח לגמ"ח. אם אליהו רוצה, הוא יכול להתקשר אליי. אתן לו שמות של גמ"חים טובים".

בערב התקשרתי לאימא שלי. סיפרתי לה בבכי על השיחה עם אחי. "מה את רוצה", היא

הכסף שלנו בהשקעה לא מוצלחת. אחרי כמה חודשים של ציפייה מתוקה הגיע הבום הגדול, שהותיר אותנו בלי דירה ובלי כלום.

כשנודע לנו שהכסף שלנו אבד, אפילו לא היה לנו את מי לשתף. בהתחלה לא סיפרנו כלום להורים, והיות שממילא לא גתו בעיר שלהם, הם לא שמו לב שמשוהו קרה. ניסינו איכשהו להסתדר. בעלי, שהיה אברר כולל, נאלץ לצאת לעבוד. אני עבדתי כמזכירה, בתנאים מצוינים. המנהלת התחננה שאוסיף שעות, אבל אני אף פעם לא הסכמתי. היא לא האמינה שדווקא עכשיו, במצב שלי, בבית עם ילדים קטנים - וכבר היו לנו אז שישה, אני מבקשת לעבוד שעות נוספות. למרבה הנס היא הייתה טקטית מספיק ושתקה. כר קיבלתי שעות נוספות, והילדים נאלצו להיות לבד בבית.

אבל גם זה לא הספיק. חשבון הבנק הרעב בלע את הכסף מייד כשנכנס, הגענו למצב שלא היו דברים בסיסיים בבית. החורף הגיע, הילדים שלנו המשיכו ללכת בסנדלים. קניתי מעילים יד שנייה בעשרה שקלים, ורמת החיים המשיכה לצנוח. הכול נהיה כבד כל כך, הבנתי שבלי לשתף את ההורים לא נוכל.

נסעתי להורים שלי, סיפרתי ובכיתי. בעלי דיבר עם ההורים שלו. הם היו המומים. בטוב ליבם הם שתקו ולא גערו בנו. הדיבורים באמת היו מיותרים, את הלקח למדנו בעצמנו. היינו שקועים בביצה טובענית, חייבים כספים לאנשים. מצטמצמים בלי אפשרות יותר, כי יש דברים בסיסיים שצריכים בבית עם שישה ילדים.

האיומה, על הכאב ששורף. "אנחנו נרעב ללחם, ולהם לא יהיה אכפת", זרקתי בייאוש. הוא אמר מייד שחס ושלום. "אבל יש לי בשורות טובות", הוא ניסה לקטוע את סליל הייאוש האפרפר שהסתלסל סביבי, "פגשתי חבר מהכולל. הוא אמר שהוא שמע על המצב שלי, והביא לי מעטפה עם עשרת אלפים שקל מזומן".

"באמת?" הייתי אמורה לשמוח מאוד, ושמחתי באמת. מאוד. לריבוננו של עולם יש שליחים משלו. יהיה לנו בעזרת ה' אוכל לחג וביגוד בסיסי, ואולי אפילו עוד כמה דברים הכרחיים לקיץ. אבל עדיין, הבגידה של המשפחה שלי הכאיבה לי ברמות לא נתפסות. למה הם מתנהגים ככה? לא לימדו אותם שמשפחה זו משפחה?

את ליל הסדר חגגנו בכבוד גדול. מישהו שלח לנו חבילה של כלים חד פעמיים יפים, ומוצרים לחג. הייתי כל כך בעומק הכאב, שלא יכולתי לכאוב על שאני נזקקת לבריות. שמחתי שיש לילדים שלנו אוכל ובגדים ושפע, מספיק אני ככה כאובה ומיוסרת.

אחרי שבועות אחי הגדול חיתן. ההזמנה שלו שרפה לי את האצבעות. קיוויתי שיקרה משהו שבגללו לא אוכל להגיע. "אם אחד הקטנים יחלה או שלא ארגיש טוב..." אמרתי לבעלי. הוא קטע אותי, "חס ושלום, נבוא לחתונה ונשמח, הם באמת לא חייבים". הרגשתי נבגדת ועלובה כל כך, נרמסת תחת גלגלי המציאות החדשה שנכפתה עלינו.

גוננה עליו. "הוא באמת לא יכול, מלכי. את יודעת שהוא מחתן ילדים". כן, אני יודעת. אבל אם אחותך מספרת לך שהם רעבים ללחם, אתה באמת לא יכול לעזור לה?!

"אולי את צריכה לדבר עם שאר האחים והאחיות שלך", אימא הציעה. אמרתי לה שאני לא מסוגלת, אחרי התגובה הנלהבת של אחי. שאלתי אותה אם היא יכולה לדבר איתם. גם השאלה הזאת עלתה לי במאמצים, אבל לא הייתה לי ברירה. לא יכולה לוותר על העזרה, ולא יכולה לבקש אותה.

אחרי יומיים, כשאימי לא אמרה לי כלום ופסח התקרב, לא הייתה לי ברירה, ושוב שאלתי אותה. "תראי, מלכי", היא אמרה. "המצב שלהם גם לא קל, במיוחד של אלה שכבר מחתנים. מי את רוצה שתעזור לך, רבקי?"

רבקי אחותי הגדולה ממני בחמש שנים, הייתה ידועה כאחת שלא מסתדרת. עוד לפני שהתחתנה הייתה הילדה שזקוקה לעזרה של ההורים, וגם אחר כך. היא ניסתה תמיד למצוא עבודות, אבל לא הצליחה לשרוד באף אחת מהן יותר מחודש.

המרירות גאתה בי. חוץ מרבקי היו לי עוד ארבע אחיות נשואות, אחת מנהלת תיכון מוצלח ומלבלב. למה אימא לא דיברה על פניני? למה לא דיברה על גיטי, שפתחה חנות מצליחה לבגדי ילדים?

יומיים לפני פסח. הילדים כבר ישנו, והייתי אמורה לגמור מיליון דברים, אבל במקום זה ישבתי בחדר ובכיתי. בעלי נבהל מאוד. סיפרתי לו על המשפחה שלי, על הבגידה

אימי. אבל אז שמעתי את הקולות של אחיי. דיבורים מבלבלים, שלאט לאט הסתדרו לי.

'אני משלם אלף שקל החודשי'. 'אני ארבע מאות, אבל חודש הבא אתן יותר'. 'אני השגתי הלוואה של שלושת אלפים שקלים'. שמעתי את כל ההודעות, השם שלי השתרבב פה ושם, ואז קלטתי פתאום: אחים שלי אספו לי כסף! הם כן נתנו לי! לא הייתי צריכה להתאמץ הרבה כדי לקשר בינם לבין החבר של בעלי, שלא רצה להגיד מה המקור לכסף שהוא נותן. פתאום הכול היה פשוט כל כך.

ברגע זה אימא שלי הגיעה הביתה. היא הבינה ששכחה את הנייד, והבינה גם מה יכולתי לשמוע. היא פגשה אותי יושבת על המיטה, בוהה באוויר, הנייד שלה בידי.

"אז מה?" היא שאלה, צנחה על כיסא, "שמעת הכול?" התחלתי לבכות. "למה את בוכה?" היא שאלה אותי. "אני לא יודעת", אמרתי. "אני לא מאמינה שאלה האחים שלי. טובים כל כך, אוהבים כל כך, רוצים לעשות בשבילי הכול, ולא מצפים לשום תגמול". אימא הנהנה. "כל הזמן חשבתי שהם מתעלמים ממני לגמרי; אני מתביישת כל כך..." הוספתי.

אחר כך הקטנה קמה. טיפלתי בה, ודמעות טפטפו על הבייבי-גרו החדש, שאימא קנתה לי. שוב חשבתי על החלק ההוא, הנדחק, האומלל. החלק שחשב שלא אכפת להם ממני, שהם סבורים שאנחנו אשמים. הייתי זקוקה לכסף הזה כל כך, שהוא באמת הציל אותי. אבל לא פחות הייתי זקוקה לחיבוק,

בסוף כולם הרגישו טוב, האוטובוס אפילו הגיע מוקדם מהצפוי, ולא היו פקקים בדרך. הגענו ממש בזמן, אבל ישבתי בחתונה כמי שכפאו שד. לא נהייתי בכלל, רק רציתי כבר לחזור הביתה.

אחיות שלי התקשרו לפעמים. עניתי להן ביכן' ובילא', תשובות לא שופעות ולא קולחות. הכעס, הייאוש, הצער - הכול בעבע מתחת לפני השטח, והתפרץ כשמעתי את הקול שלהן.

בעלי לא הבין את הכאב שלי. "ה' עוזר לנו", הוא אמר, "יש לו שליחים משלו". החבר הצדיק ההוא הביא מדי פעם מעטפה עם כסף. זה היה תמיד ברגע הנכון, שנייה לפני קריסה.

בחנוכה שאחר כך, נולדה יהודית שלנו. אחרי החג נסעתי לאימא שלי, לנוח כמה ימים. בבקרים היא הלכה לעבודה ואני נשארתי לבד. באחד הימים צלצל הנייד שלה, ניסיתי להתעלם אבל הוא לא הניח לי, שוב ושוב ושוב צלצל. ניגשתי להרים. זו הייתה מוקדנית מקופת חולים, שרצתה לעשות סקר שביעות רצון.

חזרתי באנחה לנוח. לקחתי את הנייד איתי, שלא איאלץ שוב לקום. התינוקת התחילה להתעורר, מתהפכת מצד לצד בחוסר מנוחה. בינתיים, בלי לדעת למה, הסתכלתי באנשי הקשר של אימא שלי. חלק מהשמות לא הכרתי, היו שם אחיי ואחיותיי, והיה קו משפחתי. קו שלא היה מוכר לי. חייגתי אליו בטבעיות, מניחה שזה קו של משפחתה של

להדליק את נרות החנוכה בשמן דת מהסחיטה הראשונה של כל זית שנעשתה על ידי יהודי שומר מצוות. ללא חשמל כלל: שמן דת שנסחט בבית בד קדום. ממש כמו בבית המקדש. הייתי צריך מישהו שייצר עבורי את השמן היקר. לא ידעתי עדיין איך אעשה כזה דבר. רק ידעתי בבירור שאני לא מתכוון לשתף את אשתי בכל התהליך. גם כד קשה לה. ואם בסוף לא אצליח - הלב שלה יישבר עוד. רציתי לחסיד ממנה כאבי לב ועוגמת נפש.

"אחרי חיפושים קיבלתי את כתובתו של יהודי כבן שישים. שחי בבקתה מבודדת בהרי יהודה. ובביתו אץ טלפון או חשמל. מסביב תרגולות ועזים. בגינת ביתו ירקות. והוא עצמו נראה כאילו יצא ממערה קדומה. הוא הסכים להכין לי את שמן הזית. זה ארך כמעט יום שלם. הגעתי הביתה מותש ומלוכלך. אבל מאושר. עם בקבוקון קטן המכיל שמן זית זך - ממש לפי הוראות הסגולה. הצפנתי אותו בוויטרינה. בערב חנוכה אני פותח את דלתות הזכוכית. מחפש אחריו - והוא איננו. מתחיל להתרוצץ ברחבי הבית. אשתי שואלת מה קורה. ואני שואל אם ראתה בקבוק קטן עם פקק אדום. מלא בשמן. 'אה. היא עונה באדישות. למה לא אמרת? ראיתי את הבקבוק הזה כשהברקתי את החנוכייה. מלא בנחל עכור. כמו שמן מקולקל. וזרקתי אותה.

"כמעט התפרצתי עליה בכעס. אבל בכוחות עליונים עצרתי את עצמי. הכנתי את הפתילות והשמן להדלקה. ויצאתי החוצה בסערה. מבלבל ועצוב. כל השנים אני משתדל

לתחושה שיש לי משפחה שלא תיתן לי ליפול, שתחזיק אותי.

"יש לך אחים טובים", לאימא לא צריך להגיד הכול, היא מבינה לפעמים לבד. "אבל היית לבד. כנראה פניני צדקה כשטענה שלא כדאי להסתיר ממך. שחבל על האנרגיה ושזה עלול אפילו לפגוע". אימא קמה, חיבקה אותי, ואת התינוקת הקטנה. ככה עמדנו שלושתנו, חבוקות. מרגישה את הלב של אימא פועם, יודעת שככה פועמים הלבבות של כל המשפחה איתי ביחד. מרגישה לראשונה את החיבוק הזה, ששנה שלמה היה קיים, ורק עכשיו ידעתי עליו.

מרוה לצמא שמות תשפג הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר

p0583271323@gmail.com

נס פך השמן שלא נמצא

מספר בעל המעשה: "שמונה שנים אני מדליק נרות חנוכה בביתי הפרטי. שמונה שנים שבהן אין סביבנו מצהלות ילדים ושירתם. רק אני והיא. ניסיון הציפייה הוא לא קל בכלל. הוא מעמיד אותנו בפני מצבים מורכבים. בפני אכזבות שוברות לב. אבל אנחנו לא מסכנים - אנחנו מתמודדים. חלק נכבד מההתמודדויות הוא למיין את כל הסגולות והעצות שמניעות חדשים לבקרים. כבר שתינו מיץ מרימונים שנתלו בחג הסוכות. אכלנו שקדים מרים ודודאים. ונסענו לכל מיני קברים ידועים ושאינם. בין הסגולות הרבות שקיבלנו הייתה אחת קשה לביצוע. כמעט בלתי אפשרית: יש

השכונה החשובות, והמכהן כרבו של בית הכנסת הגדול ברחוב בוגרשוב במרכז תל אביב. תפקיד זה הוטל עליו ע"י גדולי הדור מרנן הסטייפלער והגרא"מ שך זצ"ל, וזאת לאחר פטירת אביו הגאון רבי אשר רוזנבוים זצ"ל, שניהן גם כהמרא דאתרא של השכונה והאזור.

בתפקידו זה מחולל הגר"מ רוזנבוים שליט"א גדולות ונצורות, ומרביץ תורה ויראה, מידות ומוסר, בקהל-עדתו בתל אביב. מדי יום הוא מגיע לבית הכנסת משעות אחה"צ ועד הערב, וביום ששי פועל הרב שליט"א לקיום שיעורי תורה והלכה בבית הכנסת, בהם משתתפים יהודים רבים מכל האזור.

הסיפור דלהלן התרחש באחד מימי ששי, כאשר הרב רוזנבוים היה עסוק ראשו-ורובו בארגון שיעורי התורה שהיו אמורים להימסר באותו יום בבית הכנסת. לפתע הוא מקבל הודעה שעליו להשיב חוב כספי גדול שלקח בזמנו כהלוואה למימון ענין ציבורי חיוני. החוב היה בסך 15,000 דולרים, שגם בזמנו נחשב כסכום משמעותי, ועל אחת כמה וכמה בתקופה היא.

מיודענו הדגול התלבט כיצד עליו לנהוג. מחד, הוא האחרון שידחה החזרת-חוב, ולו ביום אחד. במשך כל שנותיו לא קרה מעולם שלא יחזיר חוב בזמנו. מאידך, אם יתעסק בכך, לא יוכל להמשיך ולארגן את שיעורי התורה כראוי. לאחר מחשבה החליט הגר"מ רוזנבוים שלפני-הכל

להתחזק. לאסוף את עצמי. לדבר דיבורי שמחה ואמונה. אבל עכשיו - לא קשות. לא חזק. כנסתי לבית כנסת קטן של ישישים תימנים והתרסקתי לרסיסים. בכיתי כמו ילד קטן. ואמרתי לה': למה. ריבונן של עולם. מה כבר רציתי. סגולה לבנים. הבה לי בנים. המפתח של החיים בידך. ידעתי בבירור שרק הוא יכול להושיע אותנו. החלטתי שאת הזמן שהקדשנו לסגולות נקדיש לעשיית חסד.

"על התאומים שנולדו לנו פחות משנה לאחר אותם ימי חנוכה אומרים לנו: 'אלו ילדים עם אור על הפנים'".

אם הדרך מקץ תשפג הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר

p0583271323@gmail.com

כאשר יהודי מתמסר לתורה, ועל אחת כמה וכמה להרבצת-תורה, לעולם לא ייצא לו מכך שום נזק. דבר זה מוטבע בתודעתם של כל לומדי התורה באשר-הם, אבל לפעמים קשה להוציא את הדברים אל הפועל, במיוחד כשמנגד ניצבת בעיה כספית/כלכלית.

הבה נשמע סיפור מרתק שהדמות המסופרת בו מגלמת אישיות של ת"ח שהכל רואים שהוא 'צנוע ומעלי', והוא אוגר בתוכו בקיאות רבה בחלקי התורה, ובשנים האחרונות זכינו שהוא הגיע להתגורר ברמת אלחנן.

ואנחנו מתכוונים להגאון רבי מנחם רוזנבוים שליט"א, הנשוי בזיוו"ש עם אחת מנשות

הרב רוזנבוים מגיב בחיוב, והמרצה ממשיך ושואל: 'האם הינך מכיר אישית אנשים הזקוקים לגמ"ח, להלוואות?' והרב משיב שוב בחיוב, אבל אינו מזכיר את עצמו, כמובן... ומנגד, גם המרצה אינו מרפה: 'מה, ממש כך? אנשים זקוקים להלוואות? יש דבר כזה?'

השאלה הבאה היתה, 'האם גם אתה זקוק להלוואה, אדוני הרב?' הגר"מ הרגיש שמן השמים מזמנים לו כאן אפשרות לקבל הלוואה כדי להשיב את החוב ההוא, שלא רצה לטפל בו לפני השיעורים, והשיב בחיוב. 'באיזה סכום

מדובר? - שאל המרצה, והרב רוזנבוים סירב בתחילה לנקוב בסכום הגדול. והאיש לוחץ; 'מה הסכום המדויק שהינך זקוק לד? - לא היה ברירה להגר"מ והוא נקב בסכום. מה שקרה עכשיו, פשוט לא ייאמן.

האיש הוציא את כל הסכום ומסרו למיודענו, שמצדו הוציא פנקס צ'קים עבור ההחזרים החודשיים להלוואה.

הגר"מ רוזנבוים היה במשך שנים רבות אברך בכולל חזון איש, וכאשר נפטר אביו שידלו גדולי הדור הסטייפלער והגרא"מ שך אה הבן, מכובדנו הדגול שליט"א, שימלא את מקום אביו וירביץ שם תורה, ואף אמרו שכדאי מאוד שיעתיק את מקום מגוריו לתל אביב, כדי להדק אה הקשר בינו לאנשי בית הכנסת.

גם כאשר אמר הרב רוזנבוים שתהיה לו בעיה בתל אביב בחינוך הילדים, עדיין לא ויתרו גדולי הדור על הצעתם. רק כאשר שטחה גם הרבנית ע"ה את קשייה ביחס

יסיים את ארגון השיעורים, וישתתף בהם, ורק לאחר מכן יתפנה להחזרת החוב.

צאצאיו של הרב רוזנבוים מספרים לנו על בטחונו הגדול באלוקים של אביהם שליט"א, שבה תמיד לידי ביטוי במנוחת-הנפש ובשלוות-הדעת שלא עזבה אותו מעולם. גם במקרה האמור, בטח הרב רוזנבוים באלוקיו שלא יעזבנו, ובזכות קיום שיעורי התורה יסייע בידיו גם בהשבת החוב.

והנה, שיעורי התורה מתחילים, והדרשן הראשון החליט להתמקד בענייני... הלוואה, ולאחר פירוט הדינים וההלכות בנושא זה, תיאר בפני המשתתפים את הגמ"חים הרבים המצויים בבני ברק, המלווים סכומי כסף גדולים לנצרכים, על כל מה שכרוך בכך. ליד הרב שליט"א יושב יהודי המשמש כמרצה בכיר במוסד אוניברסיטאי מסוים, והלה יושב ומאזין לתיאוריו של הדרשן על עולם הגמ"חים הבני-ברקי. עיניו נפערות לרווחה כשהוא שומע את הסיפורים אודות ההלוואות המרובות הניתנות בגמ"חים אלה, ועל מידת האמון המרובה השוררת בין מנהלי הגמ"חים למקבלי ההלוואות.

בשלב מסוים הוא פונה אל הרב רוזנבוים ושואל: 'האם באמת יש אצלכם בבני ברק מושג כזה של גמ"ח עם הלוואות?...' והגר"מ מהנהן בראשו לחיוב. 'בוודאי שיש אצלנו גמ"חים, כמעט בכל רחוב יש כמה כאלה', הוא משיב. 'האם כבודו מכיר באופן אישי גמ"חים כאלה?' - ממשיך האיש לשאול, כאינו מאמין למשמע אוזניו.

פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף

p0583271323@gmail.com

שיחת הטלפון הפתיעה את ר' חיים כץ בסיומה של ארוחת ערב משפחתית, והוא קם ויצא עם הנייד מן הסלון המואר והמוסק אל המרפסת הקטנה. בשיחות מהסוג הזה הוא אוהב שאין אוזניים נוספות מסביב. הוא צריך להתרכז במה שהוא עונה. הוא יודע שלפעמים מילה לכאן או לשם חורצת עולמות.

דווקא היה נעים במרפסת, לא קר מדי. ריח רענן של צמחיה אחרי הגשם דגדג לו באף, והוא נצמד אל הגדר הנמוכה, משחרר בלי משים אנחה קטנה מול המרפסת של קולדנשטיין.

"אז כמו שאמרתי, המליצו לי לדבר איתך בתור שכן קרוב", אמר זה שמעבר לקו, וברגע הבא שחרר את ה"פצצה" —

במשך שנים הם כבר שכנים. שכנים באותה קומה. אבל עד שהתרגשו ובאו עליהם התכנונים להרחבות הבנייה הכול היה פחות או יותר בסדר. האמת שגם אחרי ששמעון קולדנשטיין, השכן, עבר בין השכנים והתוכנית האדריכלית בידו, מבקש לקבל מהם חתימה, עדיין הייתה האווירה נינוחה ומפרגנת, כשהשכנים כולם מאחלים למשפחת קולדנשטיין הצלחה רבה, ומבטיחים לעצמם כי ייקחו נשימה עמוקה וישתדלו לבלוע בסבלנות ובהבנה את הרעשים, הלכלוך וכל יתר הספיחים הבלתי מנעמים של הבנייה...

להעתקת המגורים, הסכימו הגדולים שימשיכו להתגורר בבני ברק.

ואגב, להגר"מ רוזנבוים ולאביו רבי אשר היו קשרים הדוקים עם מרן ה'קהילות יעקב' זצ"ל, וכפי ששמענו אוגר רבי מנחם שליט"א סיפורים אישיים רבים שהיו לו ולאביו עם הסטייפלער, והם מונצחים במחברת מיוחדת, ועוד חזון למועד...

גם אם בכך היה מסתיים הסיפור, היה זה סיפור גדול... הממחיש אה הנאמר בתחילה הדברים שאדם המתמסר לתורה ולהרבצתה, לעולם לא ייצא ניזוק. אבל הסיפור ממשיך... בחודשים הבאים הבחין הרב רוזנבוים שהצ'קים שמסר למלווה אינם נפרעים בבנק. הדבר היה נראה מוזר, אבל מה יש לו לעשות עוד; הוא נתן הרי צ'קים הקינים, והכסף שהיה מיועד לפרעון היה כמובן בחשבון הבנק!

לקראה סיומה של תקופת ההלוואה מוציא המרצה מכיסו את פנקס הצ'קים של הלווה, ואומר: 'כבר מלכתחילה, עוד כשהיינו בבית הכנסת, החלטתי להעניק לך אה הכסף הוא במתנה, והנה לך כל הפנקס בשלמותו כפי שמסרת לי. אין אני רוצה לגבות את חובי'.

הרב רוזנבוים מנסה בכל כוחו לשדל את האיש שיגבה את חובו, ואומר שהוא בוודאי התכוון להשיב את כל הכסף במלואו, אבל הדברים נפלו על אוזניים ערלות. 'אחי - יהי לך אשר לך', הוא אומר.

נדמה שלא צריך להוסיף מילה על סיפור זה. קול ברמה חנוכה תשפג הובא ע"י הרב

רותחת, מאיימת להישפך החוצה בזעם מול השכן והתנהלותו, ומצד שני ניצבה צוואתו של אביו שבה ביקש מבניו יקיריו שיעשו הכול כדי לחיות בשלום, לדון לכף זכות ולא לריב עם אף יהודי...

איך? איך אפשר לדון לכף זכות אדם כ-- - זה???

יותר ממה שכאב לו על הפגיעה בערך הדירה

שלו, על ההפסד של אופציית ההרחבה שאותה תכנן לנצל בעתיד, על ההשתלחות הברוטאלית של שמעון ועל מילותיו הפוגעות - כאב לו על כך שאולי אינו מצליח למלא בשלמותה את הצוואה של אבא. על אף שהוא מנסה ורוצה ומשתדל כל כך...

ופתאום, בעודו עומד במרפסת הקטנה שלו שקוע בהרהורים נוגים, צופה בתוספת הבנייה של קולדנשטיין ההולכת וקורמת עור וגידים מול עיניו, הוא נזכר---

נזכר כי לפני כמה שנים היה שמעון, השכן שלו, מאושפז בבית חולים כדי לתרום כליה לאימו החולה. נזכר במה שדיברו אז בבית הכנסת; סיפרו עליו, על שמעון, כי הוא הציל את אימו ממוות בטוח. תיארו אז איך נכנס שמעון אל חדרו של מנהל המחלקה, דפק על השולחן בעוז רוח וזעק מקירות ליבו כי הוא עומד להפוך את המחלקה ולהרעיש את בית החולים כולו, אם ימשיכו לדחות את תוכנית ההשתלה של אימא שלו. זעזע את אמות הסיפים ולא נח ולא שקט, עד אשר הוכנסה אימו לחדר הניתוחים וקיבלה את הכליה שלו שהצילה את חייה.

אבל את הצהריים ההוא, שבו התקרב אל הבניין ונדהם לגלות את הפיגומים שסטו שמאלה, נוגסים באדישות את הטריטוריה שלו עד למרחק נגיעה ממרפסת הסלון - הוא לא מסוגל לשכוח.

זו בטוח טעות של הפועלים, הוא אמר לעצמו, פוסע בזהירות בין שקי המלט וערימות החצץ, מדלג על המדרגות עד לקומה שלהם ומחפש בקדחתנות את המספר של קולדנשטיין שעזבו את הבניין לתקופת הבנייה. בתוך בליל הקולות והצעקות בערבית גרונית שהתערבו בקול הלמות הפטישים הוא הצליח בקושי לשמוע את קולו של שמעון שכנו שבקע מן האפרכסת; אולי לכן הוא היה בטוח שאזניו מטעות אותו, שהוא מדומיין או הוזה... ולא - איך אפשר להסביר את הצעקות והאיומים שהוא קיבל, כשניסה להסביר כי מדובר בשטח השייך לדירה שלו על פי התב"ע, וכי התוכנית שעליה דובר בשעת החתימה הייתה שונה לגמרי...

באותו שבוע היה הבניין שלהם כמקרה. השכנים היו נסערים מן החוצפה של קולדנשטיין, חלק מהם ניסו גם הם לפנות אליו ונתקלו בקיר אטום, ועל אף שהיה ברור כי הנפגעים העיקריים הם משפחת כץ, הרגישו כולם איך הדם עולה להם לראש מול ההתנהגות הזו של שמעון שכנם. זו לא רק החריגה בבנייה, זו לא רק ההפרה של ההבטחות שנתן לשכנים שחתמו ואישרו לו לבנות, זה ההתנהלות הבלתי אנושית הזו...

ובתוך כל זה התהלך 'חיים' כץ כסהרורי אינו יודע את נפשו. מצד אחד בערה בו לבה

אוי לו אם יגיד, אוי לו אם לא יגיד...
שנייה אחת של שקט,

אחריה שנייה נוספת, ואז ר' חיים מצליח
לאסוף את עצמו.

"אגיד לך את האמת, אני לא שולל את
האופי שתוארת כאן. אני רק רוצה. לספר לך
איך השכן שלי משתמש בצורה חיובית באופי
הזה שלו", הוא אומר, וכאן שוטח בפני
המחותן הפוטנציאלי

את הסיפור על השתלת הכליה, ובסוף גם
אומר כי "אתה רואה, אנחנו כבר שכנים הרבה
שנים, וברוך ה' מצליחים לחיות איתם בשלום
ולא לריב..."

שבוע חולף, הדיי שירה בוקעים מדירתה
של משפחת קולדנשטיין.

הילדים דופקים אצל השכנים, מבקשים
כיסאות. מגיע להם מזל טוב, אחותם
מתארסת הערב. השכנים כולם נכנסים ללחוך
יד, לקחת חלק בשמחה. השכנות מחמיאות
מכל לב למחותנת; הבת של קולדנשטיין אכן
ידועה כנערה צנועה וחסודה, מוכשרת ובעלת
מידות תרומיות; כנראה לא תמיד התפוח נופל
קרוב אל העץ...

אחרי חצות נשמע קול גרירה של כיסאות
מעבר לדלת של כץ, מלווה בדפיקות קלות.
הוא פותח, מבחין בדמותו של שמעון שכנו
וארשת ברורה של אי נעימות על פניו. מבקש
רשות להיכנס, לשפוך את ליבו—

"אני יודע, השדכן כבר סיפר לי הכול..."
המילים מתפרצות לו בבת אחת מן הפה, מן
הלב. "לא מסוגל להבין את גדלות הנפש הזו

ובכן - אמר עכשיו חיים בליבו - יש כאן
בעצם לימוד זכות גדול על שמעון שכני.

אפשר לומר עליו שהוא בעל אופי תקיף
ונועז, אבל הוא בהחלט מנצל את האופי שלו
לדברים טובים, למצוות, להצלת נפשות—
ובעצם, בעצם, גם בבניין היו במשך השנים
כמה וכמה דברים שזזו רק בזכות האופי הזה
של שמעון; כמה בעיות מול העירייה שנפתרו,
כמה פרוצדורות שהתקצרו...

המבט החדש הזה על דמותו של שמעון
הצליח לרכך במעט את הכעס הנורא שתסס
בו. אז נכון, זה לא שינה את תמונת המצב של
הבנייה, היציקה של קולדנשטיין עדיין הייתה
במרחק נגיעה ממרפסת הסלון, ובכל זאת, זה
הקל במעט את ההתמודדות ונסך בו, בר'
חיים כץ כוחות מחודשים.

האדם שמעבר לקו היה רגוע ונינוח, לא
צופה כלל את הסערה שהוא עומד לחולל. "אז
בתור שכן קרוב, באותה קומה, אני רוצה
לברר אצלך על משפחת קולדנשטיין", המילים
נחתו כטילים בליסטיים היישר על ליבו של
חיים. "כבר שמעתי שהאבא שם הוא טיפוס
לא קל", המשיך המברר האלמוני, "קיבלתי
אינפורמציה מכמה וכמה מקורות על אופי
תקיף והתנהלות נוקשה, ובכל זאת, מאחר
שהצדדים האחרים בהצעת השידוך הזה
נשמעים לנו מתאימים, רציתי לשמוע איך
אתם רואים את התמונה, איך אתם מצליחים
להסתדר איתם..."

בוום! בו—סססס!

הלב שלו עומד להתפוצץ.

גם נס של גאולה פרסית - כל אחד והנסיים להם הוא זקוק (ומי שאינו זקוק לנס כלשהו - ובכן יש לקוות שהוא יודע להעריך את גודל הנס".).

ומתוך כל הציפיה הזו, סיפורי ניסים פרסיים המבליחים מפעם לפעם מחוך החשכה, מעוררים רעש גדול. כזה הוא נס ההצלה של כ"ק האדמו"ר רבי יואל מסאסמר צוק"ל שנחוג היום (חמישי, כ"א כסלו) בכל חוגי סאסמר וגלילתיה בפרסום גדול.

כזה למשל היה נס השחרור של רבי שלום מרדכי רובשקין בזאת חנוכה שלפני חמש שנים, שהיה נס שכולו אמונה אומן, לאחר שכבר כלו כל הקיצין ודומה היה שהוא נידון לשנים קשות ומעיקות מאחורי סורג ובריה.

בימים האחרונים התפרסם נס נוסף בסגנון זה, גם הוא נס של שחרור מבין סורגי הכלא וגם הוא נס שכורך בתוכו קידוש השם בלתי נתפס. נביא אותו להלן על פי מה שסיפר מגיד השיעור המפורסם הגאון רבי שמעון שפיצר (שמע את הדברים מבעל המעשה בעצמו), בשיעורו היומי ביום רביעי שעבר ("יג כסלו).

יהודי יקר מלונדון הסתבך עם רשויות החוק האנגליות, מה שגרר אחריו משפט שנמשך שנים ארוכות. בסופן נגזר עליו להישלח למאסר ממושך. אותו יהודי שהבין שאין מפלס מכניסה לכלא, התחזק לאורך תקופה ארוכה באמונה וביטחון בבורא כל עולמים ובקבלת ייסורים באהבה. הלה תכנן לעצמו סדר יום לתקופה שבה ישהה בין כותלי הכלא, לעבודת ה' בתורה ובתפילה, מתוך נאמנות וקרבת אלוקים.

שגילית... לא מסוגל... הוא ממשיך, מתנשף, נראה שהדיבור קשה לו.

"זה בסדר, שמעון", הוא קוטע אותו, "כבר שכחנו את כל מה שקרה, ועכשיו אנחנו שמחים כל כך בשמחה הגדולה שלכם!"

אבל שמעון לא נרגע. וככה, כשהוא עומד שם, בין הכיסאות שהוחזרו מהווארט של הבת שלו, הוא מודיע לשכנו על ההחלטה שלו. להעביר להם את כל האגף שנבנה על השטח שלהם. כבר מחר הוא יזמין את המהנדס ויכין תוכנית מסודרת.

כי מה שמגיע למי ששומר על השלום... בסוף מגיע, ובגדול.

משמרת השלום - טבת תשס"ג הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר

p0583271323@gmail.com

תפילה ליציאה מהכלא

או: גם בתשפ"ג מתרחשים ניסים

חשכה גם

האם אתם מצפים לנס? דומה שזו שאלה מתאימה לימים של ערב חנוכה - החג האחרון שבו ראינו כאומה ניסים גלויים ונהירים. מאז, ב-2200 השנים האחרונות, זכינו לעוד ניסים רבים - בראשם הישרדותו כאומה מול אינספור אתגרים, מלחמות גלויות ומאבקים גשמיים ורוחניים. ובכל זאת, לנס מהסוג שקובע חג לדורות, ער לא זכינו מאז. אנו מצפים אפוא לנס - נס הגאולה הכללית וכמובן

מתוך התרוממות רוח בלתי נתפסת. דמעות ירדו מעיניו בתפילה לבורא עולם, "עשה למען שמך!", ביקש "אם הגוי אומר שתפילותיו אליך נענו, על אחת כמה וכמה תפילות של יהודי. הרי אנו בני ישראל עם קרובו והקב"ה קרוב איתנו!".

כמה שעות מאוחר יותר אירע מאורע שכמעט ואינו מתרחש לעולם. השופט שגזר את דינו של אותו יהודי צלצל מיוזמתו לעורך הדין של האסיר ואמר לו שהוא רוצה לשבת ולעיין שוב בפסק הדין ובתוך הדברים אף אמר שהוא עומד להפוך את פסק הדין לטובה.

עד מהרה הגיעו כמה עסקנים לבית הכלא כדי לפגוש את האברך ולספר לו על המהפך שהתחולל בשעות האחרונות. "מחר בשעות הבוקר המוקדמות אנו נוסעים לדיון החוזר ואף שאי אפשר להבטיח בוודאות, אבל די מסתבר שאתה אמור לצאת מהכלא עוד לפני שבת", בישרו לו כשהם מסבירים שאם השופט בעצמו אמר שהוא עומד להפוך את פסק הדין לטובה, לא מדובר בהפחתה של חודש מהמאסר.

למחרת, יום שישי, ערב שבת קודש לסדר 'יוצא', פסע אותו יהודי לצד עוד מספר אסירים בדרך לאוטובוס שעומד לקחת אסירים לדיון בעניינם בבית המשפט. בדרכו אל האוטובוס פגש הלה את המוסלמי שבישר לו אמש שהוא עומד להשתחרר הבוקר, כשהוא עושה את ההכנות האחרונות לקראת צאתו מהכלא. הלה ראה אותו ומבט של תמיהה עלה על פניו. "אני יודע לאן אני הולך, אבל לאן אתה הולך?" שאל. אותו יהודי השיב לו בפשטות:

הוא נכנס לכלא ביום שני פרשת ויצא (ד' כסלו) והתל לרצות את עונשו.

שלושה ימים מאוחר יותר, ביום חמישי של אותו שבוע, הוא פגש בין כותלי הכלא גוי מוסלמי שסיפר לו שהוא שבור מאוד ממצבו. התברר שהלה נאסר למשך ארבעה חודשים על שתי עבירות נפרדות שהעונש על כל אחת מהן הוא ארבעה חודשים. אותו אסיר הבין שהוא יוכל לרצות את שני העונשים במקביל (ענישה חופפת) כך שכעבור ארבעה חודשים הוא ייצא מהכלא. אלא שיום קודם גילה הלה שהוא טעה וכי הענישה היא מצטברת, מה שאומר שכעת עליו לרצות ארבעה חודשי מאסר נוספים. "אתמול בלילה הייתי מדוכא לגמרי", סיפר אותו אסיר מוסלמי לאסיר היהודי, "ולכן ברוב כעס ורוגז על כך שנתרו לי ארבעה חודשים חדשים החלטתי שלא אתפלל את תפלת הערב המוסלמית... אבל הבוקר כבר התחזקתי ושוב התפללתי את תפלת השחר שלנו".

באותו בוקר(חמישי פרשת ויצא - ז' כסלו) נקרא אותו אסיר מוסלמי אל משרדי הכלא, שם אמור היה לקבל את פרסי ההחלטה בעניינו ובה יבשרו לו מה משך הזמן המדויק שנתר לו לשבת. אלא שבצאתו מאותו משרד הוא היה נרגש להפליא וקרא ליהודי בקולי קולות: "מתברר שהעונשים כן היו חופפים ומחר אני יוצא מהכלא!", צעק בהתפעלות כשהוא מוסיף: "אתה רואה? התפללתי היום והבורא שמע את תפילותיי ואני יוצא מחר!".

כמה שעות מאוחר יותר, שעה שהערב ירד, נעמד האסיר היהודי להתפלל תפילת מעריב

שמסתתר מאחורי האירוע הכל כך משמח הזה.

יום לפני החתונה מתקשר אליי הבן שלי ומספר לי: "אבא, קיבלתי מכה חזקה ברגל, אני לא יכול להזיז אותה". כששמעתי את דבריו, לקחתי את הרכב מיד ועליתי לירושלים. לקחתי אותו למוקד רפואי כדי לבדוק מה קרה לו. זה מה שחסר לי, שבחתונה של הבן שלי - החתן לא יוכל לרקוד...

כשהגענו למוקד הרפואי, הושיבו אותנו להמתין משעה אחת עשרה בלילה עד חמש בבוקר. רק אז נזכרו לעדכן אותנו שמכשיר הרנטגן לא עובד. יצאנו משם בפחי נפש ומיהרנו לקליניקה פרטית של אורתופדיה, שתטפל ברגלו של החתן. אני מגיע למקום ומבחין גם שם בתור ארוך ומתמשך. כשהגיע התור שלנו הודיע לנו האחראי שהמחשב נתקע ושרק מחר בערב הוא יסודר. לדבריו, אי אפשר לבצע אף בדיקה או צילום במצב הנוכחי.

יצאנו משם מאוכזבים מאוד.

בדרך, הבן שלי סיפר לי שהוא כבר זמן רב נוהג ללמוד בכל יום בספר המוסר הוותיק 'חובות הלבבות' ושהיום הוא זוכה לסיים אותו. "אבא", הוא אמר לי, "אני רוצה שתלמד איתי את השיעור האחרון, כדי שנזכה לסיים ביחד את הספר הקדוש הזה".

בסיום הספר, מסיים בעל 'חובות הלבבות' שהקב"ה מוליך את האדם בעולם. כשקראנו את המילים הללו הגענו למסקנה שאם החתן יישב בחתונה ולא ירקוד, הרי שזה מה שה'

"הקב"ה שמע לתפילותיי ואני יוצא מהכלא עוד לפני שבת". הנכרי ששמע את הדברים התל קורא בקולי קולות: "יש רק בורא אחד לעולם והוא שומע לתפילות כשמתפללים אליו".

וכך אירע. אותו יהודי התייצב לפני השופט וזה אמר כי לפי החוק מוקנית לו זכות לעיין בחיק לאחר פסק הדין (שהוכרע כפי שיטת המשפט האנגלית בידי חבר מושבעים). "עיינתי שוב בתיק", אמר השופט, "והגעתי להחלטה שבתי הכלא מלאים יותר מדי וכי יש לשחרר אותך באופן מיידי". בלי שום הסבר טבעי מצא האסיר רווי האמונה את עצמו בביתו עוד לפני שבת, לאחר מאסר קצר במיוחד.

יכירו וידעו כי לך תכרע כל ברך תשבע כל לשון. מרדכי וינשטוק בקהילה כא כסלו תשפג הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com

רגל שבורה ושיעור ב'חובות הלבבות'

מי שקורא את הטור הזה בקביעות, בוודאי יודע שהביטוי 'כל מה דעביד רחמנא - לטב אעביד' אינו נאמר מהשפה ולחוץ, אלא מבטא במדויק את ההשגחה הפרטית של בורא העולם על ברואיו, בייחוד אלו שבוטחים בו בלב שלם. הסיפור הבא ימחיש זאת ביתר שאת:

למי שפספס, בשעה טובה ומוצלחת, ביום רביעי שעבר חיתני את בני יקירי, מבחירי אחת הישיבות הטובות בירושלים, אבל רבים מהמשתתפים לא שמעו את הסיפור המדהים

לדבריה, יש להם מכשירים מתקדמים וטכנולוגיה משוכללת שיכולה להעמיד בן אדם עם שבר ברגליים על רגליו, באופן שיוכל ללכת כאחד האדם, באמצעות פיתוח מיוחד שמסייע גם להבראת המקום וגם ליציבות ההליכה.

התרגשתי ולקחתי את מספר הטלפון של אותה אחת. יצירתי עמה קשר, סיפרתי לה את הסיפור באריכות ושאלתי אותה מה אפשר לעשות.

לרגל דחיפות העניין היא הזמינה אותנו מיד למשרד, שם מדד את הרגל של הבן שלי והוציאו בשבילו מדרס מיוחד עם ברזל קטן שצמוד לרגל. "זה יעזור לו ללכת ולרקוד כל החתונה", הבטיחו.

פתאום הבנו כמה כוח יש באמונה בה' יתברך. ראינו בחוש שהכל משמיים ושבואר העולם מסדר את העולם בחדס ומעוניין תמיד להיטיב ולסייע לנו, בניו האהובים.

נוכחנו שגם אם יש דברים שנראים רעים כמו העיכוב והד חיה במרפאות, הכל היה לטובה כדי שנפגוש את מרפאת המומחים ההיא שהצילה לנו את כל האירוע... הרב חיים זאיד בקהילה כא כסלו תשפ"ג הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com

משהוצרם לי.הביתמעוצב היטב, מרוהט בסטנדרטים לא מוכרים. סביבו חצר ענקית, מטופחת, ומזרקת מיסבמרכזה. אבל לכל אלו התרגלתי; שנים של טיסות לאיים הקארי ביים לימדו אותי מעט עלמושגי פאר בישראל,

יתברך רוצה שיקרה ושלא יעזור מה נעשה. המילים הללו גרמו לנו להקלה מסוימת.

קעבור זמן מה קיבלנו מידע על קופח חולים שיש בה תור פנוי לצילום. טסנו לשם מיד, הבן שלי ערך בדיקות והתברר שיש לו סדק בעצם, מה שאומר שאסור לו לדרוך על הרגל לפחות למשך שבוע ימים. שוב עלו המחשבות על החתונה המתוכננת להיום בערב ועל כך שאין מצב שככה החתונה תיראה, אבל מנגד עלו לנגד עינינו דברי חובות הלבבות שהקבלה מוליך את האדם בעולם ושהכל ברצונו יתברך. החלטנו להפסיק לדאוג ולהפיל את דאגותינו על ה' יתברך שיסדר הכל על הצד הטוב ביותר.

אנחנו יוצאים משם עם מרשם לתרופות והוראות לחבישה ופוגשים במקרה את בת הדודה שלי המתפרנסת מעבודתה כמעצבת בלונים. היא ראתה את הבן שלי אוחז בי ומדדה ושאלה אותנו לפשר העניין. סיפרתי לה מה קרה ומה אמרו הרופאים אתרי שראו את תוצאות הצילומים.

"לא תאמין למה שאספר לך", היא אמרה בהתרגשות. היא סיפרה לי שאתמול הכינה הפקת ענק של בלונים לאירוע בת מצווה. הדרישות שם היו גבוהות ויקרות מאוד וניכר היה שמדובר במשפחה עשירה במיוחד. היא שאלה את אחת מבנות המשפחה במה היא עוסקת, וההיא סיפרה לה שהיא עובדת במקום שחוקרים ומבצעים פעולות של עמידה יציבה במצב של שברים, סדקים וכדו' בכל הגוף.

לקרב יהודים ולהכיר לרחוקים שם שמיים, לבין התרומות הנכבדות שזרמו כתוצאה מביקורים אלו. כשאבאהגיע לאיים הקאריביים, הוא מצא איי נופש עוצרי נשימה, אבל מבין כל אלפי היהודים שחיו בהם - לא היה, ולו אחד, שידע שבת מהי. לאבאזה כאב מאוד, והוא ידע לנתב את הכאב לאפיק הרצוי; אסף את בני הקהילה, סיפר להם עליהדותם ועל מה שהיא כוללת, דיבר על אמונה, צניעות, כשרות, ועל כל מה שיהודי צריך לדעת. בני הקהילה התרשמו עמוקות, אך הדברים נשארו בעיניהם בגדר תיאוריה קסומה, תלושה. דודהיה אחר. הוא קם והודיע שמשבוע זה ואילך החנות שלו סגורה בשבת. במקביל - החלה אשתולכסות את ראשה. הייתהזו פריצת דרך, וזמן לא ארוך עבר עד שצביונה של הקהילה השתנה לחלוטין. חיים יהודייםתססו בה; חנויות לאוכל כשר נפתחו, תשמישי קדושה יובאו מארץ ישראל, ובני הקהילה החלו לפקוד את בית הכנסת. אבאלא זקף זכויות אלו לעצמו. "לזוגאסולין יש את זכות הראשונים, אילולא הם - הייתה הקהילה נשארת באותו מצב עצוב כפי שפגשתיאותה לראשונה". אבאלא זכה להאריך ימים. אך נפטר מוקף ברבבות זכויות שצבר במהלך ימי חייו הקצרים, עתירי הפעילות. ואני נטלתי על עצמי להמשיך את מסעותיו, לחזק יהודים נידחים, ולהתרים אותם לטובת מוסדותיו שנותרו פעילים בהנהגת אחי הבכור. שמעתי הרבה על דוד - אך מעולם לא הביאו לידיעתי את העובדה המצערת שהזוג המיוחד הזה לא זכה להיפקד. "עשיתם דברים מעל לטבע, והקב"ה לא נשאר חייב. הזכויות הללו יעמדו

שהופכים כאן לנורמה מתבקשת. ניסיתילהבין מה זר ושונה בבית הזה. את הכאב בעיניים הכרתי. כבר בפעם הראשונה שהגעתי לאיים המליצו לי לשוחח עם יהודי תושב האזור שהוא "הכי עשיר כאן". תיארתי לעצמי שאם התושבים הלא עניים בכלל מדברים על עושר, כנראה אותו אחד טובל בשפע אינסופי. הגעתי להתרים אותו, אחוזת יוקרה מוצפת כסף. ישבנו לשיחה ממושכת, בסיומה הוא הודה לי עלבואי. "הרב", הוא אמר לי כשדמעות בעיניו, "אתה הראשון שמבין עד כמה אני מסכן". אתהמסכנות הזו פגשתי עוד פעמים רבות: יותר מדי כסף ושפע, ואפס חיים רוחניים. אפסאידיאל ומטרה לחיים, והיעדר הקשר האלוקי שנותן לבני אנוש אור בעיניים, אושר להתחילים חדש. אבלבביתם של הזוג אסולין שבו שהיתי עכשיו היו חיים רוחניים עשירים, ובכל זאת נכח שמכאב, והרבה. יומיים שהיתי בביתם, עד שהנחתי אצבע על הנקודה. הבית היה מעוצב מדי, נוקשה. כאילו חוץ מבני הזוג אין ילדים או מתבגרים בבית. ריק. "זה נכון", אמר לידוד אסולין. "כבר עשר שנים אנחנו נשואים, ולא זכינו". "אנימבין שכבר התייאשתם, דוד, אבל לכם יש משהו שאין לאף אחד בסטטיסטיקות; יש לכם זכותראשונים נדירה, וזכויות של רבים שהצטרפו אליכם, מבין? "דודהנהן. חזותו יהודית ועדינה כל כך, לא כמו זו שפגש אבא שלי כאשר הגיע לכאן אמרוהלצמא // י"ז בחשוון תשפ"ג לראשונה. אבאשלי זיכרונו לברכה הגיע לאיים הקריביים במסגרת טיסותיו מסביב לעולם. לאבא היומוסדות תורניים שעלויות אחזקתם היו בלתי אפשריות, והטיסות היוו שילוב בין רצונוהעז

מחכים מאוד". יצאתילרוך. שעות ארוכות של טיסה שבה, בין נמנום לערות, דמיינתי את המיטה הנוחה המחכה לי בביתו של דוד, ואת הרכב שבו הוא יגיע לאסוף אותי. טעיתי. נחתי לקראת ערב. הבטתי סביב, מחפש את רכבו של דוד ואת השלט שהוא מביא איתו בקביעות לשדה התעופה. את המזוודה כבר איתרתי, תיק היד שלי היה איתי, אך דוד לא נצפה בכל האזור. תקלה כזו לא דמיינתי. אני בארץ זרה, לא יודע אפילו את כתובתה של משפחת אסולין, לאן אני אמור להתקדם עכשיו? טפיחה על שכמי מעירה אותי ממחשבותי הלחוצות. "הרב?" אני מסתובב בהקלה, מגלה להפתעתי שאין זה דוד, כי אם אחד מבני הקהילה. "הגעת ללאן כדי להסיע אתכם לבית משפחת אסולין, דוד ביקש ממני לעשות זאת במקומו"... הייתה נימה צופנת סוד בדבריו של הנהג החביב שלנו, אבל עדיין לא הבנתי מה קרה. הגענו לבית הריק, גדול ומשופץ עוד יותר, ובו החדר שפינו בעבורי. בעודי ממקם את חפצי בארונות שייעדו בעבורי - נשמעו דפיקות על דלת החדר. דוד עמד שם, נרגש. נראה שבכה ממושכות בשעות האחרונות. "הרב", הוא מושיט יד לחיצה, "לפני שעה נולד לנו בן, בריא ושלם." "דוד!" אני מחבק אותו באושר, "מזל טוב! בשעה טובה!!!" דוד בוכה וצוחק יחד. "בשעה הכי טובה שאפשר, בתזמון מדויק מאת ה', כמו שאמרתם, הקב"ה לא נשאר חייב. הוא נתן לי מתנה שלא חלמתי לקבל." "שבעשנים עברו מאז. הקהילה התחזקה והתרחבה, חלק מבני הקהילה אף התחזקו עוד יותר ועלול ארץ ישראל לשמור תורה ומצוות בהידור. ובתור החיים היהודיים

לכם, בנוסף לזכויות הכנסת האורחים שאתם נוהגים בי..." הכנסת האורחים שלהם הייתה חריגה ובלתי נתפסת, ולא בגלל החדר המפואר שבו שהיתי. הם התמסרו אליי בצורה יוצאת דופן: הסיעו אותי לכל מקום שאליו רציתי להגיע, והגישו לי אוכל בכשרות המהודרת שאליה אני רגיל. היה זה הפרויקט אמיתי. אומנם כפי שצינתי, כבר הייתה שם חנות לאוכל כשר, אך אותו יכשר' לא עמד בסטנדרטים המחמירים שלי. אישית, התרגלתי לאכול בנסיעותי פריכות, קרקרים, פירות, ירקות ומים, אבל הגברת אסולין טרחה לבשל במיוחד בעבורי אוכל צמחוני, ללא תבלינים ותוספות. הכנסת האורחים שלהם הייתה ברמה שכמוה לא פגשתי. שנה לאחר מכן יצאתי מחדש לסבב הקבוע באיים הקאריביים. עדכנתי את דוד מראש על בואי, והוא, נרגש, הודיע לי שהם מחכים לי בקוצר רוח. "הרביכול להיות רגוע, פינינו חדר במיוחד בעבור הרב, אבל זו הפעם האחרונה". "להיפגע?" "עד הפעם הבאה נרחיב עזרת ה' את הבית, נוסיף אגף חדש שבו אנחנו מתכננים חדר מיוחד בעבור הרב. זה יהיה החדר שלכם, ורק שלכם, והוא יחכה לכם בכל פעם שתגיעו ללאן". "דוד!" נזפתי בו, "גם ככה אתם דואגים לי יותר מדי, לא היה חסר לי כלום! למה לבנות חדר בשבילי?" "זו הפתעה, הרב", ענה דוד, "אנחנו צריכים להרחיב בכל מקרה כי הבית קצת קטן... "קצת-קטן???" "כשהגעת לביתו לראשונה חשבתי שהווילה הזו מיועדת לשתי משפחות לפחות, ובכלל - אסאין ילדים, למה צריך להוסיף? גם ככה הבית היה גדול וריק מדי. דוד צחק. "נדבר כשהרב יגיע, אנחנו

ואחרי רבע שעה הגיעה ואמרה "הבדיקה לא יצאה טוב, אעשה לה שוב בדיקה". אחרי כמה דקות חזרה מבוהלת: "גברת, הבת שלך נפלה בזמן האחרון? התעלפה?" אמרתי לה שלא... הכול היה בסדר. עכשיו גם הרופא הגיע, ושניהם נראו מבוהלים. מלמלו משהו עלזה שכנראה המכונה לא טובה והם שוב יבדקו, במכונה אחרת. אחרי כמה דקות הם יצאו החוצה בסערה: "גברת, בדקנו שלוש פעמים, לבת שלך יש המוגלובין 4.8. רוצי איתה לבית החולים". בית החולים היה קרוב ממש, ואני רצתי, מרגישה איר כל האוויר אוזל ממני. רעדתי כולי מפחד. בבית החולים ניסו האחיות להרגיע אותי, אמרו לי שכנראה יש טעות, אבל גם כן הבדיקה הראתה על המספר הנמוך הרופאים עשו בדיקות נוספות והחלו מייד במתן דם. הם אמרו לי שהגעתי ברגע האחרון, ועוד כמה דקות לא היה את מי להציל. לאחר שלושה ימים חזרנו הביתה עם ילדה בריאה ברוך ה'. הרופא מהמוקד התקשר לשאול מה קורה. סיפרתי לו שהילדה בסדר, והוא רצה לבקש סליחה. שתקתילרגע. הוא לא היה יהודי, לכן לא דיברתי איתו על אמונה, על כך שעל הילדה שלי נגזר לחיות, ולכן הקב"ה הכניס לי את הפחד החזק ואת הרצון הבלתי מוסבר להגיע לקופת חולים. אמרתי לו "הכול בסדר, אבל כדאי לשמוע תמיד מה שאימהות אומרות: יש להם אינטואיציה מיוחדת, לא כדאי לזלזל בה". מרוה לצמא וירא תשפ"ג הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף (p0583271323@gmail.com)

המפכים בקאריביים, מחכה לי חדר פרטי בביתם של הזוג אסולין, שזכו לראות 'פירותיהם' כבר בעולם הזה. יש לכם סיפור חיים אמיתי המתאים למדור? נא שלחו לפקס: 1539-8899985, עבור מדור "זה לא דמיון".

מרוה לצמא וירא תשפ"ג הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף (p0583271323@gmail.com)

חוי בת השנתיים וחצי שוב התעוררה. לאחרונה היא מתעוררת הרבה ובוכה מכאבי בטן, אבל הפעם היא לא הפסיקה, בכתה שהיא רוצה ללכת לרופא. "אימא, כואבת לי הבטן, קחי אותי לרופא". ניסית להסיח את דעתה, אבל חוי התעקשה. זה היה נראה מחר. ילדה בת שנתיים וחצי, בשתיים בלילה, רוצה רופא. ילדים פוחדים בדרך כלל מחלוקים לבנים, מה קורה לה? בשלב כלשהו, כשהיא לא הפסיקה לחזור על הבקשה, חשבתי שאני צריכה ללכת איתה לקופת חולים. באופן כללי אני לא חושבת שכל פעם כשילד מתלונן על משהו ועולה בנו מחשבה חרדתית, צריך לרוץ איתו לטרם או למיון. אבל הפעם כן הלכתי. ריבונו של עולם רצה שאלרחיכתי במוקד ארבע שעות! לאחריהן זכינו להיכנס טוף טוף. "גברת, אין לה כלום, את יכולה ללכת הביתה", פסק הרופא. אמרתי לו "לא חיכיתי כאן לחינם ארבע שעות, הילדה לא נראית טוב. אני רוצה בדיקת דם". אין לי מושג מה הייתה פשר ההתעקשות הזאת. הוא ניטה לומר שאין צורך, אבל אני התעקשתי, והוא הסכים בסופו של דבר בלי הרבה חשק. האחות לקחה דם,

השיטה להגדלת הכנסות/

אני סופר סת"ם, ויש לי שעות מוגדרות שאני כותב ובשאר היום אני יושב ולומד. לאחרונה נקלעתי לחובות, וכדי להחזירם חשבתי לעצמי שאולי אני צריך להוסיף עוד כמה שעות לכתיבה. למדתי היטב שער הבטחון, והתייעצתי עם רב האם אני צריך מדין חובת השתדלות להוסיף עוד זמן לכתיבה כדי לשלם את החובות.

לאחר שאלת רב התברר לי שאני פטור, והחלטתי שבמקום להוסיף עוד שעות לכתיבה, אדרבה, אני אוריד חצי שעה מהכתיבה, ואת הזמן הזה אקדיש ללימוד.

שבע לאחר מכן אני מקבל הזמנה מאדם בחו"ל שרוצה להזמין אצלי ספר תורה, והמחיר שהוא מוכן לשלם, הוא פי שלש ממחיר רגיל שמשלמים לי כאן בארץ ישראל... וברוך השם בכסף הזה גם הצלחתי לחיות בחודשים אלו, וגם לשלם כל החובות, והכל בזכות האמונה ובזכות ההוספה שהוספתי על לימוד התורה, ההופך ממה שכולם עושים, שמורידים מהתורה ומוסיפים בכתיבה, והקבלה הראה לי, שמי שלומד את תורתו, יש לו דרכים רבות איך לעזור לו.

(משנתה של תורה) קובץ גיליונות לך לך תשפ"ג הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכוון למעשה לתגובות ולחומר נוסף (pp0583271323@gmail.com)

כבר הבאנו כמה פעמים עובדות נפלאות שאירעו עם אברכים, להראות איך גם בדורנו

ניתן לשבת בסוכת האמונה כל השנה כולה, ולהגות בתורת ה' יומם ולילה בלי שום עסק אחר. נביא שני מעשים נפלאים יארעו לאחרונה, שמראים איך שהקבלה דואג לעמלי התורה שיהיה להם את כל צרכם.

סיפר לי ראש כולל אחד נמרץ, שמדי שנה רגיל לחלק לאברכים 'תוספת חגי נאה שתסייע בהוצאות העצומות של החג. ראש כולל זה מאד מכבד את האברכים, ומקפיד מאד לתת להם את הסכום במזומן, ולא 'מגולם' באריזות מזון ומענקי חג למיניהם - אולם השנה [תשע"ט] הוא סמך על נדיב אחד, שבסופו של דבר אילץ אותו לרכוש קרטון עופות וחמשה קילו בשר לכבוד החג בעד כל אברך, ובנוסף לכך הדבר גרר אותו להוצאה של 3000 ש"ח שהיה עליו להביא מעצמו, כהשתתפות עצמית. וכך במשך כמה ימים הוא התהלך בהרגשה לא טובה, מדוע לא זכה הפעם לחלק סכומי כסף כרצונו.

והנה ממש בעיוה"כ, מתקשר אחד מהנדיבים שאליהם פנה בבקשת עזרה, ומספר שנתרו לו 3000 (!) שקלים מגיוס כספים שעשה למען אחד מהכוללים הענקים בארץ, וזאת בתנאי שהסכום יוקדש בדווקא למצרי בשר או עופות, כדרישת תורמיו...

באותו רגע תפס מידענו ראש הכולל בבת אחת, למה הוצרך להשיג בדיוק את הסכום הזה על עופות ובשר לאברכים, כי מאין היה מתחיל עכשיו להתארגן ביום האחרון של הזמן במציאת קרטונים של עופות ובשר? וכך הכין הקב"ה מלכתחילה את הצלחתו בהשלמת המגבית.

תשובתם גרמה לקידוש ה' עצום!! בוודאי מוכרח להיות שהצדיקים הללו כ"כ רגילים בסייעתא דשמיא שמושפעת עליהם כסדר, עד שאינם מגדירים את עצמם כנזקקים ואינם להוטים להשיג עוד כמה מצלצלים. והקבלה דואג להם תדיר שישמר כבוד התורה שלהם, להמציא להם כל צרכם וסיפוקם בדרך כבוד הראויה לעמלי תורה יקרים אלו שעלייה אי בעלמא.

אשרי מי שיאמין לאמת הברורה והפשוטה הזאת, שגם בימינו עוזר ה' שלא כדרך הטבע לעמלי תורה, שע"כ יזכה לתורה.

(יעינינו גלי) קובץ גיליונות לך לך תשפ"ג הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף
 (p0583271323@gmail.com)

הגבר שמואל ברוך גנו שליטא, מראשי ישיבת משאת המלך, עם סיפור אמיתי

המספר, אחד מעובדי העירייה המוערכים והידועים בעיר מגוריי אלעד. יהודי הגון ורב פעלים, רציני ויסודי, המוכר לי, שנים רבות, כיהודי ירא שמים, מקצועי ואחראי. וכך הוא סיפר לי לפני כמה שנים:

"לפני כמה שבועות נערך כינוס פנימי של הישיבה התיכונית בה למדתי, לפני ארבעים שנה ויותר. המפגש היה אמור להפגיש את כל חברי הקבוצה שלנו וכיון שחלפו להם ארבעים שנה, שמחתי מאד לפגוש את כל החברים מאז ולראות מה יצא מהם אחרי תקופה כה ארוכה.

סיפור נוסף פלא והפלא ששמעתי בשבוע שעבר מכלי שני: בסוף חודש אלול התקשר גביר אחד למשרדי 'יד אליעזר' וביקש לתרום סכום גדול לכמה אברכים עמלי תורה. במשרדים שם הציעו לו לפנות אל הגאון הגדול רבי אשר אריאלי שליטא, שהוא מראשי ישיבת מיר ומכיר היסב אברכים בעלי משפחות מרובות ילדים שמטבע הדברים מצבם דחוק וזקוקים לעזרה כספית כזו.

הוא התקשר במהרה לגאון הנבל, שאמר לו על אתר חמשה שמות של אברכים שידועים לו כבעלי משפחות גדולות שמצבם דחוק מאד. המבין יבין, שהוא לא שלף שמות סתמיים מתלמידי. למותר לציין שבתור מי שמשמש בתפקיד מרכזי בישיבה, שופכים את ליבם לפניו אנשים רבים, ובוודאי ידועים לו עשרות מקרים קשים בישיבה, ומביניהם הוא בחר את חמשת המקרים הקשים מביניהם, אותם שלדעתו יותר 'נצרכים' מכל הרשימה המוכרת לו.

תדהמת הגביר הנ"ל לא ידעה גבולות. כל חמשת האברכים (!!) שהוא התקשר אליהם בעצמו מתוך רצון כנה לעזור, כולם (אבל כולם!) סירבו, בתאנה שהם מסתדרים והם לא צריכים עזרה, והכל סוב, ושלום...

יצוין שהוא פנה אליהם בצורה מאד סימפטית, הוא לא ביקש שישלחו לו דפי חשבון וצילום משכורת, גם לא דרש ספחי תעודות זהות ותצלום בני משפחה... ובכל זאת הם סירבו בטענה שאולי יש שנצרכים יותר מהם...

"האמת היה שחוויתי, מה שנקרא כיום, 'מוות קליני'. הרגשתי שאני עולה מעלה מעלה והנה הרבי מסדיגורא זצ"ל נעמד עלי, יחד עם אבי מורי ז"ל, ושניהם גוערים בי מדוע עזבתי את התורה והמצוות. עליתי לבית דין של מעלה ושם, בנוכחות הרבי מסדיגורא ואבא שלי, הציעו לי לשוב לעולם הזה, בתנאי שאתחייב ללמוד תורה בכל יום שעה אחת. זאת הייתה ההתחייבות שדרשו ממני, והוסיפו שאם לא אתחייב - משאירים אותי שם, בשמים,...."

"התחייבתי ומיד התעוררתי. לתדהמת הרופאים לא היה גבול. לא היה כדבר הזה. המת קם לתחייה. כל בית החולים היה על הרגלים. נפטר מתעורר בדרכו לחדר קירור - זה עוד לא היה להם."

"השתחררתי מבית החולים ועמדתי בהתחייבותי וקבעתי חברותא ללמוד שעה בכל ערב. עזבתי את העסקים ואני עובד בתחום הקשור לתעשייה הביטחונית, ומקפיד כל יום, לרוץ מיד לאחר העבודה לשיעור היומי והמאוד קבוע שלי. כך חייתי במשך עשרים שנה, לא מפסיד שיעור תורה של שעה אף לא יום אחד. אט אט התחזקתי עוד ועוד, התחלתי לשמור מצוות והנה אני כאן, לפניכם,...."

"ומה קרה לאחר עשרים שנה?", שאלנו ודוד המשיך וסיפר את סיפורו המדהים:

"בדיוק 20 שנה אחרי, כשהייתי בן 52, התקיימה חתונתה של אחיינתי באולמי 'ארמונות חן, בבני ברק. הודעתי לאשתי שאני לא מתכווין לוותר על שעת הלימוד היומית

"בפרט עניין אותי מה קרה עם דוד (שם בדוי). אביו של דוד, שהיה אחד מגבאי בית המדרש של חסידי סדיגורא בתל אביב, נפטר צעיר לימים ובנו דוד שהיה אחד מידידי הטובים, עבר תקופה קשה מאוד. התנתק מאיתנו, החברים, ובסופו של דבר התרחק משמירת תורה ומצוות. מידי פעם הגיעו אלינו שמועות שהוא נכנס לעסקים והתעשר. עניין אותי לדעת מה איתו כעת, האם הקים משפחה וכיצד הוא מסכם את חייו עד כה. שאלתי את המארגנים האם דוד אישר את השתתפותו והם השיבו בחיוב. דוד יבוא."

"והוא אכן בא, ואני, יחד עם רבים מחברי, נדהמנו. הוא הגיע לבוש כחרדי. עם כיפה שחורה גדולה, חולצה לבנה וציציות מתבדרות, כשזקן ארוך יורד על פי מידותיו."

"המפגש היה מלבב ומרתק. חלק מהחברים התמנו לרבנים ידועי שם וכולם שמחו לשמוע מה קורה עם כולם. במהלך המפגש הקציבו המארגנים שכל אחד יספר על חייו כמה דקות. דוד נעמד בתורו וסיפר:

"בוודאי רובכם תמהים מה קרה לי, מה עבר עלי וכיצד השתנית כל כך. חייתי כחילוני מוחלט. היה לי סוב בחיים. הייתי עשיר ולא היה לי משעמם. היו לי כמה עסקים וחיי זרמו למישרין. והנה, ביום רגיל אחד כשאני בן 32, חטפתי התקף לב. הריצו אותי לבית החולים ולמרות כל ניסיונות החייאה, קבעו הרופאים את מותי ואף חתמו על תעודת פטירה,...."

"דוד הוציא מכיסו את תעודת הפטירה שלו עצמו, עליה חתום רופא מכובד, המורה להעבירו לחדר המתים, והוא ממשיך ומספר:

לוותר על משאלת לבו ולא קנה מקום, אך התחזק בבטחון בבורא כל עולמים שהוא כל יכול ובידו 'לסדר' לו מקום גם מבלי שיקנה.

כך בכל חודש אלול התאזר באמונה עם תפילה, עד שבערב ר"ה, בהגיעו לבית הכנסת, מרוב שהיה לבו סמוך ובטוח שבוודאי יש לו מקום, ניגש ל'מפה' שתלתה בחצר בית הכנסת לבדוק איה מקומו... אך שמו נעדר מרשימת מזמיני המקומות.

בדלית ברירה נעמד באחד הימעברים' שבין השורות, כשהוא נדחף בין המון הבחורים, והנה לפתע קורא לו אברך אחד ואומר לו: מה לך נדחף, והרי הנה מקומך על יד מקומי... הוא התפלא מאוד, כיצד יתכן כדבר הזה, אך הלה אמר לו: הנה, הבס וראה ששמך רשום על גבי הספסל במקום הסמוך לשלי.

הלך לבדוק, ואכן, ראה זה פלא, על כל המקומות כתוב שם האיש אשר עבורו מיועד המקום ושם עירו, כשמצוין על הדף (מדבקה) 'ימים נוראים תשפ"ג', ואילו במקום שעליו רשום שמו כתוב 'ימים נוראים תשפ"ב'... נתברר, כי 'בטעות' (שאינה מצויה כלל) שכחו למכור מקום זה, והניחו שם ספסל שעוד היה מודבק עליו דף מהשנה שעברה...

בא וראה כמה פלאות סיבב מסבב כל הסיבות כדי 'לסדר' לו מקום הגם שלא קנה בשנה זו. להודיעך כוחם של בעלי אמונה, ולהודיעך שהקב"ה מושיע את האדם באופן שלא עולה על דעתו. (ובוודאי מחובת האדם להשתדל ולסדר ענייניו, אך אם אץ ביכולתו, מכל סיבה שהיא, יתחזק באמונה וידע שהקב"ה יעזרהו, ואונס רחמנא פטריה...).

שלי, עליה התחייבתי בבית דין של מעלה, אך אשתי וילדי לחצו עלי שלא אאחר לחתונה וכך מצאתי את עצמי נוסע לבני ברק, מוותר על שיעורי היומי והקבוע.

"ואז קרה הדבר. במהלך החתונה חטפתי התקף לב. מסביב החלו צעקות ואנשי הצלה החלו להגיע אלי, מנסים לטפל בי. עצרתי אותם בשארית כוחותי ולחשתי: 'אל תעשו לי כלום. רק תביאו לי מהר כרך גמרא!!',

"הגמרא הגיעה מיד ואני התיישבתי ללמוד בשארית כוחותי. פתחתי את הגמרא, קראתי כמה שורות ופשוט הרגשתי בריא. וכך היה. הפארמדיקים בודקים אותי ואני ממשיך ללמוד את שעת הלימוד היומית שלי. וכן, 'ההתקף נעלם. הוא בריא,, הם מכריזים,...

"כולנו היינו בהלם. דוד העביר בין כולם את 'תעודת הפטירה, המדהימה אותה הוא נושא עליו, לכל מקום, כתזכורת חיה לימי יחיה ומי ימות, הפרטי שלו.

(אולי מיותר לציץ, מספר פרטים שונו לבקשת המספר, לשמירה על צנעת הפרט). קובץ גיליונות לך לך תשפ"ג הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף (p0583271323@gmail.com)

סיפר בעל המעשה, אברך חשוב וכן עליה, אשר מאוד איוותה נפשו 'לקנות, מקום בבית הכנסת של קהילתו לימים הנוראים דשנת תשפ"ג, בכדי שיוכל להתפלל בישוב הדעת מבלי להיות נע ונד... אך דא עקא שלא היה ברשותו את הסכום הנדרש ובעל כרחו נאלץ

ומבוסס את דרכו בשבילי עפר, בגשם המרטיבו עד לשד עצמותיו, או בקיץ כשהחמה קופחת על ראשו, ובמשך שעה (!) הלך והלך, עד שהגיע עייף ומותש לשערי המפעל. במפעל עבד בעבודה פיזית ומתישה - עד שעת אחר הצהרים מאוחרת, ואז נאלץ ללכת ולבוסס בחולות שעה ארוכה, עד שהגיע לפאתי העיר לוד, והמתין לאוטובוס במשך זמן רב, ושב לביתנו בשעת ערב מאוחרת מאד.

אבא הגיע בשעה כה מאוחרת - שכולם כבר ישנו! במשך מספר שנים ראינו את אבא רק בשבתות ובחגים! אך בשבת לא ניתן היה להכיר באבא את היהודי עמל הכפיים - שאינו רואה מנוחה במהלך השבוע. אבא ז"ל היה מנהל ביד רמה את שולחן השבת, שר ואומר דברי תורה מתוקים מדבש, מספר סיפורים, ומתענג על לימוד בצוותא עם כל אחד מהילדים. מעולם לא שמענו את אבא מדבר בשבת בדברים שאינם מעניין קדושת השבת.

באחד מהימים שמענו מאמא ע"ה על עול הפרנסה של אבינו, והצטערנו לשמוע שהאדם היקר הזה, שבטריפולי היה סוחר מצליח - כאן נאלץ לבוסס דרכו שעות בחול, ולעבוד עבודה לא קלה כלל! לא פעם שאלנו את אבא בשבת, איך הוא מצליח להתמיד בעבודתו, חרף הקשיים, ובפרט כיצד הוא שורד את ההליכה בחול הרטוב או הלוחט, שעתיים כל יום?

אך אבא חיך ואמר שיש לו סוד שעוזר לו להחזיק מעמד... אך שבת היום לה' ולא כדאי לדבר מענייני עבודה...

(באר הפרשה) קובץ גיליונות לך לך תשפ"ג
הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה
לתגובות ולחומר נוסף
(p0583271323@gmail.com)

חמישים שנה חלפו מזמן שהוברחנו יחד עם כל משפחתי, מטריפולי בירת לוב - לטורקיה, ומשם לארץ ישראל. מהבריחה עצמה איני זוכר הרבה, רק בשנים הייתי, אך הבנתי שהיה זה מבצע נועז ומסוכן שבחסידי שמים הצליח על הצד הטוב ביותר.

אלא שהורי היקרים ז"ל נאלצו להותיר אחריהם את כל רכושם בלוב, ועלו לארץ הקודש ללא פרוטה אחת. עניים מרודים ממש! קיבלנו דירה קטנה במקום שנקרא 'רמת פנקס' (כיום שכונה באור יהודה). רהיטים לא היו לנו, מלבד כמה ארגזי תפוזים ששימשו ככיסאות וגם כארון אחסון... וזוג מיטות ברזל מחלידות. לא היה קל בכלל, אך היינו מאושרים: נמצאים אנו בארץ הקודש משאת נפשו של כל יהודי!

למחרת בואנו, הלך אבא ז"ל ללשכת משרד העבודה כדי להתעניין על עבודה כלשהי בה יוכל לפרנס את בני הבית הרעבים ללחם. אבא חזר כעבור מספר שעות, וסיפר באושר על עבודה שקיבל במפעל צבאי הנמצא בלוד.

המרחק מרמת פנקס ללוד אינו גדול במיוחד, אך אבא נאלץ לנסוע מדי יום, בשעה שאינה בוקר ואינה לילה, נסיעה ארוכה ומתישה באוטובוס ישן ומקרע, במסלול מאסף שעבר על פני תחנות רבות, עד שהגיע לכביש האחורי של העיר לוד, שם היה יורד

"ילדים יקרים, בואו תחגגו איתי, היום זכיתי בחסד השם, לסיים בעל פה את שלושת הבבות: בבא קמא, בבא מציעא, בבא בתרא. מזל טוב! התכבדו מהמטעמים לכבודה של תורה!"

עוד שנים רבות המשיך אבא ז"ל לעבוד במפעל, ולהשתדל לפרנס את המשפחה, ומפעם לפעם זכינו להישאר ערים בשעת ליל מאוחרת ולחגוג עם אבא עוד סיום מסכת בעל פה!

אבא ז"ל הלך לבית עולמו בשיבה טובה, ואין זה פלא שזכה לראות דורות ישרים של תלמידי חכמים, המצטיינים בחשקת וידיעת התורה!

(ב'פיקודך דרשתי') קובץ גיליונות לך לך תשפ"ג הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף
(p0583271323@gmail.com)

שמעתי מבעלי המעשה, על אברך שזכה להכיר את בוראו לבדו ממשפחה שאינה שומרת מצוות, ועלה ונתעלה, אמנם בני משפחתו סירבו לעזור לו ולכך חי בדחוקות גדולה.

כשנולד לו בנו החמישי, החליטו חבריו מהכולל לאסוף בשבילו סכום כסף כדי לקנות לו עגלה חדשה, וכך עשו ופנו לחנות עגלות ובקשו לקנות ממנו זיכוי לעגלה, ובכך להביא לו את העגלה בצורה מכובדת ע"י שיספרו לו שזה סבסוד מאיזו קרן וכו'.

היה זה ביום חם וקייצי במיוחד, אמא עמדה במטבחון הצר, סחטה תפוזים, והכינה עוגת שוקולד יפה ומרשימה. עוגה היתה דבר נדיר אצלנו גם בשבתות - מחמת העניות הגדולה, גם מיץ תפוזים לא היה דבר ששותים בשגרה בכל יום. אמא הודיעה שהיום יש הפתעה! ולכך הולכים לישון מאוחר...

בדריכות רבה המתנו להפתעה, עד שבשעת ערב מאוחרת נפתחה הדלת - אבא עמד בפתח. מעולם לא ראינו את אבא בשעה שחזר ממסעות עבודתו. הוא היה נראה כשבר כלי ממש, עייף מאד, בגדיו רטובים מזיעה, ונעליו מלאים בעפר דרכים. אך פניו קורנות מאושר!

אבא רחץ פניו וידיו, והתיישב בכבודות, ואמר כשקולו רועד מהתרגשות: "ילדי היקרים, שאלתם אותי מה פשר הצלחתי לשרוד בעבודה כה קשה ומתישה, ובפרט כיצד אפשר ללכת כל יום שעתיים בחום ובקור? כעת הגיע העת לגלות את הסוד!"

עמדנו מביטים במתח רב באבא, והוא המשיך: "כל יום בדרך לעבודה אני משנן עמודי גמרא בעל פה מסדר נזיקין, עד שאני מגיע לשערי המפעל! האמינו לי שאני כלל לא מרגיש את הדרך הקשה, במוחי חולפות להם הוויות אביי ורבא - והם אשר מוליכות את רגלי! וכך גם בדרך חזור, מילותיה המתקוות של הגמרא אשר רוחש פי, מגרשות ומשכיחות את העייפות, וכשאני יורד מהאוטובוס בשעה מאוחרת בסמוך לבית, אני חש כביכול התעוררתי מחלום מתוק!"

נסיעה על המשאית

ועל הפקחות של הרב דוד עובדיה זצ"ל. צר המקום, ולא נוכל לפרום יריעה רחבה יותר - והיא רחבה בהחלט.

הטקטיקה המרכזית מול האליאנס הייתה לעקר מהם את היתרון. הם באו בגישה של יכולת לתת לנערים יותר מתלמודי התורה, בכיסיהם העמוקים יכלו לקנות כל מה שחפצו, וההורים התפתו.

כצעד ראשון, הבין רבי דוד עובדיה שעליו לשנות את הסגנון שרווח מאות שנים. אם מבנים מפוארים וכיתות מרווחות הם אלו שקונים את לב ההורים, יקומם גם הוא את תלמוד התורה 'אם הבנים' באותה רמה. אם הלבוש החיצוני דוחף הורים לרשום את הילדים לישם; גם תלמוד התורה ידאג לחליפות בגדים חדשות.

ערך אפוא מגביות, חימם לבבות נגידי עם, והרמה החיצונית של תלמוד התורה השתוותה לבית הספר של כ"ח.

את מגביותיו לא ערך דווקא אצל יהודי מרוקו. בפקחותו, השכיל לדרוש מחברת אליאנס עצמה, שהיא תממן לו את תלמוד התורה. ערך מכתבים מנומקים למשרד הראשי בפריז, הוכיח שהוא עומד בקריטריונים שהם הציבו, ובעל כורחם קצבו לו שכר בעבור תלמוד התורה שנגדו נלחמו כל כך.

המרתק בכל הפעולות שלו, שמנהלי האליאנס עצמם רחשו לו כבוד ומשטמה כאחד. הם הבינו שלפניהם רב המכיר את שיטות העבודה המודרניות, ובשיטות שלהם

בבוקר בתחילת הסדר ניגש אליו אברך ואמר לו שיש לו זיכוי בשבילו לעגלה. איך שהאברך שומע זאת הוא מתחיל לבכות. ומספר: "אתמול בלילה אשתי אומרת לי שהיא לא מסוגלת לצאת לרחוב עם העגלה הישנה שלנו, והיא צריכה עגלה חדשה. אמרתי לה שאני מבין אותה אבל אין לי כרגע אפשרות לקנות, מחמת ריבוי ההוצאות של הלידה. ואז היא החליטה שהיא תקום חצי שעה קודם, להתפלל על כך. היום בבוקר היא קמה מוקדם והתפללה על עגלה חדשה. והנה עכשיו אני מגיע לשיבה ואתה מודיע לו על זיכוי לעגלה חדשה, ואיך לא אבכה".

הנה הרי העגלה כבר היתה מוכנה להם מקודם, שאספו כבר לזה את הכסף, אבל היה צריך את התפילה של האשה בשביל לזכות לישועה.

וכך למדנו בפרשת בראשית, בפסוק "וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר ה' אלקים על הארץ ואדם אין לעבוד את האדמה", ופרש"י: "כי לא המטיר - ומה טעם לא המטיר, לפי שאדם אין לעבוד את האדמה ואין מכיר בטובתם של גשמים, וכשבא אדם וידע שהם צורך לעולם, התפלל עליהם וירדו, וצמחו האילנות והדשאים". למדנו מדברי רש"י שלפעמים ההטבה נמצאת כבר בעולם, רק צריך תפילה כדי לזכות לה.

(ספרו נפלאותיך) קובץ גיליונות לך לך תשפ"ג הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף

p0583271323@gmail.com

אבל הרב שמע. הכול הוא שמע, ובכול היה מעורב. משיצאו לעיר הסמוכה, הוא חיפש רכב שישע אותו אליהם, ומצא רק משאית ירקות. לא חס הרב על כבודו, וכשהוא לבוש בגלימה התיישב בין ארגזי הצנן והלפת.

הנציגים חרדו לראותו כך, נבוכו על כ* ביקרו בעירו ולא פגשוהו. אבל לזאת חתר הרב, הוא ניצל את המבוכה וסיפר על תלמודי התורה ועל הישיבות הקדושות, על בית הספר לבנות 'בית רבקה' ועל מפעלי החסד בעיר. "הכול רובץ עליו כרב העיר", סיפר. "העול הכספי הוא כביר, זקוק אני נואשות לעזרתכם, גם אם עליו לנסוע במשאית ירקות".

התרשמו הנציגים והעניקו סכום גדול מאוד, הרבה מעבר למה שציפה. עוד אנשי האליאנס שומעים על המאורע וחורקים שיניים, כבר בא לבקר אותם הרב עצמו. "ישר כוחך, אדון זיילברט", הוא אמר, "בזכותך קיבלתי הרבה יותר ממה שחשבתי זכות הרבים תעמוד לך!"

רבי משה שליט"א מוסיף שבפנקסי אגודת האליאנס נרשמו אותיות אדומות של כישלון בעיר צפרו. יש כאן רב צעיר שמכיר את הטכסיסים, אי אפשר לפעול נגדו. את כל הפרצות בחוק רתם נגדם, את כל השיטות "ש". מוטב שיתמקדו בערים תמימות יותר... מרוה לצמא בראשית תשפ"ג הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com

חכם עדיף מנביא

הוא מנטרל את השפעתם. בלית ברירה היו מחפשים דרכים עוקפות, איך לא לפגוש אותו ואיך להסתיר ממנו מידע, הגם שהיה ראש על כל בני העיר.

כך היה בעת שהגיע רבה של צרפת לבקר בערי מרוקו, וביניהם גם בעיר פאס הסמוכה. ורבי דוד עובדיה קלט שאנשי האליאנס מציגים לפניו רק את הנערים שהגיעו אליהם זה עתה מתלמודי התורה, כביכול למדו את משנתם בין כותלי האליאנס, והרי הם הוכחה לצדקת דרכם.

התערב אפוא הרב בביקור, וסיפר לאורח החשוב על דוקטור שחיפש רופא שסייע במלאכתו. הגיע אדם שלא למד רפואה והיה מציג עצמו כרופא. התעניין הדוקטור את מי ריפא, והלה סיפר לו על פלוני ופלוני, כולם היום בריאים כשור, שהם ממוטפלויו. אמרו לו לאותו דוקטור, העדויות הטובות ביותר נמצאות מעבר לגדר, בבית העלמין...

פני מורי האליאנס האדימו כסלק, ורבה של צפרו המשיך וצלף: "כבודו ראה ארבעה נערים שעד לפני שבוע למדו בתלמוד תורה; אילו היה רואה את שאר התלמידים היה מבין איזה חורבן האגודה הצרפתית ממיטה על ראשנו!"

היה עוד מקרה, שבו הגיעו לבקר בעיר נציגי הגוינט, ארגון צדקה יהודי אמריקאי שסייע גם לישיבות בארץ ובגולה. דאג מי שדאג שהביקור יכלול רק את מוסדות האליאנס, ולא ייפגשו עם רב העיר.

האישה חישיבה להתעלף, רוח הקודש גלויה לפניה. הודתה ושילמה.

משיצאו, ניסו התלמידים לדלות מהרב איך גילה את מקום השקים. הרב חייך: "התובע אומר שמשקל השקים עומד על כך וכך קילוגרם, אישה לא יכולה לשאת זאת לבדה. זימנתי את ראש הסבלים, שיביא לכאן את הסבל שנשא את שקי התבואה.

הוא הגיע ברגע אחד, סיפר שאכן נטל לפי בקשת בעלת הבית את השקים והניחם שם ושם במדף העליון. לא הוצרכתי לרוח הקודש"..."

מרוה לצמא בראשית תשפ"ג הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com

מעשה פלא נורא התרחש עם הגה"צ רבי דניאל פריש זצוק"ל מח"ס 'מתוק מדבש' על הזוה"ק, שהביא לקידוש שמו ית' לעיני עמי הארץ.

היה זה כאשר ייסוריו מדלקת הפרקים גברו מאוד, ובעצת כ"ק אדמו"ר הגה"ק מטהאש זיע"א, יצא לדרוש ברופאים בתקווה להעלות ארוכה למדווי. את ראשית דרכו עשה אל לונדון הבירה בה ישב באותו זמן רופא בעל שם עולמי. מהר מאוד נוכח שאין לו לרופא האנגלי להציע כל חדש והוא החל אורז את חפציו.

בעודו מתכנן את המשך דרכו, השיג אותו מכתב של אחד מאנשיו המספר

בנו שליט"א זוכר מקרה דומה באחרית ימיו, כאשר עלה להתגורר בירושלים והתבקש לפקח על מערכת כשרות מסועפת. בראש אחת המשחטות שהייתה נתונה לפיקוחו, עמד יהודי שאינו שומר תורה ומצוות, חשב שלפניו רב מרוקאי חביב שאפשר להערים עליו בנקל.

שלח לביתו ארגזי עופות מסודרים ונקיים, מתנה לרב. סבר שהשוחד המוקדם הזה יקל עליו לקבל את תעודת הכשרות, לא ידקדקו עמו ולא יעמידו דרישות מסובכות.

מנהל המשחטה לא שיער עם מי התעסק. כיון שגילה הרב את ה'מתנה', הזמין מונית, העמים עליה את ארגזי העופות, ודרש ממנו קבלה על כך שהארגזים הללו שבו למשרד המנהל. האיש התרגש, הרים טלפון והודיע: "רציתי לנסות את כבודו. אבל עכשיו אני מודיע, מהיום אני מקפיד על הכול, מה שתאמר". הרב לא התרגש גם מהמחווה הזו; "זה לא אומר שעכשיו הפיקוח שלי יהיה הדוק פחות, כן?"

והנה עוד דוגמה אופיינית לפקחות. אישה נתבעה בבית הדין על אובדן של שקי תבואה שהיו אמורים להיות תחת אחריותה. היא אומרת: "לא הבחנתי", והתובע אומר: "את גנבת". התכנס הרב בחדרו, ולאחר זמן קצר הורה לבעלי הדין להיכנס. במילים קצרות הוא פנה אל האישה: "ברחוב פלוני יש מחסן. כל שקי התבואה מאוחסנים במדף העליון ומוסתרים מאחורי שקים ריקים. מוטב להודות כעת ולסיים את הסיפור".

מטים לנפול, מקורים באלומות קש צהובים מיושן וטובלים בשפע פסולת אנושית. כעבור ארבע שעות, הגיע בבת אחת כביש האספלט אל קיצו, ושביל חצץ שופע מהמורות תפס את מקומו. רבי דניאל ירד מהרכב והחל מדדה בקושי, כשהוא נתמך בידי בנו, בואכה הכפר הקטן שבמורד.

ישישים מזוקנים וחובשי טורבנים, הביטו עליהם בפליאה מפתחי הבקתות. נחילי ילדים לבושי סחבות נהרו לעברם מהחצרות והציעו סלי נצרים למכירה תמורת גרושים. קשה היה למצוא את הדרך בהמולה הכפרית.

בשיחה טלפונית שקיים ר' צבי אריה מהמקום עם איש הקשר שלהם, נמסר להם כי ביתו של הרופא צריך להימצא לקראת סוף הרחוב הראשי, מאחורי חנות קטנה לממכר מטאטים.

אותות ומופתים נקשרו בשמו של הרופא הנוכחי. חולי דלקות פרקים רבים שהגיעו למרפאתו כשהם מובלים על כסא גלגלים, שבו כעבור זמן להודות לו, צועדים על רגליהם ובריאים כאחד האדם. מיטב עסקני הרפואה נמנו וגמרו אודותיו כי 'אתמחי גברא ואתמחי קמיע'.

כבר בכניסה אל הבית, החל ליבו של רבי דניאל להלום מפחד. הילת המסתורין

בהתרגשות אודות רופא מסתורי המתגורר בעיירה נידחת, לא הרחק ממענילא, בירת הפיליפינים, ובידו תרופה למחלה חשוכת המרפא. היה בו במכתב זה משום לועג לרש, אחר שידם של הרופאים המהוללים קצרה מלהושיע. אמנם היהודי התעקש, ולאחר שדבריו נבדקו ביסודיות, התחוויר כי יש בהם ממש. קיים מספר לא מבוטל של חולים שנסעו למענילא כשהם רתוקים למיטתם וחזרו בריאים.

אחר התייעצות עם ידידיו גדולי ישראל, שם רבי דניאל פעמיו למענילא, מלווה בבנו החשוב ובעל הייסורים רבי צבי אריה. יחד עם התקווה החדשה, מלא ליבו חשש. מי יודע מה טיבם של הרופאים המסתוריים בפיליפינים?

אחרי שהסתדר בבית האכסניא שהוכן לו על ידי עסקן מקומי, החל רבי דניאל לברר אודות מקומה של העיירה הנידחת המדוברת. התברר כי היא שוכנת במרחק ארבע שעות נסיעה ממענילא הבירה, בלב סביבה נחשלת ותמהונית שילידיה בקושי ראו מכונית. ההגעה אל הרופא כרוכה איפוא בתלאות לא מועטות, אך אם כבר הגיע עד לכאן, לא יסוג עכשיו.

כעבור שעת נסיעה מבית המלון שבבירה, החלו להיעלם בהדרגה בניני הגבוהים של הכרך ועמק כפרי ישן ועזוב הלך ונפרש לכל מלוא העין. אלפי בתים

התקרב והחל לאפוף את ראשו בתנועות ידיו. עיניו נעצמו בריכוז גבוה ומצחו נחרש תלמים, ידיו נעו מעלה ומטה כמו כנפיים ומפיו בקעו מלמולים.

מחשבותיו הקדושות של רבי דניאל סערו וגופו הכחוש רטט מפחד. אפילו על מלוויו שניצבו הרחק, נפלה חרדת אלוקים. אין עוד מלבדו!!! כולא קמיה כלא חשיבא!!! הקדושה נכנסת לחור הפתן ותוקעת סכין בקדקדו. אין טומאה ואין כישוף, הכל הבל הבלים! אין עוד מלבדו יתברך וכל הכוחות כולם בטלים ומבוטלים כעפרא דארעא!...

וכך תיאר רבי דניאל לימים את הרגעים: "ואני ציירתי לפני עיני, בבחינת "שוויתי ה' לנגדי תמיד", וחזרתי הרבה פעמים "אני מאמין באמונה שלימה שהבורא יתברך שמו, "מלא כל הארץ כבודו", "לית אתר פנוי מיניה" והוא "ממלא כל עלמין ולעילא מכל עלמין ותחת כל עלמין" והוא מחיה ומהוה כל העולמות וכל הברואים והנמצאים בהם בשפעו הקדוש והטהור, ואלמלי יצויר העדר שפעו רגע חלילה, היו הכל בטלים ומבטלים, ואמרתי כמה פעמים מש"כ "ואתה מחיה את כולם"..."

פתאום החלו עיניו של הרופא לפלבל והוא החוויר כסיד. עוזרו שניצב לא הרחק בהה בו בפחד ודאגה גם יחד. לרגע עצר הרופא ונעץ ברבי דניאל מבטים

שריחפה בחלל, לא מצאה חן בעיניו כלל. מי יודע אם לא נקלע למאורה של כישוף? אדם בעל פנים מלומדות יצא מחדרו של הרופא ורבי דניאל ניגש אליו בבקשו לדלות מפיו פרטים אודות שיטת הטיפול. עיניו של האיש נדלקו. "הרופא מומחה בהמשכת כוחות רוחניים המתקנים את 'ההילה הרוחנית האופפת את הגוף', ובכך הוא פותר את 'שורש הבעיה' שממנה נמשכת המחלה"...

רבי דניאל הקשיב והתחלחל. עשרות שנות מלחמתו עם יצר הרע פרצו החוצה. הוא לא יניח לטומאה דריסת רגל בגופו ובנפשו, ויהי מה!

ברגע הראשון חשב להשמיע קול זעקה ומרה ולברוח כל עוד נשמתו בו. אך במחשבה שנייה אמר לעצמו: הלא הרבש"ע הוא אחד יחיד ומיוחד ובעל הכוחות כולם, ובלעדיו אין שום כוח בעולם! אין ספק כי בעודי מוסר את נפשי במחשבה על ייחוד שמו יתברך, אין שום כוח טומאה בעולם יכול לשלוט בי! ומתוך מחשבות נוקבות אלו צעד בעוז לעבר חדרו של הרופא.

כשנפתחה הדלת נעץ ברופא התמהוני את עיניו הרושפות והתיישב ללא אומר ודברים על הכסא. הגיגיו הסוערים הטילו אימתה ופחד על סביבותיו. הרופא נרתע לרגע והביט בו בעיניים קמות. לאחר מכן

השמש שכבר נטתה אל פאתי מערב, הזכירה לרבי דניאל כי הגיעה שעת המנחה. הוא מיהר לצאת מהכפר המשוקץ ועמד להתפלל בין עצי השדה. עיניו נישאו השמימה והמילים הקדושות פרצו מפיו בהתלהבות אדירה: אשרי יושבי ביתך עוד יהלוך סלה... גדול ה' ומהולל מאוד ולגדולתו אין חקר!...

תיבות התפילה התערבבו עם מילים נרגשות באידיש שהתגלגלו מפיו ועם דמעות שזלגו ללא מעצורים. במה אודה לך אבי שבשמים על שזיכית אותי לגלות את אמיתות ייחודך כאן בעמקי שאול?

"ויהי בעלות המנחה, וייגש אליהו הנביא ויאמר, ה' אלוקי אברהם יצחק וישראל, היום ייודע כי אתה אלוקים בישראל, ואני עבדך, ובדברך עשיתי את כל הדברים האלה, ענני ה' ענני וידעו העם הזה כי אתה ה' האלוקים ואתה הסיבות את לבם אחורנית, ותפל אש ה' ותאכל את העולה... וירא כל העם ויפלו על פניהם ויאמרו, ה' הוא האלוקים! ה' הוא האלוקים!"... (מלכים א' י"ח, ל"ו-ל"ט).

וכך העיד רבי דניאל על עצמו: "והתפללתי תפילת מנחה מתוך התעוררות והתרוממות הנפש שאפילו בתפילת נעילה ביוה"כ לא זכיתי לזה, ולוואי שאזכה להרגיש זאת עוד פעם בימי חיי!"...

ממושכים. רבי דניאל לא חדל ממחשבותיו. על פניו שכן אור יקרות.

הרופא חזר לתנועותיו ביתר שאת. גופו החל להרטיט ולשונו פצחה במסכת לחשים. ידיו נעו בפתאומיות כלפי מעלה, כאילו אוספות רוח ממקור נעלם, ואחר שבו וירדו באיטיות לעבר ראשו של רבי דניאל, כאילו מאצילות עליו את הרוח שנאסף. גופו של הרופא התפתל אנה ואנה כטובע אוחז בקש עד שהוא צנח על כסא סמוך כשפיו נמלטת זעקה: אוי!!!...

הוא חזר להסתכל על רבי דניאל במבט זעף ומאשים.

תוכל לומר לי על מה אתה חושב???

רבי דניאל השיב ברוגע: אני חושב: אין עוד מלבדו!!! שבורא העולם, אור האין סוף, הוא אחד יחיד ומיוחד וחוץ ממנו אין כלום!...

לא טוב! לא טוב! רטן הרופא וגוו הזקף קימעה. אם תרצה שאעזור לך תצטרך לחדול מהמחשבות הללו ולהתמסר אלי. להתבטל אלי. אתה מבין?

אוי כמה שרבי דניאל הבין. הוא זינק מהכיסא ופרץ החוצה בצעדי ריקוד. הרופא ועוזרו הביטו אחריו בעיניים קמות, וקולטים בדרך הכואבת שיש כוח מעל כל הכוחות.

דברים טובים מכל הבחינות וזו היתה נראית ההצעה הטובה ביותר. העניין התקדם עד שהגיע לקו הגמר, ויום אחד טסנו לארץ כדי להשתתף בווארט המיוחל.

הצד השני ביקש להיפגש לפני כן כדי לסכם מראש בנוגע לכמה עניינים טכניים. הלכתי לפגישה ברוח טובה מתוך ידיעה שמדובר בישורת האחרונה לקראת שבירת הצלחת. אולם בפגישה הופתעתי לשמוע שהם עומדים על כך שהזוג לא יתגורר בחו"ל אפילו יום אחד, למרות שבמקום מגורנו בחו"ל המתינה לה משרה בתחום החינוך, מתאימה ומתגמלת. הייתי המום לגמרי, שכן מראש דובר אחרת ובצורה הכי מפורשת. הצד השני לא הכחיש זאת אך טען שזו המציאות הנוכחית.

מלבד זאת הופתעתי לשמוע על שינויים נוספים בין מה שדברנו בעבר ולבין מה שדובר עכשיו. יכולתי כמובן להודיע באותו רגע שמדובר כאן באי ישרות זועקת וכו' וכו', אך מצד שני ידעתי שאין לי את הסמכות להרוס שידוך מוצלח בגלל ויכוח שהוא בבסיסו טכני, קשה ועקרוני ככל שיהיה. שמעתי את כל דרישותיהם והודעתי להם שאשקול זאת ואשיב להם תשובה.

יצאתי מהפגישה די מתוסכל ואולי גם מבולבל. לא הבנתי איך ההתנהגות

הסיפור הנורא והמסעיר עשה לו כנפיים בכל רחבי העולם ועורר רבים לתשובה ולאמונה פשוטה בהשי"ת הממלא כל עלמין וסובב כל עלמין וכולא קמיה כלא חשיבא.

רבי דניאל עצמו שב אל ביתו שבירושלים עיר הקודש וכתב את דבר המעשה הנורא בזיכרונותיו, כשהוא מסיים: "ומאז ועד עתה ב"ה, אין יום שלא היו לי יסורים ל"ע... הקב"ה יחזק את כוחי ומוחי לעבודתו יתברך..."

(אור לישרים גליון קנין תורה) הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com

סיפור מדהים על 'מידה כנגד מידה

אנו מתגוררים בחו"ל באחת ממדינות אירופה. כאשר נכנסנו לפרק האיש מקדש, ובתנו הבכירה הגיעה לפרקה, ברור היה שעלינו לחפש שידוך בישראל, לא רק בגלל שכל הילדים למדו בארץ ישראל אלא בגין העובדה הפשוטה שאנו ישראלים מבטן ומלידה. רק שנים בודדות קודם לכן עזבנו את הארץ, והילדים שהמשיכו ללמוד בה לא הכירו שפה זרה, ועל אחת כמה וכמה שלא הושפעו משום מנטאליות זרה.

חיפשנו בארץ הצעה מתאימה, וביום בהיר היא הגיעה. שמענו על הבחור רק

בה את בני ביתי. עד עצם היום הזה נצבט לי הלב כשאני נזכר באותו רגע מחריד. המהלומה, התעלומה, העצב והדמעות הרבות שזלגו מעיני אשתי ובתי.

הנעלב הראשי של הפרשה היה אמור להיות אני, וכפי שאפרט בהמשך, אך לא יכולתי להרשות לעצמי לשקוע בכעס או ברחמים עצמיים. בתור אב המשפחה הייתי חייב להיות חזק ולחזק את סביבתי הקרובה. נכון, מבחינת ההגדרה ההלכתית הם לא ביטלו את השידוך, כיון שהיווארט' עדיין לא התקיים, אך מבחינת התחושה הנפשית מדובר היה בעזיבת שידוך על כל המשתמע מכך. לא אגזים אם אומר שלמשך כמה שבועות הפך הבית שלי לשבור ורצוץ. ההפסד הכספי שהיה נעוץ בטיסה המיותרת ארצה התגמד לעומת הכאב בלב. הרגשתי שאני מתפוצץ להבין מה התרחש כאן.

לא ארכו הימים וגיליתי שהמוקד שעומד במרכז העניין הוא אני. מה שקרה זה, שברגע האחרון שמע עלי הצד השני דבר מסוים שהיווה מבחינתו עילה מספקת לביטול. מסתבר שהדרישות שהם העלו באותה פגישה מפתיעה נועדו לגרום לי לרדת מן העץ. וכאשר חלפה יממה ועדיין לא הודעתי לשדכן על סירוב, הם מיהרו לחתוך את הסיפור.

המפתיעה שלהם מסתדרת עם כל מעלותיהם עליהן שמענו רבות לאחרונה. למרות הכל יצאתי מהפגישה עם רצון כנה לבדוק באופן מידי כיצד אוכל להיענות במהירות לדרישותיהם.

לא חלפו שעות מאז הפגישה, והטלפון במקום שהותי מצלצל. זיהיתי על הצג את מספר הטלפון של השדכן ונדרכת. "אני המום ממה שאני עומד לומר לך", פתח ואמר, "אבל העסק נגמר".

חשבתי שאני מתעלף. אמרתי לו שהייתי בכיוון להשיב להם בחיוב. היה ברור לי שאף אחד לא ציפה ממני להיענות לכל הדרישות המחודשות בפחות מיממה. השדכן היה מבולבל לא פחות ממני. הוא לא הצליח להסביר את המתרחש ורק העלה כמה דרכי פעולה שיעזרו לברר מה קרה. הוא לא אמר זאת, אך היה נשמע שהוא מיואש מראש מכל ניסיון להציל את המצב.

במשך היממה האחרונה מאז הפגישה עם הצד השני ועד שהשדכן התקשר, ניסיתי להסתיר מבני ביתי את המצב. האמת שלא קלטתי שהמצב כה חמור, אך גם את מה שהטריד אותי דחפתי עמוק ללב פנימה, לא רציתי להוריד להם סתם כך את המצב רוח. זכרתי את דברי חז"ל "ליכא כתובה דלא רמו בה תיגרא", וכך התייחסתי לקורות. אבל ברגע שהשדכן הנחית עלי את הפצצה, נאלצתי לשתף

זוכרת את כל השמות שעברו אצלה גם בחלוף עשרות שנים. הוא הציג שאלה נוספת מתוך תחושה פנימית שהתשובה על שאלה זו תכריע את גורלו. "האם את זוכרת את גב'... לפני 20 שנה חיפשת לה שידוך".

"זוכרת?" תהתה הקשישה על השאלה המוזרה. "היא הרי כמו הבת שלי, אנחנו בקשר מתמיד". הוא שמח שמחה גדולה ואמר לה שברצונו לבקש ממנה טובה גדולה.

*

מה הניע אותו לפתחה של השדכנית הקשישה? כדי להשיב על כך עלינו לשוב 20 שנה אחורה. קרוב משפחה של מיודענו היה בחור יתום מאב ומאם. בימים ההם לא הייתה קיימת תוכנית ערבים, ובקושי אף הצליחו להקים קרנות פרטיות לצדקה. מיודענו נטל על עצמו את כל העול להשיא את קרוב המשפחה. אך לא רק העול הכלכלי היה מוטל על כתפיו אלא גם האחריות כולה. הוא היה זה שבריר עבורו אודות ההצעות, הוא היה הכתובת עימו יכול היה הבחור להתייעץ בשעת הצורך. בעצם הוא היה הכתף לכל הצרכים.

ויהי היום והציעו לקרוב משפחתו הצעה מתאימה. השידוך הלך והתקדם, והוא, כמי שהאחריות מוטלת כולה על כתפיו המשיך לברר ולעקוב. המסקנה אליה

ההבזק היה חד ביותר. הרגשתי שהוא מתפוצץ לי במוח...

זה קרה כמה שבועות לאחר המקרה. מאז המאורע המעציב ניסיתי להסיח ממנו את הדעת ולהמשיך בחיים, אך הוא רדף אותי. אני לא רוצה להרחיב בכל הפרטים, אך מדובר היה בסיפור מוזר, מוזר מאוד. למרות היותי לכאורה נוגע בדבר, אני יכול להתחייב ולומר שהעילה שלהם לעצירת השידוך בגללי הייתה בלתי הגיונית לחלוטין, ויעידו על כך שאר השידוכים המצוינים שעשינו.

באחד הימים שכבתי לנוח בצהריים ופתאום קלטתי הכל. לא הייתי זקוק לפרשנים ולא ליועצים, ידעתי מיד מה מוטל עלי לעשות.

כמה שעות אחר כך כבר נקש מיודענו בדלתה של שדכנית באה בימים, מתפלל בכל ליבו שהיא עודנה מתהלכת בין החיים. "רק רגע", נשמע קול צרוד מעברו השני של הדלת. היא נפתחה, והשדכנית ניצבה שם, מתעניינת לרצונו של האורח הבלתי קרוא.

"אני..." אמר את שמו. "לא מכירה", ענתה השדכנית. הוא ניסה מכיוון אחר: "האם את זוכרת את פלוני אלמוני?" וכאן הוא נקב בשמו של קרוב משפחה שלו.

"לא", ענתה השדכנית, וליבו החל לפרפר. היה פשוט אצלו שכל שדכנית

כביכול שני המקרים לא היו אלא פאזל אחד שחלקיו יוצרו בטווח של 20 שנה.

הוא ניסה לתקן. לא את עצם ההחלטה הנכונה, אלא את הטקטיקה, את דרך הוצאתה לפועל. לשם כך יצא לאתר את השדכנית שהיתה מעורבת אז בשידוך. כאשר איתר אותה שמח לשמוע שהיא עומדת בקשר עם הנפגעת דאז.

השדכנית נזכרה מי הוא וחייכה חיוך עצוב. השנים שחלפו לא השכיחו ממנה את הכעס על קרוב משפחתו של הבחור היתום שפתאום התערב והחליט לגדוע את השידוך. כעת ניצב מולה קרוב המשפחה והראה לה את הצד השני של המטבע, את הסיבה שאילצה אותו בזמנו לפעול כפי שפעל.

"אני מבקש ממך טובה גדולה", פנה אל השדכנית. "בבקשה", נענתה. "אבל לפני כן עלי לברר שאלה אחת, שאלה שהיא מבחינתי המכרעת: האם חייה של המדוברת טובים, או שמא היא חלילה סובלת?" השדכנית התלהבה לספר על הבית המעולה שהקימה, על ילדיה הרבים והבריאים, על בעלה החשוב ועל כל הטוב הגשמי והרוחני שהם מנת חלקה.

"הייתי מאושר", מספר בעל המעשה. "דעתי שאם המציאות שם הייתה הפוכה, אזי בקשת המחילה שלי לא תוכל להועיל הרבה. אדם שסובל מתקשה לסלוח לכל

הגיע היתה שיש לעצור את העניין במהירות. אין כאן המקום לפרט מה מנע ממנו להניח את כל השיקולים על השולחן באופן גלוי, אך המסקנה היתה ברורה לעיניו. זועקת.

הוא לא העז להחליט לבד אלא ניגש והתייעץ עם אדם גדול, אשר הכריע לעצור. גם קרוב המשפחה היתום לא הביע התנגדות לצעד הזה, למרות שהוא לא ירד לעומקו.

הוא חתך אפוא את העניין במהירות, וגם ממרחק של 20 שנה הוא לא שוכח את הזעקה המרה שהקים הצד השני, את הצער ואת הדמעות. בשעת מעשה הוא לא ידע ולא קלט שהשידוך בעצם הגיע לשלב סיום. זה צבט כבר אז את ליבו, אך הוא היה משוכנע במאת האחוזים שהוא עושה את הצעד המתבקש, הישר והנכון.

והנה, בחלוף עשרים שנה נחתה בביתו פרשייה דומה... כאשר הרחר בדבר הבזיק במוחו המקרה הישן והמודחק. ה'מידה כנגד מידה' זעק בקולי קולות. במקרה הראשון נעצר הכל באבחת סכין פתאומית, כך גם במקרה השני. במקרה הראשון הוא נאלץ להסתיר את הסיבה האמיתית לעצירת

העניין, כך גם במקרה השני, ועוד פרטים שהשתלבו זה בזה בדיוק רב,

המשפחות המדוברות. הצד השווה שבכל הפרטים הוא ה'מידה כנגד מידה' שנראית עין בעין. פרט אחד שהוא כן מוכן לספר זה, שגם קרוב המשפחה שלו (הבחור היתום) קיבל איתות משמים בגין חלקו - העקיף אמנם - בפרשה.

שאלה: מה הלקח שלך מכל הסיפור? בעל המעשה: "לקח לי זמן להגדיר לעצמי עד כמה הייתי אשם במקרה הראשון בו עצרתי את השידוך. הרי בשעת מעשה כלל לא ידעתי שהוא בעצם הגיע לקו הגמר. נכון, יש לי כמה וכמה לימודי זכות על התנהגותי, אך דבר אחד ברור לי כשמש: אסור לשגר טילים. כאשר אתה משגר טיל, מתעופפים ממנו רסיסים ופוגעים במקומות שכלל לא התכוונת לפגוע. גם אם עצם הפעולה שלי בשעתו היתה נכונה, וגם כיום אני משוכנע בכך במאת האחוזים, הרי שצורת הביצוע היתה צריכה להיות שונה. הקב"ה חיכה לי 20 שנה עד שבדרכי השגחתו הפנים לי את המסר הזה בצורה החדה ביותר.

לסיום, ברצוני לבקש ממי שרואה את עצמו קשור לסיפור - שידע בבירור שהוא טועה... וזו הסיבה לפיה שיניתי פרטים בסיפור.

(מוסף שב"ק) קובץ גלינות וישב תשפ"ג

מי שהוא חושד שאשם בסבל שלו. גם כשהוא אומר סלחתי, אתה לא יכול להיות בטוח שזה מה שהוא מרגיש".

הוא סיפר לשדכנית על המקרה שחזר על עצמו בביתו וביקש ממנה להתקשר לבדוק אם ניתן לקבל מחילה. "למה שאני אעשה זאת?" תמהה השדכנית והושיטה לו טלפון עם מספר. במשך תשעים הדקות הבאות הוא גולל את כל הקורות. לא ביקש סליחה באופן טכני אלא הניח על השולחן את כל הנתונים שאמורים לגרום לצד השני לקבל פרספקטיבה חדשה על הסיפור ולסלוח באמת. במהלך השיחה גם הציע פיצוי כספי, הצעה שנדחתה על הסף בנימוס תקיף.

בשעה 6:30 אחה"צ הוא עזב את ביתה של השדכנית מצויד בסליחה ומחילה מושלמת. בשעה 7:15 התקשר לביתו שדכן עם הצעה...

אם ההצעה לא הייתה מסתיימת בטוב, הסיפור לא היה מופיע כאן. "בתי זכתה לקבל בחור למדן עצום, בעל מידות וממשפחה מיוחסת, מלבד זאת הם נתנו לזוג עשרות אלפי דולר מעבר למה שהתחייבו, וזה אפשר להם לרכוש דירה טובה יותר".

בעל המעשה מעיד כי לסיפור יש ענפים נוספים ומדהימים אותם הוא לא מוכן לספר כדי לא לחשוף פרטים אודות

